Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység (404)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

VGTE kódszáma:	**404**
VGTE neve:	**Zselic-közép-somogyi**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység túlnyomó része Somogy megyében helyezkedik el. Területének közel 95%-a vadgazdálkodásra alkalmas. A vadgazdálkodási tájegység területének mintegy kétharmadát (65.5%) borítják szántó és gyepterületek, az erdő aránya 27.2%. Nagyvadas vadgazdálkodási tájegység amelynek adottságait dél-nyugat-dunántúli erdők által biztosított lehetőségek határozzák meg.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Baranya: **4409 ha** (3.5%)
- Somogy: **120082 ha** (96.5%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
33,913	75,208	6,325	368	1,193	868	6,615	124,490
27.2%	60.4%	5.1%	0.3%	1.0%	0.7%	5.3%	100.0%

Nagyvadas vadgazdálkodási tájegység, országosan a felső csoportba tartozó gímszarvas, dámszarvas és a vaddisznó létszámát és terítékét tekintve is. Somogy megye más részeitől azonban elmaradnak a mutatói. A csülkösvad állományok létszáma a lelövési adatok és az állománytrendek alapján valószínűleg többszöröse, mint azt a statisztikák mutatják.

A nagy mértékben megnövekedett nagyvadlétszámmal összefüggésben magasak a térített mezőgazdasági károk. Állandósultak a mezőgazdálkodók és a vadászatra jogosultak közötti ellentétek. A csülkösvad állományok csökkentése és a mező- és erdőgazdálkodás érdekeivel és tűrőképességével összhangban álló gazdálkodás kialakítása szükséges. Jelentős állománycsökkentésre volt már korábban is, és lesz

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői	
	szükség a jövőben is. Az apróvadnak nincs gazdálkodási jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben.
	A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagysága és fafajok és korosztályok szerinti megoszlását a mellékelt táblázat és térkép mutatja.
	A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014) • A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységben kiemelkedő jelentőségű. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk növekedtek, 24.5-30.5 millió Ft-ról 65-70 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága a tájegységi rangsorban átlag feletti jelentőségű, de csökkenő trendet mutat (2001-es és 2002-es, 12.5 és 13 millió Ft-os kiugró értékekkel).
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Duna-Dráva NPI: **124490 ha** (100.0%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből: • A tájegységben nem található Ramsari vizes élőhely

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

404 - Zselic-közép-Somogyi tájegység

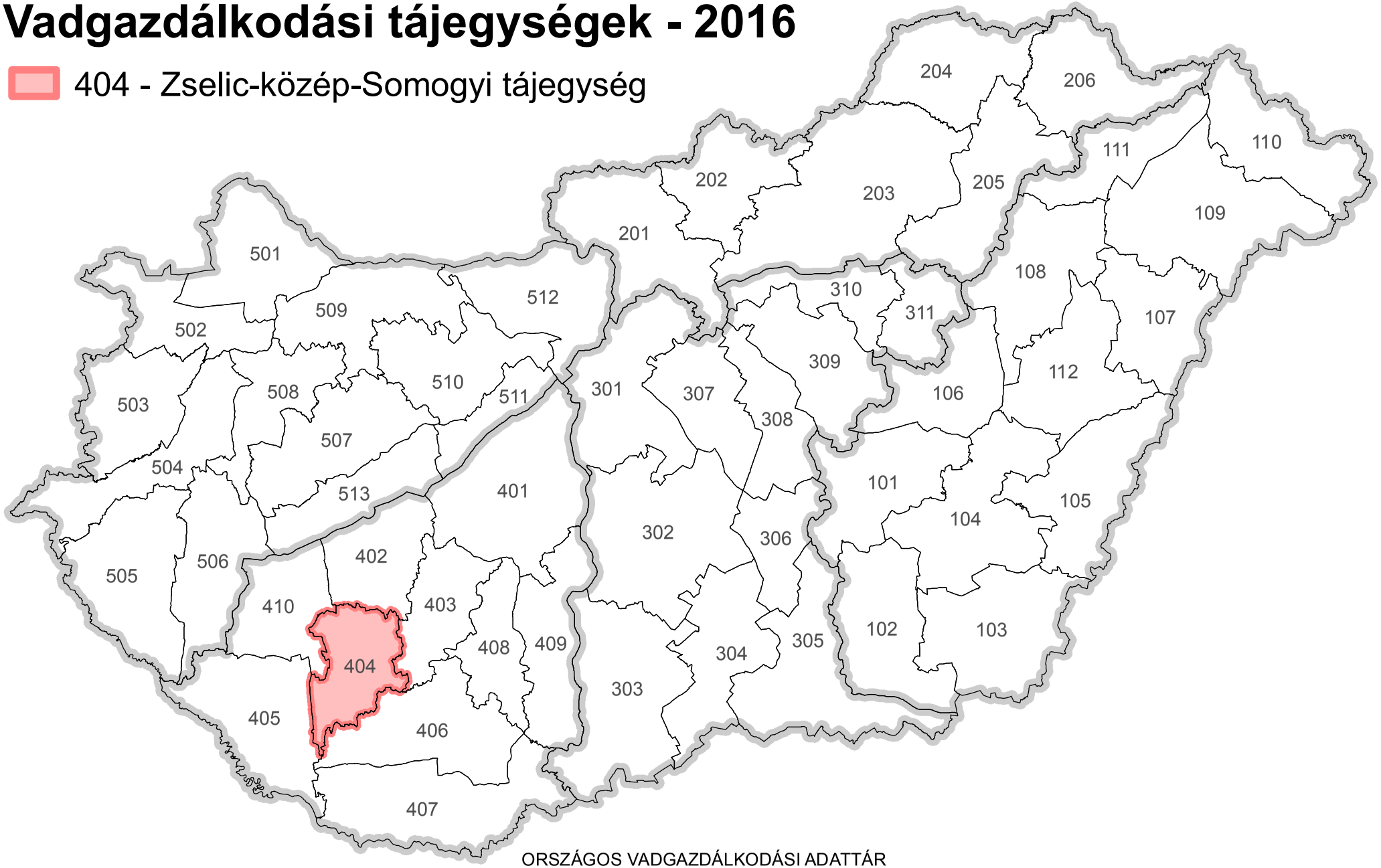

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Készült: 2016.05.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

A 404. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

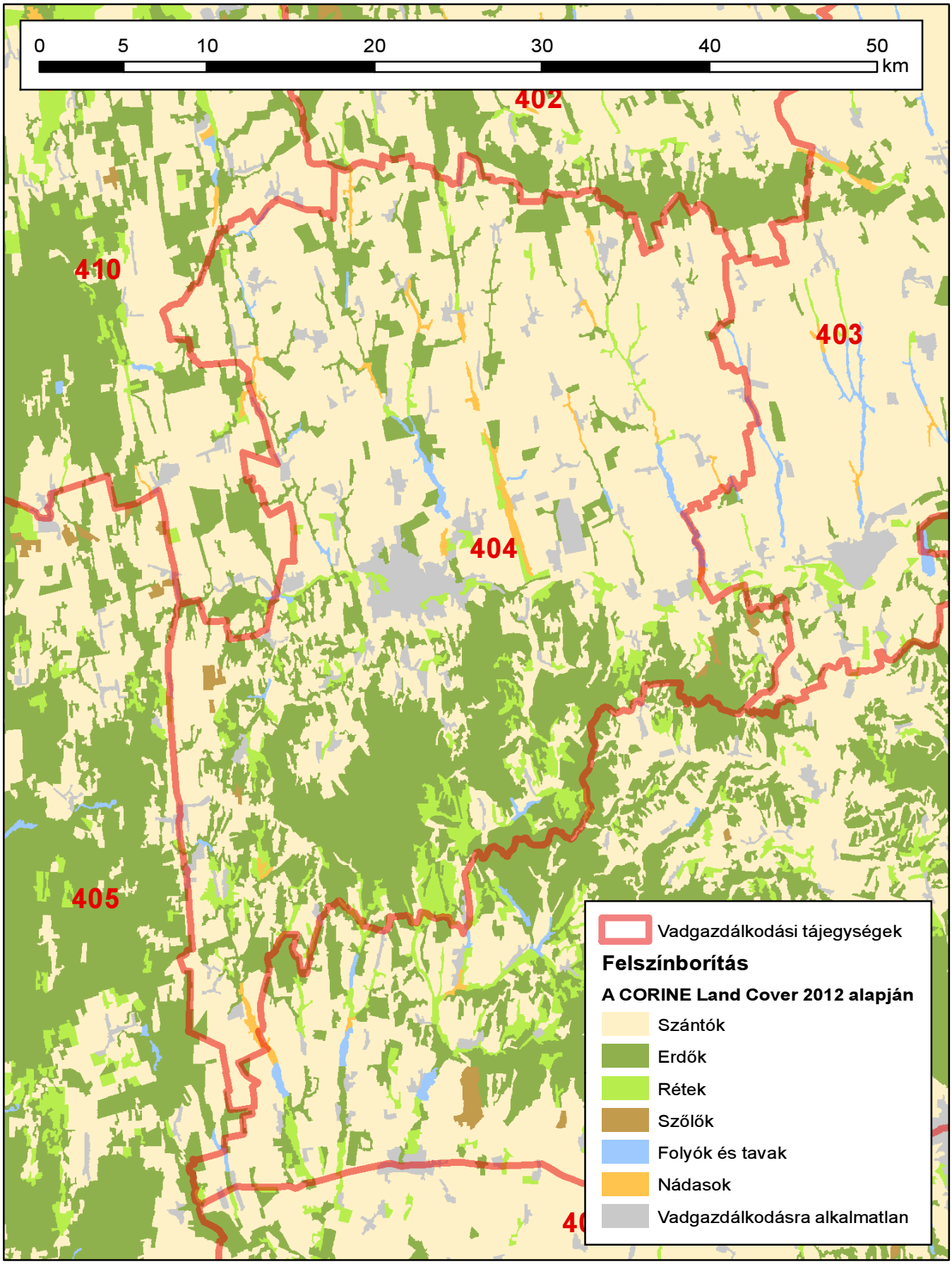

Készült: 2016.06.08.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

404 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

Fafaj neve	Korsztályok															Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141-	
Kocsányos tölgy	192.8	386.5	148.2	129.4	149.4	220.6	329.9	154.7	163.0	65.4	166.1	113.0	20.2	2.1	0.4	**2,241.5**
Szlavon tölgy								4.2		2.6	28.7	10.6	1.0			**47.0**
Kocsánytalan tölgy	484.3	660.6	194.3	185.2	58.9	161.1	83.6	289.9	164.3	70.3	101.3	150.4	21.0	8.8	2.2	**2,636.1**
Molyhos tölgy	0.2				0.1											**0.3**
Magyar tölgy	0.7	9.8	3.0	0.1							3.3	0.3				**17.2**
Vörös tölgy	8.5	76.4	41.0	50.6	126.0	123.5	41.0	26.3	0.2							**493.5**
Csertölgy	170.4	318.0	245.7	268.5	388.3	258.7	447.4	713.7	577.3	187.3	200.4	124.2	42.3	21.9	10.2	**3,974.2**
Bükk	183.9	517.0	159.0	89.0	131.0	160.1	187.4	312.1	198.4	135.7	169.9	222.7	76.4	93.2	8.6	**2,644.5**
Gyertyán	33.3	109.6	200.5	348.1	333.7	234.7	368.7	411.3	357.8	164.2	63.0	34.1	7.2	18.5	1.2	**2,686.0**
Akác	1,039.6	1,901.5	1,908.8	1,208.3	516.1	256.0	56.3	5.4	0.5	0.2						**6,892.6**
Hegyi juhar	2.9	11.9	6.2	4.4	21.9	45.5	15.9	5.8								**114.5**
Korai juhar	0.7	2.1	1.5	1.9	4.0	6.0	5.8	4.4	1.2	0.8						**28.2**
Mezei juhar	9.5	36.2	82.6	82.4	74.0	38.6	29.3	16.4	13.7	2.6	1.7	2.2	0.1	0.2		**389.4**
Zöld juhar	0.2	11.1	13.9	13.9	0.6	0.4										**40.1**
Ezüst juhar	0.0	0.5	2.0	1.2	2.9	1.0	2.1									**9.7**
Tatár (feketegyűrű) juhar		1.0	0.1													**1.1**
Hegyi szil	0.2	0.2	0.5		0.3											**1.2**
Mezei szil	0.4	2.9	6.3	2.9	2.8	0.5	0.1		0.1							**15.8**
Vénic szil	0.2	0.2	0.9		0.9			0.1								**2.4**
Magas kőris	5.4	38.4	47.9	13.7	6.6	28.5	10.3	8.3	4.4	1.2	0.8	0.4				**165.8**
Magyar kőris	4.2	3.5	5.1	6.9	1.9	3.3	10.0	0.5	1.8	1.8	3.7					**42.7**
Amerikai (vörös) kőris		1.3	3.7	7.1	5.9	1.3	0.3	0.1		0.4						**20.2**
Virágos kőris	2.7	3.5	4.2	4.0	3.0	3.2	1.8	1.2	0.8		0.7					**25.2**
Fekete dió	10.0	31.7	45.3	30.5	13.8	5.5	18.6	13.0	6.1							**174.5**
Közönséges dió	12.6	20.7	31.7	42.5	19.0	7.2	1.0	0.2								**134.9**
Szürke dió						0.0										**0.0**
Madárcseresznye	2.0	4.0	1.8	2.4	1.3	3.5	5.2	4.5	1.4	1.3	0.4					**27.7**
Zselnicemeggy			0.2													**0.2**
Kései meggy			0.2	0.2	0.5	0.1										**1.0**
Vadkörte	1.5	3.9	3.1	4.3	11.9	3.0	0.3				1.0					**28.9**
Fehér eperfa		1.2	1.5	3.1	2.3	1.5										**9.6**
Lisztesberkenye		1.0														**1.0**
Barkócaberkenye			0.1		0.2											**0.3**
Szelídgesztenye		0.2	0.6	0.2	0.6	0.3	0.1	0.0								**1.9**
Juharlevelű platán						0.3										**0.3**
Nyugati ostorfa		0.7	3.2	1.0	1.0	0.2	0.0									**6.1**
Lepényfa		0.1	0.7	0.8		0.2	0.8									**2.6**
Japán akác			0.1			0.4										**0.6**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj		0.6	0.9	0.5	1.3											**3.3**
Korai nyár			9.7	1.7	1.4	1.6										**14.3**
Kései nyár			0.3													**0.3**
Óriás nyár	0.3	3.6	12.7	4.5	2.4	4.7	0.1									**28.3**
Olasz nyár	1.0	1.8	8.2	0.1	4.1											**15.2**
Pannónia (H-490/3) nyár	2.1	9.2	14.3	1.1												**26.8**
OP-229 nyár (Agathe-F)		5.4	3.9													**9.3**
Kopecky (H-490/4) nyár		3.0														**3.0**
Fehér nyár	0.5	2.6	1.6	1.1	1.1	1.7		0.1								**8.6**
Szürke nyár	2.2	4.1	1.7	9.4	2.1	2.6	0.3	0.7								**23.1**
Rezgő nyár	0.2	1.6	3.1	2.0	0.4	2.1	0.1									**9.3**
Fekete nyár				0.5	0.3											**0.8**
Jegenyenyár							0.3									**0.3**
Egyéb nemes nyár	2.5	0.1	0.1													**2.7**
Fehér fűz	4.6	5.0	15.5	27.0	25.2	11.4	5.3	0.2	0.2							**94.3**
Szomorú fűz					0.1											**0.1**
Törékeny fűz	0.1	0.7	7.5	7.1	4.2	1.3	0.3		0.6							**21.9**
Kecskefűz	0.2	2.1	1.7	0.0												**4.0**
Egyéb fűzek				0.7												**0.7**
Mézgás éger	64.9	133.9	206.3	391.8	198.4	307.6	101.7	11.3	2.3	0.5						**1,418.7**
Kislevelű hárs	0.6	0.9	6.3	6.6	12.1	6.7	2.2	9.4	7.3	0.4	0.4	0.3	0.1			**53.3**
Nagylevelű hárs		0.2	1.9	2.9	13.7	25.5	16.2	9.2	3.7	3.0		0.5	0.6			**77.3**
Ezüsthárs	57.4	206.0	210.7	568.9	692.0	386.7	378.2	532.7	265.4	138.0	86.1	63.8	13.7	16.1	1.8	**3,617.4**
Közönséges nyír		0.8	1.4	0.2	0.4	1.5	0.8	0.2								**5.2**
Vadgesztenye								0.4	0.3							**0.7**
Bálványfa	4.4	21.1	30.1	11.7	1.9											**69.3**
Erdeifenyő	0.9	12.1	43.8	94.1	129.9	205.0	102.8	12.0	5.4	1.3	1.2	2.4	1.7			**612.4**
Símafenyő		2.8				0.3										**3.1**
Feketefenyő		1.2	14.7	4.5	3.5	15.5	8.8	1.4	2.2	3.4	3.7	1.0				**59.9**
Lucfenyő		5.6	16.8	55.7	4.7	0.5	0.3				0.1					**83.6**
Vörösfenyő és egyéb Larix fajok		2.4	7.2	13.4	1.6	1.5	0.0									**26.1**
Zöld duglászfenyő		5.0	0.8	0.7	5.8											**12.2**
Egyéb fenyő			0.4													**0.4**
Összesen	**2,308.1**	**4,586.9**	**3,785.1**	**3,708.1**	**2,985.5**	**2,541.4**	**2,233.5**	**2,549.5**	**1,778.1**	**780.4**	**832.5**	**725.9**	**184.3**	**160.9**	**24.3**	**29,184.5**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	1 221	94,9%	24 563	1 811
1999	1 221	94,9%	30 552	5 493
2000	1 227	94,9%	60 406	7 930
2001	1 226	94,9%	55 586	12 583
2002	1 226	94,9%	69 295	13 030
2003	1 225	94,9%	59 614	4 975
2004	1 225	94,9%	51 472	5 424
2005	1 225	94,9%	42 444	2 405
2006	1 225	94,9%	48 854	2 282
2007	1 160	94,7%	59 258	2 483
2008	1 160	94,7%	49 347	1 428
2009	1 160	94,7%	52 484	1 841
2010	1 160	94,7%	65 500	888
2011	1 160	94,7%	67 653	655
2012	1 242	94,9%	59 176	709
2013	1 159	94,6%	69 776	1 450
2014	1 159	94,6%	64 841	1 316
Változás	-5,1%	-0,3%	164,0%	-27,3%
Minimum	1 159	94,6%	24 563	655
Maximum	1 242	94,9%	69 776	13 030

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

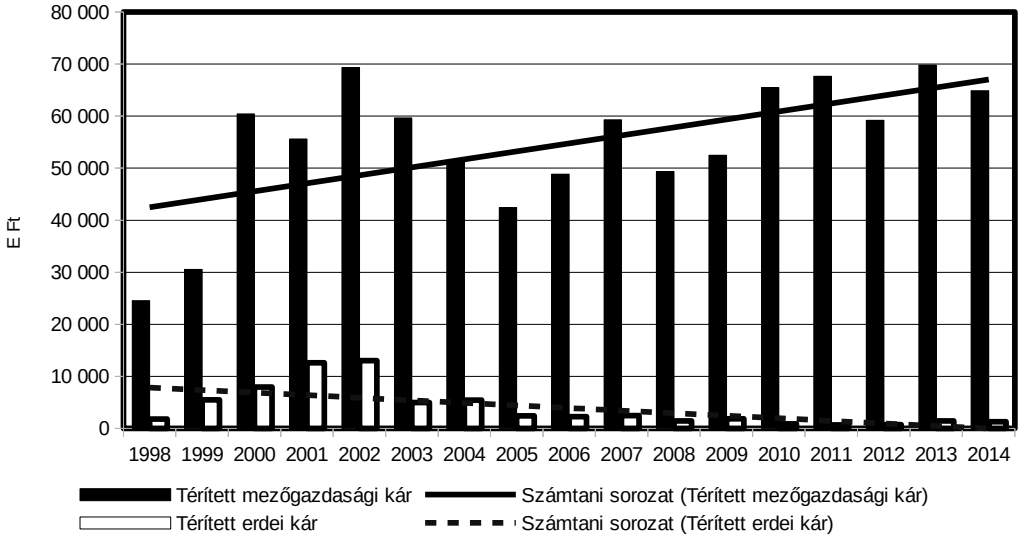

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterület belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. A 402 sz. Külső-somogyi, a 410. sz. Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben a vadászati és vadgazdálkodási berendezések számát, helyét és funkcióját 2018. december 31-ig felül kell vizsgálni. A meglévő és tervezett berendezéseket a természetvédelmi kezelővel egyeztetni szükséges.

10. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó, vadmentő domb létesíthető. Erdőrezervátum magterületén – a Duna hullámterében elhelyezkedő erdőrezervátum területek kivételével – semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

11. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

12. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

13. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

14. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

15. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

16. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

17. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

18. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

19. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

20. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

21. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

22. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

23. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtóvadászatra.

Vízivad vadászat

24. Tómederben, holtágban, vízállásban, kubikgödörben lőállás nem létesíthető.

25. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

6. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populációsűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltása más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. A 406. számú Mecseki, a 407. számú Dél-Baranyai ártéri, a 409. számú Gemenci tájegységben kívánatos a nagyragadozók (farkas, hiúz, barna medve) állandó jelenléte, ezért a vadgazdálkodási tevékenység során figyelmet kell fordítani a megőrzésükre. Azon területeken, ahol e fajok tartós jelenlétére lehet számítani, a vadászatokat úgy kell tervezni, hogy az ne zavarja indokolatlan mértékben e fokozottan védett ragadozókat. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy e fajok egyedeit sem szándékosan, sem véletlenül ne ejtsék el.

12. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

13. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

14. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

15. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    15.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.

    15.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.

15.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.

15.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).

15.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

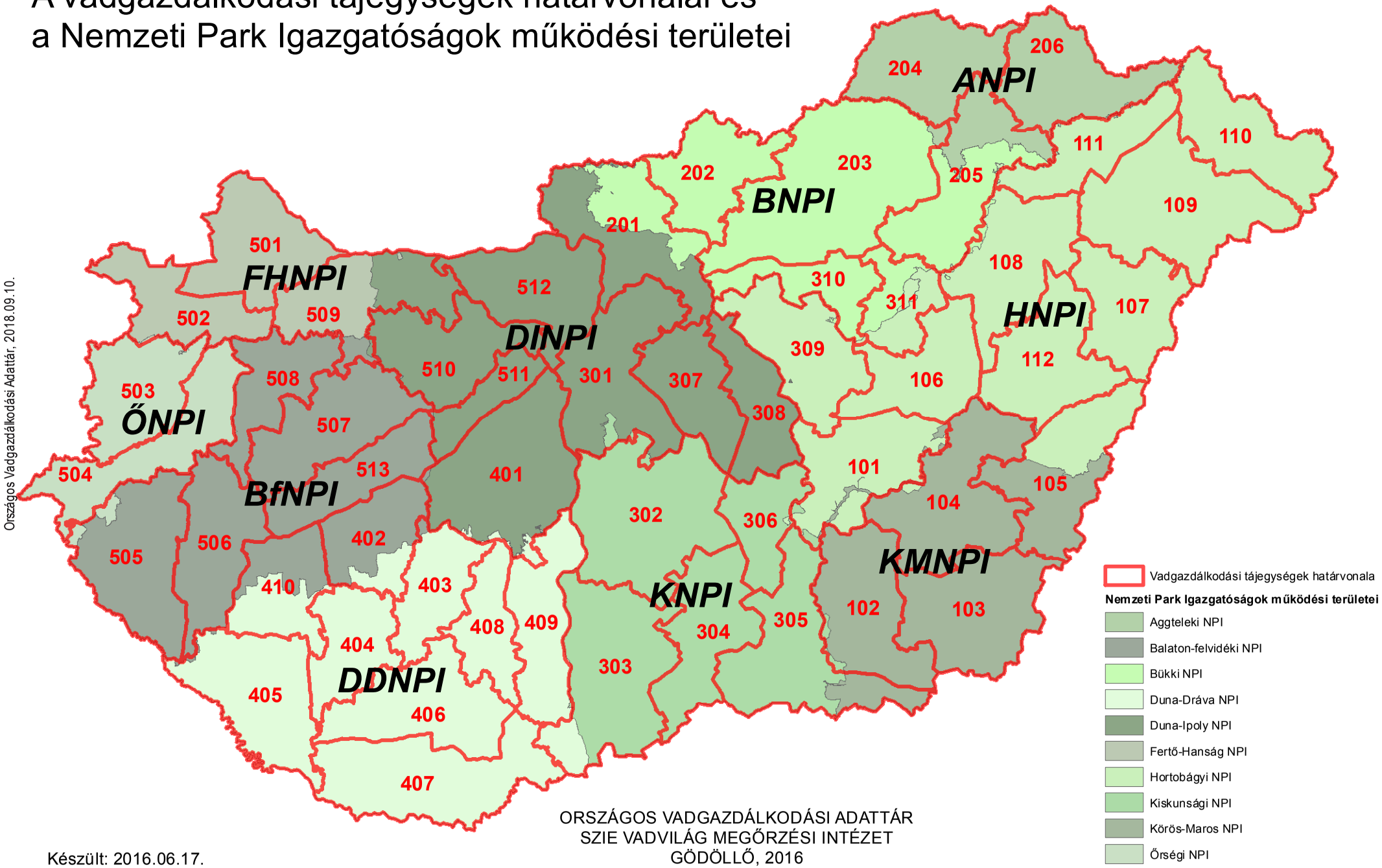

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

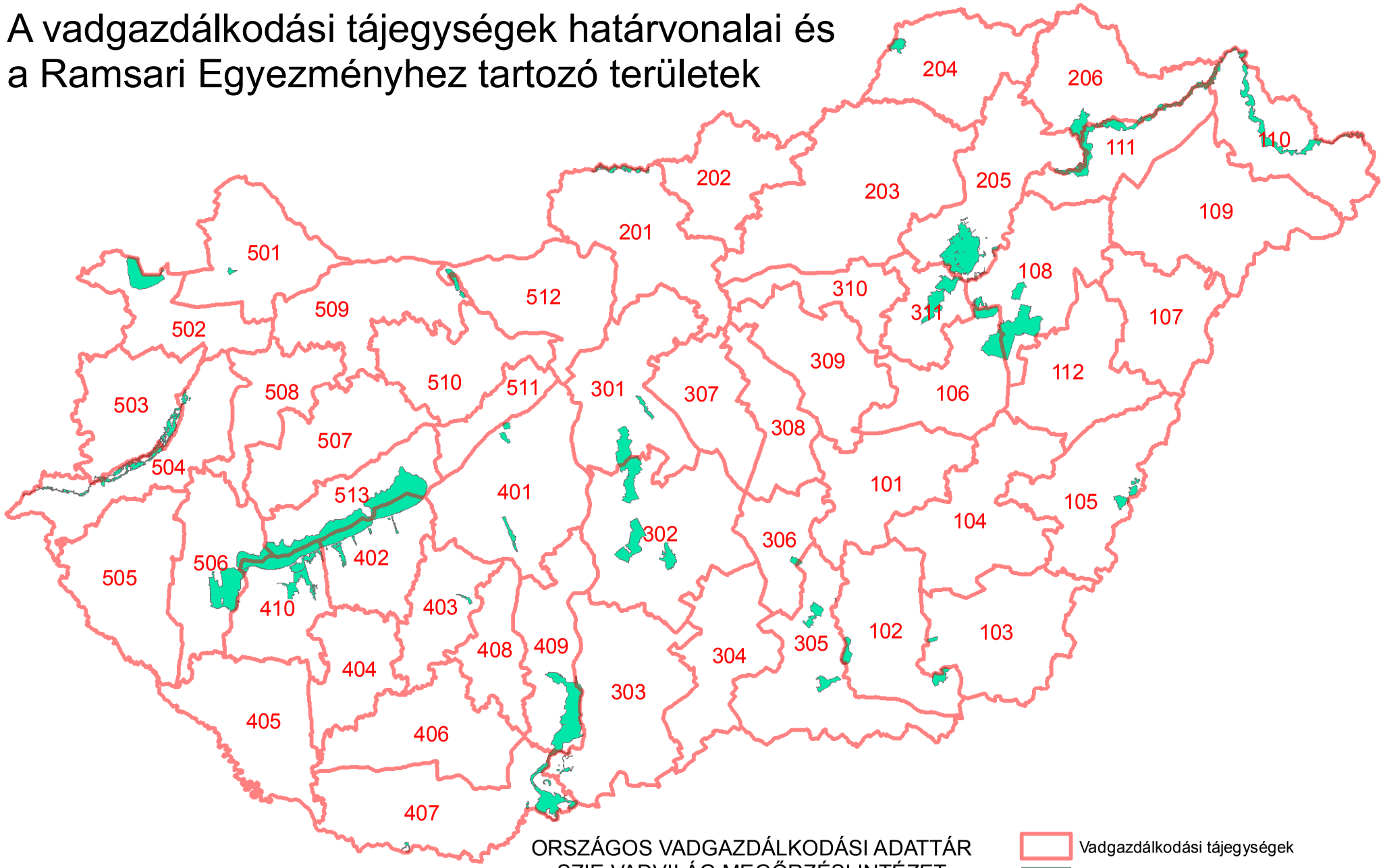

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 404. számú tájegységben

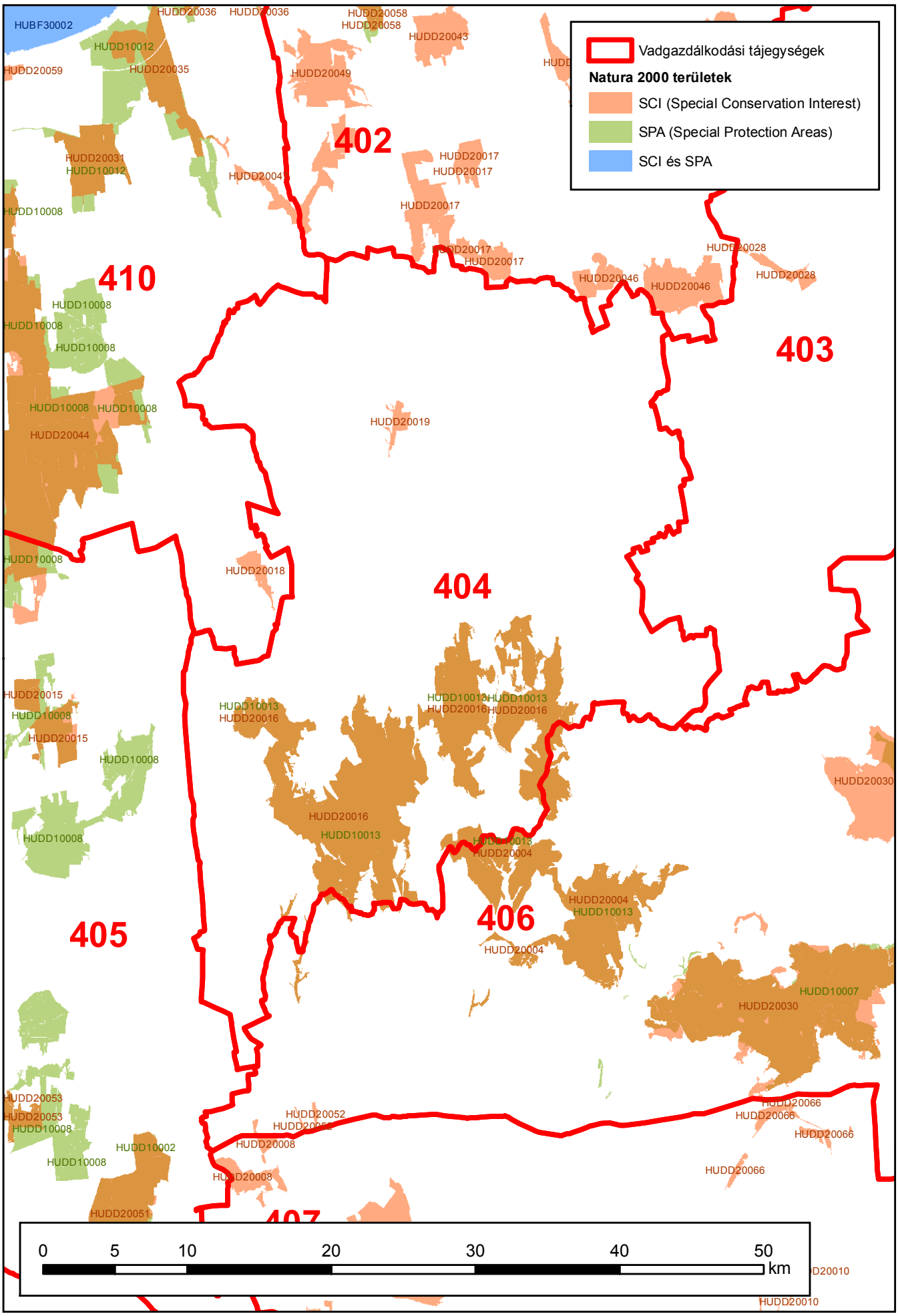

Készült: 2016.07.27.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
404	SCI	HUDD20004	Dél-Zselic	562.4	8.3%
404	SCI	HUDD20016	Észak-zselici erdőségek	15,506.7	95.4%
404	SCI	HUDD20017	Mocsoládi-erdő	9.3	0.4%
404	SCI	HUDD20019	Mernyei-erdő	250.4	100.0%
404	SCI	HUDD20046	Törökkoppányi erdők	28.6	1.3%
404	SPA	HUDD10013	Zselic	16,069.0	69.7%

Védett területek a 404 számú vadgazdálkodási tájegységben

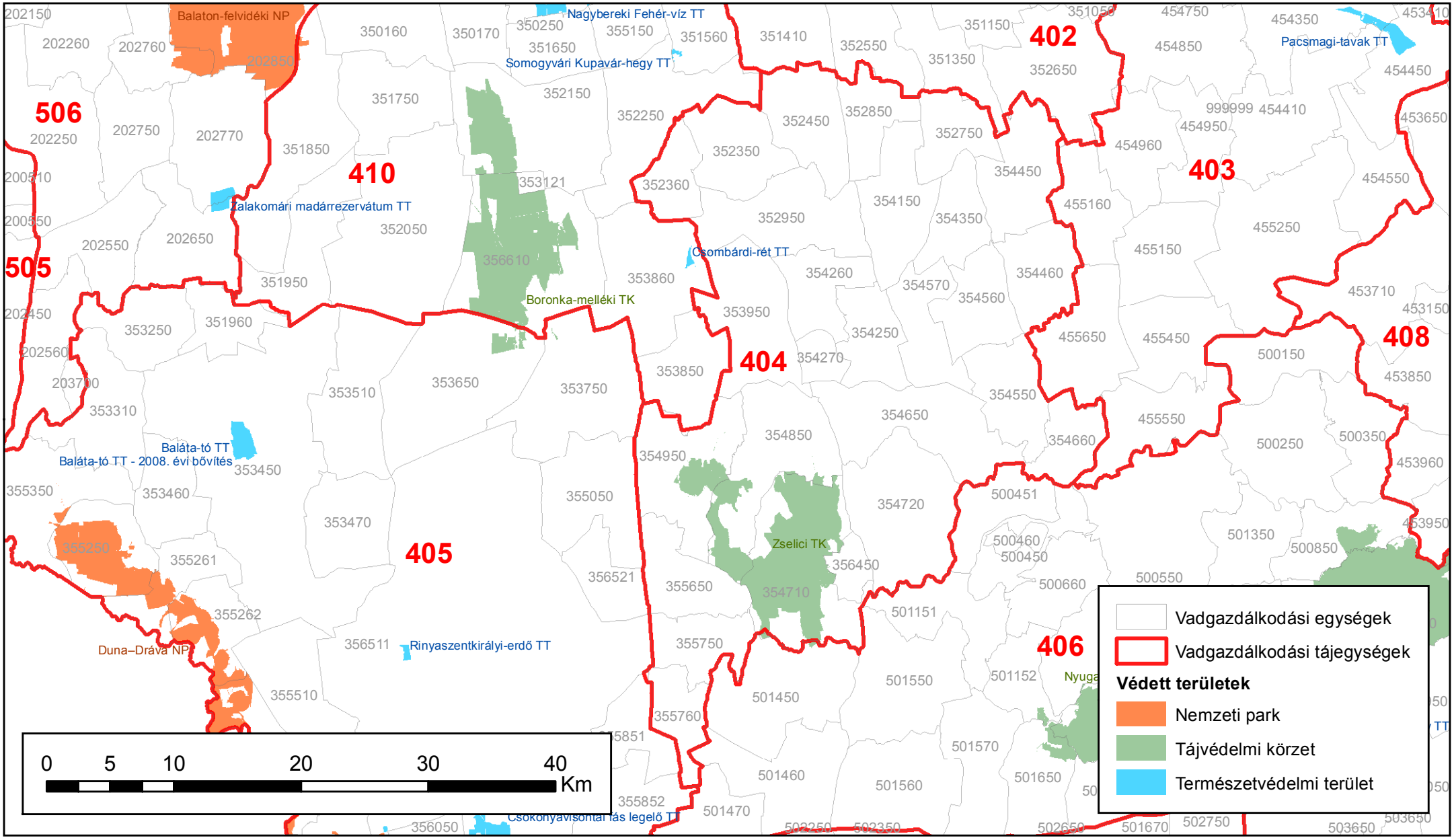

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 404 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
404	354710	TK	Zselici Tájvédelmi Körzet	6 058,6	8 300,9	72,99%
404	354850	TK	Zselici Tájvédelmi Körzet	1 397,8	8 300,9	16,84%
404	354950	TK	Zselici Tájvédelmi Körzet	793,4	8 300,9	9,56%
404	356450	TK	Zselici Tájvédelmi Körzet	0,5	8 300,9	0,01%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	1 427	1 567	91,1%	217	225	96,4%	4 282	4 316	99,2%	85	85	100,0%	1 223	1 262	96,9%
1999	1 375	1 540	89,3%	222	232	95,7%	4 227	4 258	99,3%	85	89	95,5%	1 248	1 351	92,4%
2000	1 444	1 724	83,8%	249	259	96,1%	4 396	4 471	98,3%	70	70	100,0%	1 260	1 368	92,1%
2001	1 605	1 820	88,2%	258	280	92,1%	4 183	4 223	99,1%	35	35	100,0%	1 356	1 536	88,3%
2002	1 671	1 911	87,4%	236	263	89,7%	4 514	4 559	99,0%	30	30	100,0%	1 653	1 994	82,9%
2003	1 713	1 993	86,0%	233	265	87,9%	4 445	4 525	98,2%	25	25	100,0%	1 557	2 021	77,0%
2004	1 653	1 958	84,4%	221	261	84,7%	4 563	4 648	98,2%	25	25	100,0%	1 368	1 688	81,0%
2005	1 489	1 714	86,9%	209	243	86,0%	4 440	4 525	98,1%	50	50	100,0%	1 293	1 623	79,7%
2006	1 671	1 871	89,3%	191	221	86,4%	4 390	4 475	98,1%	70	70	100,0%	1 349	1 734	77,8%
2007	1 661	1 841	90,2%	236	262	90,1%	4 795	4 873	98,4%	50	50	100,0%	1 739	2 079	83,6%
2008	1 536	1 696	90,6%	246	286	86,0%	4 355	4 430	98,3%	80	80	100,0%	1 907	2 182	87,4%
2009	1 459	2 457	59,4%	242	483	50,1%	4 588	4 653	98,6%	55	135	40,7%	1 821	2 436	74,8%
2010	1 003	1 993	50,3%	223	453	49,2%	4 082	4 142	98,6%	0	105	0,0%	1 325	1 685	78,6%
2011	2 330	3 350	69,6%	298	538	55,4%	4 657	4 707	98,9%	55	170	32,4%	1 843	2 533	72,8%
2012	1 434	2 854	50,2%	286	576	49,7%	4 390	4 435	99,0%	62	202	30,7%	1 815	2 255	80,5%
2013	1 664	2 939	56,6%	298	618	48,2%	4 547	4 585	99,2%	84	219	38,4%	1 951	2 651	73,6%
2014	1 835	2 965	61,9%	258	568	45,4%	4 644	4 676	99,3%	82	202	40,6%	1 882	2 167	86,8%
Változás	28,6%	89,2%	-32,0%	18,9%	152,4%	-52,9%	8,5%	8,3%	0,1%	-3,5%	137,6%	-59,4%	53,9%	71,7%	-10,4%
Minimum	1 003	1 540	50,2%	191	221	45,4%	4 082	4 142	98,1%	0	25	0,0%	1 223	1 262	72,8%
Maximum	2 330	3 350	90,6%	298	618	96,1%	4 795	4 873	99,3%	85	219	100,0%	1 951	2 651	92,4%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	1 427	387	27,1%	217	22	10,1%	4 282	638	14,9%	85	14	16,5%	1 223	824	67,4%
1999	1 375	592	43,1%	222	37	16,7%	4 227	707	16,7%	85	11	12,9%	1 248	956	76,6%
2000	1 444	808	56,0%	249	74	29,7%	4 396	814	18,5%	70	10	14,3%	1 260	1 111	88,2%
2001	1 605	923	57,5%	258	90	34,9%	4 183	989	23,6%	35	8	22,9%	1 356	1 440	106,2%
2002	1 671	1 050	62,8%	236	104	44,1%	4 514	1 122	24,9%	30	2	6,7%	1 653	1 272	77,0%
2003	1 713	1 068	62,3%	233	113	48,5%	4 445	1 165	26,2%	25	4	16,0%	1 557	1 139	73,2%
2004	1 653	1 157	70,0%	221	121	54,8%	4 563	1 208	26,5%	25	4	16,0%	1 368	1 265	92,5%
2005	1 489	830	55,7%	209	94	45,0%	4 440	1 084	24,4%	50	4	8,0%	1 293	1 106	85,5%
2006	1 671	680	40,7%	191	101	52,9%	4 390	958	21,8%	70	16	22,9%	1 349	1 013	75,1%
2007	1 661	700	42,1%	236	146	61,9%	4 795	986	20,6%	50	17	34,0%	1 739	1 552	89,2%
2008	1 536	630	41,0%	246	129	52,4%	4 355	1 165	26,8%	80	4	5,0%	1 907	1 424	74,7%
2009	1 459	692	47,4%	242	167	69,0%	4 588	1 254	27,3%	55	7	12,7%	1 821	1 732	95,1%
2010	1 003	536	53,4%	223	169	75,8%	4 082	1 025	25,1%	0	7	-	1 325	1 495	112,8%
2011	2 330	721	30,9%	298	172	57,7%	4 657	1 086	23,3%	55	12	21,8%	1 843	2 095	113,7%
2012	1 434	723	50,4%	286	116	40,6%	4 390	1 068	24,3%	62	20	32,3%	1 815	2 295	126,4%
2013	1 664	903	54,3%	298	127	42,6%	4 547	1 127	24,8%	84	7	8,3%	1 951	1 930	98,9%
2014	1 835	922	50,2%	258	134	51,9%	4 644	1 157	24,9%	82	7	8,5%	1 882	2 169	115,2%
Változás	28,6%	138,2%	85,3%	18,9%	509,1%	412,3%	8,5%	81,3%	67,2%	-3,5%	-50,0%	-48,2%	53,9%	163,2%	71,1%
Minimum	1 003	387	27,1%	191	22	10,1%	4 082	638	14,9%	0	2	5,0%	1 223	824	67,4%
Maximum	2 330	1 157	70,0%	298	172	75,8%	4 795	1 254	27,3%	85	20	34,0%	1 951	2 295	126,4%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	1 427	387	27,1%	217	22	10,1%	4 282	638	14,9%	85	14	16,5%	1 223	824	67,4%
1999	1 375	592	43,1%	222	37	16,7%	4 227	707	16,7%	85	11	12,9%	1 248	956	76,6%
2000	1 444	808	56,0%	249	74	29,7%	4 396	814	18,5%	70	10	14,3%	1 260	1 111	88,2%
2001	1 605	923	57,5%	258	90	34,9%	4 183	989	23,6%	35	8	22,9%	1 356	1 440	106,2%
2002	1 671	1 050	62,8%	236	104	44,1%	4 514	1 122	24,9%	30	2	6,7%	1 653	1 272	77,0%
2003	1 713	1 068	62,3%	233	113	48,5%	4 445	1 165	26,2%	25	4	16,0%	1 557	1 139	73,2%
2004	1 653	1 157	70,0%	221	121	54,8%	4 563	1 208	26,5%	25	4	16,0%	1 368	1 265	92,5%
2005	1 489	830	55,7%	209	94	45,0%	4 440	1 084	24,4%	50	4	8,0%	1 293	1 106	85,5%
2006	1 671	680	40,7%	191	101	52,9%	4 390	958	21,8%	70	16	22,9%	1 349	1 013	75,1%
2007	1 661	700	42,1%	236	146	61,9%	4 795	986	20,6%	50	17	34,0%	1 739	1 552	89,2%
2008	1 536	630	41,0%	246	129	52,4%	4 355	1 165	26,8%	80	4	5,0%	1 907	1 424	74,7%
2009	1 459	692	47,4%	242	167	69,0%	4 588	1 254	27,3%	55	7	12,7%	1 821	1 732	95,1%
2010	1 003	536	53,4%	223	169	75,8%	4 082	1 025	25,1%	0	7	-	1 325	1 495	112,8%
2011	2 330	721	30,9%	298	172	57,7%	4 657	1 086	23,3%	55	12	21,8%	1 843	2 095	113,7%
2012	1 434	723	50,4%	286	116	40,6%	4 390	1 068	24,3%	62	20	32,3%	1 815	2 295	126,4%
2013	1 664	903	54,3%	298	127	42,6%	4 547	1 127	24,8%	84	7	8,3%	1 951	1 930	98,9%
2014	1 835	922	50,2%	258	134	51,9%	4 644	1 157	24,9%	82	7	8,5%	1 882	2 169	115,2%
Változás	28,6%	138,2%	85,3%	18,9%	509,1%	412,3%	8,5%	81,3%	67,2%	-3,5%	-50,0%	-48,2%	53,9%	163,2%	71,1%
Minimum	1 003	387	27,1%	191	22	10,1%	4 082	638	14,9%	0	2	5,0%	1 223	824	67,4%
Maximum	2 330	1 157	70,0%	298	172	75,8%	4 795	1 254	27,3%	85	20	34,0%	1 951	2 295	126,4%

Gímszarvas

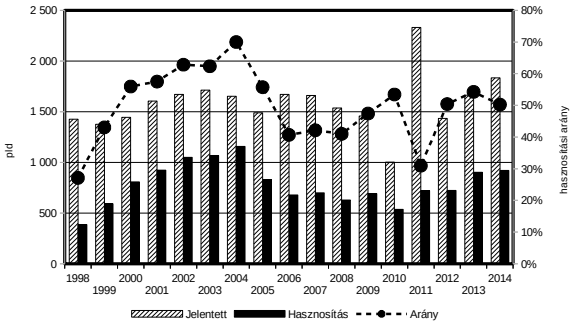

Dámszarvas

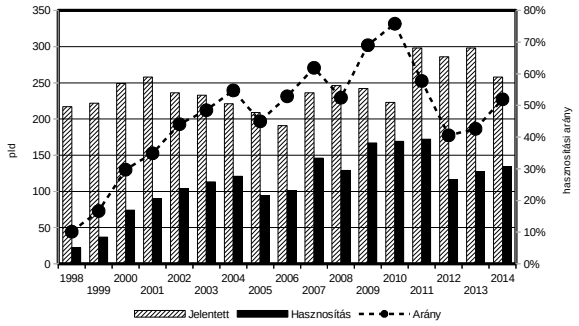

Őz

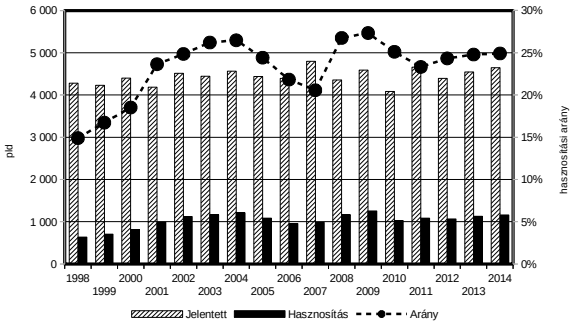

Muflon

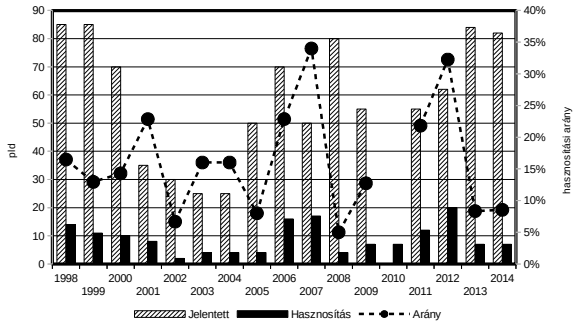

Vaddisznó

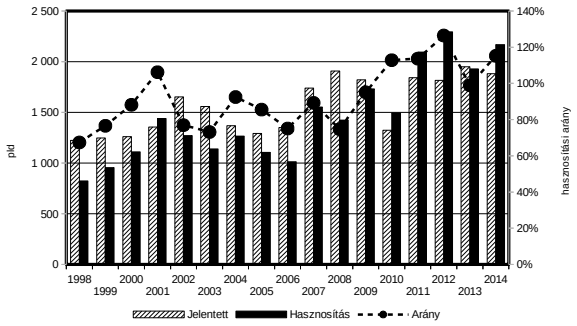

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	58,479	100,0%	3,032	100,0%	5,2%	0,000	-	23,794	100,0%	16,852	100,0%	1,260	100,0%
1999	61,372	104,9%	6,064	200,0%	9,9%	0,009	-	45,375	190,7%	20,688	122,8%	4,000	317,4%
2000	96,973	165,8%	15,249	502,9%	15,7%	0,000	-	49,450	207,8%	44,026	261,3%	3,857	306,1%
2001	116,895	199,9%	11,424	376,7%	9,8%	0,000	-	56,046	235,6%	39,312	233,3%	5,994	475,7%
2002	135,243	231,3%	15,896	524,2%	11,8%	0,000	-	48,094	202,1%	54,429	323,0%	6,946	551,2%
2003	89,456	153,0%	26,575	876,4%	29,7%	0,000	-	47,741	200,6%	42,243	250,7%	2,921	231,8%
2004	110,659	189,2%	32,316	1065,7%	29,2%	0,531	-	46,828	196,8%	36,910	219,0%	3,670	291,2%
2005	116,018	198,4%	44,475	1466,7%	38,3%	0,000	-	55,489	233,2%	31,442	186,6%	1,749	138,8%
2006	108,627	185,8%	58,069	1915,0%	53,5%	0,000	-	52,438	220,4%	32,548	193,1%	1,922	152,6%
2007	100,841	172,4%	40,898	1348,7%	40,6%	0,000	-	59,379	249,6%	53,427	317,0%	3,147	249,7%
2008	138,994	237,7%	31,355	1034,0%	22,6%	0,243	-	66,147	278,0%	35,069	208,1%	1,352	107,3%
2009	127,314	217,7%	59,697	1968,7%	46,9%	0,000	-	69,691	292,9%	47,490	281,8%	1,472	116,8%
2010	132,469	226,5%	74,254	2448,7%	56,1%	0,000	-	82,974	348,7%	60,136	356,9%	0,894	70,9%
2011	147,557	252,3%	89,225	2942,4%	60,5%	3,921	-	101,203	425,3%	53,277	316,2%	0,568	45,1%
2012	172,458	294,9%	54,148	1785,7%	31,4%	0,578	-	166,236	698,7%	47,727	283,2%	0,674	53,5%
2013	181,432	310,3%	64,432	2124,8%	35,5%	2,492	-	135,109	567,8%	56,512	335,4%	1,024	81,3%
2014	175,994	301,0%	66,628	2197,2%	37,9%	2,019	-	131,728	553,6%	55,644	330,2%	0,835	66,3%

Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

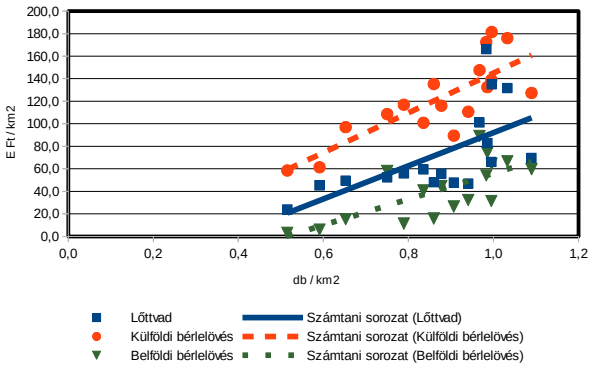

A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

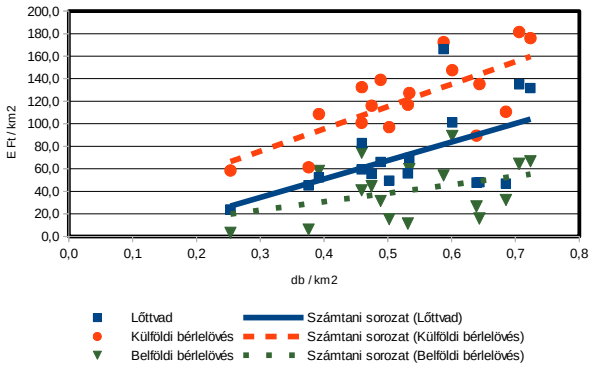

A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

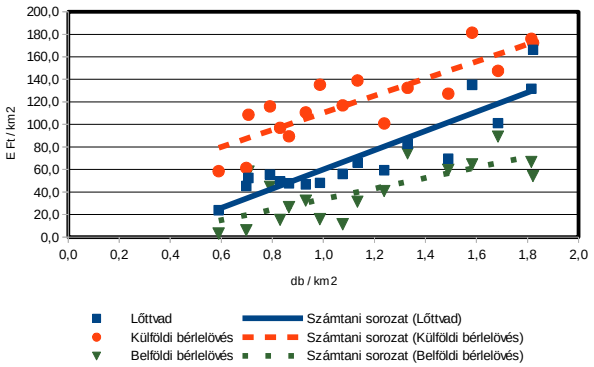

A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

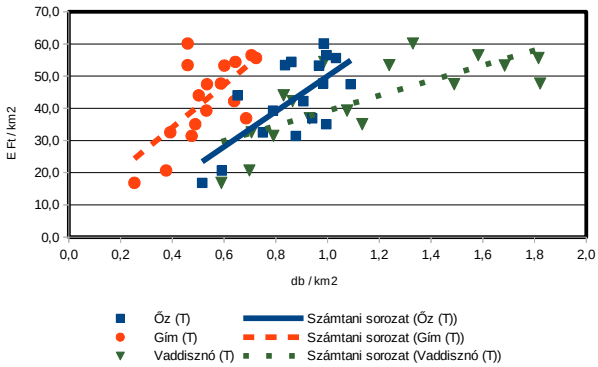

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

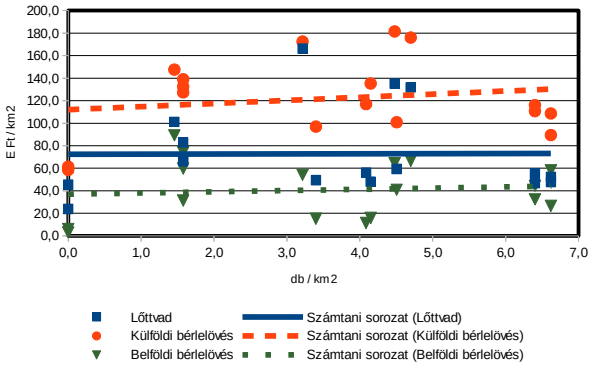

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

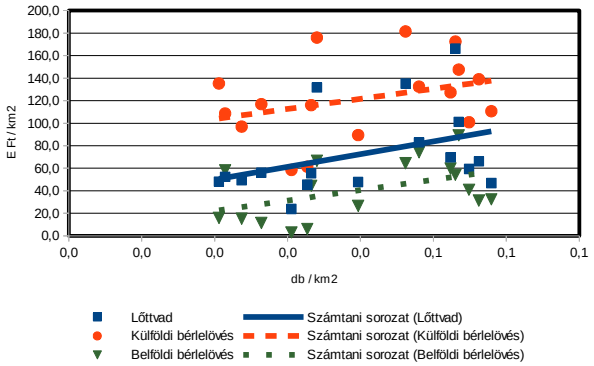

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység (404) területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett (1427 → 1835 pld.; +28,6%), ezzel párhuzamosan, azonban ezt jelentősen meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (387 → 922 pld.; +138,2%).
- A térítéktérképek alapján látható, hogy 2014-ben már a tájegység teljes területén történt gímszarvas elejtés, a terítéksűrűség alapján pedig a tájegység déli, középső térségében található a legnagyobb állomány.
- A tájegység erdősültségének (33913ha; 27,2%) mértéke, és tájegységen belüli elhelyezkedése nem indokolja a gímszarvas tájegység szintű jelenlétét. A nagy kiterjedésű erdőterületek a tájegység déli térségében találhatók, míg az északi területek kifejezetten mezőgazdasági művelésű élőhelyek, ahol a gímszarvas jelenléte nem indokolt.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában az átlagos teljes hasznosítási arány 49,7% volt, az utolsó öt év átlagában pedig 47,9%.
- A jelentett bikaállomány átlagos hasznosítási aránya 35%, ami az utolsó öt év átlagában 40,4% volt.
- A tehenek esetében a teljes időszakban átlagosan 57,2%, míg az utolsó öt év során átlagosan 53,1% volt.
- A borjak hasznosítása 1998 és 2014 között átlagosan 62,1%, az utolsó öt év átlagában pedig már 53,9% volt.
- A hasznosítási arányok a gímszarvas állománycsökkentő kezelési stratégiáját mutatják, amely alapvetően 1400 és 1700 pld. közötti becsült állománynagyság között tartotta a létszámot. Az utolsó 3 évben azonban folyamatos növekedés tapasztalható (1434 → 1664 → 1835 pld.).

A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A gímszarvas terítéksűrűsége és a lőtt vadból, valamint elsősorban a külföldi bérlelövésből, másodsorban a belföldi bérlelövésből származó bevételek között pozitív irányú kapcsolat látható, ami egyértelműen mutatja a gímszarvas gazdasági jelentőségét a tájegységben.
- A térített mezőgazdasági vadkár 2000 és 2014 között a folyó értéken számítva minimálisan növekedett (60 millió Ft → 64 millió Ft), kisebb ingadozásokkal folyamatosan nagymértékű volt. A kifizetett mezőgazdasági vadkár és a gímszarvas terítéksűrűsége között kifejezett, pozitív irányú kapcsolat látható a tájegység egészét tekintve.
- A tájegységben a gímállomány sűrűségének stabilizálása és a mezőgazdasági élőhelyekről történő visszaszorítása elkerülhetetlen, ellenkező esetben az általa okozott konfliktusok további fokozódása várható.

A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák száma a teljes időszak alatt hullámzóan alakult (követve az állomány alakulását) és csak enyhe növekedést mutat, ezt követte az érmes trófeák számának változása is. Az 1998 és 2014 között elbírált 4149 trófea közül összesen

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

1423 lett érmes (34,8%). Arany 216, ezüst 497, és bronz 710. Az érmesek átlagos megoszlása: arany (15%), ezüst (34,7%), bronz (50,3%).

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a vadgazdálkodási tájegységek rangsorában a felső harmadban (8/52) helyezkedik el, azaz országosan a kiemelkedő minőségű állományokhoz sorolható.
- A bírált trófeák többsége a korosztályi besorolás alapján fiatal (2733 pld.), jelentős része (1283 pld.) középkorú volt, míg 133 trófeát az idős korosztályba soroltak. A bikahasznosítás korosztályi megoszlására a fiatalok dominanciája a jellemző, terítékben való részarányuk (1998-at és 1999-et kivéve) 60-70% közötti, (egyedül 2011-ben volt 74%). A középkorúak 22-35% közötti részt tesznek ki (1998 és 1999 kivételével), míg az idősek 2007-ig 3,2-6,4% között voltak, ezt követően azonban már csak 0,9-3%-os részarányt értek el.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit tekintve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 108,53 cm (12 év), az átlagos szemághossz legnagyobb értéke 40,63 cm (11 év), az átlagos középághossz legnagyobb értéke 39,54 cm (10 év), a 24 órás agancstömeg legnagyobb értéke 9,48 kg (11 év), az átlagos ágszám legnagyobb értéke 14,55 db (10 év), az átlagos koszorúkörméret legnagyobb értéke 27,65 cm (11 év), az átlagos alsó szárkörméret legnagyobb értéke 16,38 cm (11 év), az átlagos felső szárkörméret legnagyobb értéke 15,15 cm (11 év).
- A tájegységben élő gímbikák legfontosabb paraméterek tekintetében a 10-11 (12) éves korukban teljesítenek (átlagosan) a legjobban. Az egyes trófeajellemzők évenkénti átlagértékeit mutató diagramokból is az látszik, hogy a kimagasló értékek is rendre a 10-12 éves kor között jelennek meg. A 10 év felett igen nagy a szórás, ami a kis agancsszámok és a teljesítmény maximumán való túljutás következménye is lehet.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	529	518	380	**1 427**	129	135	123	**387**	24,4%	26,1%	32,4%	**27,1%**
1999	480	505	390	**1 375**	165	201	226	**592**	34,4%	39,8%	57,9%	**43,1%**
2000	558	542	344	**1 444**	191	364	253	**808**	34,2%	67,2%	73,5%	**56,0%**
2001	636	582	387	**1 605**	192	430	301	**923**	30,2%	73,9%	77,8%	**57,5%**
2002	613	625	433	**1 671**	217	479	354	**1 050**	35,4%	76,6%	81,8%	**62,8%**
2003	686	588	439	**1 713**	193	501	374	**1 068**	28,1%	85,2%	85,2%	**62,3%**
2004	677	540	436	**1 653**	222	512	423	**1 157**	32,8%	94,8%	97,0%	**70,0%**
2005	588	504	397	**1 489**	180	349	301	**830**	30,6%	69,2%	75,8%	**55,7%**
2006	610	585	476	**1 671**	161	261	258	**680**	26,4%	44,6%	54,2%	**40,7%**
2007	547	633	481	**1 661**	210	287	203	**700**	38,4%	45,3%	42,2%	**42,1%**
2008	571	558	407	**1 536**	202	227	201	**630**	35,4%	40,7%	49,4%	**41,0%**
2009	499	552	408	**1 459**	209	242	241	**692**	41,9%	43,8%	59,1%	**47,4%**
2010	388	350	265	**1 003**	163	196	177	**536**	42,0%	56,0%	66,8%	**53,4%**
2011	548	599	1183	**2 330**	213	265	243	**721**	38,9%	44,2%	20,5%	**30,9%**
2012	499	521	414	**1 434**	217	278	228	**723**	43,5%	53,4%	55,1%	**50,4%**
2013	570	621	473	**1 664**	239	336	328	**903**	41,9%	54,1%	69,3%	**54,3%**
2014	629	686	520	**1 835**	226	395	301	**922**	35,9%	57,6%	57,9%	**50,2%**
Változás	18,9%	32,4%	36,8%	28,6%	75,2%	192,6%	144,7%	138,2%	47,3%	120,9%	78,8%	85,3%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	0,98	0,72	***0,73***	1	1,05	0,95	***0,91***
1999	1	1,05	0,81	***0,77***	1	1,22	1,37	***1,12***
2000	1	0,97	0,62	***0,63***	1	1,91	1,32	***0,70***
2001	1	0,92	0,61	***0,66***	1	2,24	1,57	***0,70***
2002	1	1,02	0,71	***0,69***	1	2,21	1,63	***0,74***
2003	1	0,86	0,64	***0,75***	1	2,60	1,94	***0,75***
2004	1	0,80	0,64	***0,81***	1	2,31	1,91	***0,83***
2005	1	0,86	0,68	***0,79***	1	1,94	1,67	***0,86***
2006	1	0,96	0,78	***0,81***	1	1,62	1,60	***0,99***
2007	1	1,16	0,88	***0,76***	1	1,37	0,97	***0,71***
2008	1	0,98	0,71	***0,73***	1	1,12	1,00	***0,89***
2009	1	1,11	0,82	***0,74***	1	1,16	1,15	***1,00***
2010	1	0,90	0,68	***0,76***	1	1,20	1,09	***0,90***
2011	1	1,09	2,16	***1,97***	1	1,24	1,14	***0,92***
2012	1	1,04	0,83	***0,79***	1	1,28	1,05	***0,82***
2013	1	1,09	0,83	***0,76***	1	1,41	1,37	***0,98***
2014	1	1,09	0,83	***0,76***	1	1,75	1,33	***0,76***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	37,1%	36,3%	26,6%	100%	33,3%	34,9%	31,8%	100%
1999	34,9%	36,7%	28,4%	100%	27,9%	34,0%	38,2%	100%
2000	38,6%	37,5%	23,8%	100%	23,6%	45,0%	31,3%	100%
2001	39,6%	36,3%	24,1%	100%	20,8%	46,6%	32,6%	100%
2002	36,7%	37,4%	25,9%	100%	20,7%	45,6%	33,7%	100%
2003	40,0%	34,3%	25,6%	100%	18,1%	46,9%	35,0%	100%
2004	41,0%	32,7%	26,4%	100%	19,2%	44,3%	36,6%	100%
2005	39,5%	33,8%	26,7%	100%	21,7%	42,0%	36,3%	100%
2006	36,5%	35,0%	28,5%	100%	23,7%	38,4%	37,9%	100%
2007	32,9%	38,1%	29,0%	100%	30,0%	41,0%	29,0%	100%
2008	37,2%	36,3%	26,5%	100%	32,1%	36,0%	31,9%	100%
2009	34,2%	37,8%	28,0%	100%	30,2%	35,0%	34,8%	100%
2010	38,7%	34,9%	26,4%	100%	30,4%	36,6%	33,0%	100%
2011	23,5%	25,7%	50,8%	100%	29,5%	36,8%	33,7%	100%
2012	34,8%	36,3%	28,9%	100%	30,0%	38,5%	31,5%	100%
2013	34,3%	37,3%	28,4%	100%	26,5%	37,2%	36,3%	100%
2014	34,3%	37,4%	28,3%	100%	24,5%	42,8%	32,6%	100%

A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **404**

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

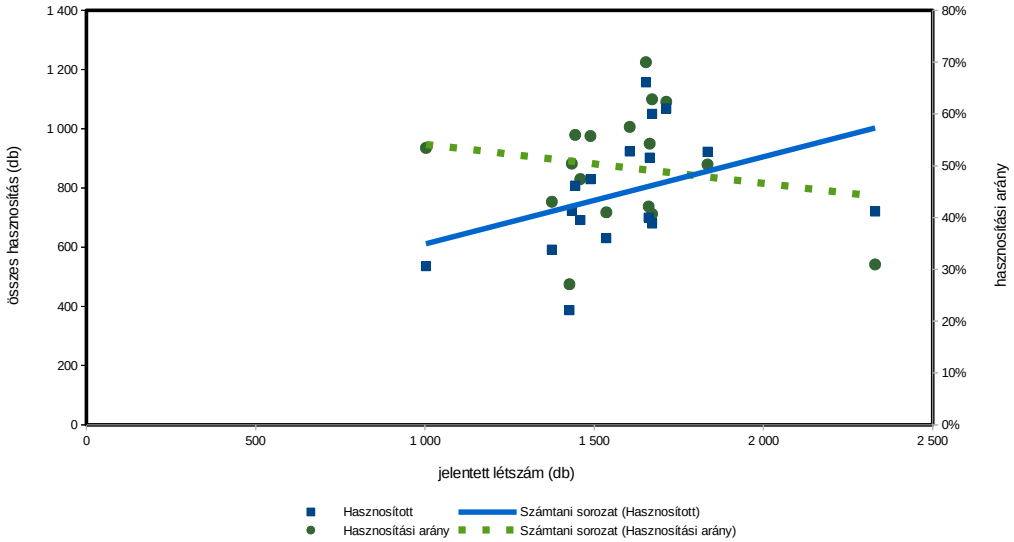

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

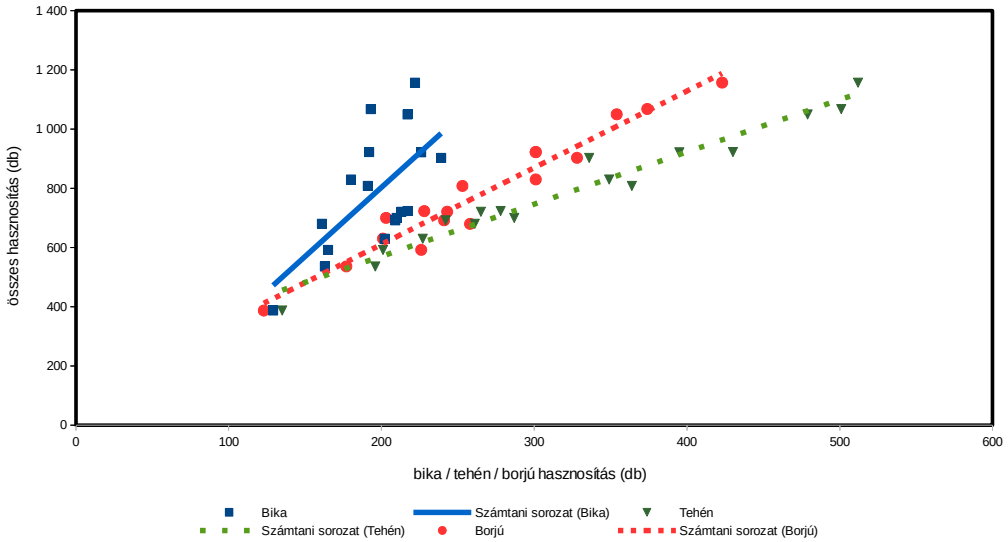

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

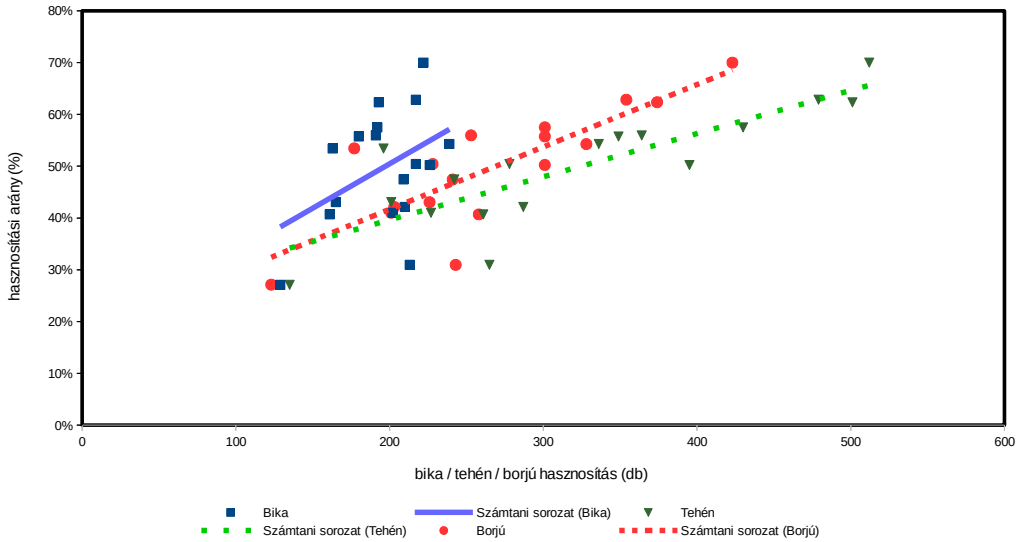

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2007

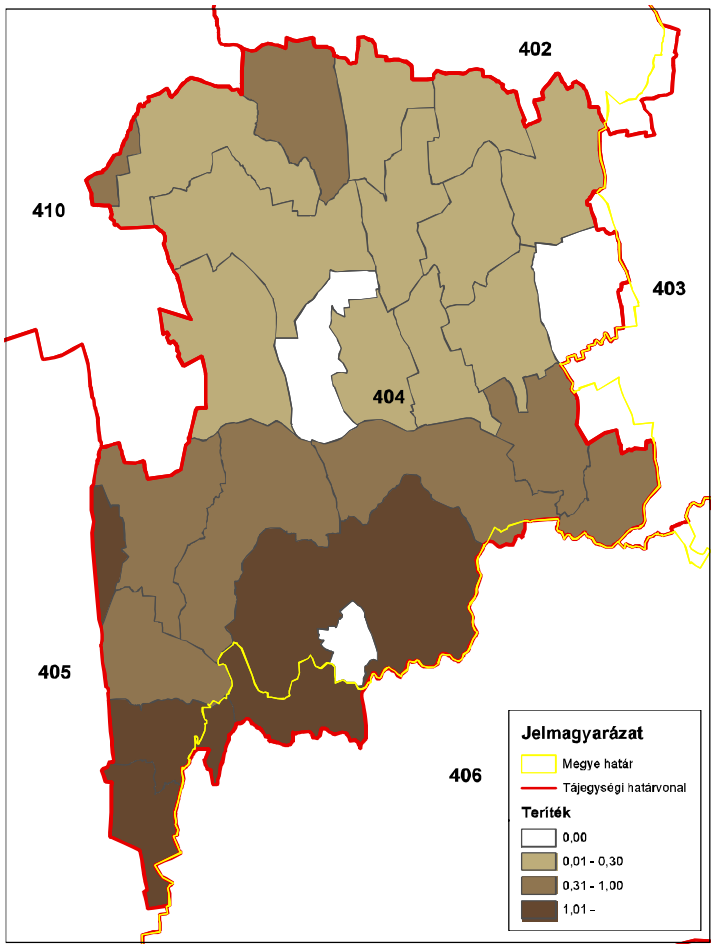

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2008

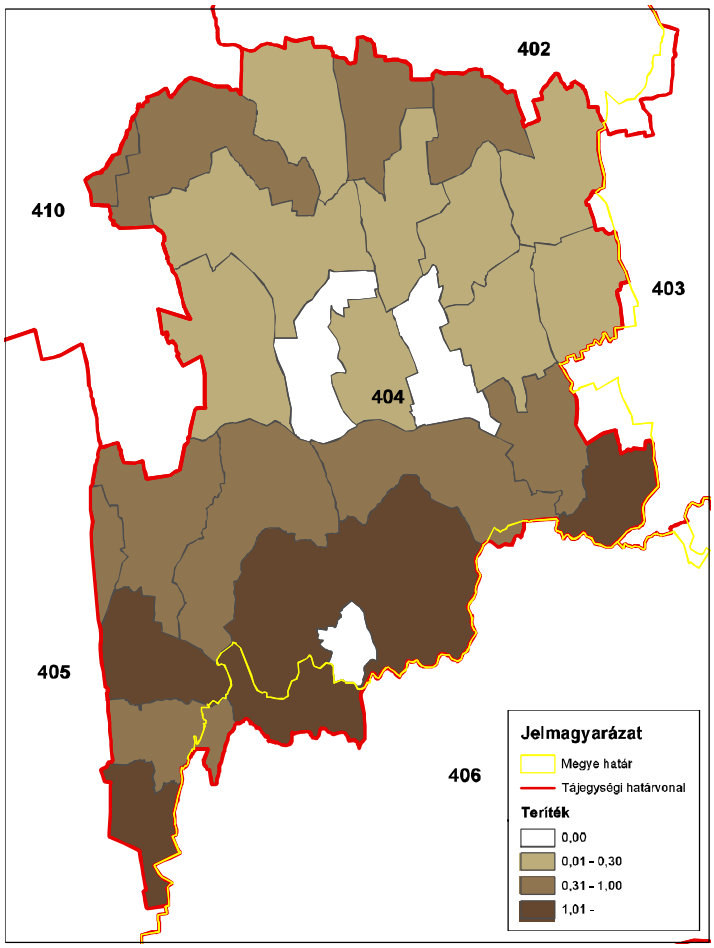

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2009

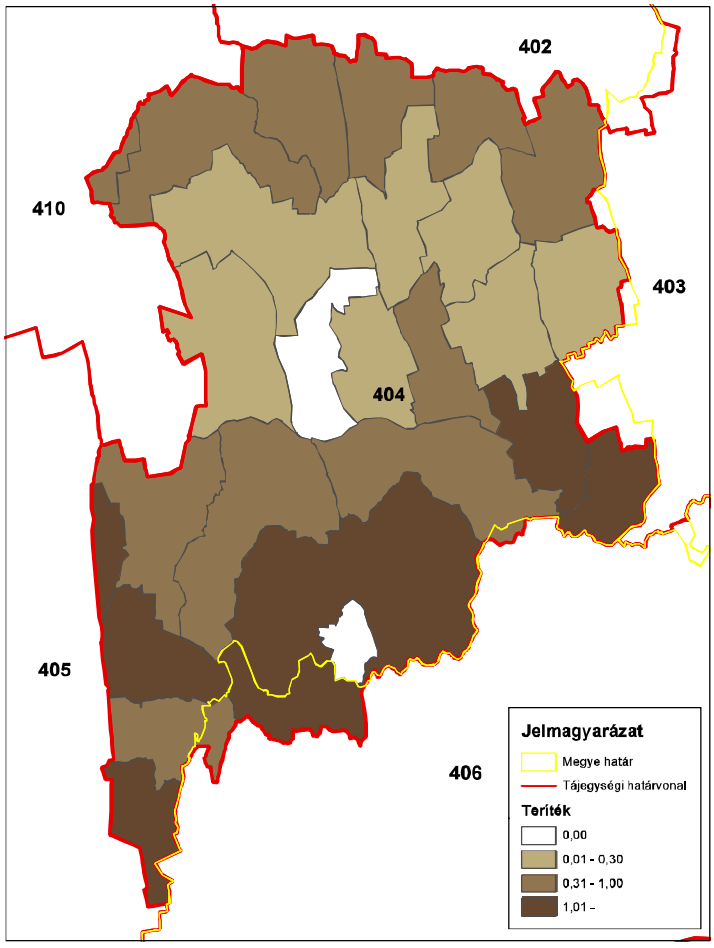

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2010

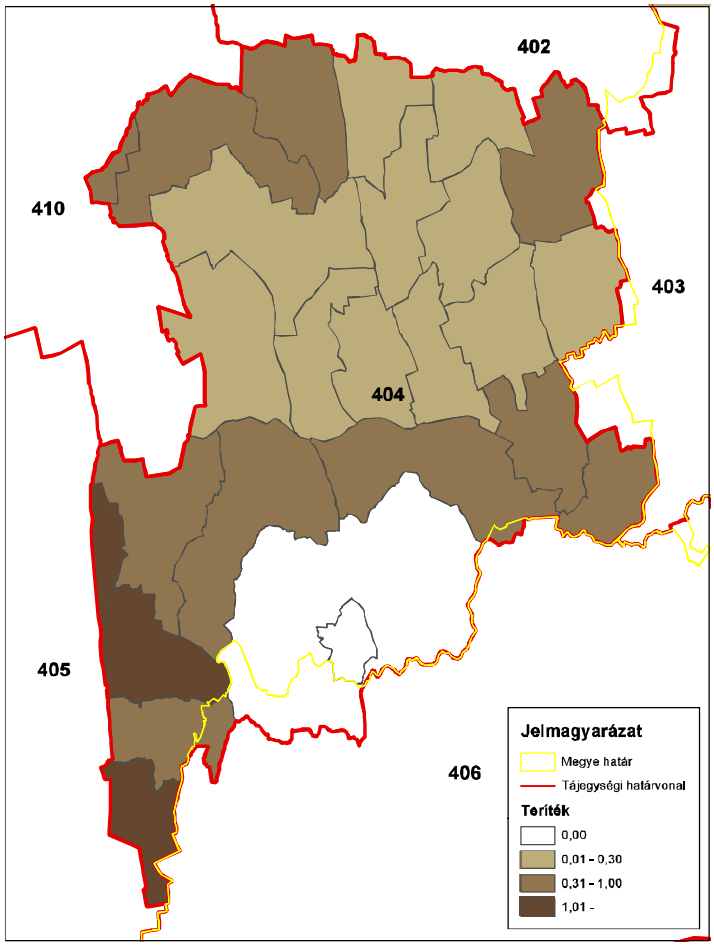

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2011

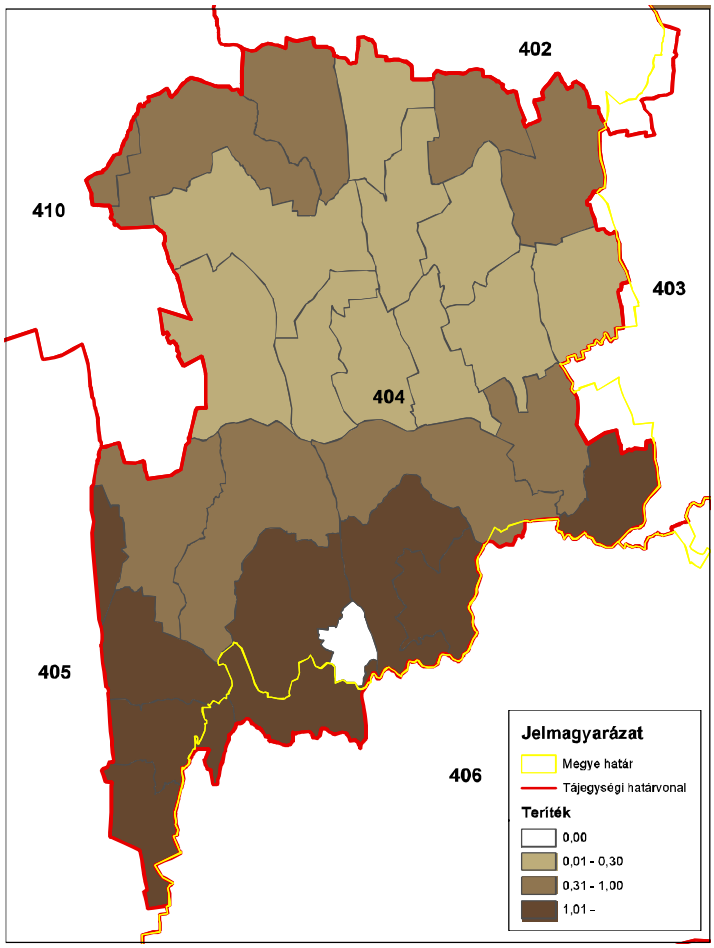

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2012

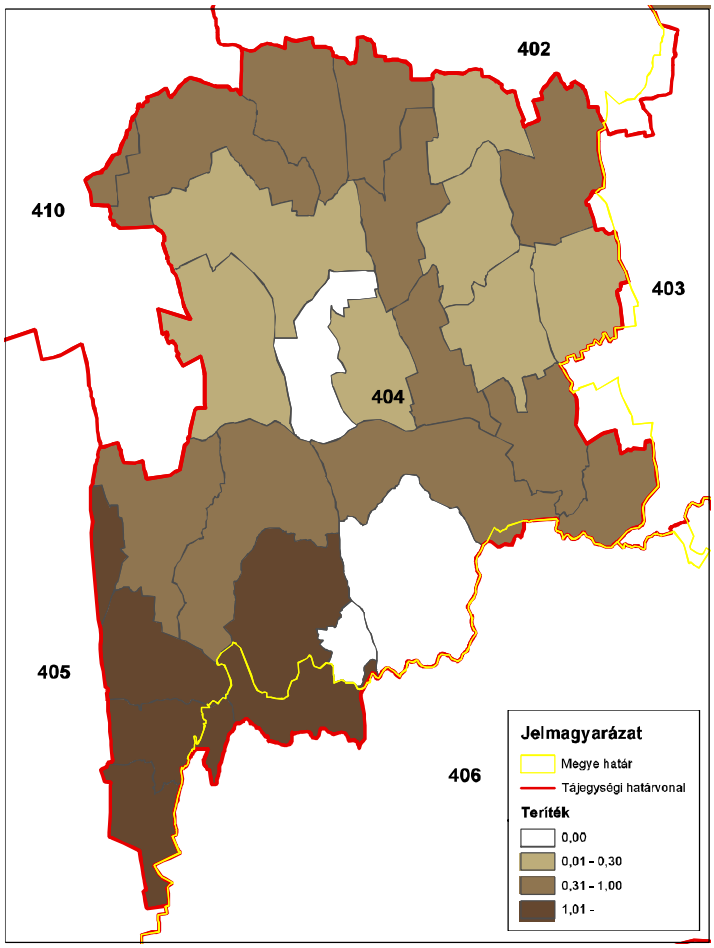

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2013

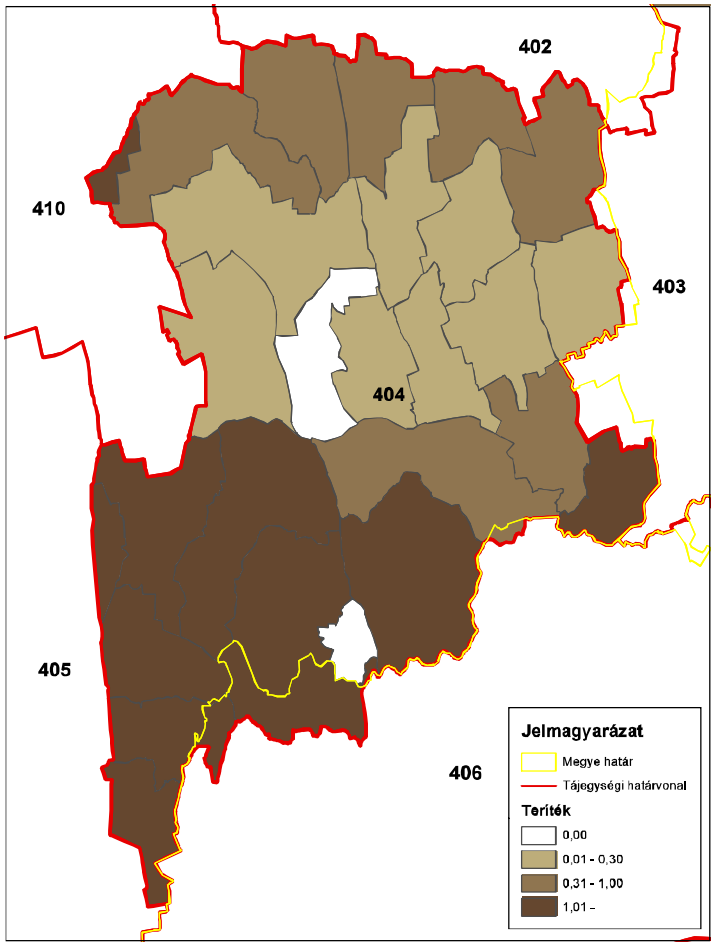

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2014

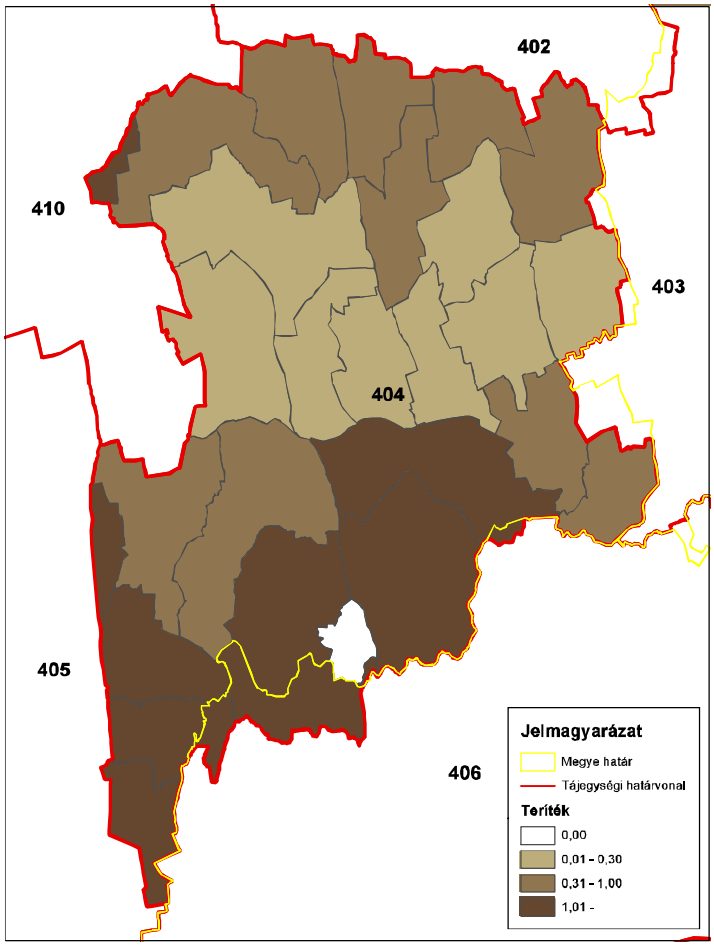

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	158	69	43,7%	7	18	44	10,1%	26,1%	63,8%
1999	228	79	34,6%	3	35	41	3,8%	44,3%	51,9%
2000	235	71	30,2%	6	21	44	8,5%	29,6%	62,0%
2001	246	84	34,1%	8	27	49	9,5%	32,1%	58,3%
2002	284	91	32,0%	9	27	55	9,9%	29,7%	60,4%
2003	258	80	31,0%	6	28	46	7,5%	35,0%	57,5%
2004	267	87	32,6%	11	32	44	12,6%	36,8%	50,6%
2005	219	80	36,5%	12	22	46	15,0%	27,5%	57,5%
2006	219	91	41,6%	16	41	34	17,6%	45,1%	37,4%
2007	211	98	46,4%	24	46	28	24,5%	46,9%	28,6%
2008	240	89	37,1%	19	32	38	21,3%	36,0%	42,7%
2009	256	84	32,8%	10	31	43	11,9%	36,9%	51,2%
2010	220	71	32,3%	17	26	28	23,9%	36,6%	39,4%
2011	270	78	28,9%	21	27	30	26,9%	34,6%	38,5%
2012	274	84	30,7%	12	25	47	14,3%	29,8%	56,0%
2013	286	90	31,5%	14	28	48	15,6%	31,1%	53,3%
2014	278	97	34,9%	21	31	45	21,6%	32,0%	46,4%

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

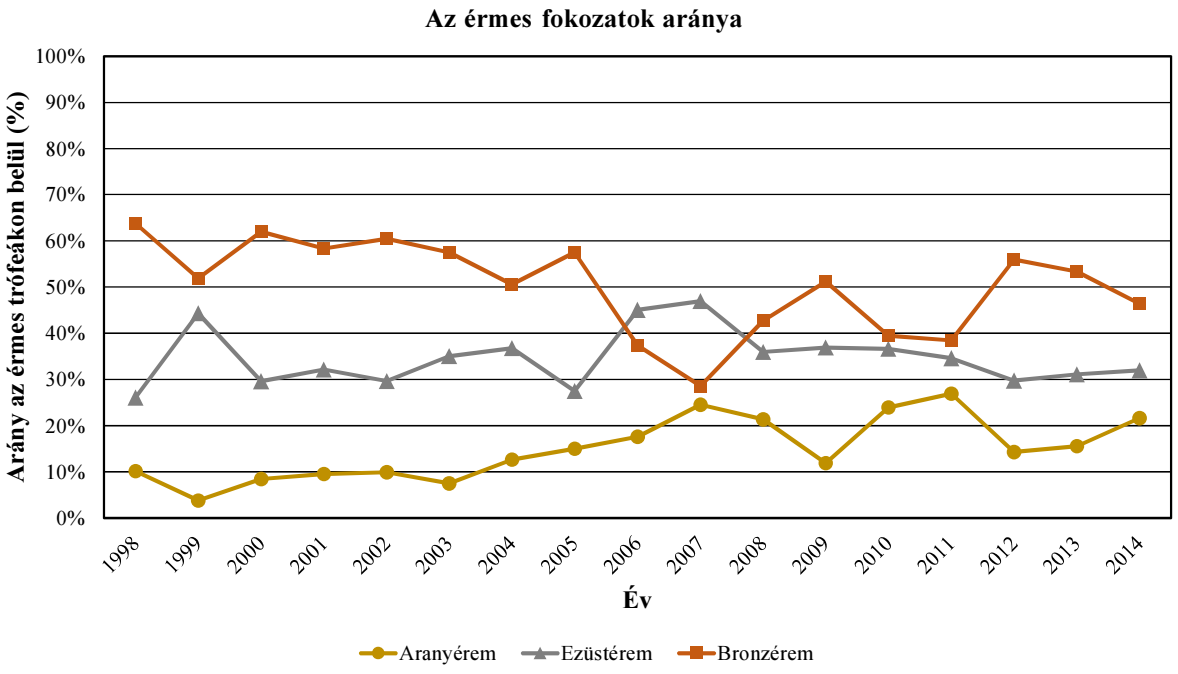

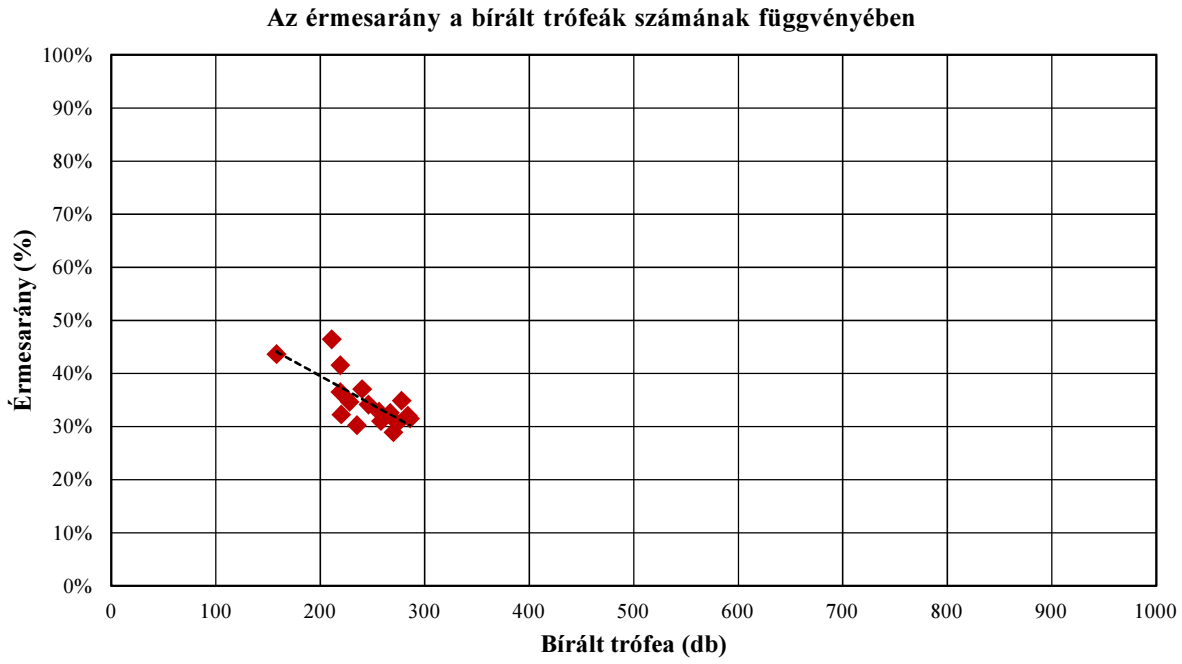

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	6	9	16	16	22	13	19	6	5	7	9	14	14	18	18	27	23
2	26	36	38	37	73	69	59	53	52	39	46	46	64	81	82	78	72
3	15	22	33	41	44	53	45	45	46	39	53	54	46	55	46	41	47
4	9	24	42	37	32	24	36	23	20	26	35	45	14	27	36	34	24
5	21	22	20	18	24	21	27	21	11	17	14	22	17	19	14	16	23
6	17	36	23	20	25	17	20	11	14	7	15	19	14	20	16	31	26
7	14	14	22	26	7	21	17	22	17	14	24	26	17	17	24	13	18
8	15	13	15	15	18	11	22	12	14	24	13	10	12	11	9	13	8
9	9	24	10	10	16	10	8	10	18	21	17	12	14	9	10	19	15
10	16	18	9	14	9	9	5	9	13	8	9	3	6	8	11	10	15
11	9	7	7	6	8	6	6	4	7	7	3	5	2	4	3	3	6
12		1		6	5	4	2	3	1	2	2			1	4		1
13	1	2			1				1						1	1	
13<							1										
Összesen	**158**	**228**	**235**	**246**	**284**	**258**	**267**	**219**	**219**	**211**	**240**	**256**	**220**	**270**	**274**	**286**	**278**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	3,8%	3,9%	6,8%	6,5%	7,7%	5,0%	7,1%	2,7%	2,3%	3,3%	3,8%	5,5%	6,4%	6,7%	6,6%	9,4%	8,3%
2	16,5%	15,8%	16,2%	15,0%	25,7%	26,7%	22,1%	24,2%	23,7%	18,5%	19,2%	18,0%	29,1%	30,0%	29,9%	27,3%	25,9%
3	9,5%	9,6%	14,0%	16,7%	15,5%	20,5%	16,9%	20,5%	21,0%	18,5%	22,1%	21,1%	20,9%	20,4%	16,8%	14,3%	16,9%
4	5,7%	10,5%	17,9%	15,0%	11,3%	9,3%	13,5%	10,5%	9,1%	12,3%	14,6%	17,6%	6,4%	10,0%	13,1%	11,9%	8,6%
5	13,3%	9,6%	8,5%	7,3%	8,5%	8,1%	10,1%	9,6%	5,0%	8,1%	5,8%	8,6%	7,7%	7,0%	5,1%	5,6%	8,3%
6	10,8%	15,8%	9,8%	8,1%	8,8%	6,6%	7,5%	5,0%	6,4%	3,3%	6,3%	7,4%	6,4%	7,4%	5,8%	10,8%	9,4%
7	8,9%	6,1%	9,4%	10,6%	2,5%	8,1%	6,4%	10,0%	7,8%	6,6%	10,0%	10,2%	7,7%	6,3%	8,8%	4,5%	6,5%
8	9,5%	5,7%	6,4%	6,1%	6,3%	4,3%	8,2%	5,5%	6,4%	11,4%	5,4%	3,9%	5,5%	4,1%	3,3%	4,5%	2,9%
9	5,7%	10,5%	4,3%	4,1%	5,6%	3,9%	3,0%	4,6%	8,2%	10,0%	7,1%	4,7%	6,4%	3,3%	3,6%	6,6%	5,4%
10	10,1%	7,9%	3,8%	5,7%	3,2%	3,5%	1,9%	4,1%	5,9%	3,8%	3,8%	1,2%	2,7%	3,0%	4,0%	3,5%	5,4%
11	5,7%	3,1%	3,0%	2,4%	2,8%	2,3%	2,2%	1,8%	3,2%	3,3%	1,3%	2,0%	0,9%	1,5%	1,1%	1,0%	2,2%
12		0,4%		2,4%	1,8%	1,6%	0,7%	1,4%	0,5%	0,9%	0,8%			0,4%	1,5%		0,4%
13	0,6%	0,9%			0,4%				0,5%						0,4%	0,3%	
13<							0,4%										
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

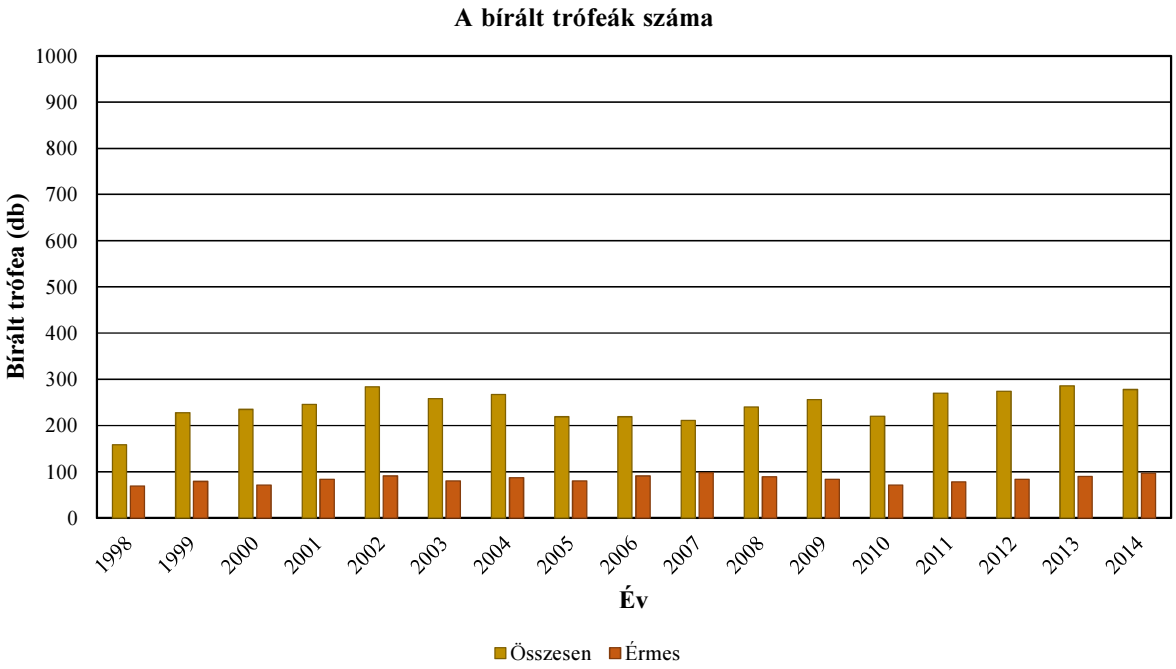

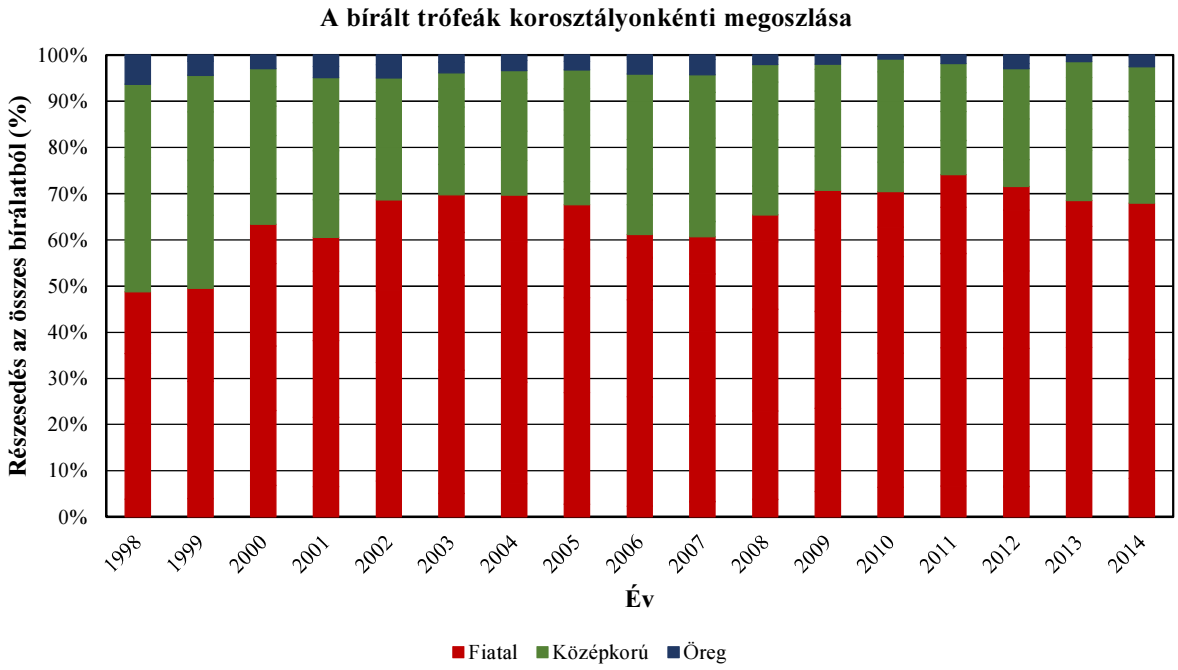

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	242	25,42			1,04	3,03			
2	951	61,69	24,50	25,66	2,60	7,63			
3	725	75,79	29,92	31,42	3,98	9,39	20,89	13,90	12,28
4	488	86,09	33,51	32,32	5,23	10,45	22,89	13,71	12,74
5	327	90,90	33,98	33,31	6,01	11,21	23,53	14,17	12,85
6	331	96,65	36,17	35,34	6,86	12,04	24,09	14,54	13,27
7	313	100,14	36,49	36,25	7,58	13,05	24,84	15,02	13,76
8	235	102,13	37,31	36,71	8,16	13,35	25,73	15,34	14,08
9	232	103,55	38,06	37,82	8,55	13,40	26,41	15,82	14,48
10	172	105,34	39,12	39,54	9,19	14,55	27,22	16,11	14,93
11	93	105,82	40,63	39,52	9,48	14,21	27,65	16,38	15,15
12	32	108,53	36,02	36,67	8,90	13,52	27,49	16,18	15,02
13	7	103,17	30,05	29,33	7,70	13,42	25,66	16,18	15,12
13<	1	73,00			4,00	3,00			

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	242	19,12			0,88	2,00			
2	951	59,14	23,10	21,00	2,49	6,97			
3	725	72,56	28,72	23,15	3,48	8,27	19,65	13,45	11,33
4	488	79,73	30,46	22,00	4,42	9,58	21,20	12,00	11,45
5	327	84,54	31,52	30,49	5,01	10,36	23,00	13,50	12,31
6	331	92,44	34,18	30,65	5,70	10,78	23,24	13,78	12,74
7	313	96,50	34,74	32,63	6,19	11,82	23,93	14,20	13,07
8	235	98,74	33,02	32,49	6,87	11,47	23,85	14,17	13,46
9	232	96,68	34,63	34,51	6,93	11,42	25,11	15,16	13,70
10	172	98,21	35,76	32,68	7,79	12,00	25,66	14,67	13,53
11	93	93,96	36,54	27,99	6,02	10,71	26,15	14,45	13,44
12	32	98,10	20,00	28,75	4,88	11,00	25,81	14,24	14,08
13	7	96,28	17,35	14,50	5,41	12,50	22,65	15,25	14,20
13<	1	73,00			4,00	3,00			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	242	29,95			1,30	5,33			
2	951	66,16	25,90	30,33	2,86	8,24			
3	725	79,25	30,75	36,35	4,49	10,04	22,00	14,60	13,45
4	488	94,24	38,00	41,20	5,77	11,21	24,50	14,87	13,98
5	327	95,74	37,35	36,83	6,86	11,93	24,29	14,89	13,30
6	331	102,91	39,04	40,19	7,71	13,11	25,52	15,34	13,72
7	313	104,38	38,65	40,69	8,55	15,24	25,92	15,97	14,36
8	235	105,95	40,17	41,34	9,02	15,00	26,77	15,92	14,84
9	232	107,87	42,46	42,37	10,01	16,13	27,85	16,57	15,31
10	172	109,35	45,56	47,28	10,82	19,00	30,42	17,86	18,68
11	93	111,07	44,18	45,23	12,03	16,83	30,08	18,25	16,37
12	32	117,15	46,85	45,58	10,72	16,00	29,50	17,18	16,60
13	7	114,40	37,00	38,70	10,66	14,00	28,90	17,65	16,10
13<	1	73,00			4,00	3,00			

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	242	10,83			0,41	3,33			
2	951	7,03	2,80	9,33	0,37	1,27			
3	725	6,69	2,03	13,20	1,01	1,78	2,35	1,15	2,13
4	488	14,52	7,54	19,20	1,34	1,63	3,30	2,87	2,53
5	327	11,20	5,83	6,34	1,85	1,56	1,29	1,39	1,00
6	331	10,47	4,86	9,54	2,01	2,33	2,28	1,55	0,98
7	313	7,88	3,91	8,06	2,36	3,42	1,99	1,77	1,29
8	235	7,22	7,14	8,85	2,15	3,53	2,92	1,75	1,38
9	232	11,19	7,83	7,86	3,08	4,72	2,74	1,41	1,61
10	172	11,14	9,80	14,60	3,03	7,00	4,76	3,19	5,15
11	93	17,11	7,64	17,25	6,00	6,12	3,93	3,80	2,93
12	32	19,05	26,85	16,83	5,84	5,00	3,69	2,95	2,53
13	7	18,13	19,65	24,20	5,26	1,50	6,25	2,40	1,90
13<	1	0,00			0,00	0,00			

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	242	42,6%			39,7%	109,9%			
2	951	11,4%	11,4%	36,3%	14,1%	16,6%			
3	725	8,8%	6,8%	42,0%	25,3%	18,9%	11,2%	8,3%	17,3%
4	488	16,9%	22,5%	59,4%	25,7%	15,6%	14,4%	20,9%	19,8%
5	327	12,3%	17,2%	19,0%	30,8%	14,0%	5,5%	9,8%	7,7%
6	331	10,8%	13,4%	27,0%	29,3%	19,3%	9,5%	10,7%	7,4%
7	313	7,9%	10,7%	22,2%	31,1%	26,2%	8,0%	11,8%	9,4%
8	235	7,1%	19,1%	24,1%	26,4%	26,5%	11,4%	11,4%	9,8%
9	232	10,8%	20,6%	20,8%	36,1%	35,2%	10,4%	8,9%	11,1%
10	172	10,6%	25,0%	36,9%	32,9%	48,1%	17,5%	19,8%	34,5%
11	93	16,2%	18,8%	43,6%	63,3%	43,1%	14,2%	23,2%	19,3%
12	32	17,6%	74,5%	45,9%	65,6%	37,0%	13,4%	18,2%	16,8%
13	7	17,6%	65,4%	82,5%	68,2%	11,2%	24,4%	14,8%	12,6%
13<	1	0,0%			0,0%	0,0%			

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	242	19,12			0,88	2,00			
2	951	59,14	23,10	21,00	2,49	6,97			
3	725	72,56	28,72	23,15	3,48	8,27	19,65	13,45	11,33
4	488	79,73	30,46	22,00	4,42	9,58	21,20	12,00	11,45
5	327	84,54	31,52	30,49	5,01	10,36	23,00	13,50	12,31
6	331	92,44	34,18	30,65	5,70	10,78	23,24	13,78	12,74
7	313	96,50	34,74	32,63	6,19	11,82	23,93	14,20	13,07
8	235	98,74	33,02	32,49	6,87	11,47	23,85	14,17	13,46
9	232	96,68	34,63	34,51	6,93	11,42	25,11	15,16	13,70
10	172	98,21	35,76	32,68	7,79	12,00	25,66	14,67	13,53
11	93	93,96	36,54	27,99	6,02	10,71	26,15	14,45	13,44
12	32	98,10	20,00	28,75	4,88	11,00	25,81	14,24	14,08
13	7	96,28	17,35	14,50	5,41	12,50	22,65	15,25	14,20
13<	1	73,00			4,00	3,00			

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	242	2010			2003	1999			
2	951	2014	2003	2002	2001	1999			
3	725	2000	2003	2000	1999	2001	1998	2003	2003
4	488	1999	2012	1998	1999	2001	2011	1999	1999
5	327	1999	2002	2002	1999	1999	1999	2014	2001
6	331	2001	1999	2000	1999	1999	2001	2001	2001
7	313	2003	2010	2000	1999	2000	1998	2012	2012
8	235	2003	2001	2009	1998	2001	1998	1998	1998
9	232	1998	2003	2003	1999	1999	2001	2000	2002
10	172	2010	2001	2000	1998	2009	2002	2000	2009
11	93	1999	1999	2011	1999	1999	1998	1999	1999
12	32	1999	2006	2014	1999	2006	2012	2012	2004
13	7	1999	1998	1998	1999	1999	2002	1998	1999
13<	1	2004			2004	2004			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	242	29,95			1,30	5,33			
2	951	66,16	25,90	30,33	2,86	8,24			
3	725	79,25	30,75	36,35	4,49	10,04	22,00	14,60	13,45
4	488	94,24	38,00	41,20	5,77	11,21	24,50	14,87	13,98
5	327	95,74	37,35	36,83	6,86	11,93	24,29	14,89	13,30
6	331	102,91	39,04	40,19	7,71	13,11	25,52	15,34	13,72
7	313	104,38	38,65	40,69	8,55	15,24	25,92	15,97	14,36
8	235	105,95	40,17	41,34	9,02	15,00	26,77	15,92	14,84
9	232	107,87	42,46	42,37	10,01	16,13	27,85	16,57	15,31
10	172	109,35	45,56	47,28	10,82	19,00	30,42	17,86	18,68
11	93	111,07	44,18	45,23	12,03	16,83	30,08	18,25	16,37
12	32	117,15	46,85	45,58	10,72	16,00	29,50	17,18	16,60
13	7	114,40	37,00	38,70	10,66	14,00	28,90	17,65	16,10
13<	1	73,00			4,00	3,00			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	242	2014			1998	2009			
2	951	2007	2002	2003	2007	2009			
3	725	2009	2000	1998	2007	2010	2000	2000	2000
4	488	2007	1998	2013	2007	2006	2008	2009	2000
5	327	2007	2011	2009	2007	2012	2007	2009	2009
6	331	2007	2007	2010	2007	2009	2007	2007	2006
7	313	2002	2006	2010	2011	2011	2011	2011	2011
8	235	2007	2014	2014	2012	2012	2014	2004	2010
9	232	2005	2005	2000	2014	2014	2011	2007	2011
10	172	2004	2010	2011	2011	2010	2010	2010	2010
11	93	2013	2014	2013	2014	2014	2010	2010	2008
12	32	2007	2011	2005	2011	2011	2008	2005	2011
13	7	2006	2002	2006	2012	1998	2012	2006	1998
13<	1	2004			2004	2004			

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

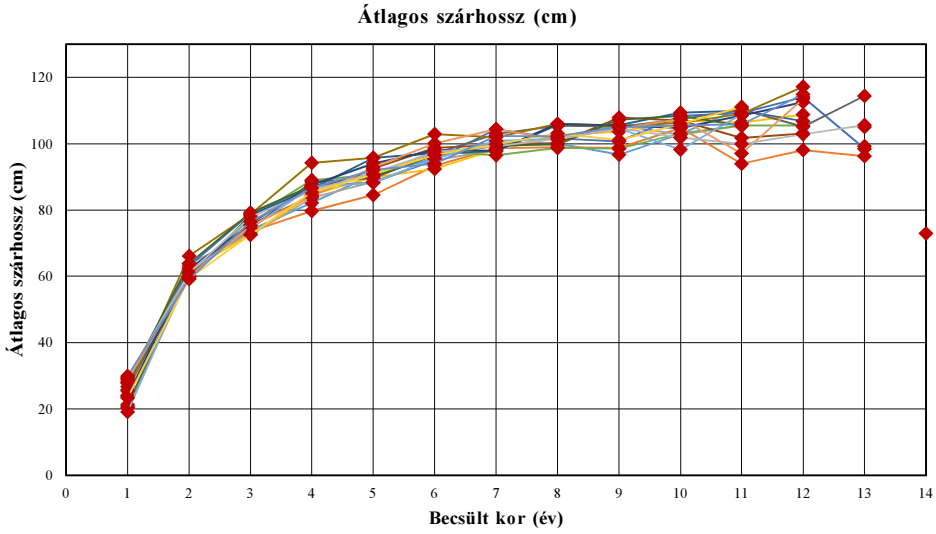

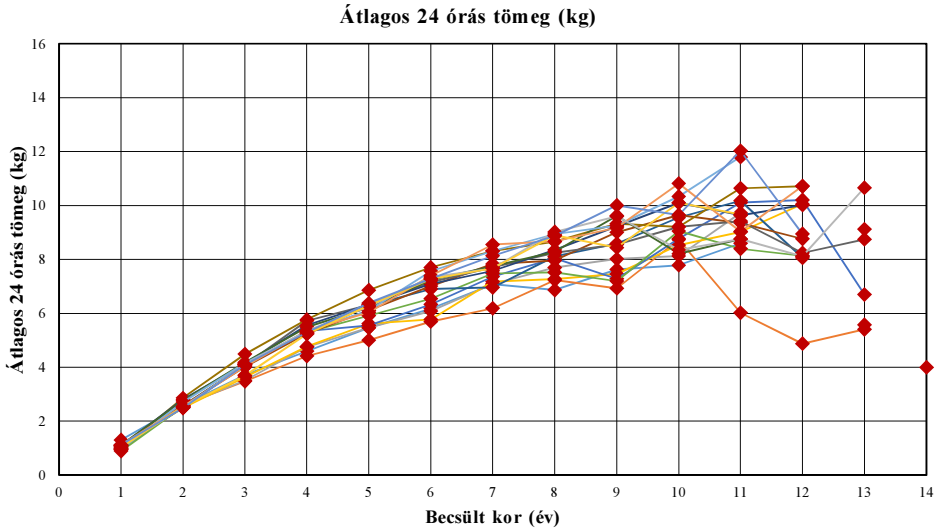

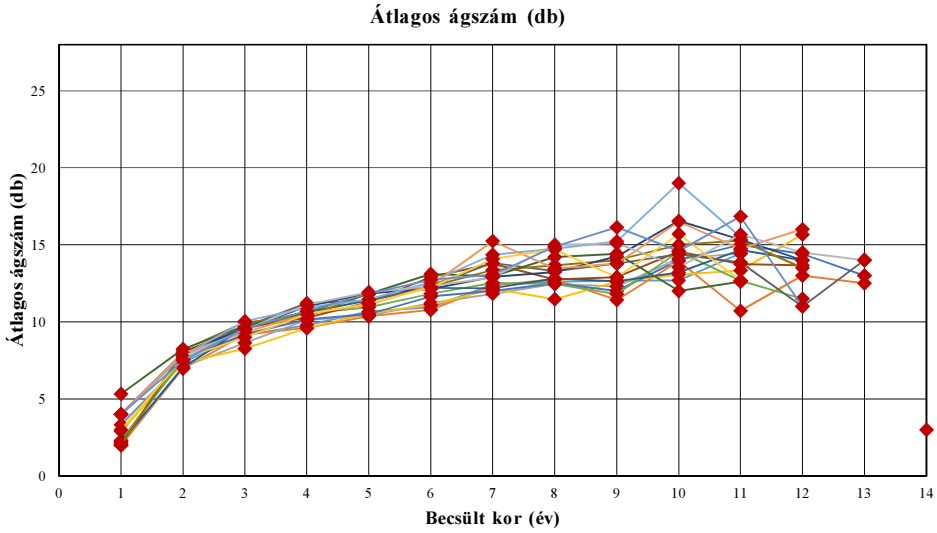

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

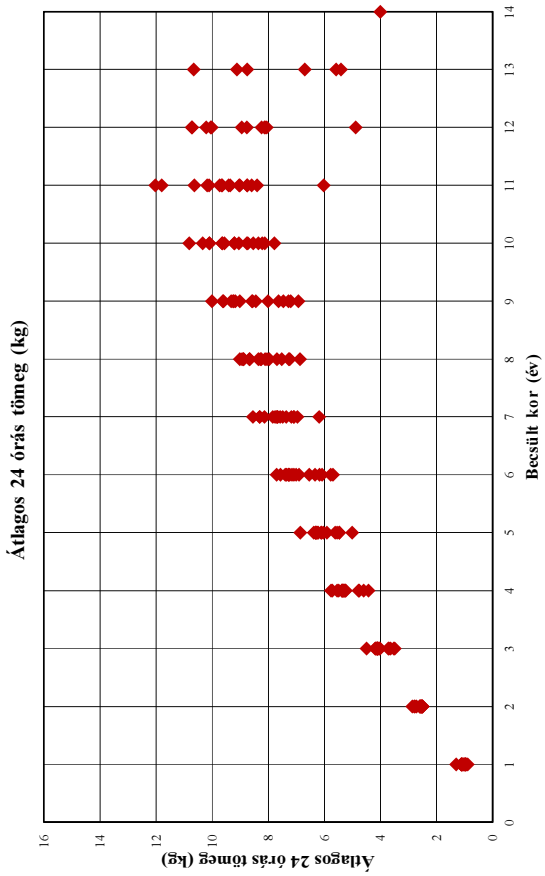

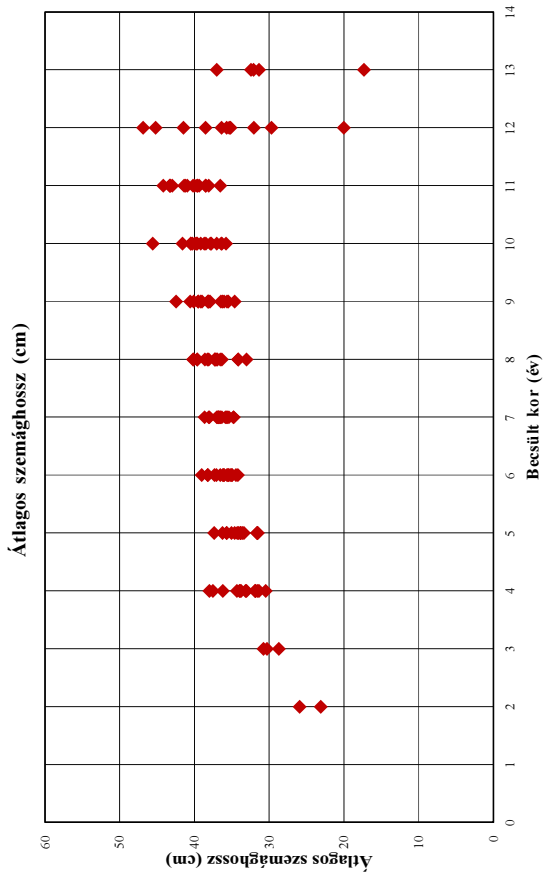

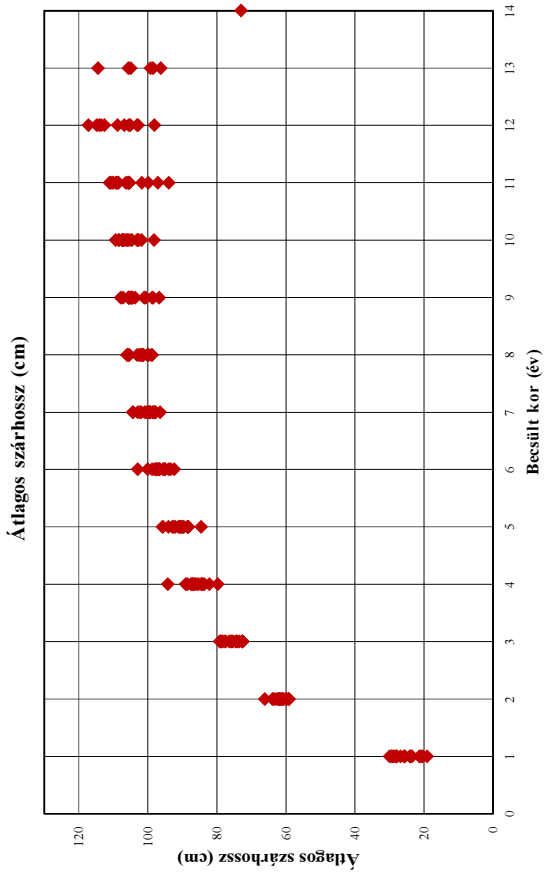

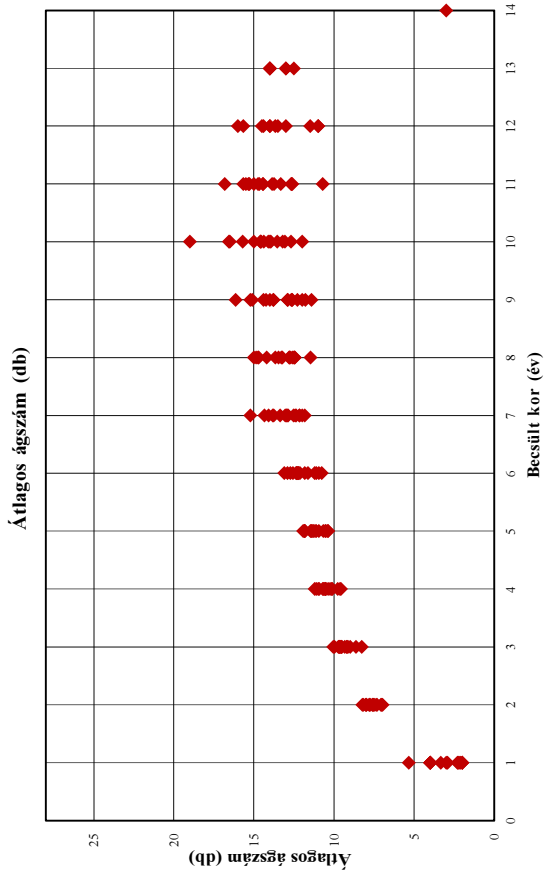

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

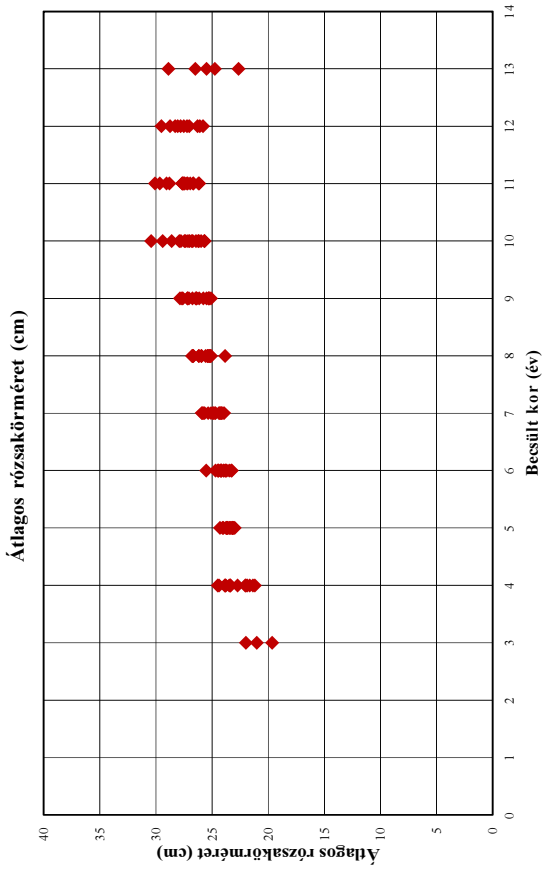

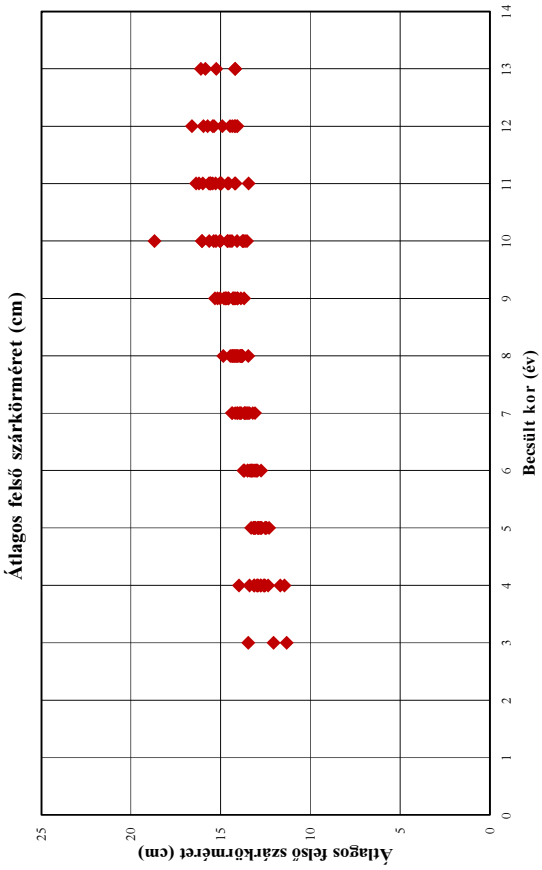

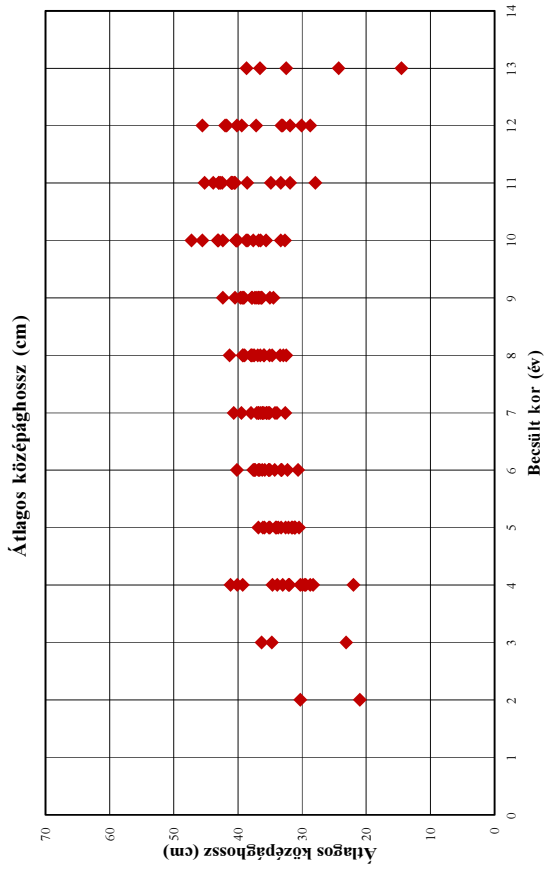

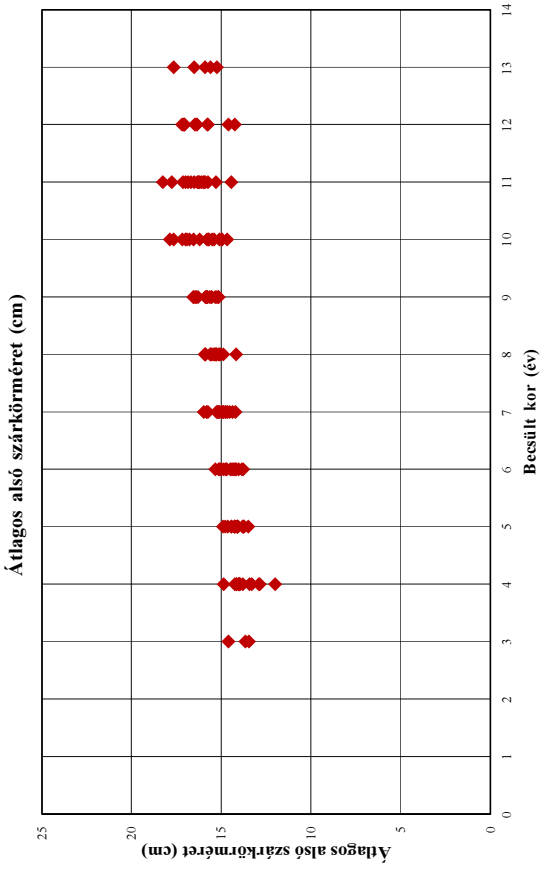

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1	6	27,81			1,30	3,33			
1998	2	26	61,95			2,59	7,38			
1998	3	15	73,99	30,30	36,35	3,72	9,13	19,65	13,65	12,05
1998	4	9	82,18	38,00	22,00	4,60	9,78	22,00	12,85	12,35
1998	5	21	90,63	35,69	32,18	5,47	10,67	23,26	13,73	12,45
1998	6	17	95,54	35,42	32,32	6,18	10,94	23,46	14,16	12,97
1998	7	14	100,47	36,56	37,09	7,08	12,43	23,93	14,95	13,67
1998	8	15	100,14	37,19	37,98	6,87	12,60	23,85	14,17	13,46
1998	9	9	96,68	36,03	36,78	7,63	12,67	25,24	15,89	14,16
1998	10	16	102,94	37,86	36,50	7,79	12,69	25,69	14,97	13,63
1998	11	9	110,79	38,53	38,59	8,59	14,44	26,15	15,90	14,61
1998	12									
1998	13	1	105,00	17,35	14,50	9,12	14,00	25,50	15,25	16,10
1998	13<									
1999	1	9	20,83			0,94	2,00			
1999	2	36	62,58			2,60	6,97			
1999	3	22	73,50			3,48	9,18			
1999	4	24	79,73	31,85	28,35	4,42	9,63	21,65	12,00	11,45
1999	5	22	84,54	31,58	35,91	5,01	10,36	23,00	14,45	12,86
1999	6	36	93,34	34,18	33,22	5,70	10,78	23,70	13,84	12,93
1999	7	14	98,61	35,87	38,02	6,19	12,36	24,92	15,10	13,85
1999	8	13	98,93	36,53	36,01	7,24	12,77	25,33	15,06	13,78
1999	9	24	98,75	36,22	36,88	6,93	11,42	25,31	15,16	14,04
1999	10	18	104,72	37,74	37,64	8,73	13,94	26,81	15,80	14,61
1999	11	7	93,96	36,54	33,36	6,02	10,71	26,65	14,45	13,44
1999	12	1	98,10			4,88	13,00			
1999	13	2	96,28	31,35	24,35	5,41	12,50	26,50	16,50	14,20
1999	13<									
2000	1	16	24,12			0,96	2,13			
2000	2	38	63,87			2,57	7,08			
2000	3	33	72,56	30,75	23,15	3,52	8,64	22,00	14,60	13,45
2000	4	42	83,69	31,36	32,17	4,76	10,12	24,38	14,25	13,98
2000	5	20	88,54	33,85	31,51	5,48	10,40	24,07	14,07	13,11
2000	6	23	94,98	35,49	30,65	6,08	11,22	24,21	14,03	13,01
2000	7	22	98,11	36,81	32,63	7,09	11,82	24,39	14,65	14,04
2000	8	15	101,92	34,14	32,97	7,70	12,47	25,40	15,27	13,92
2000	9	10	105,55	38,08	42,37	8,02	12,30	26,46	15,16	13,88
2000	10	9	102,67	36,30	32,68	8,13	14,11	26,43	14,67	13,77
2000	11	7	105,53	43,26	40,82	9,73	14,43	28,79	17,13	15,98
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1	16	29,30			1,05	2,91			
2001	2	37	61,81			2,49	7,32			
2001	3	41	72,62			3,64	8,27			
2001	4	37	84,64	33,76	29,60	4,77	9,58	23,82	14,01	12,75
2001	5	18	89,84	31,56	31,12	5,62	10,56	23,19	13,75	12,31
2001	6	20	92,44	34,95	33,26	5,78	11,10	23,24	13,78	12,74
2001	7	26	98,37	35,65	33,92	7,18	12,15	24,20	14,53	13,52
2001	8	15	102,48	33,02	34,67	7,27	11,47	25,20	14,88	13,82
2001	9	10	103,67	38,19	35,04	7,46	12,60	25,11	15,24	14,23
2001	10	14	106,91	35,76	35,62	8,53	13,07	26,18	15,69	14,47
2001	11	6	106,38	38,45	34,88	9,02	13,33	26,70	16,26	15,05
2001	12	6	108,79	38,51	41,79	10,05	15,67	28,08	17,04	15,95
2001	13									
2001	13<									
2002	1	22	25,78			0,98	2,27			
2002	2	73	63,14	25,90	21,00	2,53	7,58			
2002	3	44	79,02			4,08	9,20			
2002	4	32	87,22	33,96	33,92	5,34	10,16	23,87	14,02	13,38
2002	5	24	88,33	31,52	30,49	5,55	10,50	23,11	14,11	12,51
2002	6	25	95,16	34,43	33,29	6,33	11,64	23,29	14,49	13,26
2002	7	7	104,38	36,34	36,19	7,36	12,00	24,69	14,90	13,39
2002	8	18	101,58	37,03	37,52	8,05	12,50	25,09	15,25	13,89
2002	9	16	100,66	35,64	36,38	7,28	12,00	26,14	15,53	13,70
2002	10	9	108,42	37,01	38,72	8,77	14,00	25,66	15,40	14,08
2002	11	8	109,21	39,64	41,06	10,11	15,00	27,68	16,23	14,95
2002	12	5	114,01	35,16	40,18	10,21	14,40	28,30	17,12	15,36
2002	13	1	98,50	37,00	32,50	6,70	13,00	22,65	15,60	14,20
2002	13<									

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	13	20,40			0,88	2,31			
2003	2	69	60,06	23,10	30,33	2,53	7,55			
2003	3	53	77,52	28,72	34,75	4,10	9,53	21,03	13,45	11,33
2003	4	24	89,02	31,54	29,48	5,30	10,54	21,88	14,15	12,60
2003	5	21	90,62	35,03	31,18	5,91	10,95	23,66	14,25	13,05
2003	6	17	97,62	36,07	35,87	6,54	11,82	23,96	14,20	13,08
2003	7	21	96,50	37,00	36,55	7,48	12,52	25,09	15,26	13,46
2003	8	11	98,74	34,16	36,54	7,52	12,45	25,94	15,33	13,85
2003	9	10	98,47	34,63	34,51	7,20	11,80	25,32	15,56	14,06
2003	10	9	103,10	39,94	40,20	9,05	14,56	27,14	16,20	15,01
2003	11	6	105,48	40,18	31,90	8,40	12,67	27,50	16,33	15,00
2003	12	4	105,51	35,68	30,13	8,13	11,50	27,04	15,78	14,35
2003	13									
2003	13<									
2004	1	19	26,78			1,09	2,21			
2004	2	59	59,79			2,50	7,03			
2004	3	45	78,51			4,10	9,64			
2004	4	36	86,38	31,76	28,77	5,26	10,61	23,46	12,90	11,67
2004	5	27	95,74	34,09	31,64	6,29	11,41	23,67	14,10	12,88
2004	6	20	97,13	36,20	35,27	6,90	12,20	23,80	14,41	13,49
2004	7	17	97,71	36,71	36,83	6,96	12,18	24,05	14,74	13,67
2004	8	22	105,63	37,26	38,99	8,12	12,82	25,58	15,92	14,18
2004	9	8	105,61	35,46	36,28	8,58	12,63	27,06	16,54	14,56
2004	10	5	109,35	41,58	43,16	9,56	13,20	27,91	17,17	15,39
2004	11	6	109,96	40,94	40,48	10,18	14,67	26,96	16,50	15,54
2004	12	2	106,80	32,05	31,93	8,06	14,00	27,80	16,38	14,08
2004	13									
2004	13<	1	73,00			4,00	3,00			
2005	1	6	27,96			1,04	2,00			
2005	2	53	60,81			2,59	8,04			
2005	3	45	75,67			4,01	9,64			
2005	4	23	84,24	34,30	32,01	5,25	10,26	22,05	13,30	12,77
2005	5	21	92,52	34,29	32,61	6,12	11,29	23,52	14,79	13,17
2005	6	11	98,78	34,98	36,83	7,01	12,91	23,80	14,88	13,33
2005	7	22	99,57	34,77	36,23	7,84	13,77	24,22	15,17	14,09
2005	8	12	100,08	36,92	33,45	7,97	12,75	25,12	15,38	14,10
2005	9	10	107,87	42,46	37,91	9,01	12,90	25,50	15,78	14,71
2005	10	9	106,93	36,39	36,79	9,65	14,56	27,47	16,54	15,04
2005	11	4	101,75	38,08	40,99	9,36	13,75	27,18	16,84	15,65
2005	12	3	103,10	29,67	45,58	8,76	13,67	28,73	17,18	15,43
2005	13									
2005	13<									
2006	1	5	21,27			1,00				
2006	2	52	61,69			2,58	7,77			
2006	3	46	74,38			4,09	9,70			
2006	4	20	88,54	33,05	30,29	5,72	11,21	23,79	14,16	12,98
2006	5	11	89,56	33,78	33,73	6,32	11,36	23,74	14,43	13,14
2006	6	14	97,00	36,54	37,33	7,16	12,36	24,25	15,03	13,72
2006	7	17	102,92	38,65	35,55	7,71	13,82	24,37	15,14	13,90
2006	8	14	105,37	37,28	35,94	8,25	13,29	26,20	15,15	14,03
2006	9	18	105,13	38,12	36,58	8,55	13,78	25,79	15,81	14,56
2006	10	13	107,37	39,17	40,34	9,21	14,38	26,99	16,91	15,27
2006	11	7	110,33	39,36	42,46	9,42	13,86	27,44	15,96	14,54
2006	12	1	105,10	20,00	42,05	8,24	11,00	26,30	15,75	14,90
2006	13	1	114,40	32,45	38,70	8,75	14,00	24,75	17,65	15,25
2006	13<									
2007	1	7	25,43			0,96	2,00			
2007	2	39	66,16			2,86	8,18			
2007	3	39	78,72			4,49	9,97			
2007	4	26	94,24	33,16	34,66	5,77	10,36	22,73	13,99	12,53
2007	5	17	95,74	36,23	35,21	6,86	11,82	24,29	13,79	12,91
2007	6	7	102,91	39,04	37,66	7,71	12,29	25,52	15,34	13,22
2007	7	14	101,95	35,65	35,97	8,32	13,36	25,78	15,73	14,20
2007	8	24	105,95	38,26	35,10	8,66	13,67	25,94	15,54	14,21
2007	9	21	105,40	39,48	40,48	9,33	14,00	27,60	16,57	14,75
2007	10	8	106,30	40,24	42,38	9,21	15,00	27,36	15,70	14,36
2007	11	7	109,01	42,95	43,84	10,64	15,29	27,54	17,00	15,60
2007	12	2	117,15	41,45	33,05	10,71	13,50	27,53	16,35	15,73
2007	13									
2007	13<									

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	9	23,85			1,09	4,00			
2008	2	46	62,30			2,80	8,00			
2008	3	53	75,87			4,13	9,57			
2008	4	35	87,56	37,53	33,05	5,56	11,00	24,50	14,03	13,13
2008	5	14	94,02	34,60	33,31	6,32	11,86	23,39	13,82	12,74
2008	6	15	98,06	35,22	36,65	7,09	12,13	24,41	14,75	13,18
2008	7	24	97,91	36,51	36,85	7,58	12,92	25,34	14,88	13,60
2008	8	13	105,95	38,07	39,25	8,35	13,23	26,18	15,10	13,85
2008	9	17	105,51	36,44	37,78	9,23	14,24	27,20	16,30	14,81
2008	10	9	104,73	39,64	40,18	10,10	16,56	29,39	16,78	15,64
2008	11	3	108,48	43,22	42,97	9,64	15,33	29,65	17,75	16,37
2008	12	2	112,55	36,38	39,43	10,02	14,00	29,50	16,48	14,48
2008	13									
2008	13<									
2009	1	14	28,10			1,11	5,33			
2009	2	46	63,93			2,76	8,24			
2009	3	54	79,25			4,19	9,74			
2009	4	45	87,18	36,19	39,29	5,49	10,64	23,39	14,87	13,12
2009	5	22	90,17	31,60	36,83	6,22	11,82	24,00	14,89	13,30
2009	6	19	96,55	38,21	37,44	7,24	13,11	24,48	14,69	13,37
2009	7	26	99,38	36,90	35,30	7,76	12,96	25,88	15,18	13,93
2009	8	10	99,80	36,34	32,49	8,28	14,20	26,74	15,61	14,08
2009	9	12	107,21	39,48	39,65	9,62	14,42	27,69	16,40	15,16
2009	10	3	108,40	38,47	40,13	8,21	12,00	26,23	14,95	13,53
2009	11	5	105,37	41,18	40,60	8,75	12,60	27,67	15,74	15,57
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	14	19,12			0,95	4,00			
2010	2	64	61,26			2,70	7,81			
2010	3	46	74,49			4,17	10,04			
2010	4	14	86,95			5,34	10,93			
2010	5	17	88,25	33,59	34,15	6,11	11,47	23,64	14,25	13,09
2010	6	14	95,53	37,05	40,19	7,57	12,57	24,16	15,13	13,67
2010	7	17	100,87	34,74	40,69	8,31	14,35	25,68	15,82	14,35
2010	8	12	101,43	39,63	37,94	8,94	14,75	26,69	15,88	14,84
2010	9	14	104,55	38,99	39,12	9,25	15,21	26,40	15,65	14,65
2010	10	6	98,21	45,56	45,57	10,34	19,00	30,42	17,86	18,68
2010	11	2	108,88	41,38	43,03	11,80	15,50	30,08	18,25	16,20
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	18	28,74			1,12	4,00			
2011	2	81	59,95			2,54	7,96			
2011	3	55	75,29			4,03	9,33			
2011	4	27	84,13	33,88	40,15	5,36	10,52	21,20	13,43	12,93
2011	5	19	92,90	37,35	36,12	6,04	11,11	23,73	14,27	12,76
2011	6	20	100,06	37,33	36,24	7,40	12,35	24,70	15,12	13,69
2011	7	17	104,31	37,98	39,50	8,55	15,24	25,92	15,97	14,36
2011	8	11	101,30	38,61	36,97	8,67	13,45	26,67	15,59	14,33
2011	9	9	104,54	40,11	39,21	9,18	13,78	27,85	16,43	15,31
2011	10	8	107,46	40,46	47,28	10,82	16,50	28,61	17,64	16,04
2011	11	4	97,09	39,98	27,99	9,04	14,75	27,60	16,00	15,28
2011	12	1	113,50	46,85	37,20	10,72	16,00	27,25	17,05	16,60
2011	13									
2011	13<									
2012	1	18	29,33			1,09				
2012	2	82	61,03			2,50	7,74			
2012	3	46	77,90			4,12	9,50			
2012	4	36	85,77	30,46	29,94	5,36	11,11	23,35	13,95	12,92
2012	5	14	91,20	33,39	35,05	6,25	11,93	23,19	14,13	12,51
2012	6	16	97,44	38,19	35,18	7,34	12,31	23,95	14,24	13,08
2012	7	24	99,20	35,38	35,57	7,67	12,88	24,21	14,20	13,07
2012	8	9	101,50	39,60	37,69	9,02	15,00	25,24	15,46	14,37
2012	9	10	104,72	40,58	39,39	9,60	15,10	27,18	15,34	14,29
2012	10	11	101,80	38,67	33,37	8,36	13,55	25,97	15,09	13,72
2012	11	3	99,88	43,32	40,98	8,76	15,67	26,22	15,30	14,17
2012	12	4	102,85	35,34	33,28	8,12	14,50	25,81	14,24	14,23
2012	13	1	105,60	32,10	36,60	10,66	14,00	28,90	15,90	15,85
2012	13<									

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	27	23,39			1,01	3,00			
2013	2	78	59,29			2,53	7,61			
2013	3	41	72,67			3,69	9,00			
2013	4	34	85,35	31,85	41,20	5,23	10,50	21,35	13,80	12,55
2013	5	16	90,72	33,86	34,03	6,30	11,19	23,41	14,63	12,95
2013	6	31	96,60	36,00	35,03	7,27	12,23	24,20	14,74	13,50
2013	7	13	99,77	36,77	35,12	7,67	14,08	24,75	14,77	13,58
2013	8	13	103,11	40,07	39,30	8,90	14,69	25,42	15,30	14,28
2013	9	19	101,06	37,92	37,20	8,44	12,89	26,74	15,86	14,31
2013	10	10	105,98	39,69	43,08	10,10	15,70	27,79	17,00	16,03
2013	11	3	111,07	39,63	45,23	9,67	12,67	27,25	16,12	14,22
2013	12									
2013	13	1	99,25			5,58	13,00			
2013	13<									
2014	1	23	29,95			1,12	4,00			
2014	2	72	59,14			2,49	7,50			
2014	3	47	76,48			4,10	9,57			
2014	4	24	86,65			5,30	10,71			
2014	5	23	92,07	35,71	31,21	6,38	11,83	23,15	13,50	12,71
2014	6	26	93,96	35,63	34,29	7,29	12,73	24,45	14,33	13,27
2014	7	18	102,28	38,10	34,24	8,14	13,06	24,88	14,38	13,20
2014	8	8	102,26	40,17	41,34	8,88	14,88	26,77	15,88	14,46
2014	9	15	104,98	39,14	37,37	10,01	16,13	26,38	15,80	15,03
2014	10	15	105,48	40,46	38,49	9,65	14,60	26,72	15,51	14,61
2014	11	6	105,83	44,18	42,72	12,03	16,83	29,06	16,68	15,44
2014	12	1	114,85	45,20	28,75	8,95	11,00	26,10	14,60	14,15
2014	13									
2014	13<									

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

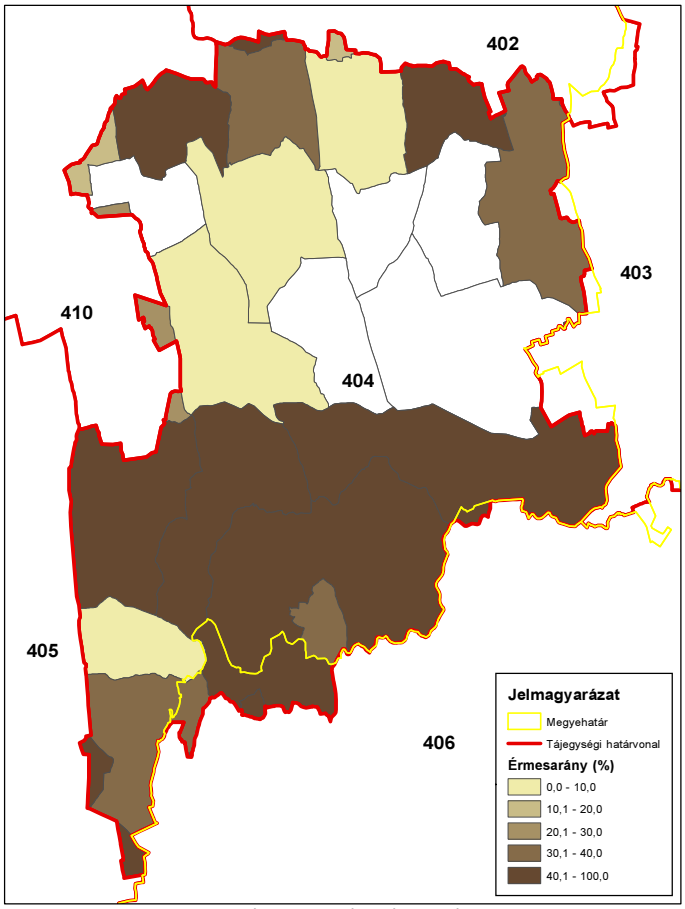

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

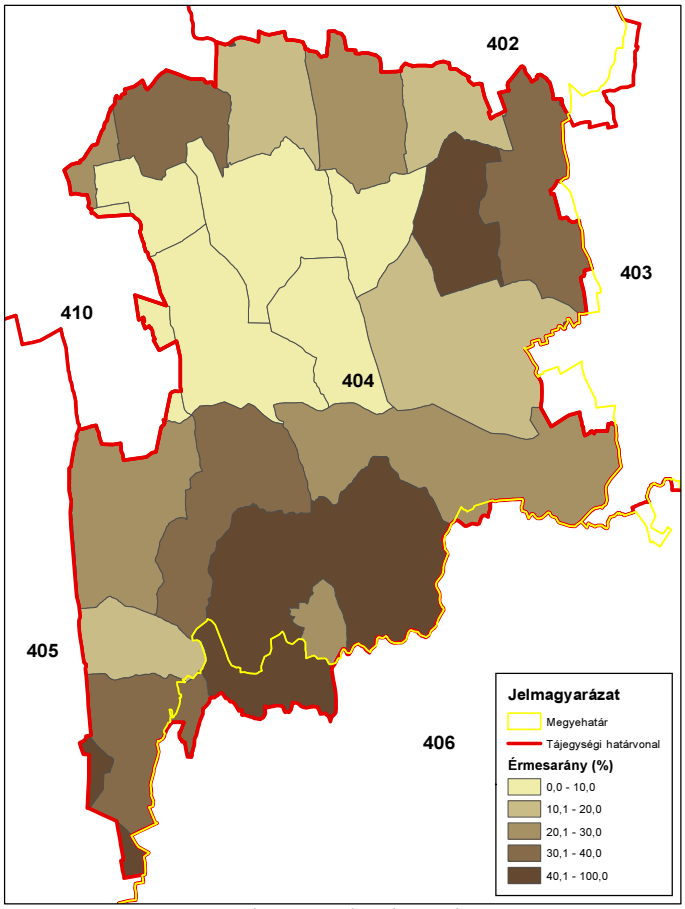

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

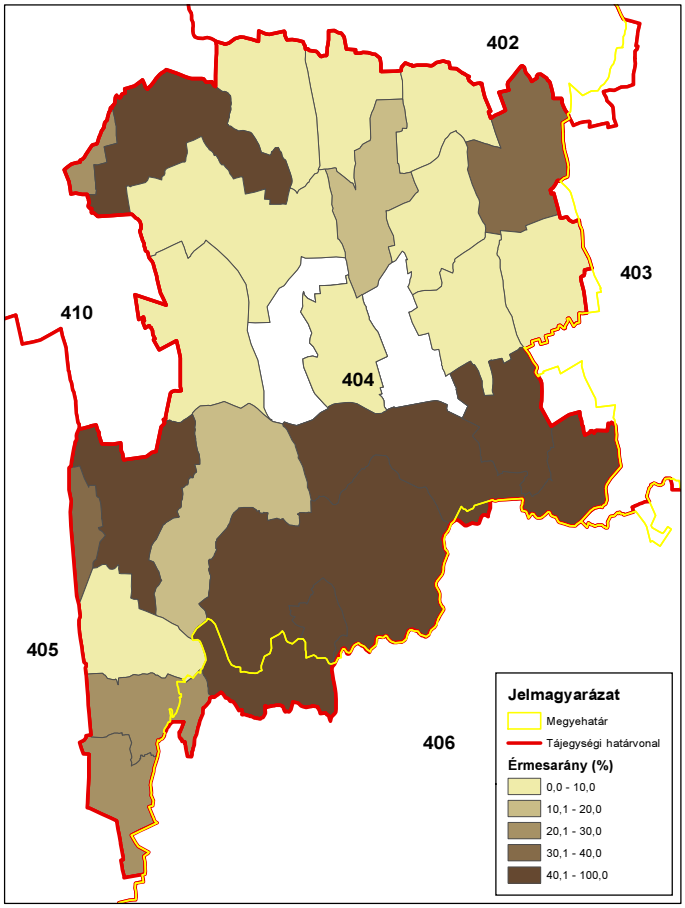

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

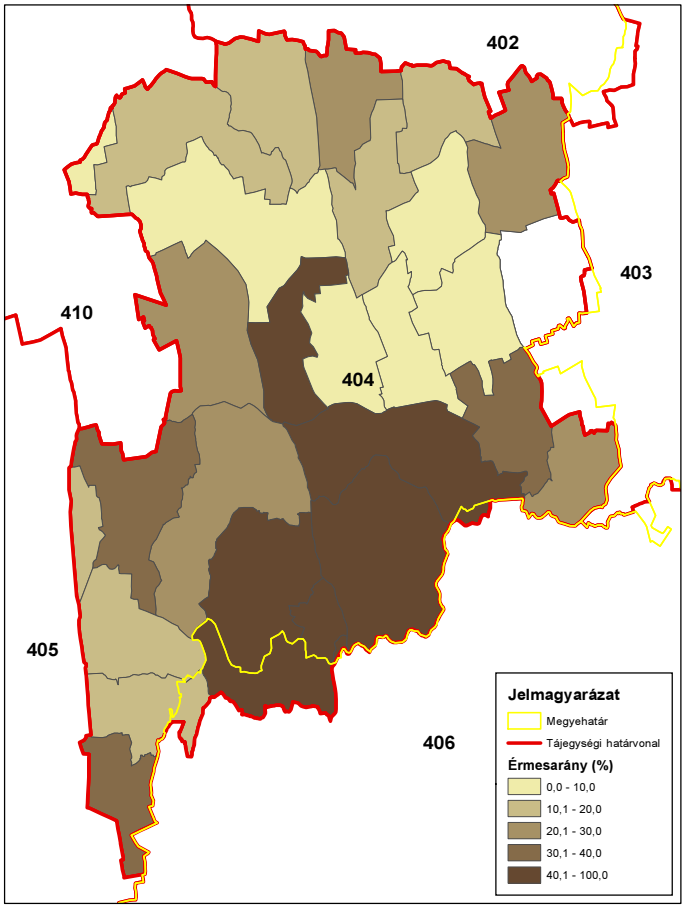

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység** területén folyamatosan, lassan emelkedett (217→258 pld; +19%). A lelövések sokkal nagyobb mértékben nőttek (22→134; +509%).
- A vadaskerti állomány aránya folyamatosan nőtt, ennek eredményeként a szabad területről jelentett létszám kevesebb, mint felére apadt a teljes állománynak (95% → 45%).
- Előfordulása 2 foltot alkot a vadgazdálkodási tájegység területén. Ezek közül a déli a nagyobb, amely összefügg a Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységgel (405). Kimutatható a kisebb terjeszkedés és a lelövések növekedése is.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítása növekedett (10→50%), néhány évben 60-70% is volt a hasznosítási arány, de az adatsor alapján, a szinten-tartáshoz szükséges mérték alatt maradt.
- A hasznosítás összetétele általában nagyobb bikalelövésekkel (35-50%), kisebb tehén- (30-45%) és borjúlelövésekkel (20-30%) írható le. A hasznosítás alapvetően az állomány növekedését segítette, mert a nőivart és borjakat kímélték. A magas hasznosítási arányok mellett is növekvő jelentett állomány azt jelzi, hogy a szabad területi dámszarvas állomány valójában nagyobb. Ebből következően a magas hasznosítási arányok csupán virtuálisak.

A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvasnak a Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvashoz, őzhöz és a vaddisznóhoz képest kisebb a vadgazdálkodási jelentősége.
- A vadgazdálkodási tájegység területén növekszik a vaddisznó, a gímszarvas és az őz létszáma. Ezek mellett a dámszarvas esetleges terjeszkedése a vadgazdálkodási tájegység területén nem indokolt és a kérdéses, hogy a további helyi növekedés hogyan kezelhető.
- A vadgazdálkodási tájegységben a szántó és a rét-legelő (65.5%) aránya magas, az erdő átlag feletti (27.2%). A dámszarvas megtelepítése vagy megtelepedése és nagyobb állomány kialakulásának következménye további erdei és mezőgazdasági károk miatti konfliktusok kialakulása lehet a jövőben. Ennek előjele jelentős mezőgazdasági vadkártérítés (60-70 millió Ft/év).

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák mintegy fele kerti származású lehet. Ezért a trófeák megítéléséhez a trófeabírálati adatbázis a szabad területen élő állományra nézve nem teljesen megbízható forrás.
- A bírált trófeák száma növekedett (11→88 db), ezek közül átlagosan 15-25% volt az érmes. Az utolsó, több bírálati adatot tartalmazó években aranyérmes 10-20%, ezüstérmes 20-40%, és bronz érmes 40-60% volt.
- Az átlagos szárhossz 6-9 éves kor körül éri el a csúcsát, a lapátsúly 6-8 éves kor között. Ezeknek az értékeknek azonban nagy a szóródása, mivel többnyire kis mintaszámokon alapulnak.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	83	73	61	**217**	11	6	5	**22**	13,3%	8,2%	8,2%	**10,1%**
1999	86	76	60	**222**	13	13	11	**37**	15,1%	17,1%	18,3%	**16,7%**
2000	111	69	69	**249**	22	32	20	**74**	19,8%	46,4%	29,0%	**29,7%**
2001	111	73	74	**258**	27	43	20	**90**	24,3%	58,9%	27,0%	**34,9%**
2002	114	70	52	**236**	48	47	9	**104**	42,1%	67,1%	17,3%	**44,1%**
2003	115	67	51	**233**	37	51	25	**113**	32,2%	76,1%	49,0%	**48,5%**
2004	110	62	49	**221**	42	49	30	**121**	38,2%	79,0%	61,2%	**54,8%**
2005	86	66	57	**209**	37	31	26	**94**	43,0%	47,0%	45,6%	**45,0%**
2006	78	58	55	**191**	40	37	24	**101**	51,3%	63,8%	43,6%	**52,9%**
2007	99	84	53	**236**	60	53	33	**146**	60,6%	63,1%	62,3%	**61,9%**
2008	120	77	49	**246**	52	50	27	**129**	43,3%	64,9%	55,1%	**52,4%**
2009	118	72	52	**242**	59	68	40	**167**	50,0%	94,4%	76,9%	**69,0%**
2010	120	62	41	**223**	65	69	35	**169**	54,2%	111,3%	85,4%	**75,8%**
2011	137	89	72	**298**	66	60	46	**172**	48,2%	67,4%	63,9%	**57,7%**
2012	122	85	79	**286**	54	36	26	**116**	44,3%	42,4%	32,9%	**40,6%**
2013	130	91	77	**298**	59	39	29	**127**	45,4%	42,9%	37,7%	**42,6%**
2014	112	83	63	**258**	61	41	32	**134**	54,5%	49,4%	50,8%	**51,9%**
Változás	34,9%	13,7%	3,3%	18,9%	454,5%	583,3%	540,0%	509,1%	311,0%	501,0%	519,7%	412,3%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	0,88	0,73	***0,84***	1	0,55	0,45	***0,83***
1999	1	0,88	0,70	***0,79***	1	1,00	0,85	***0,85***
2000	1	0,62	0,62	***1,00***	1	1,45	0,91	***0,63***
2001	1	0,66	0,67	***1,01***	1	1,59	0,74	***0,47***
2002	1	0,61	0,46	***0,74***	1	0,98	0,19	***0,19***
2003	1	0,58	0,44	***0,76***	1	1,38	0,68	***0,49***
2004	1	0,56	0,45	***0,79***	1	1,17	0,71	***0,61***
2005	1	0,77	0,66	***0,86***	1	0,84	0,70	***0,84***
2006	1	0,74	0,71	***0,95***	1	0,93	0,60	***0,65***
2007	1	0,85	0,54	***0,63***	1	0,88	0,55	***0,62***
2008	1	0,64	0,41	***0,64***	1	0,96	0,52	***0,54***
2009	1	0,61	0,44	***0,72***	1	1,15	0,68	***0,59***
2010	1	0,52	0,34	***0,66***	1	1,06	0,54	***0,51***
2011	1	0,65	0,53	***0,81***	1	0,91	0,70	***0,77***
2012	1	0,70	0,65	***0,93***	1	0,67	0,48	***0,72***
2013	1	0,70	0,59	***0,85***	1	0,66	0,49	***0,74***
2014	1	0,74	0,56	***0,76***	1	0,67	0,52	***0,78***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	38,2%	33,6%	28,1%	100%	50,0%	27,3%	22,7%	100%
1999	38,7%	34,2%	27,0%	100%	35,1%	35,1%	29,7%	100%
2000	44,6%	27,7%	27,7%	100%	29,7%	43,2%	27,0%	100%
2001	43,0%	28,3%	28,7%	100%	30,0%	47,8%	22,2%	100%
2002	48,3%	29,7%	22,0%	100%	46,2%	45,2%	8,7%	100%
2003	49,4%	28,8%	21,9%	100%	32,7%	45,1%	22,1%	100%
2004	49,8%	28,1%	22,2%	100%	34,7%	40,5%	24,8%	100%
2005	41,1%	31,6%	27,3%	100%	39,4%	33,0%	27,7%	100%
2006	40,8%	30,4%	28,8%	100%	39,6%	36,6%	23,8%	100%
2007	41,9%	35,6%	22,5%	100%	41,1%	36,3%	22,6%	100%
2008	48,8%	31,3%	19,9%	100%	40,3%	38,8%	20,9%	100%
2009	48,8%	29,8%	21,5%	100%	35,3%	40,7%	24,0%	100%
2010	53,8%	27,8%	18,4%	100%	38,5%	40,8%	20,7%	100%
2011	46,0%	29,9%	24,2%	100%	38,4%	34,9%	26,7%	100%
2012	42,7%	29,7%	27,6%	100%	46,6%	31,0%	22,4%	100%
2013	43,6%	30,5%	25,8%	100%	46,5%	30,7%	22,8%	100%
2014	43,4%	32,2%	24,4%	100%	45,5%	30,6%	23,9%	100%

A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **404**

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

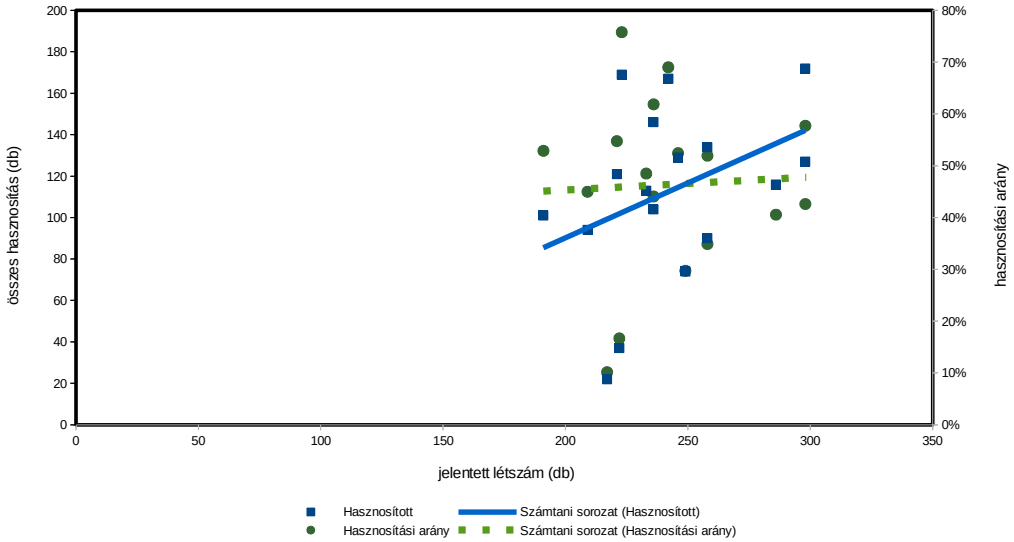

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

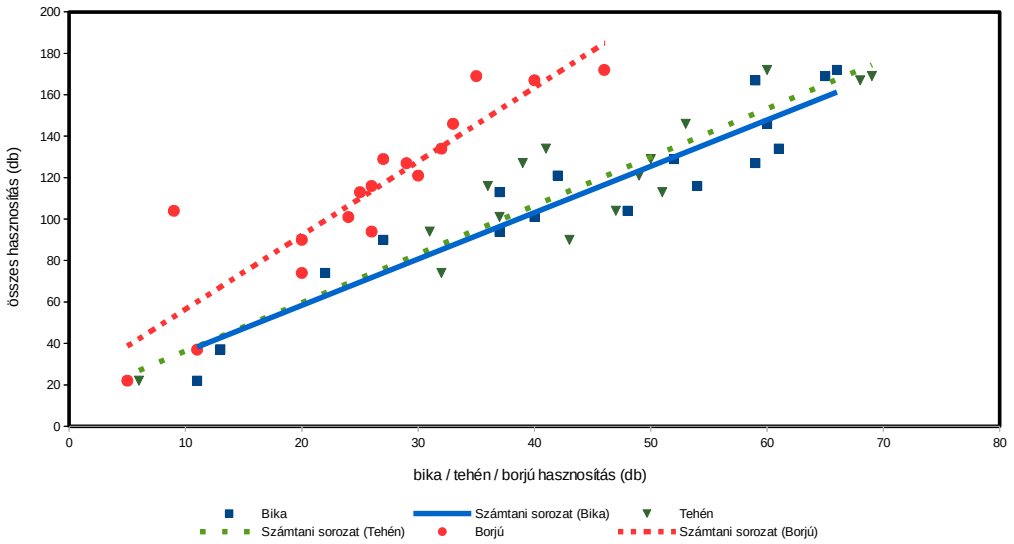

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

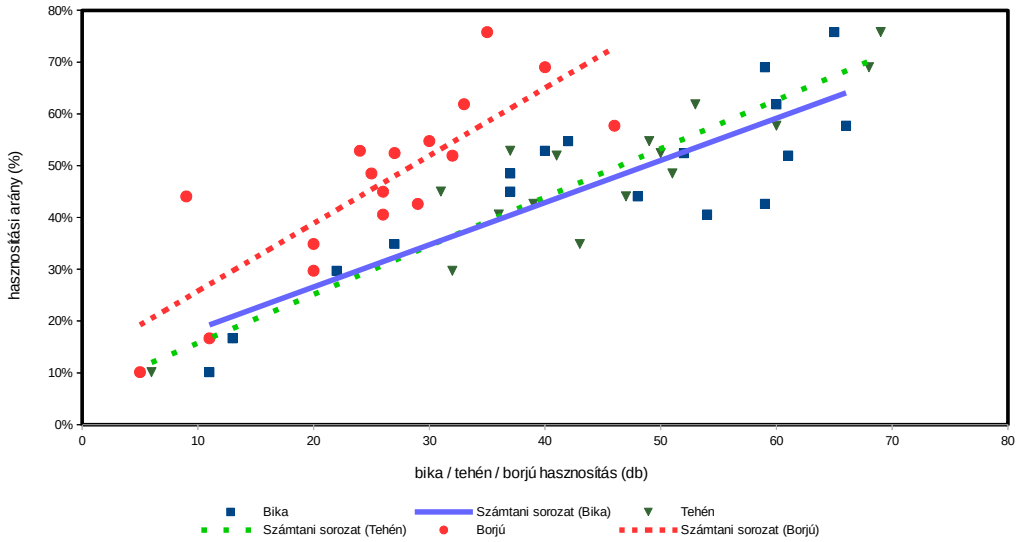

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

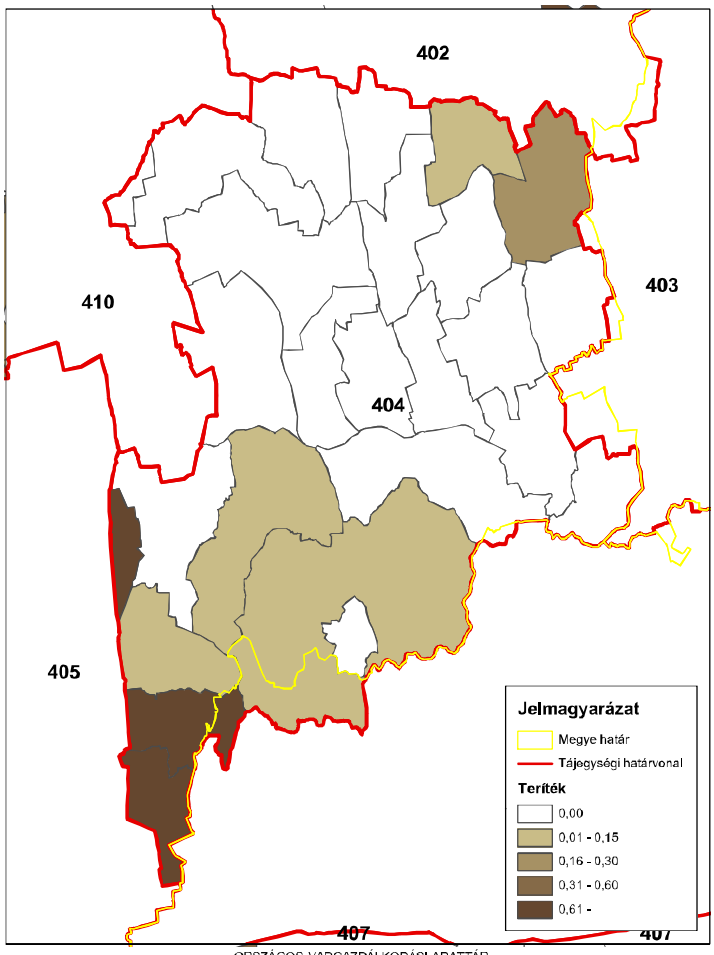

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

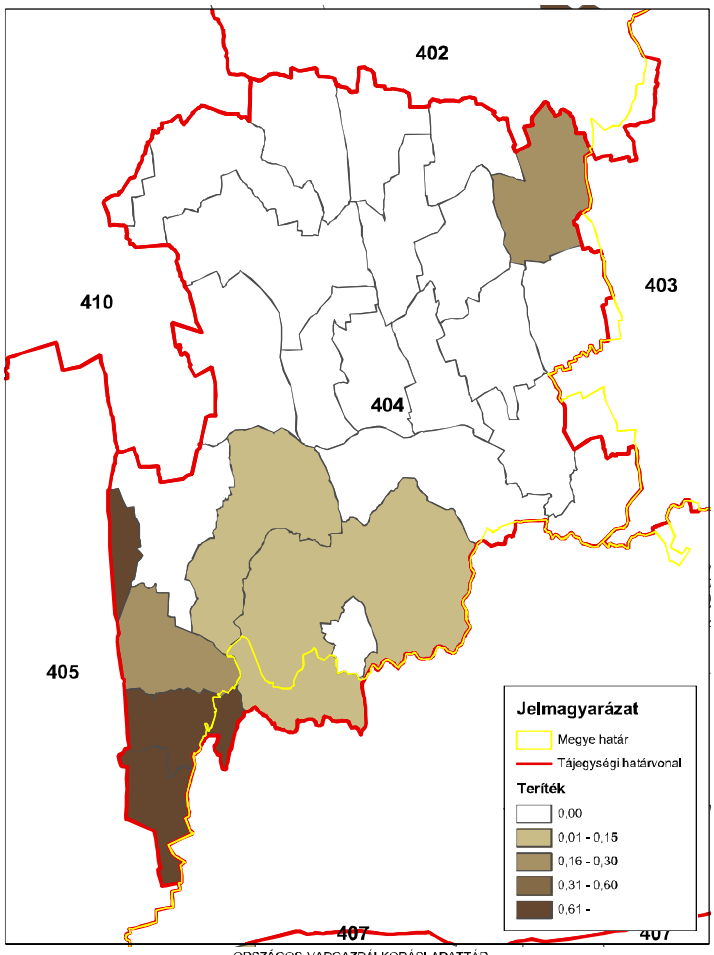

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

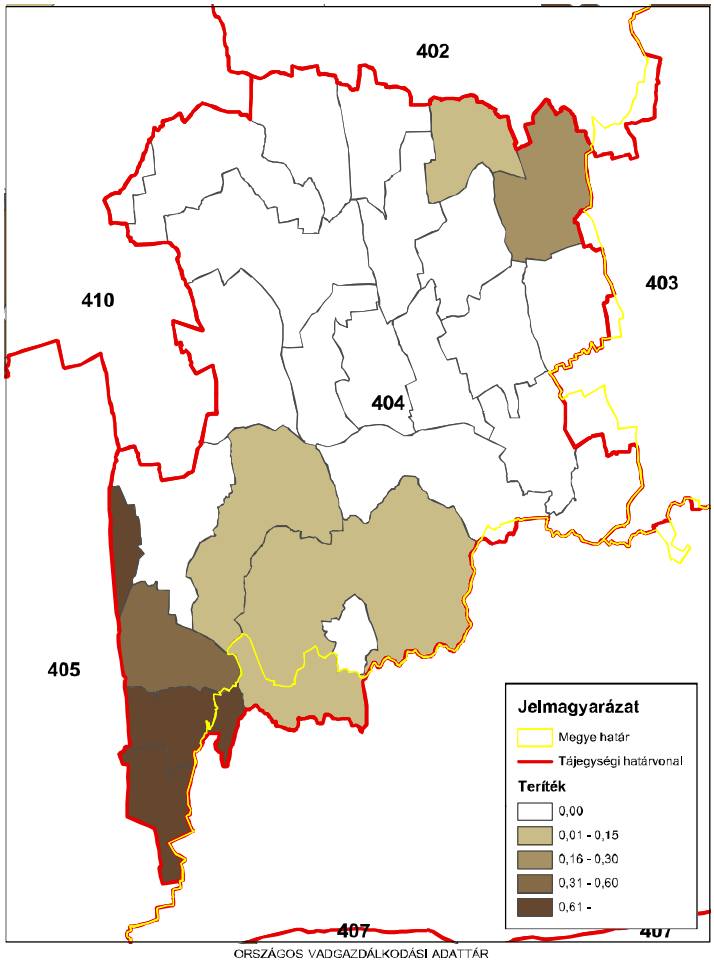

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

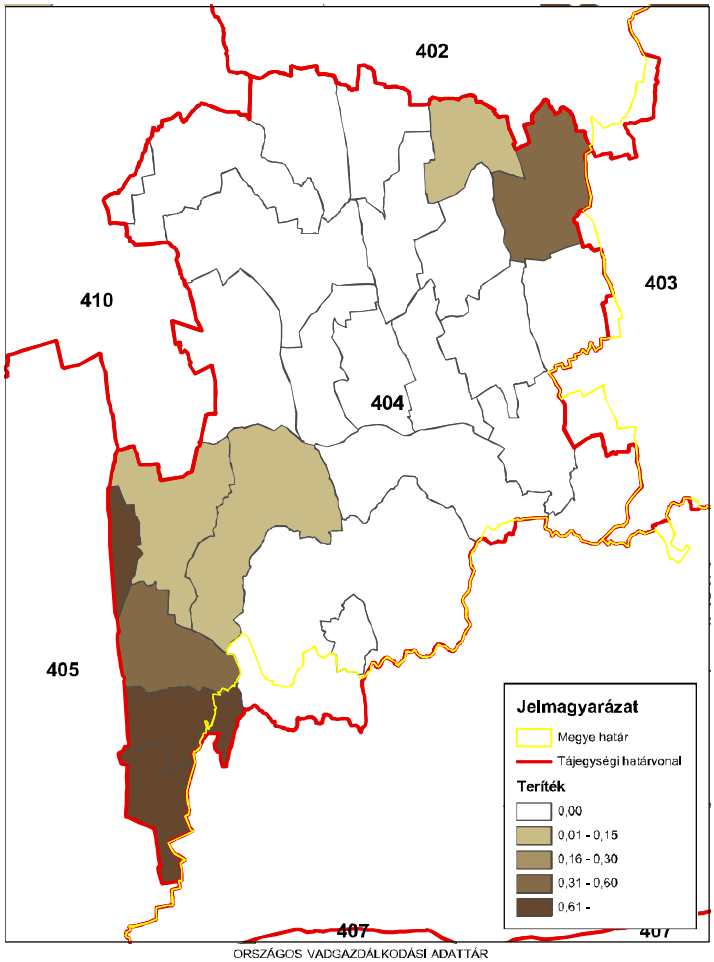

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2011

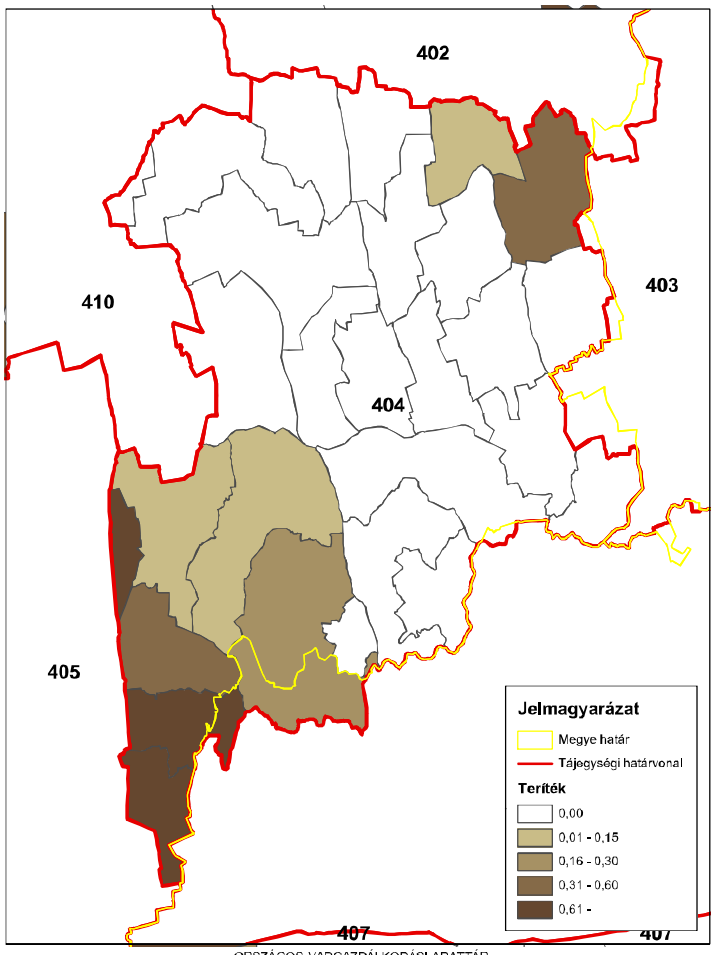

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2012

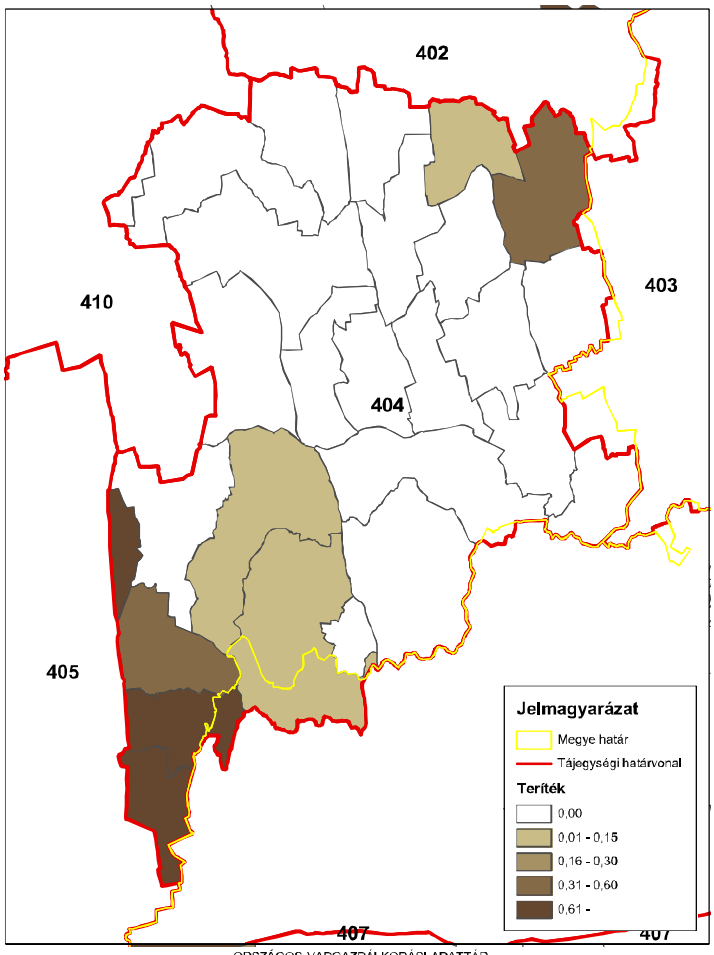

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2013

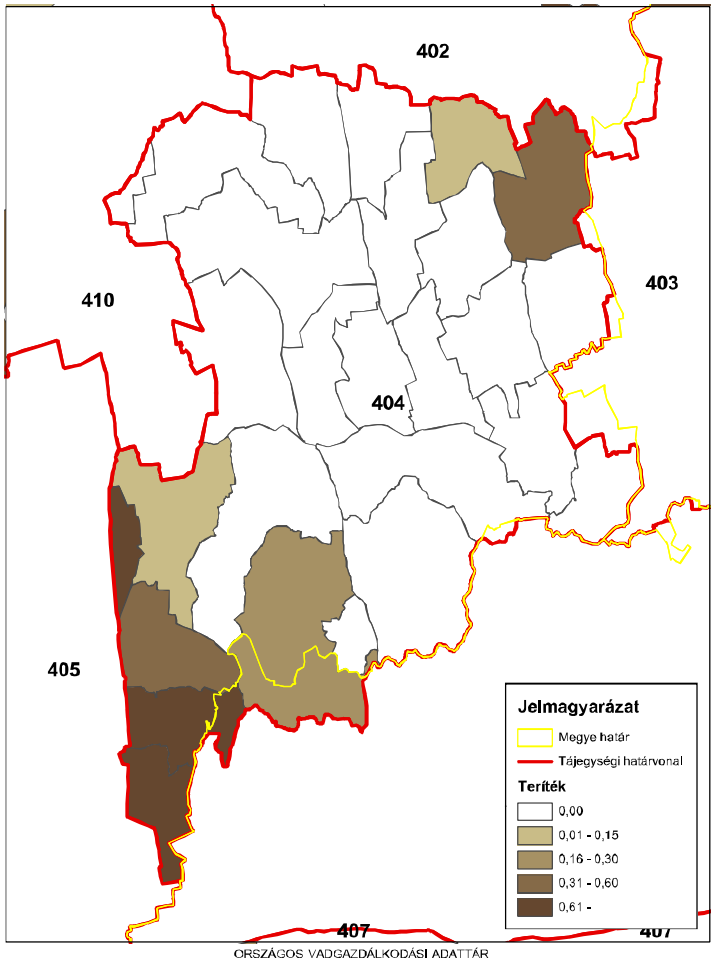

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2014

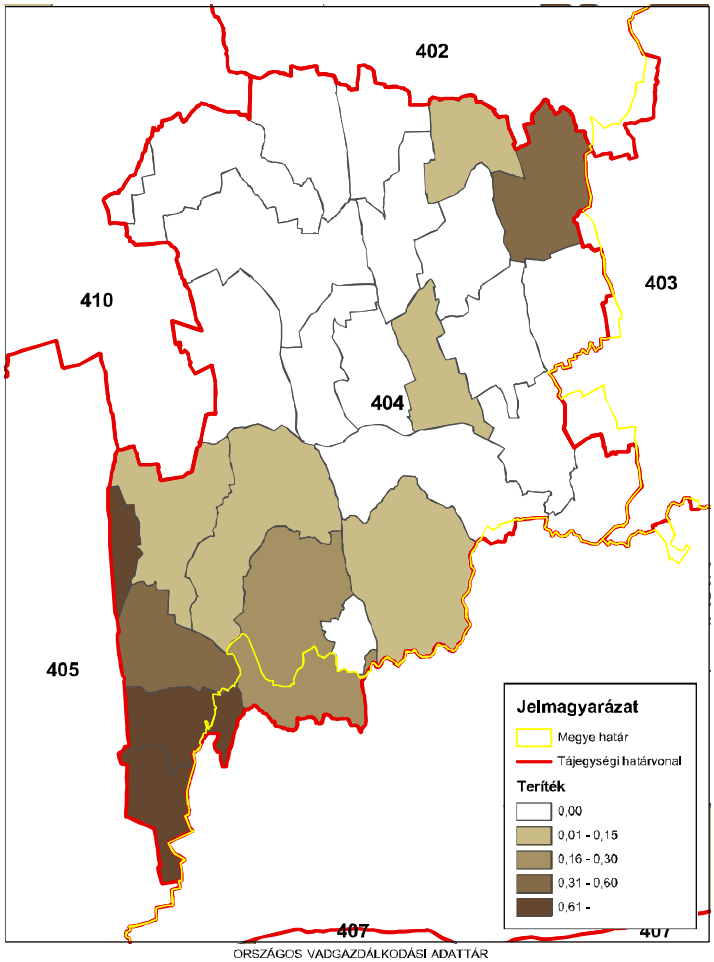

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	11	4	36,4%		2	2	0,0%	50,0%	50,0%
1999	13	2	15,4%			2	0,0%	0,0%	100,0%
2000	24	4	16,7%		3	1	0,0%	75,0%	25,0%
2001	27	3	11,1%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2002	51	13	25,5%	2	7	4	15,4%	53,8%	30,8%
2003	40	4	10,0%		3	1	0,0%	75,0%	25,0%
2004	44	4	9,1%	2	1	1	50,0%	25,0%	25,0%
2005	40	7	17,5%		2	5	0,0%	28,6%	71,4%
2006	48	11	22,9%	2	4	5	18,2%	36,4%	45,5%
2007	36	7	19,4%	1	2	4	14,3%	28,6%	57,1%
2008	66	15	22,7%	3	5	7	20,0%	33,3%	46,7%
2009	74	12	16,2%	4	3	5	33,3%	25,0%	41,7%
2010	87	17	19,5%	4	6	7	23,5%	35,3%	41,2%
2011	96	23	24,0%	7	3	13	30,4%	13,0%	56,5%
2012	88	16	18,2%	3	6	7	18,8%	37,5%	43,8%
2013	83	18	21,7%	2	9	7	11,1%	50,0%	38,9%
2014	88	16	18,2%	3	4	9	18,8%	25,0%	56,3%

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

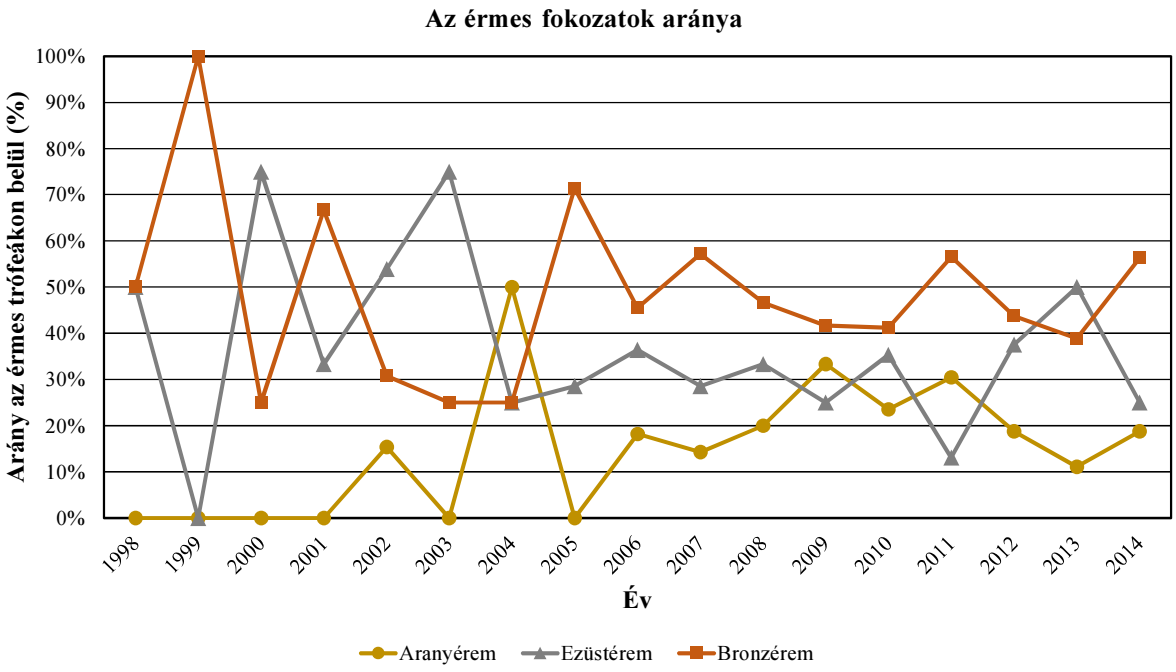

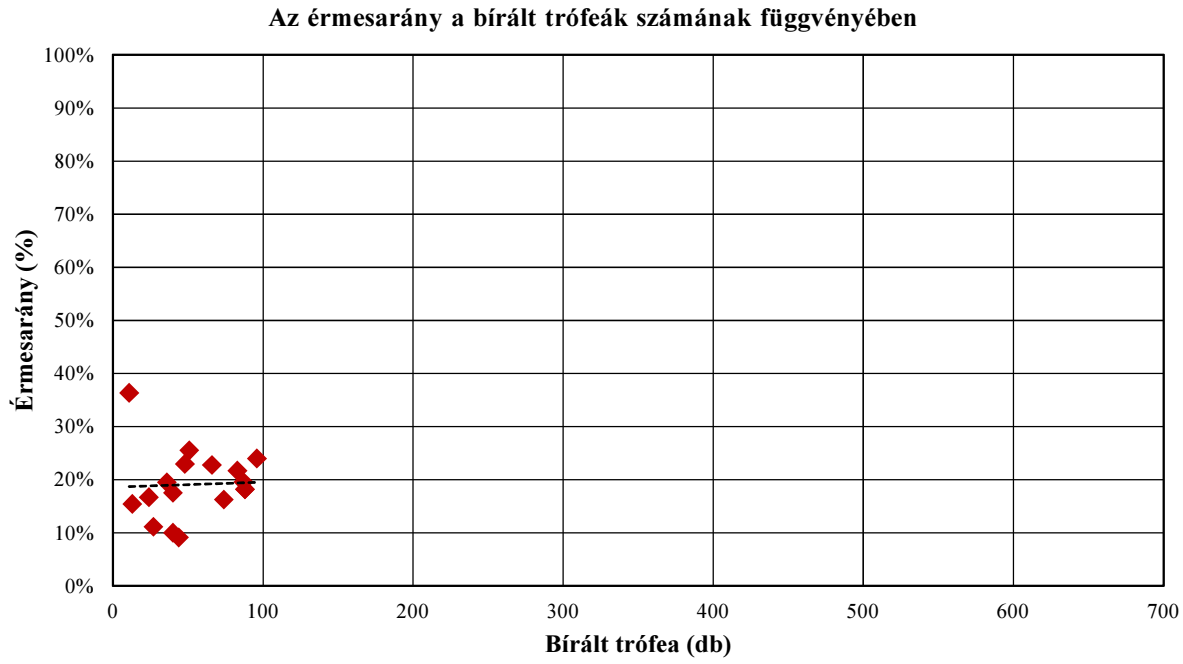

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	1	2	3	6	5	1	9	4		2	3	3	5	6	5	7	8
2	1	1	2	3	6	9	7	10	9	9	8	11	19	11	19	15	8
3	2	3	2		14	9	10	6	8	6	12	11	19	28	18	13	16
4	3	1	5	3	4	9	3	5	12	6	13	15	13	11	15	12	18
5	1	2	2	4	5	3	5	2	4	4	4	14	9	9	8	16	5
6	1	1	4	3	6	1	4	3	4	3	8	5	9	12	8	7	10
7	2	1	2	4	5	4	4	5	4	4	8	6	10	9	3	4	6
8		2	4	2	3	3	1	3	4	1	6	6	1	4	5	4	9
9				1	1	1	1	2	2	1		2	2	5	4	3	5
10				1	1				1		3				2	1	1
11					1						1	1		1	1	1	2
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**11**	**13**	**24**	**27**	**51**	**40**	**44**	**40**	**48**	**36**	**66**	**74**	**87**	**96**	**88**	**83**	**88**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	9,1%	15,4%	12,5%	22,2%	9,8%	2,5%	20,5%	10,0%		5,6%	4,5%	4,1%	5,7%	6,3%	5,7%	8,4%	9,1%
2	9,1%	7,7%	8,3%	11,1%	11,8%	22,5%	15,9%	25,0%	18,8%	25,0%	12,1%	14,9%	21,8%	11,5%	21,6%	18,1%	9,1%
3	18,2%	23,1%	8,3%		27,5%	22,5%	22,7%	15,0%	16,7%	16,7%	18,2%	14,9%	21,8%	29,2%	20,5%	15,7%	18,2%
4	27,3%	7,7%	20,8%	11,1%	7,8%	22,5%	6,8%	12,5%	25,0%	16,7%	19,7%	20,3%	14,9%	11,5%	17,0%	14,5%	20,5%
5	9,1%	15,4%	8,3%	14,8%	9,8%	7,5%	11,4%	5,0%	8,3%	11,1%	6,1%	18,9%	10,3%	9,4%	9,1%	19,3%	5,7%
6	9,1%	7,7%	16,7%	11,1%	11,8%	2,5%	9,1%	7,5%	8,3%	8,3%	12,1%	6,8%	10,3%	12,5%	9,1%	8,4%	11,4%
7	18,2%	7,7%	8,3%	14,8%	9,8%	10,0%	9,1%	12,5%	8,3%	11,1%	12,1%	8,1%	11,5%	9,4%	3,4%	4,8%	6,8%
8		15,4%	16,7%	7,4%	5,9%	7,5%	2,3%	7,5%	8,3%	2,8%	9,1%	8,1%	1,1%	4,2%	5,7%	4,8%	10,2%
9				3,7%	2,0%	2,5%	2,3%	5,0%	4,2%	2,8%		2,7%	2,3%	5,2%	4,5%	3,6%	5,7%
10				3,7%	2,0%				2,1%		4,5%				2,3%	1,2%	1,1%
11					2,0%						1,5%	1,4%		1,0%	1,1%	1,2%	2,3%
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

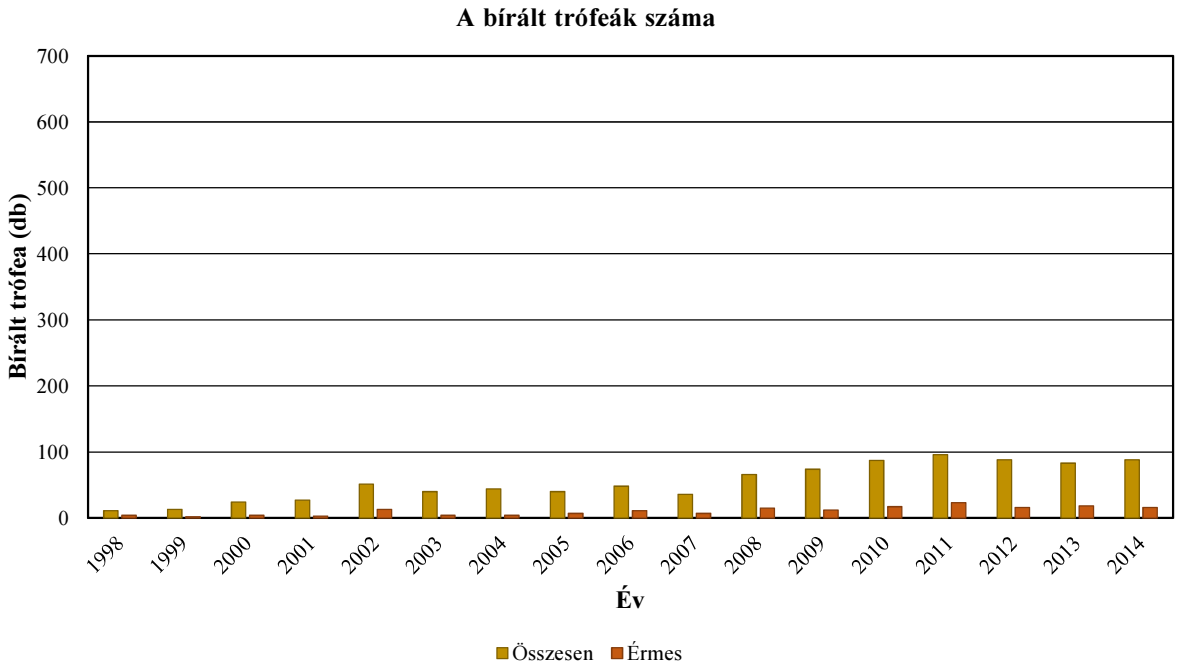

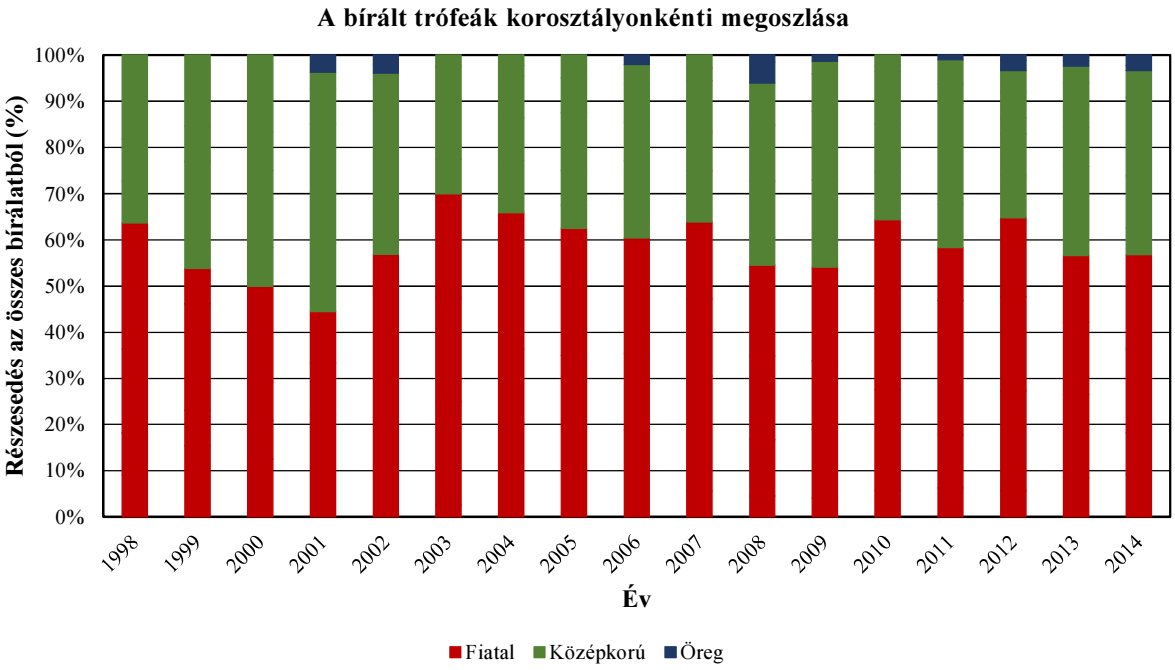

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	10,08				0,51			
2	148	34,68				1,25			
3	177	48,09				1,95			
4	148	54,26	18,83	33,98	12,83	2,44	17,98	9,80	10,20
5	97	56,05	19,26	32,84	13,48	2,76	18,37	9,97	10,76
6	89	59,73	19,71	35,75	14,32	3,10	18,45	10,23	11,01
7	81	61,52	20,31	35,29	14,10	3,28	19,17	10,40	11,17
8	58	65,12	21,67	37,26	14,67	3,58	19,44	10,51	11,78
9	30	63,35	19,07	36,05	15,38	3,43	19,60	10,64	11,64
10	10	63,99	18,39	37,62	15,22	3,47	19,29	10,60	11,38
11	8	65,64	20,36	37,22	13,98	3,72	20,45	11,02	11,93
12									
13									
13<									

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	3,00				0,38			
2	148	19,68				1,00			
3	177	39,45				1,62			
4	148	48,74	16,35	30,35	12,40	2,23	17,80	9,00	9,25
5	97	41,15	17,54	27,65	12,55	2,09	17,30	9,10	9,70
6	89	49,08	17,10	29,30	11,35	2,56	17,40	9,60	9,80
7	81	52,15	16,05	31,58	11,55	2,71	18,00	9,78	8,90
8	58	55,20	16,20	29,40	12,70	2,86	18,41	9,25	10,30
9	30	50,05	14,90	31,75	13,78	2,13	18,70	9,80	10,45
10	10	58,65	16,50	34,10	13,70	2,56	17,55	9,45	10,25
11	8	51,20	15,25	33,50	12,75	2,10	19,10	9,75	10,50
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	17,73				0,78			
2	148	40,77				1,43			
3	177	52,45				2,18			
4	148	58,96	21,30	37,60	13,25	2,74	18,15	10,60	11,15
5	97	66,75	22,20	38,60	14,90	3,29	19,20	10,45	11,20
6	89	68,55	24,18	44,15	16,55	3,42	19,30	10,93	12,40
7	81	67,00	25,15	41,25	15,53	3,76	20,05	10,93	12,53
8	58	75,15	26,35	41,00	16,99	4,35	20,90	11,40	13,45
9	30	70,60	23,00	41,75	17,60	4,42	20,65	11,15	13,10
10	10	67,58	20,25	40,80	16,05	3,87	22,10	11,75	11,95
11	8	73,85	23,40	44,50	16,60	4,77	21,75	12,28	13,05
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	14,73				0,40			
2	148	21,10				0,43			
3	177	13,00				0,56			
4	148	10,22	4,95	7,25	0,85	0,51	0,35	1,60	1,90
5	97	25,60	4,66	10,95	2,35	1,20	1,90	1,35	1,50
6	89	19,47	7,08	14,85	5,20	0,86	1,90	1,33	2,60
7	81	14,85	9,10	9,68	3,98	1,05	2,05	1,15	3,63
8	58	19,95	10,15	11,60	4,29	1,50	2,49	2,15	3,15
9	30	20,55	8,10	10,00	3,83	2,29	1,95	1,35	2,65
10	10	8,93	3,75	6,70	2,35	1,32	4,55	2,30	1,70
11	8	22,65	8,15	11,00	3,85	2,67	2,65	2,53	2,55
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	146,1%				79,6%			
2	148	60,8%				34,2%			
3	177	27,0%				28,5%			
4	148	18,8%	26,3%	21,3%	6,6%	20,9%	1,9%	16,3%	18,6%
5	97	45,7%	24,2%	33,3%	17,4%	43,5%	10,3%	13,5%	13,9%
6	89	32,6%	35,9%	41,5%	36,3%	27,7%	10,3%	13,0%	23,6%
7	81	24,1%	44,8%	27,4%	28,2%	32,1%	10,7%	11,1%	32,4%
8	58	30,6%	46,8%	31,1%	29,2%	41,8%	12,8%	20,5%	26,7%
9	30	32,4%	42,5%	27,7%	24,9%	66,8%	9,9%	12,7%	22,8%
10	10	14,0%	20,4%	17,8%	15,4%	37,9%	23,6%	21,7%	14,9%
11	8	34,5%	40,0%	29,6%	27,5%	71,7%	13,0%	22,9%	21,4%
12									
13									
13<									

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	3,00				0,38			
2	148	19,68				1,00			
3	177	39,45				1,62			
4	148	48,74	16,35	30,35	12,40	2,23	17,80	9,00	9,25
5	97	41,15	17,54	27,65	12,55	2,09	17,30	9,10	9,70
6	89	49,08	17,10	29,30	11,35	2,56	17,40	9,60	9,80
7	81	52,15	16,05	31,58	11,55	2,71	18,00	9,78	8,90
8	58	55,20	16,20	29,40	12,70	2,86	18,41	9,25	10,30
9	30	50,05	14,90	31,75	13,78	2,13	18,70	9,80	10,45
10	10	58,65	16,50	34,10	13,70	2,56	17,55	9,45	10,25
11	8	51,20	15,25	33,50	12,75	2,10	19,10	9,75	10,50
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	2003				1998			
2	148	2000				1998			
3	177	2013				1998			
4	148	2006	2002	2012	2012	2006	2012	2012	2012
5	97	2000	2011	2005	2007	2000	2006	2005	2005
6	89	2005	2011	1999	1999	2000	1999	2003	2003
7	81	1999	2014	2014	2003	2001	2004	2004	2009
8	58	2001	2013	2007	2007	2001	2008	2007	2007
9	30	2003	2010	2005	2006	2003	2012	2001	2001
10	10	2012	2012	2002	2001	2012	2012	2012	2012
11	8	2013	2011	2011	2002	2013	2009	2009	2009
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	17,73				0,78			
2	148	40,77				1,43			
3	177	52,45				2,18			
4	148	58,96	21,30	37,60	13,25	2,74	18,15	10,60	11,15
5	97	66,75	22,20	38,60	14,90	3,29	19,20	10,45	11,20
6	89	68,55	24,18	44,15	16,55	3,42	19,30	10,93	12,40
7	81	67,00	25,15	41,25	15,53	3,76	20,05	10,93	12,53
8	58	75,15	26,35	41,00	16,99	4,35	20,90	11,40	13,45
9	30	70,60	23,00	41,75	17,60	4,42	20,65	11,15	13,10
10	10	67,58	20,25	40,80	16,05	3,87	22,10	11,75	11,95
11	8	73,85	23,40	44,50	16,60	4,77	21,75	12,28	13,05
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	2012				2008			
2	148	2011				2012			
3	177	2000				2006			
4	148	2002	2012	2002	2002	2010	2002	2002	2002
5	97	1998	2008	2009	2006	1998	2009	2009	1998
6	89	2003	2009	2004	2004	2014	2000	2010	1998
7	81	2013	2013	1998	2006	2013	2014	2014	2014
8	58	2004	2010	2012	2011	2004	2004	2010	2010
9	30	2007	2002	2007	2013	2007	2009	2007	2007
10	10	2008	2001	2012	2014	2014	2002	2001	2002
11	8	2009	2009	2009	2009	2014	2002	2014	2014
12									
13									
13<									

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

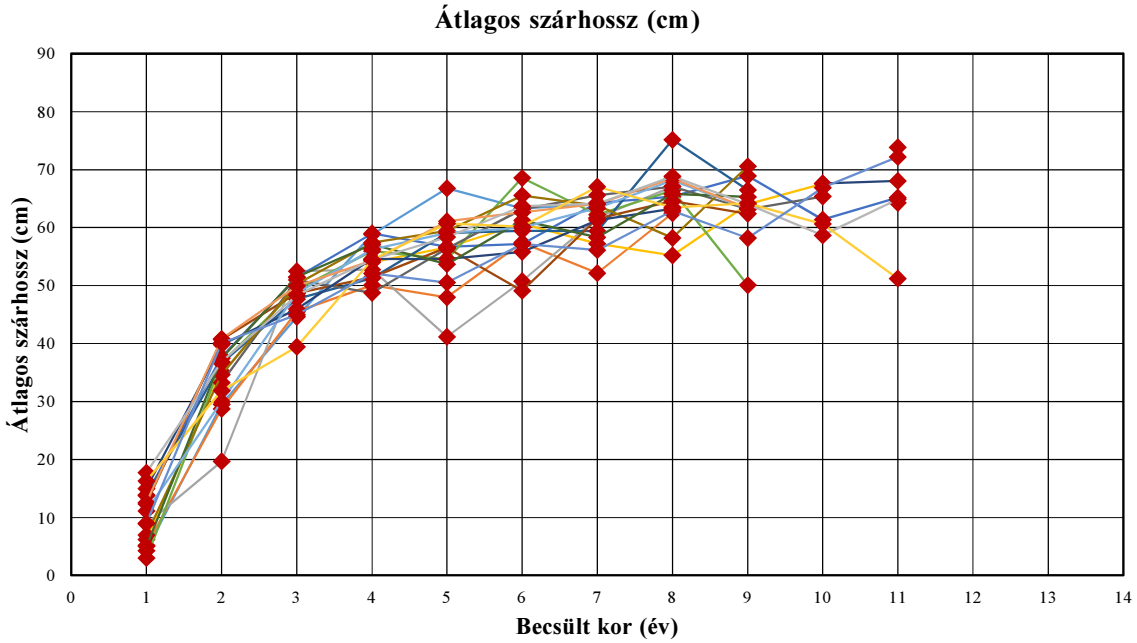

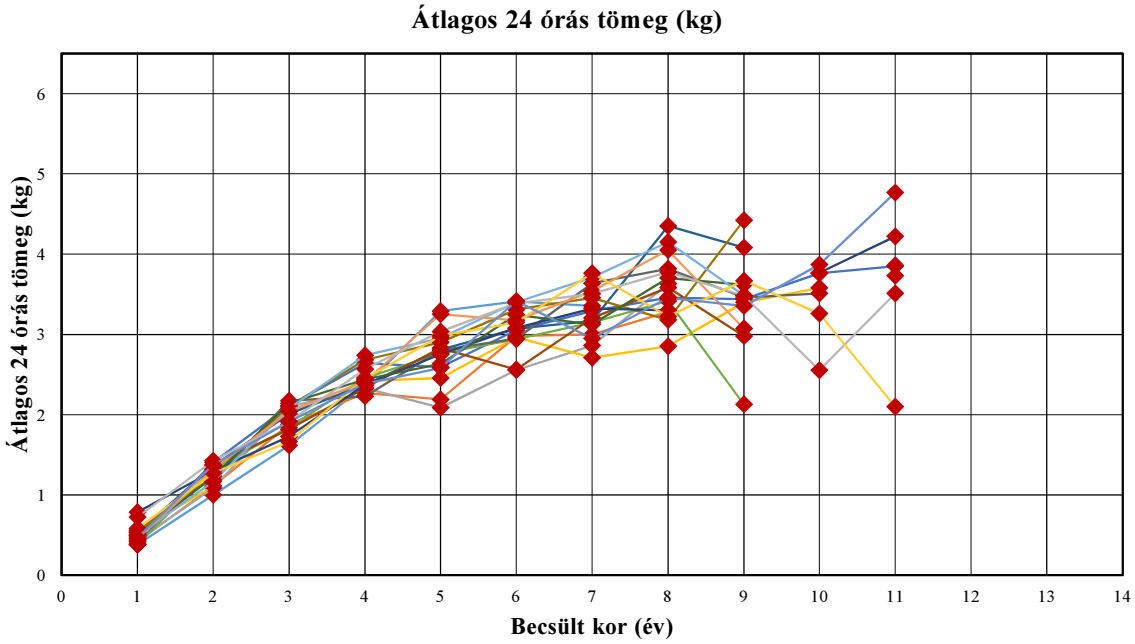

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

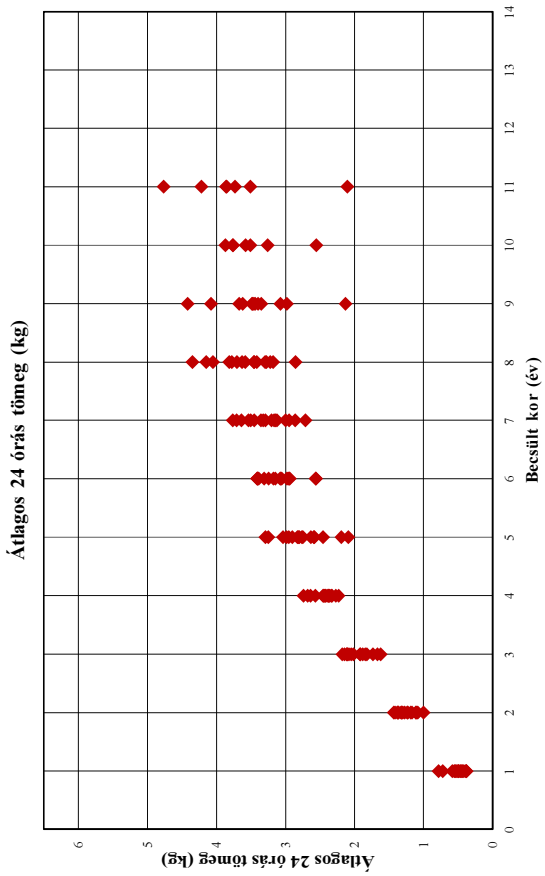

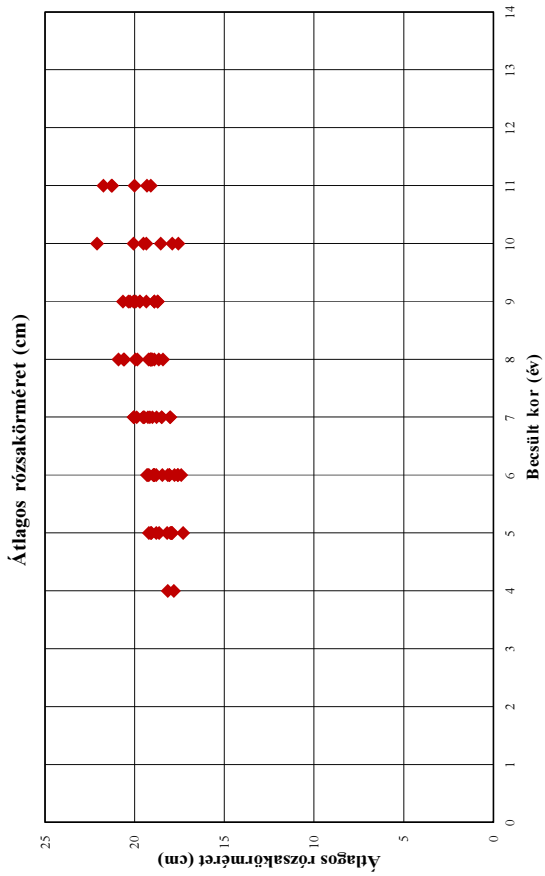

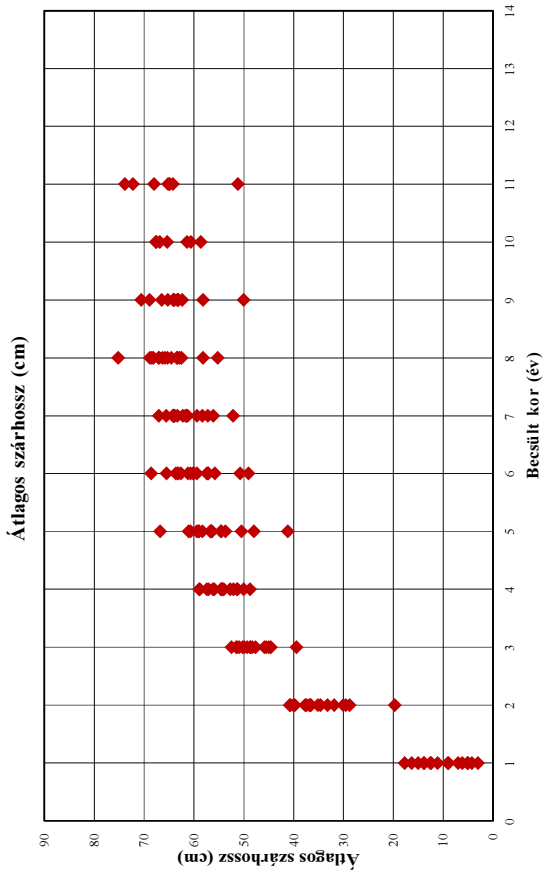

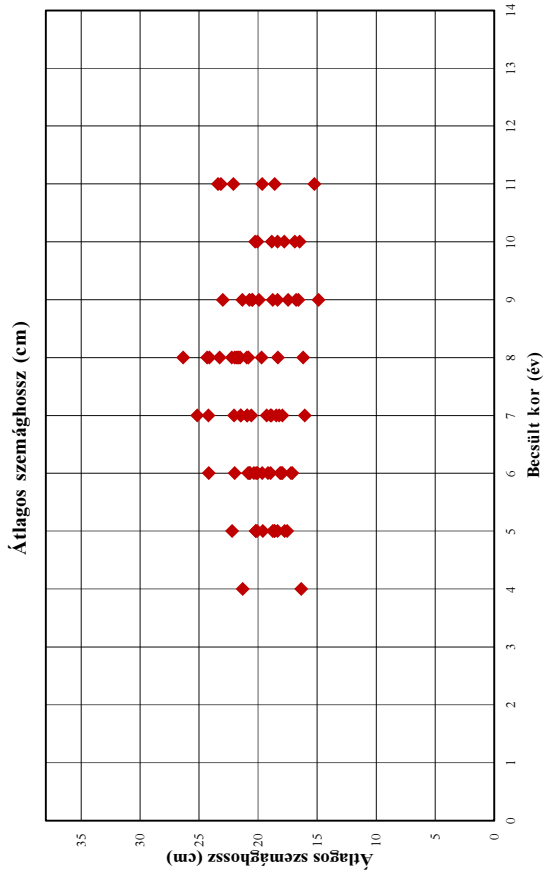

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

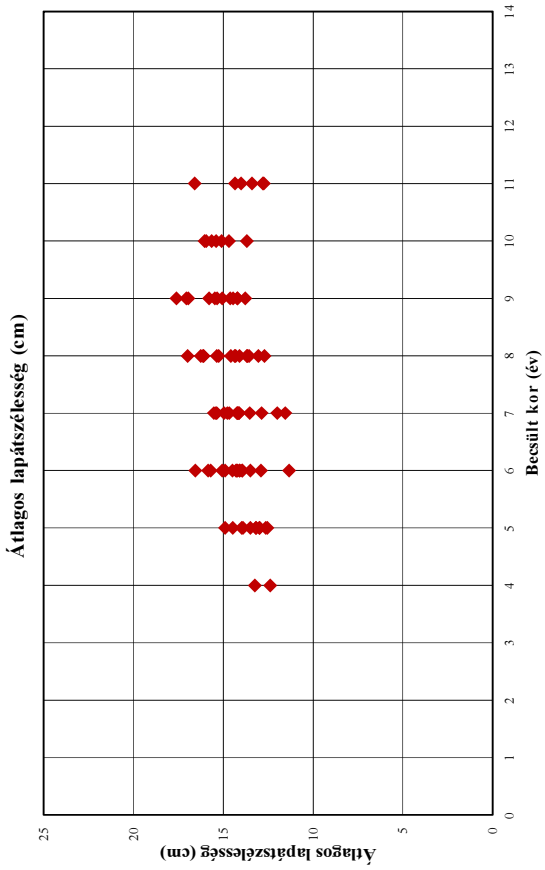

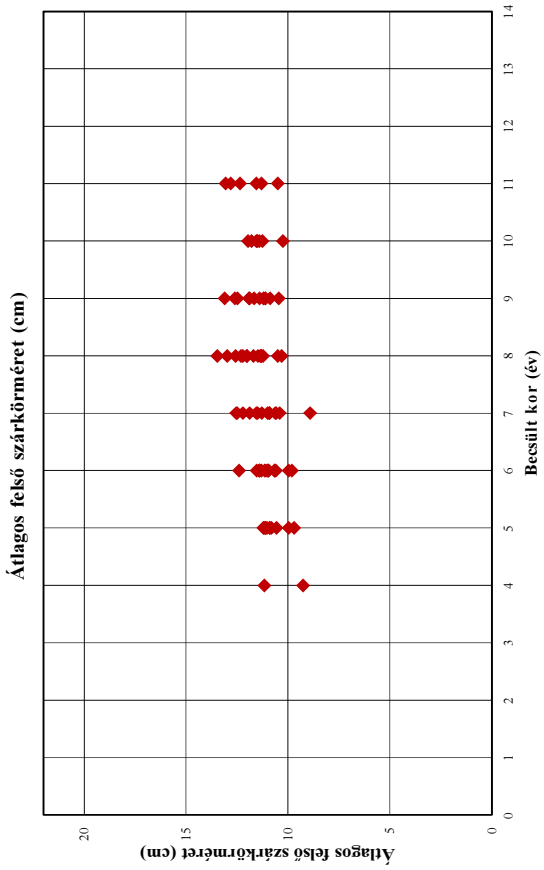

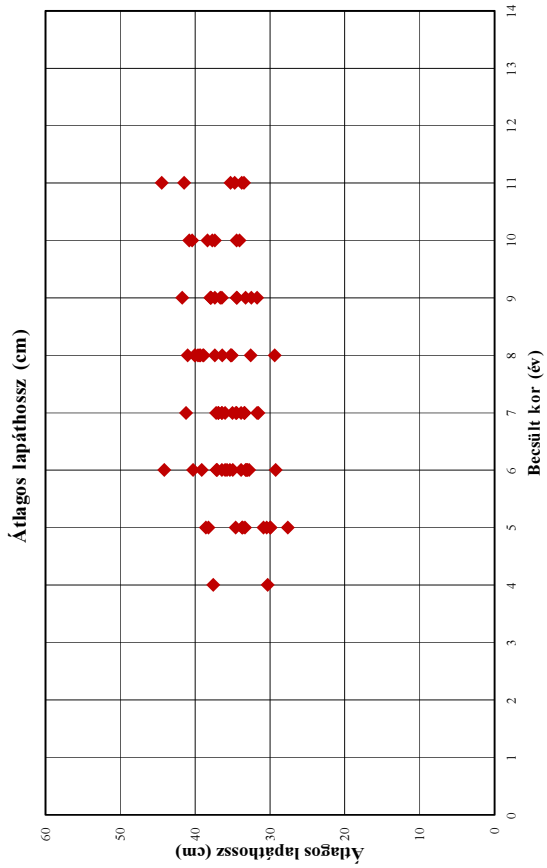

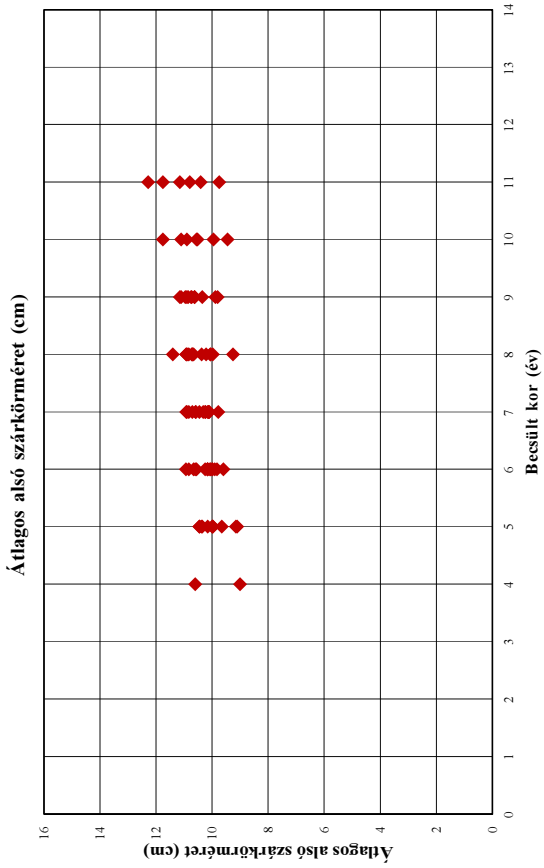

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1	1	4,25				0,38			
1998	2	1	29,50				1,00			
1998	3	2	44,58				1,62			
1998	4	3	58,82				2,36			
1998	5	1	66,75	20,20	38,25	13,50	3,29	18,80	10,35	11,20
1998	6	1	63,25	20,85	35,00	15,05	3,41	19,20	10,60	12,40
1998	7	2	64,03	17,95	41,25	14,25	3,36	18,03	10,25	11,55
1998	8									
1998	9									
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1	2	5,15				0,42			
1999	2	1	28,75				1,11			
1999	3	3	45,50				1,88			
1999	4	1	50,05				2,27			
1999	5	2	47,95				2,19			
1999	6	1	57,40	18,05	29,30	11,35	2,98	17,40	9,90	9,95
1999	7	1	52,15				3,00			
1999	8	2	62,45	24,13	32,63	13,70	3,28	19,23	10,05	11,48
1999	9									
1999	10									
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1	3	8,90				0,43			
2000	2	2	19,68				1,09			
2000	3	2	52,45				2,10			
2000	4	5	52,74				2,33			
2000	5	2	41,15				2,09			
2000	6	4	50,75	18,95	33,90	12,90	2,56	19,30	10,00	11,40
2000	7	2	61,68	22,05	36,90	12,00	2,86	19,15	10,70	10,40
2000	8	4	67,03	21,51	36,40	13,56	3,63	19,08	10,65	11,34
2000	9									
2000	10									
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1	6	6,19				0,55			
2001	2	3	35,15				1,11			
2001	3									
2001	4	3	53,98				2,42			
2001	5	4	56,56				2,46			
2001	6	3	60,65	22,00	33,10	14,10	2,96	18,05	10,55	10,95
2001	7	4	57,21				2,71			
2001	8	2	55,20				2,86			
2001	9	1	64,00	17,45	34,50	15,35	3,40	18,90	9,80	10,45
2001	10	1	67,55	20,25	40,40	13,70	3,58	18,55	11,75	11,40
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1	5	13,90				0,39			
2002	2	6	37,71				1,41			
2002	3	14	51,38				2,11			
2002	4	4	58,96	16,35	37,60	13,25	2,64	18,15	10,60	11,15
2002	5	5	56,67				2,59			
2002	6	6	57,15	20,17	37,17	14,90	3,06	18,90	10,83	11,40
2002	7	5	64,23	19,29	36,45	14,66	3,29	20,01	10,45	10,91
2002	8	3	65,32	23,28	40,00	14,10	3,46	20,58	10,93	12,30
2002	9	1	68,90	23,00	37,95	14,45	3,44	19,70	10,90	11,65
2002	10	1	61,35	17,80	34,10	15,95	3,76	22,10	10,90	11,95
2002	11	1	65,15	23,15	33,80	12,75	3,85	21,75	11,15	12,80
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	1	3,00				0,38			
2003	2	9	36,66				1,32			
2003	3	9	49,30				1,84			
2003	4	9	55,94				2,46			
2003	5	3	54,53				2,76			
2003	6	1	68,55	20,75	40,30	13,50	2,94	17,60	9,60	9,80
2003	7	4	62,20	21,48	34,50	11,55	3,15	19,88	10,15	11,88
2003	8	3	66,37	21,73	38,95	14,58	3,42	18,90	9,98	11,33
2003	9	1	50,05				2,13			
2003	10									
2003	11									
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1	9	13,79				0,53			
2004	2	7	36,59				1,36			
2004	3	10	47,68				2,01			
2004	4	3	51,25				2,37			
2004	5	5	59,03	20,20	33,75	12,65	2,81	18,00	9,15	9,95
2004	6	4	59,43	20,05	44,15	16,55	3,07	18,95	10,25	11,30
2004	7	4	59,38	18,45	33,88	12,88	3,17	18,00	9,78	10,58
2004	8	1	75,15	22,00	40,10	13,05	4,35	20,90	10,70	12,20
2004	9	1	66,45	20,50	38,00	17,05	4,08	20,05	11,10	12,60
2004	10									
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1	4	12,38				0,50			
2005	2	10	40,70				1,37			
2005	3	6	48,68				1,82			
2005	4	5	51,40				2,34			
2005	5	2	56,55	18,75	27,65	13,20	2,83	17,95	9,10	9,70
2005	6	3	49,08				2,56			
2005	7	5	61,55	18,96	35,04	13,53	3,20	19,50	10,24	10,61
2005	8	3	64,53	18,32	35,13	14,32	3,58	19,07	10,83	11,68
2005	9	2	62,35	20,50	31,75	15,80	2,98	20,25	10,95	11,10
2005	10									
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1									
2006	2	9	33,26				1,19			
2006	3	8	50,93				2,18			
2006	4	12	48,74				2,23			
2006	5	4	56,36	18,60	30,00	14,90	2,80	17,30	9,65	10,55
2006	6	4	63,11	17,23	32,80	14,20	2,95	17,78	9,83	10,95
2006	7	4	65,55	24,22	36,45	15,53	3,64	18,48	10,32	10,90
2006	8	4	67,03	20,98	35,28	13,65	3,82	19,95	10,86	12,00
2006	9	2	63,13	21,33	32,50	13,78	3,46	19,35	10,85	12,48
2006	10	1	65,35	18,85	38,40	15,65	3,51	17,90	10,55	11,50
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1	2	7,00				0,54			
2007	2	9	34,66				1,24			
2007	3	6	50,23				2,11			
2007	4	6	57,37				2,68			
2007	5	4	59,39	19,60	30,90	12,55	2,90	19,10	10,00	10,90
2007	6	3	65,50	20,70	37,08	13,95	3,31	18,05	10,05	11,08
2007	7	4	63,81	18,86	36,00	14,21	3,46	19,25	10,59	11,29
2007	8	1	58,20	21,65	29,40	12,70	3,18	19,00	9,25	10,30
2007	9	1	70,60	16,60	41,75	16,95	4,42	18,90	11,15	13,10
2007	10									
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	3	15,00				0,78			
2008	2	8	39,81				1,30			
2008	3	12	45,90				1,73			
2008	4	13	54,58				2,37			
2008	5	4	54,56	22,20	29,95	13,00	2,75	19,05	10,15	11,10
2008	6	8	55,79	17,96	33,08	14,30	3,08	18,44	10,15	10,66
2008	7	8	61,26	20,59	31,76	14,13	3,33	18,77	10,57	11,48
2008	8	6	63,24	21,86	39,50	14,36	3,30	18,41	10,06	10,50
2008	9									
2008	10	3	67,58	20,07	37,38	14,68	3,77	20,05	10,52	11,78
2008	11	1	68,00	19,65	35,30	14,35	4,22	20,00	10,80	12,35
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1	3	5,00				0,49			
2009	2	11	37,44				1,23			
2009	3	11	51,48				2,14			
2009	4	15	57,08				2,44			
2009	5	14	53,68	17,75	38,60	13,90	2,64	19,20	10,45	11,10
2009	6	5	61,18	24,18	39,15	15,85	3,24	19,25	10,65	11,38
2009	7	6	58,30	20,92	33,42	14,18	3,13	19,52	10,12	8,90
2009	8	6	65,79	19,70	39,34	16,13	3,70	19,13	10,69	12,57
2009	9	2	65,25	20,75	33,30	14,20	3,62	20,65	10,35	11,20
2009	10									
2009	11	1	73,85	23,40	44,50	16,60	3,86	19,10	9,75	10,50
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	5	11,13				0,49			
2010	2	19	29,99				1,17			
2010	3	19	48,71				2,08			
2010	4	13	56,22				2,74			
2010	5	9	59,06	18,63	30,48	13,18	2,95	18,18	10,45	11,18
2010	6	9	59,96	19,65	36,46	15,70	3,40	18,78	10,93	11,53
2010	7	10	63,32	21,48	34,58	15,36	3,71	19,46	10,83	12,21
2010	8	1	68,10	26,35	37,40	16,10	4,15	20,60	11,40	13,45
2010	9	2	63,30	14,90	37,90	15,05	3,49	19,70	10,75	11,90
2010	10									
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	6	12,60				0,46			
2011	2	11	40,77				1,32			
2011	3	28	49,89				2,04			
2011	4	11	54,29				2,42			
2011	5	9	61,06	17,54	33,40	12,98	3,25	18,63	10,39	10,88
2011	6	12	62,62	17,10	36,04	14,26	3,18	18,94	10,17	11,00
2011	7	9	64,06	20,93	36,90	15,43	3,54	20,03	10,90	12,48
2011	8	4	68,44	24,34	39,68	16,99	4,05	19,85	10,91	12,98
2011	9	5	63,25	18,77	36,45	14,23	3,07	19,93	10,62	11,38
2011	10									
2011	11	1	64,25	15,25	33,50	12,80	3,73	21,25	11,75	11,55
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	5	17,73				0,72			
2012	2	19	36,83				1,43			
2012	3	18	48,33				1,92			
2012	4	15	54,43	21,30	30,35	12,40	2,57	17,80	9,00	9,25
2012	5	8	58,34	20,10	33,68	13,98	3,04	17,93	9,98	10,80
2012	6	8	63,64	19,17	35,37	13,97	3,39	17,58	9,98	10,58
2012	7	3	64,08	18,22	33,47	14,12	3,51	18,48	10,12	11,00
2012	8	5	68,81	20,81	41,00	15,26	3,78	19,09	10,21	11,21
2012	9	4	63,99	18,35	37,38	15,48	3,48	18,70	10,73	11,88
2012	10	2	58,65	16,50	40,80	15,40	2,56	17,55	9,45	10,25
2012	11	1	64,85	22,10	34,75	13,40	3,51	19,30	10,40	11,30
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	7	16,29				0,58			
2013	2	15	31,89				1,27			
2013	3	13	39,45				1,67			
2013	4	12	54,43				2,45			
2013	5	16	60,68	18,34	34,61	14,47	2,98	17,90	9,98	11,03
2013	6	7	60,16	18,14	35,78	14,49	3,15	18,88	10,15	10,66
2013	7	4	67,00	25,15	37,23	14,78	3,76	19,00	10,10	10,90
2013	8	4	63,45	16,20	38,90	16,25	3,23	19,13	10,38	11,30
2013	9	3	64,17	16,78	36,68	17,60	3,67	18,72	9,88	10,87
2013	10	1	60,60	18,35	34,50	15,10	3,26	19,35	9,95	11,25
2013	11	1	51,20				2,10			
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	8	9,04				0,46			
2014	2	8	40,11				1,38			
2014	3	16	44,98				1,91			
2014	4	18	52,07				2,39			
2014	5	5	50,49				2,58			
2014	6	10	57,12	20,38	33,29	14,07	3,42	18,15	10,07	11,14
2014	7	6	56,11	16,05	31,58	14,95	2,95	20,05	10,93	12,53
2014	8	9	62,86	22,23	35,26	15,36	3,46	18,65	10,73	12,02
2014	9	5	58,16	19,92	34,42	14,62	3,35	20,33	10,62	11,10
2014	10	1	66,85	16,90	37,75	16,05	3,87	19,50	11,10	11,55
2014	11	2	72,20	18,60	41,48	14,00	4,77	21,28	12,28	13,05
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

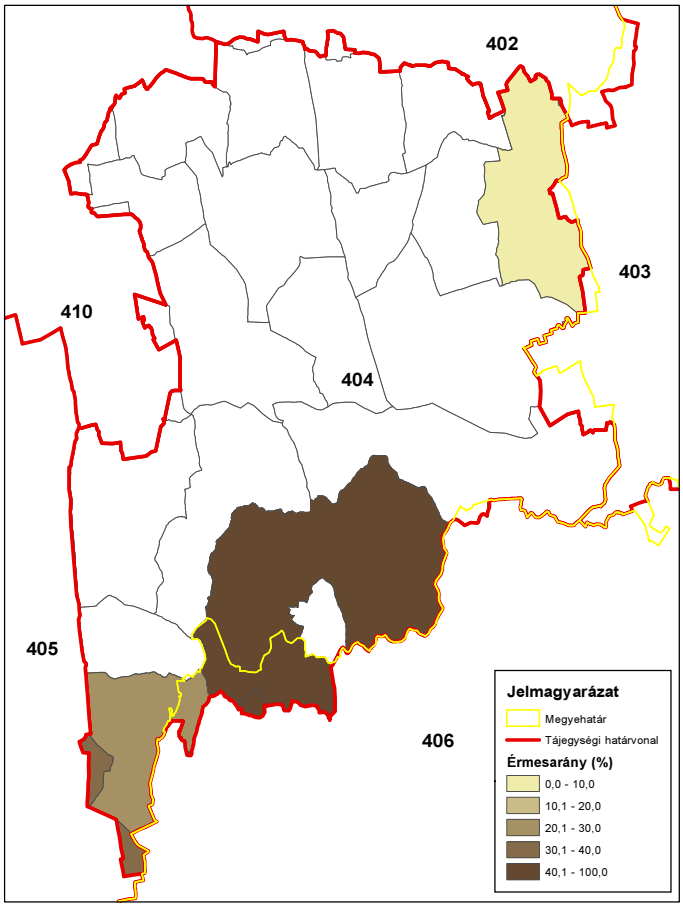

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

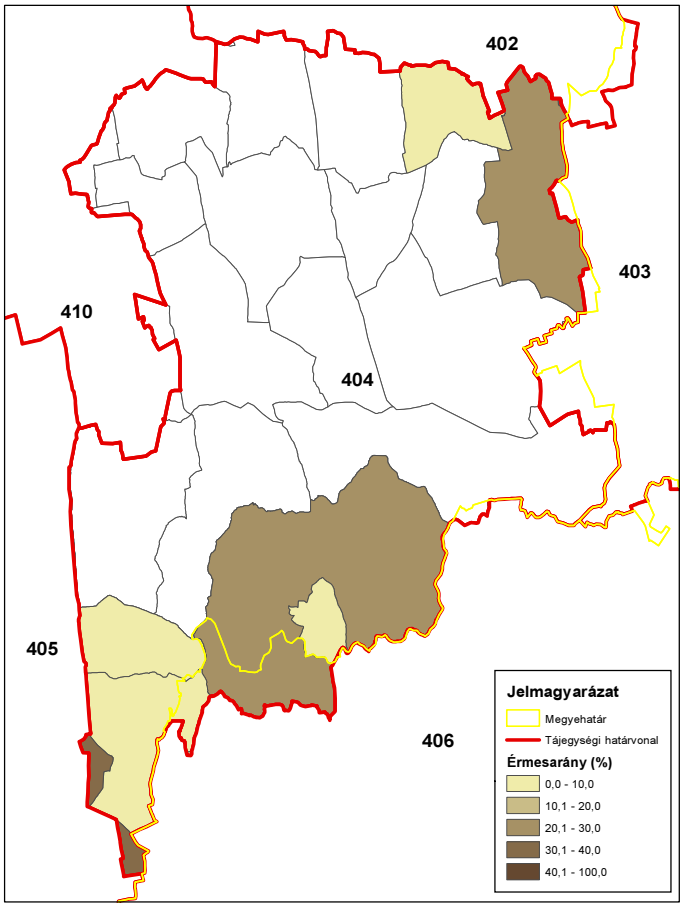

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

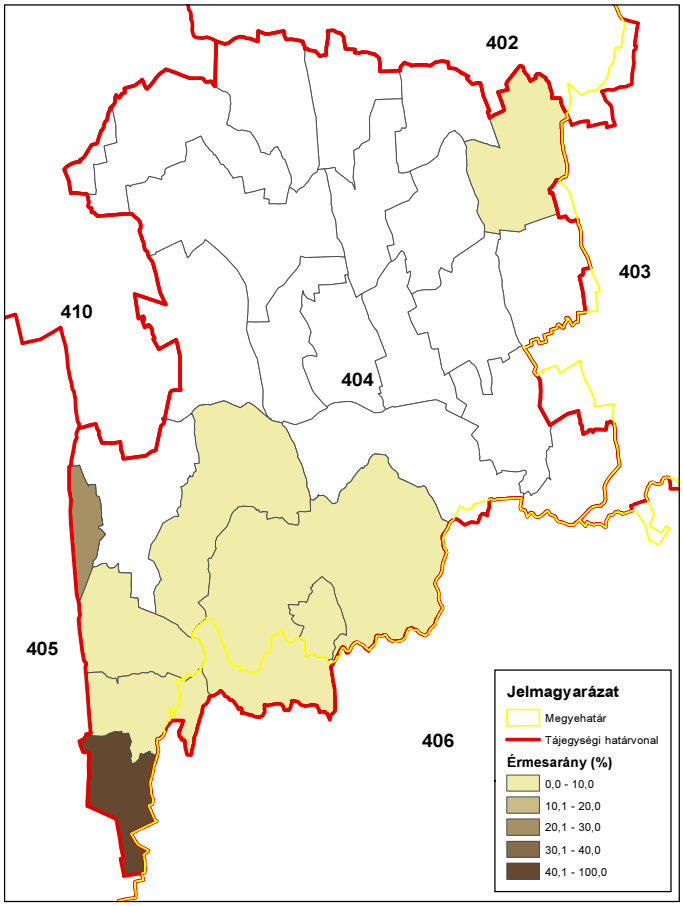

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

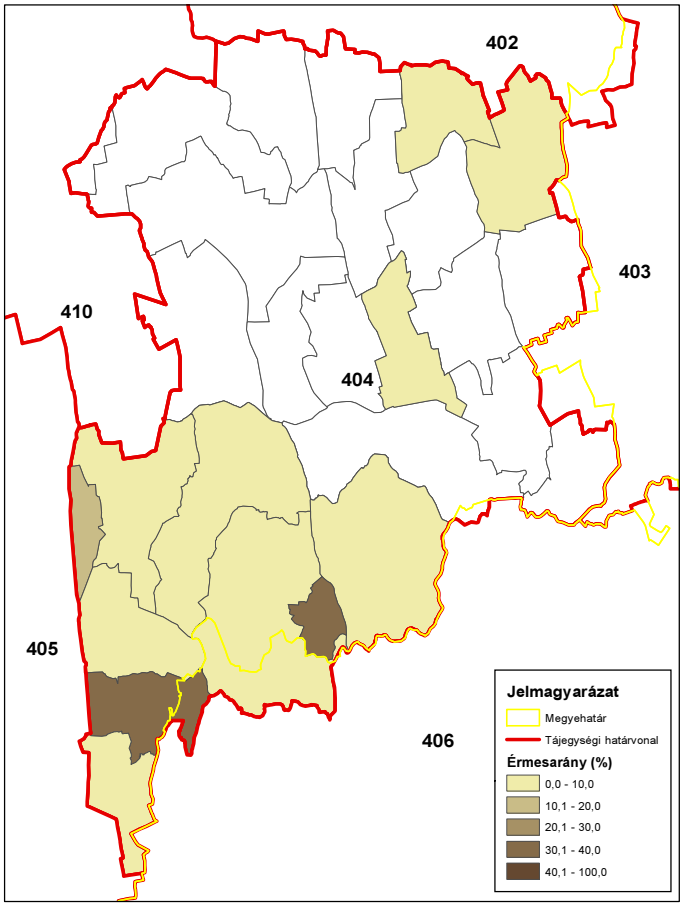

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2014 közt lassan nőtt (4300 → 4700; a jelentett létszám +9% növekedése mutatható ki). Az őz hasznosítása néhány év alatt jelentősen nőtt, majd 1000-1200 között hullámzott (638 → 1157 pld, +81% emelkedés).
- A 2007-2014 közötti teríték térképeken nyomon követhető, ahogy a lelövések vadgazdálkodási tájegységben fokozatosan növekedtek.
- A vadgazdálkodási tájegységben a jelentett őzállomány szinte alig nőtt. A hasznosítás közel megduplázódása mellett egyensúlyi helyzet látszott kialakulni. Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1200-1600 őz hasznosítása is fenntartható lehet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya nem túl alacsony szintről indult (15-18%) és az egész értékelt időszakban zömében 20-25% között alakult. Figyelembe véve az őz biológiai képességeit és a tapasztalatokat a 25-35% közötti hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban marad. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (21-24%) alacsonyabb a bakoknál (25-30%).
- Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban eltért az 1 : 1 : 1 aránytól (1 : 0.7-0.9 : 0.6-0.8). Ennek megfelelően a bakok (35-50%), a suták (28-35%) és a gidák (20-30%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól. Ez a különbség kiegyensúlyozható és ennek révén a suta- és gidalelövés növelhető.
- A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják: a számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése is szorosan függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől. A bakok, a suták és a gidák pontjai és trendvonalai párhuzamosak, de eltérő sávokban mozognak.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a teríték növelése lehetséges. Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségeket valószínűleg nem használja ki. A nagyobb hasznosítás azért is indokolt, mert a nagyobb sűrűségű állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (testsúly, kondíció, agancsméretek csökkenése), amik az állomány teljesítményét visszavetik.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz jelentőségét tekintve a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó után következik. A külföldi és a belföldi bérlelövés és az őzteríték, illetve a lőtt vad értékesítés és az őzteríték kapcsolata is pozitív, de a pontok szóródása nagy.

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

- A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági vadkárok (3X) nőttek, az erdei vadkárok pedig csökkentek az értékelt időszakban. A térített mezőgazdasági vadkár jelentős nagyságú, de a többi nagyvad szerepe ebben nagyobb lehet, mint az őzé.

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az alsó negyedben található, azaz országosan a gyenge minőségűek közé tartozik (41/52). Az érmesek aránya 1-7% között hullámzott (4-30 db). Az bakok lelövésének növekedése (320→460) az érmesek arányát nem befolyásolta. A vadgazdálkodási tájegységben 0-4 db aranyérmes bak esett évente, 0-7 db ezüstérmes és 3-20 db bronzérmes agancsú bak esett. Az állományban az agancsok minősége többségében gyenge, érmes bakok szórványosan, akkor is inkább bronzérmesek kerülnek terítékre.
- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása az idő folyamán nem változott, a 0-5% közötti érmes arány a jellemző.
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 20→45%, a „középkorú" bakok aránya 30-40%, és az „öreg" bakok aránya 45→25% között mozgott. A korcsoportok arányai a Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben megváltoztak a fiatalabb korcsoportok javára.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 20.73 cm (6 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 307.64 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (19.59 cm (7 év) / 271.37 gramm (6 év)) és a legjobb év (22.11 cm (7 év) / 341.50 gramm (7 év)). Az átlagok minden korosztályban erős szóródást mutatnak.
- Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban, míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban. Ez a változékonyságot tükrözik a átlagos szárhosszok és az agancssúlyok kor szerinti való alakulását szemléltető diagramok is.
- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben gyenge minőségű őzállomány él, ami országosan az alsó negyedbe tartozik. Az őzagancsok szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-8 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok. Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	1 446	1 598	1 238	**4 282**	325	183	130	**638**	22,5%	11,5%	10,5%	**14,9%**
1999	1 394	1 677	1 156	**4 227**	344	240	123	**707**	24,7%	14,3%	10,6%	**16,7%**
2000	1 415	1 747	1 234	**4 396**	347	278	189	**814**	24,5%	15,9%	15,3%	**18,5%**
2001	1 395	1 602	1 186	**4 183**	401	333	255	**989**	28,7%	20,8%	21,5%	**23,6%**
2002	1 472	1 699	1 343	**4 514**	402	396	324	**1 122**	27,3%	23,3%	24,1%	**24,9%**
2003	1 467	1 661	1 317	**4 445**	447	403	315	**1 165**	30,5%	24,3%	23,9%	**26,2%**
2004	1 543	1 675	1 345	**4 563**	436	427	345	**1 208**	28,3%	25,5%	25,7%	**26,5%**
2005	1 485	1 645	1 310	**4 440**	434	372	278	**1 084**	29,2%	22,6%	21,2%	**24,4%**
2006	1 470	1 630	1 290	**4 390**	435	297	226	**958**	29,6%	18,2%	17,5%	**21,8%**
2007	1 567	1 840	1 388	**4 795**	369	336	281	**986**	23,5%	18,3%	20,2%	**20,6%**
2008	1 434	1 648	1 273	**4 355**	394	393	378	**1 165**	27,5%	23,8%	29,7%	**26,8%**
2009	1 442	1 721	1 425	**4 588**	429	465	360	**1 254**	29,8%	27,0%	25,3%	**27,3%**
2010	1 306	1 542	1 234	**4 082**	395	356	274	**1 025**	30,2%	23,1%	22,2%	**25,1%**
2011	1 534	1 709	1 414	**4 657**	390	383	313	**1 086**	25,4%	22,4%	22,1%	**23,3%**
2012	1 442	1 616	1 332	**4 390**	423	351	294	**1 068**	29,3%	21,7%	22,1%	**24,3%**
2013	1 480	1 683	1 384	**4 547**	436	401	290	**1 127**	29,5%	23,8%	21,0%	**24,8%**
2014	1 508	1 735	1 401	**4 644**	444	418	295	**1 157**	29,4%	24,1%	21,1%	**24,9%**
Változás	4,3%	8,6%	13,2%	8,5%	36,6%	128,4%	126,9%	81,3%	31,0%	110,4%	100,5%	67,2%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,11	0,86	***0,77***	1	0,56	0,40	***0,71***
1999	1	1,20	0,83	***0,69***	1	0,70	0,36	***0,51***
2000	1	1,23	0,87	***0,71***	1	0,80	0,54	***0,68***
2001	1	1,15	0,85	***0,74***	1	0,83	0,64	***0,77***
2002	1	1,15	0,91	***0,79***	1	0,99	0,81	***0,82***
2003	1	1,13	0,90	***0,79***	1	0,90	0,70	***0,78***
2004	1	1,09	0,87	***0,80***	1	0,98	0,79	***0,81***
2005	1	1,11	0,88	***0,80***	1	0,86	0,64	***0,75***
2006	1	1,11	0,88	***0,79***	1	0,68	0,52	***0,76***
2007	1	1,17	0,89	***0,75***	1	0,91	0,76	***0,84***
2008	1	1,15	0,89	***0,77***	1	1,00	0,96	***0,96***
2009	1	1,19	0,99	***0,83***	1	1,08	0,84	***0,77***
2010	1	1,18	0,94	***0,80***	1	0,90	0,69	***0,77***
2011	1	1,11	0,92	***0,83***	1	0,98	0,80	***0,82***
2012	1	1,12	0,92	***0,82***	1	0,83	0,70	***0,84***
2013	1	1,14	0,94	***0,82***	1	0,92	0,67	***0,72***
2014	1	1,15	0,93	***0,81***	1	0,94	0,66	***0,71***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	33,8%	37,3%	28,9%	100%	50,9%	28,7%	20,4%	100%
1999	33,0%	39,7%	27,3%	100%	48,7%	33,9%	17,4%	100%
2000	32,2%	39,7%	28,1%	100%	42,6%	34,2%	23,2%	100%
2001	33,3%	38,3%	28,4%	100%	40,5%	33,7%	25,8%	100%
2002	32,6%	37,6%	29,8%	100%	35,8%	35,3%	28,9%	100%
2003	33,0%	37,4%	29,6%	100%	38,4%	34,6%	27,0%	100%
2004	33,8%	36,7%	29,5%	100%	36,1%	35,3%	28,6%	100%
2005	33,4%	37,0%	29,5%	100%	40,0%	34,3%	25,6%	100%
2006	33,5%	37,1%	29,4%	100%	45,4%	31,0%	23,6%	100%
2007	32,7%	38,4%	28,9%	100%	37,4%	34,1%	28,5%	100%
2008	32,9%	37,8%	29,2%	100%	33,8%	33,7%	32,4%	100%
2009	31,4%	37,5%	31,1%	100%	34,2%	37,1%	28,7%	100%
2010	32,0%	37,8%	30,2%	100%	38,5%	34,7%	26,7%	100%
2011	32,9%	36,7%	30,4%	100%	35,9%	35,3%	28,8%	100%
2012	32,8%	36,8%	30,3%	100%	39,6%	32,9%	27,5%	100%
2013	32,5%	37,0%	30,4%	100%	38,7%	35,6%	25,7%	100%
2014	32,5%	37,4%	30,2%	100%	38,4%	36,1%	25,5%	100%

Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **404**

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

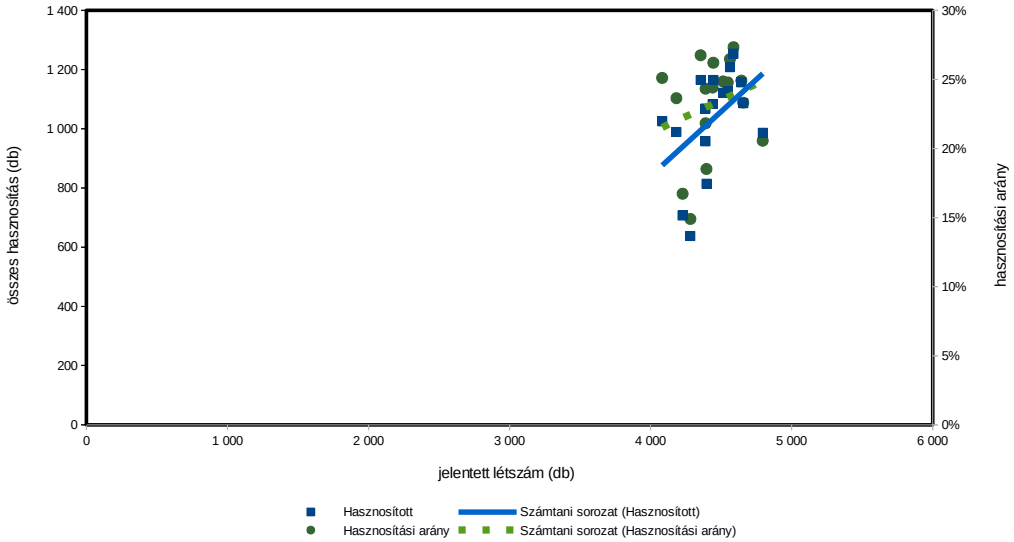

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

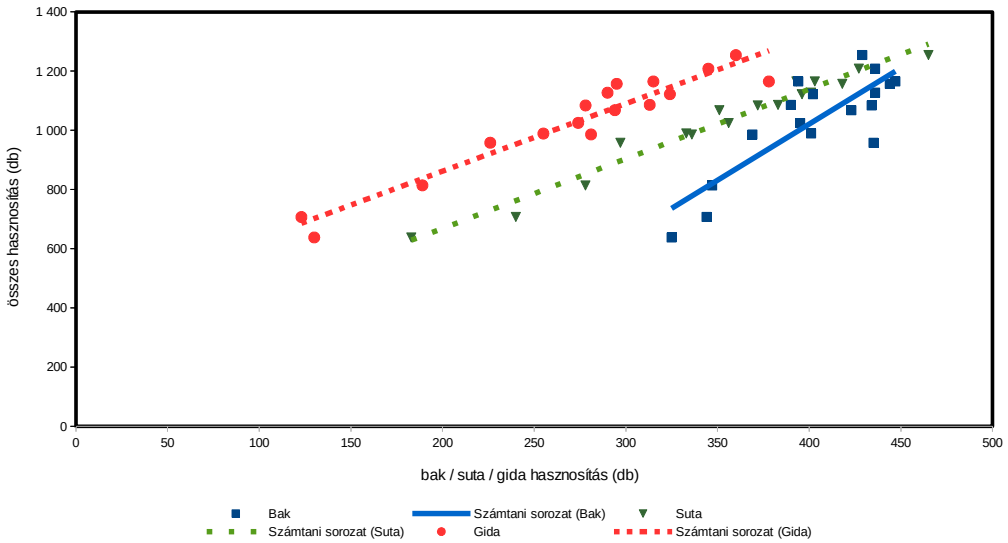

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

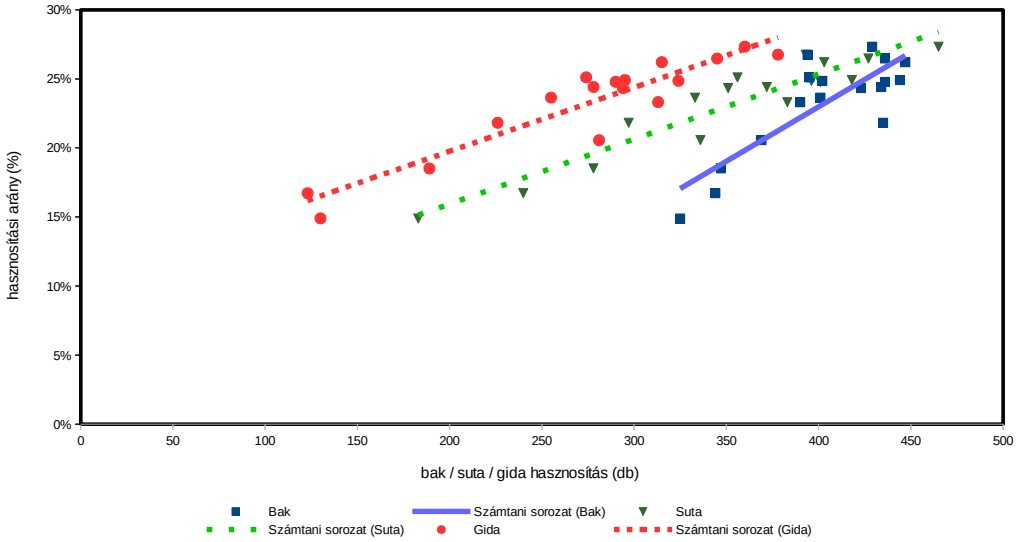

Őz (terítéк - db/km^2) 2007

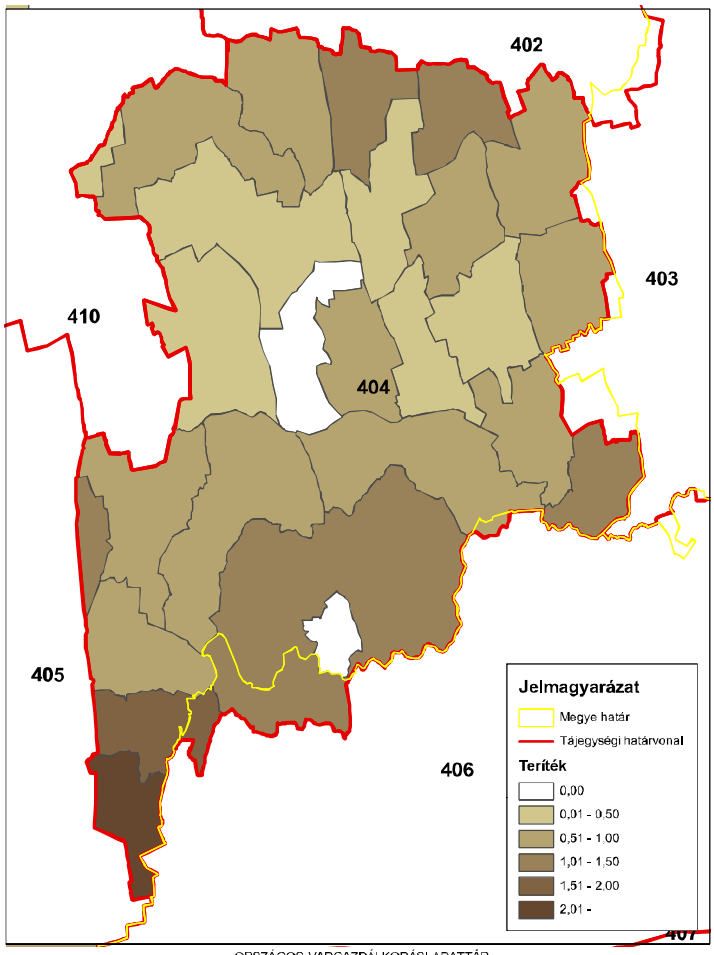

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéк - db/km^2) 2008

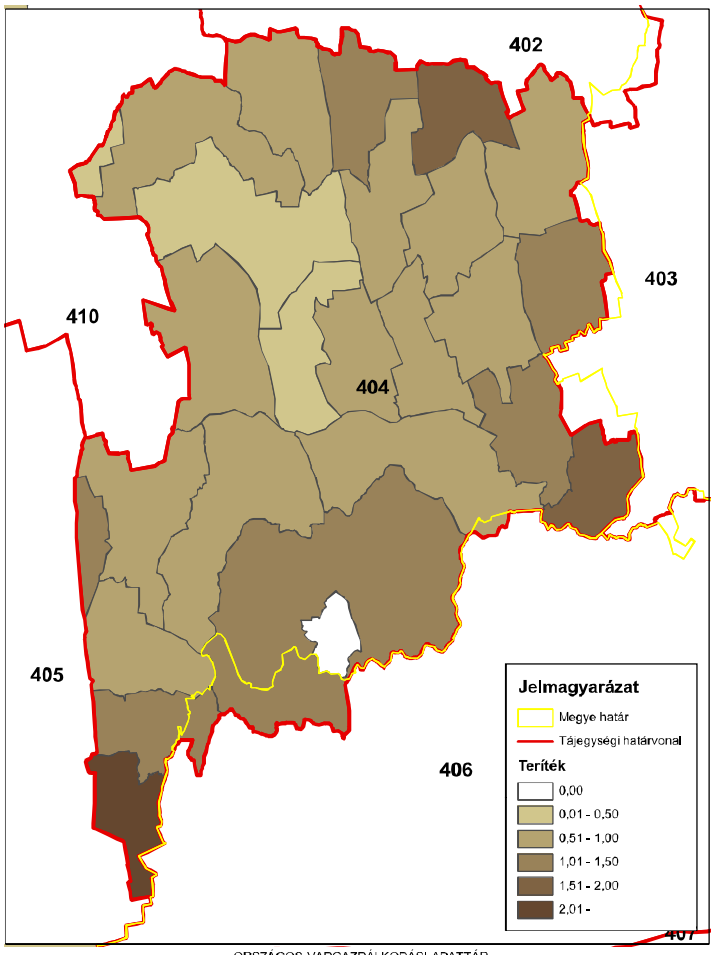

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéк - db/km^2) 2009

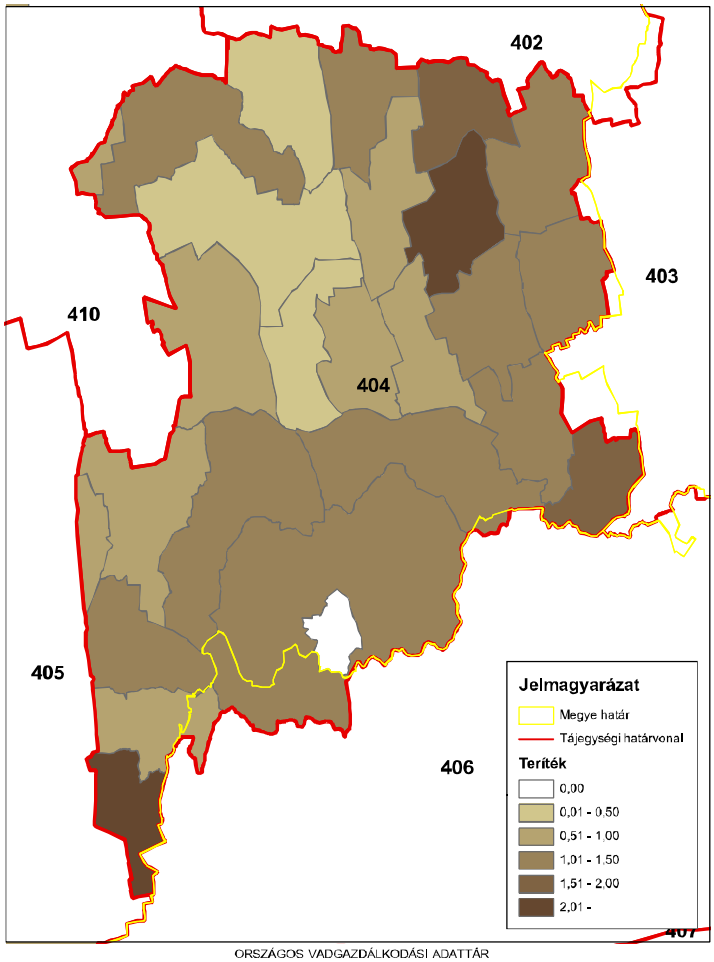

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéк - db/km^2) 2010

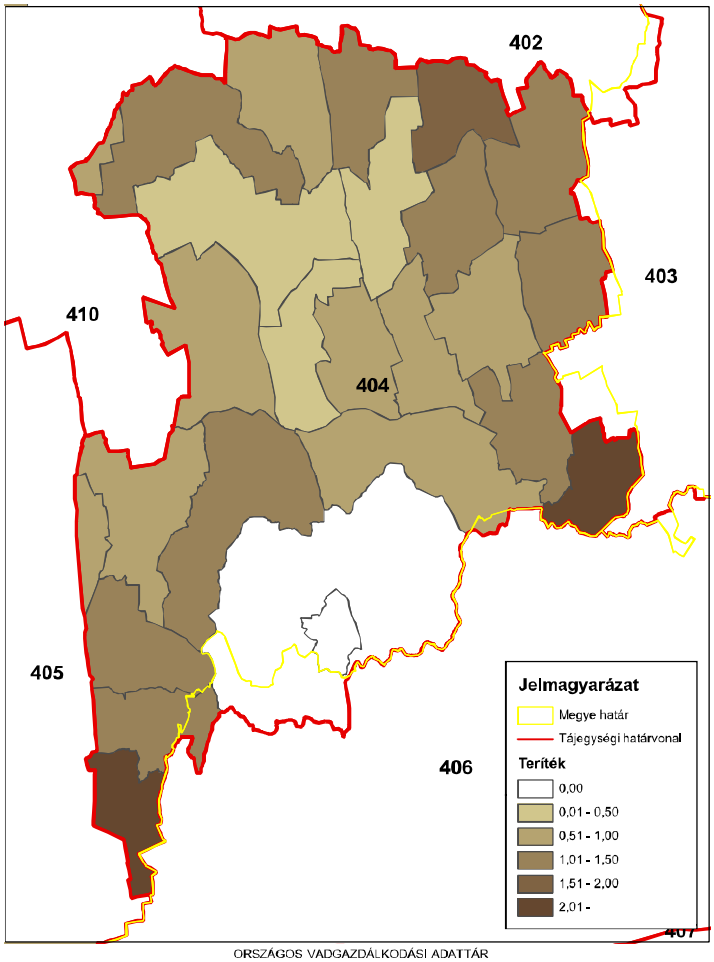

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2011

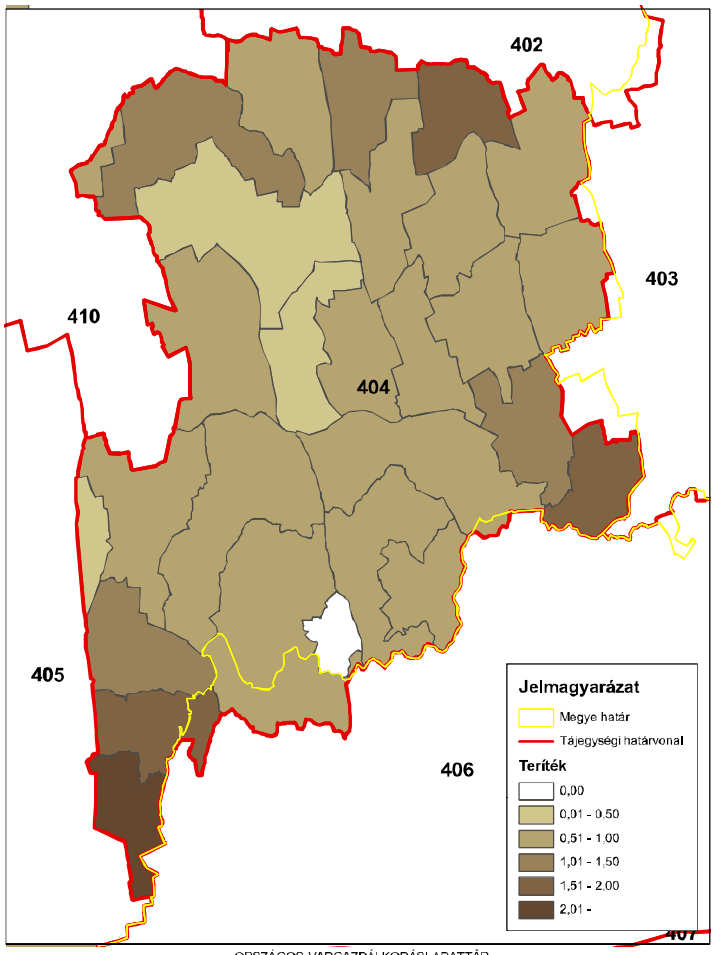

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2012

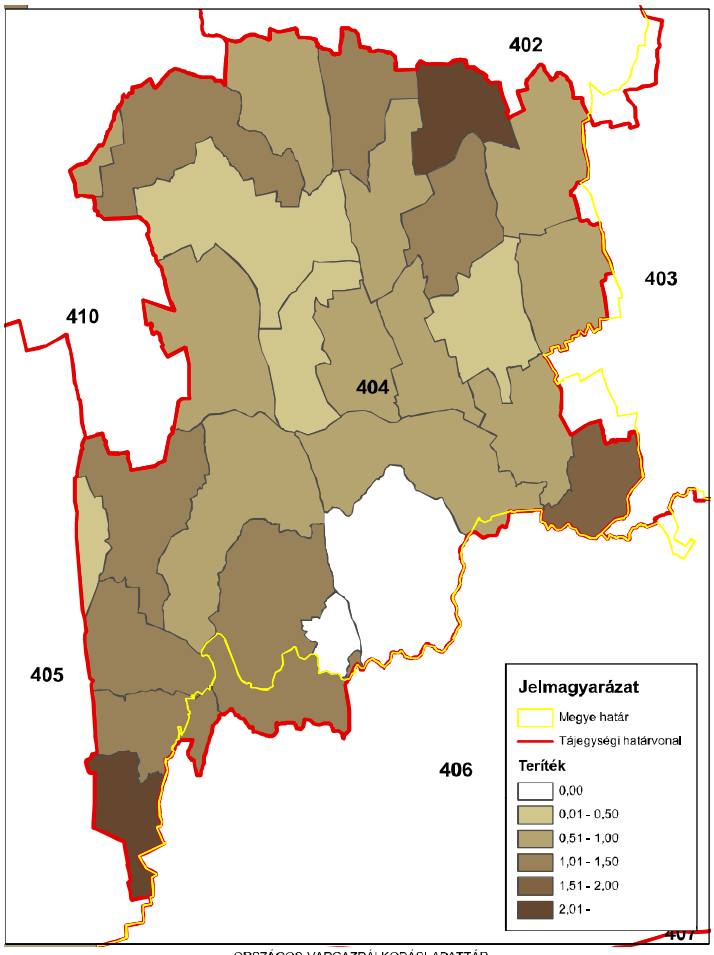

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2013

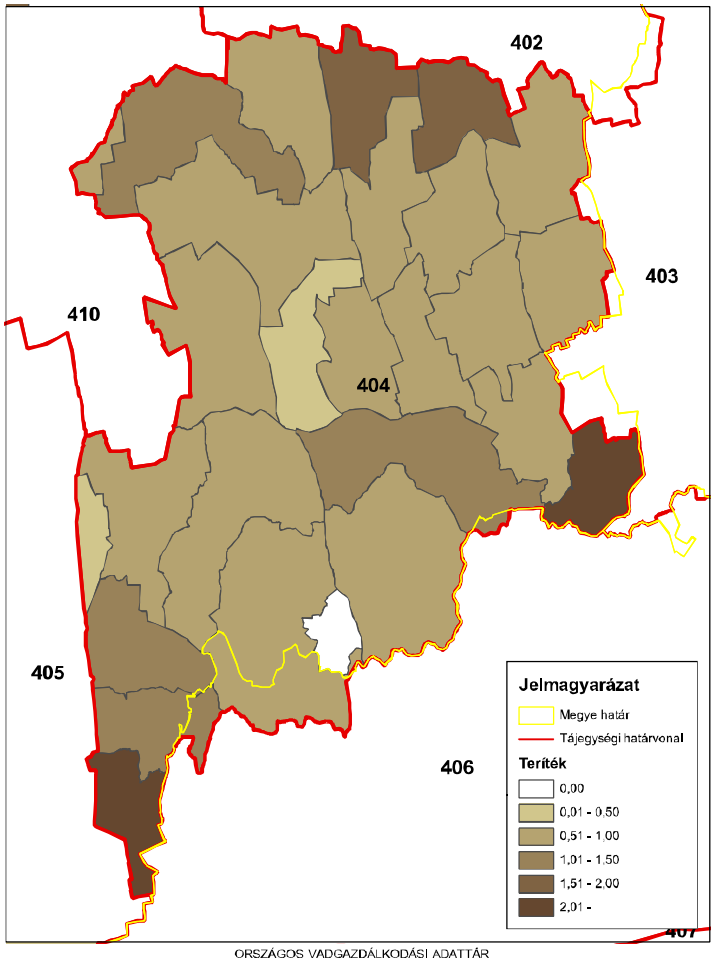

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2014

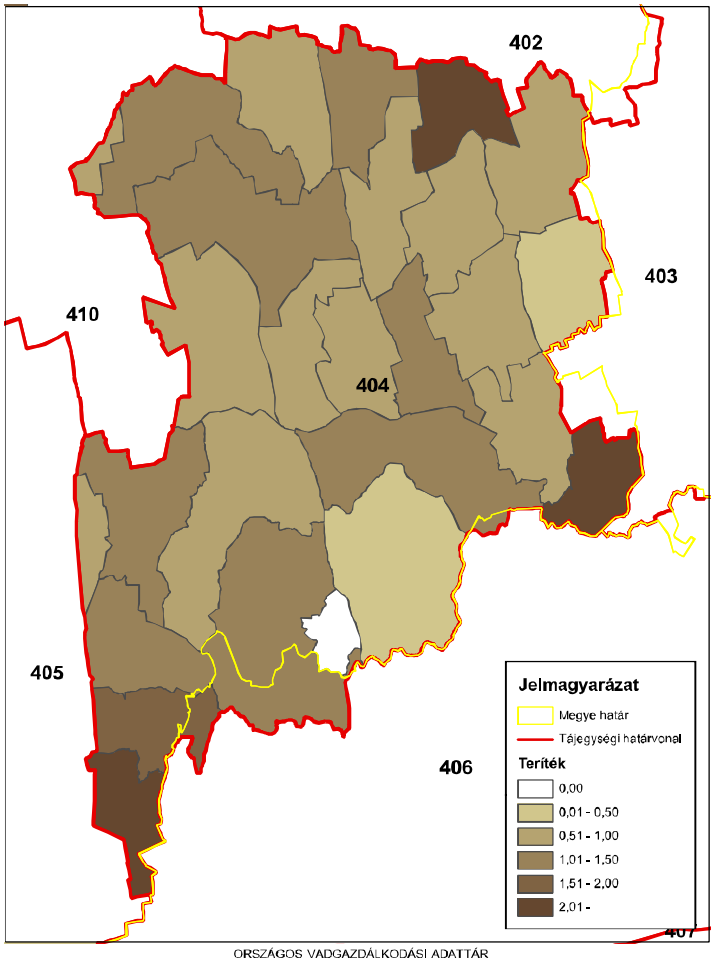

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	320	5	1,6%		2	3	0,0%	40,0%	60,0%
1999	354	14	4,0%	1	4	9	7,1%	28,6%	64,3%
2000	371	22	5,9%	2	7	13	9,1%	31,8%	59,1%
2001	411	18	4,4%	1	5	12	5,6%	27,8%	66,7%
2002	419	21	5,0%	1	6	14	4,8%	28,6%	66,7%
2003	467	14	3,0%	1	1	12	7,1%	7,1%	85,7%
2004	447	30	6,7%	4	6	20	13,3%	20,0%	66,7%
2005	457	20	4,4%	3	6	11	15,0%	30,0%	55,0%
2006	459	15	3,3%	1	4	10	6,7%	26,7%	66,7%
2007	384	4	1,0%			4	0,0%	0,0%	100,0%
2008	415	19	4,6%	2	5	12	10,5%	26,3%	63,2%
2009	434	21	4,8%	3	7	11	14,3%	33,3%	52,4%
2010	426	25	5,9%	2	7	16	8,0%	28,0%	64,0%
2011	407	14	3,4%	2	6	6	14,3%	42,9%	42,9%
2012	457	17	3,7%	3	3	11	17,6%	17,6%	64,7%
2013	453	16	3,5%	1	6	9	6,3%	37,5%	56,3%
2014	458	26	5,7%		2	24	0,0%	7,7%	92,3%

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

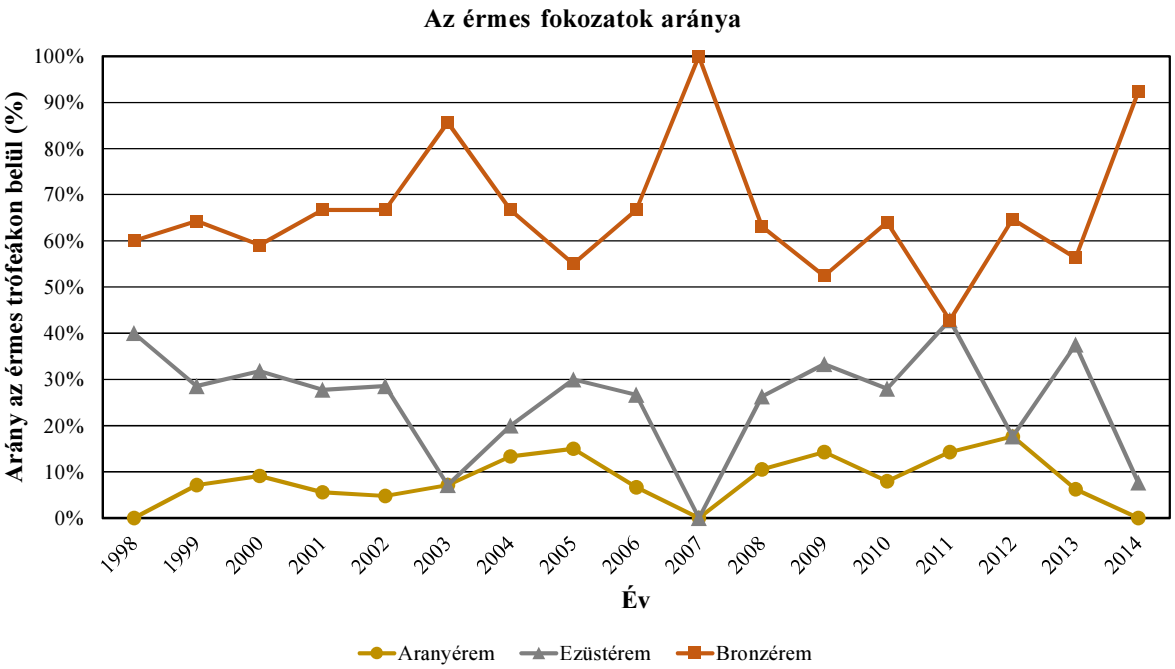

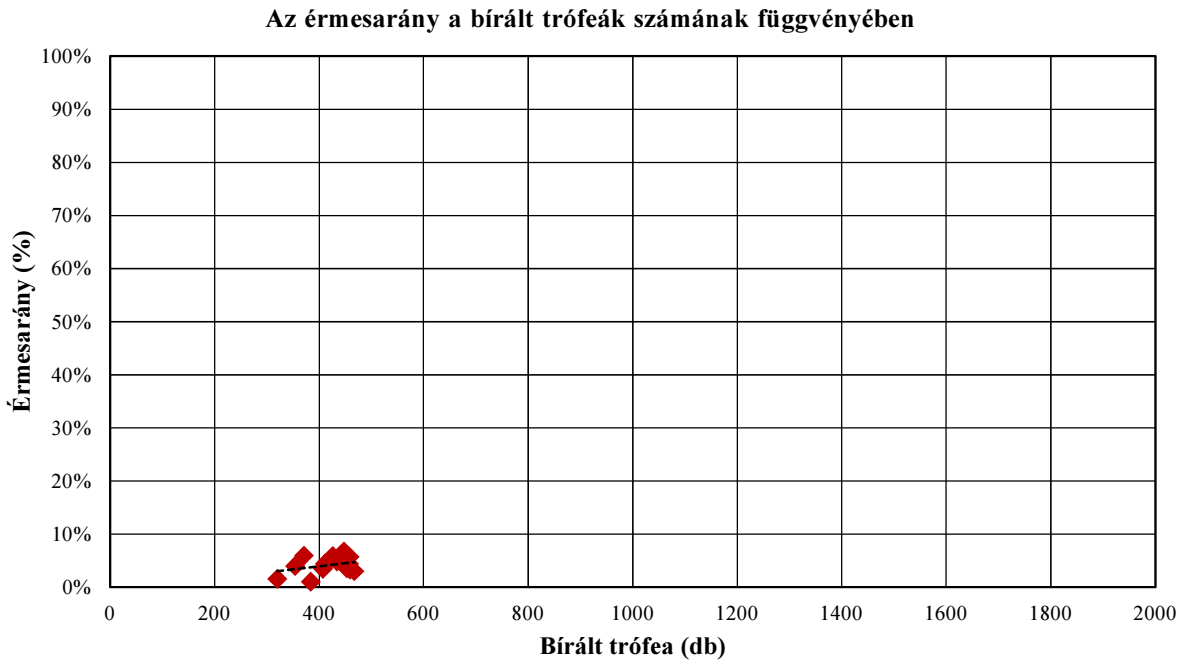

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	4	30	13	15	21	13	15	12	23	15	18	16	39	36	70	54	66
2	23	32	18	36	38	39	41	45	46	41	48	43	84	57	50	59	40
3	33	41	58	58	61	101	86	86	92	65	89	87	79	77	80	68	73
4	51	64	56	42	60	69	59	116	102	71	75	89	73	73	81	96	84
5	61	52	68	76	59	65	89	70	72	69	62	77	82	73	59	75	73
6	67	48	61	84	59	75	79	75	60	62	55	67	41	53	63	56	75
7	39	48	63	62	82	76	51	38	41	35	50	37	16	25	35	31	22
8	30	34	32	31	33	23	21	12	17	23	12	13	11	11	13	11	16
9	7	2	2	7	6	6	5	1	1	2	2	2	1	2	2	2	6
9<	5	3					1	2	5	1	4	3			4	1	3
Összesen	**320**	**354**	**371**	**411**	**419**	**467**	**447**	**457**	**459**	**384**	**415**	**434**	**426**	**407**	**457**	**453**	**458**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	1,3%	8,5%	3,5%	3,6%	5,0%	2,8%	3,4%	2,6%	5,0%	3,9%	4,3%	3,7%	9,2%	8,8%	15,3%	11,9%	14,4%
2	7,2%	9,0%	4,9%	8,8%	9,1%	8,4%	9,2%	9,8%	10,0%	10,7%	11,6%	9,9%	19,7%	14,0%	10,9%	13,0%	8,7%
3	10,3%	11,6%	15,6%	14,1%	14,6%	21,6%	19,2%	18,8%	20,0%	16,9%	21,4%	20,0%	18,5%	18,9%	17,5%	15,0%	15,9%
4	15,9%	18,1%	15,1%	10,2%	14,3%	14,8%	13,2%	25,4%	22,2%	18,5%	18,1%	20,5%	17,1%	17,9%	17,7%	21,2%	18,3%
5	19,1%	14,7%	18,3%	18,5%	14,1%	13,9%	19,9%	15,3%	15,7%	18,0%	14,9%	17,7%	19,2%	17,9%	12,9%	16,6%	15,9%
6	20,9%	13,6%	16,4%	20,4%	14,1%	16,1%	17,7%	16,4%	13,1%	16,1%	13,3%	15,4%	9,6%	13,0%	13,8%	12,4%	16,4%
7	12,2%	13,6%	17,0%	15,1%	19,6%	16,3%	11,4%	8,3%	8,9%	9,1%	12,0%	8,5%	3,8%	6,1%	7,7%	6,8%	4,8%
8	9,4%	9,6%	8,6%	7,5%	7,9%	4,9%	4,7%	2,6%	3,7%	6,0%	2,9%	3,0%	2,6%	2,7%	2,8%	2,4%	3,5%
9	2,2%	0,6%	0,5%	1,7%	1,4%	1,3%	1,1%	0,2%	0,2%	0,5%	0,5%	0,5%	0,2%	0,5%	0,4%	0,4%	1,3%
9<	1,6%	0,8%					0,2%	0,4%	1,1%	0,3%	1,0%	0,7%			0,9%	0,2%	0,7%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

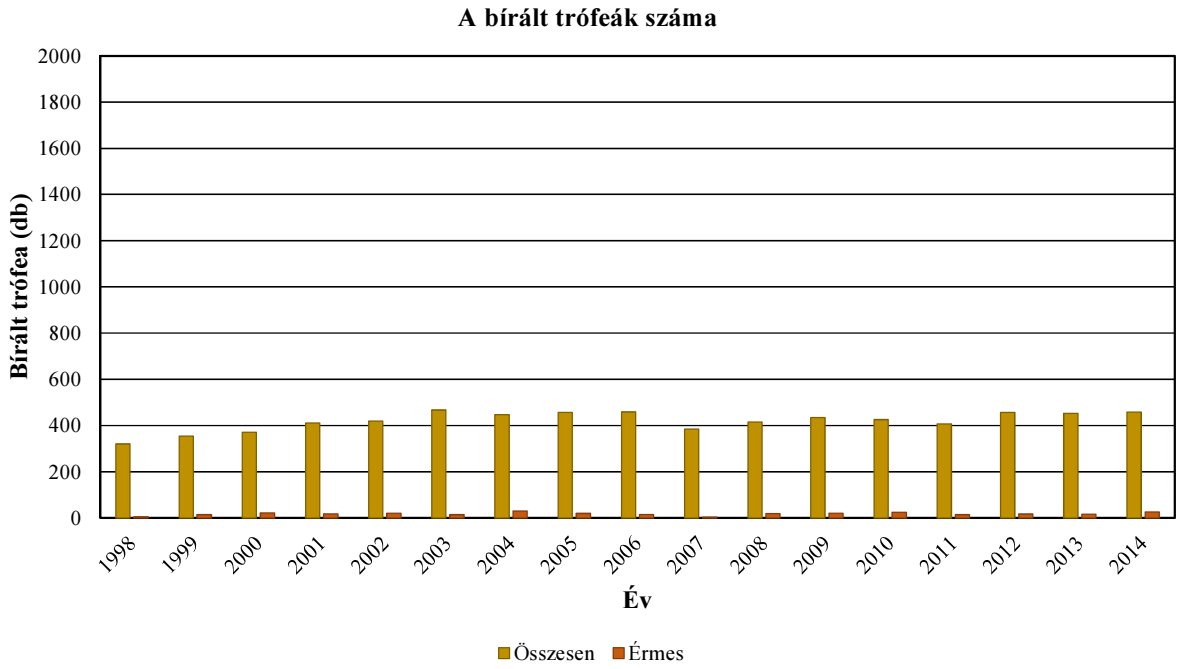

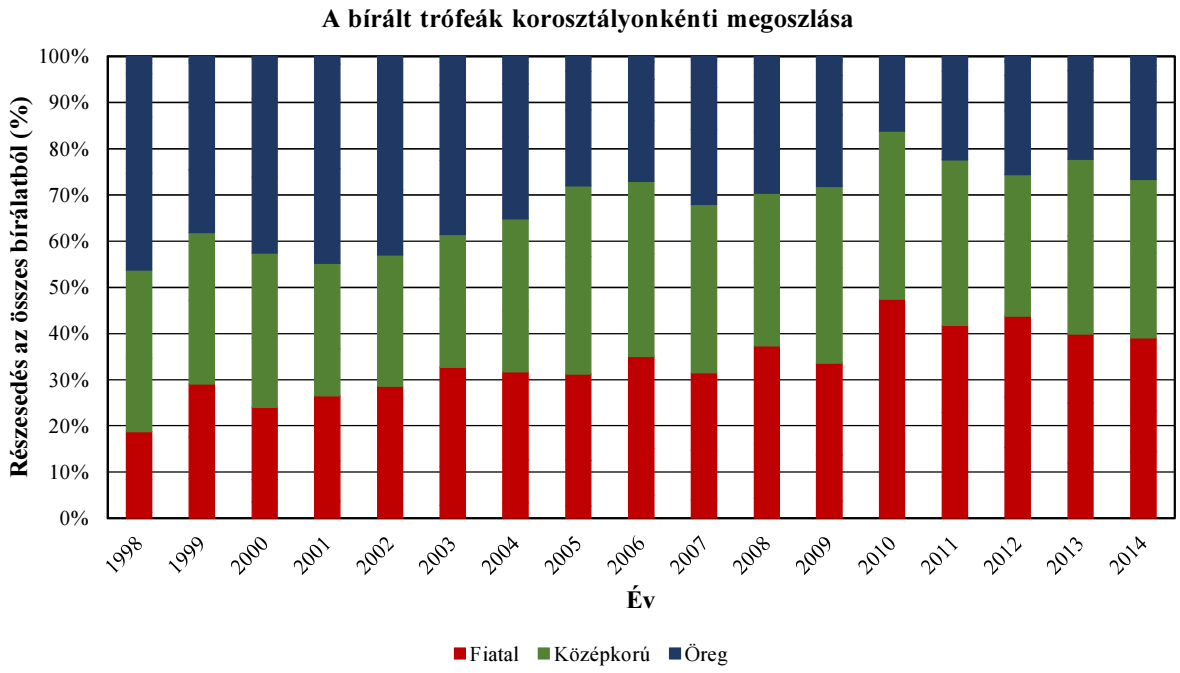

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	460	8,36	82,76
2	740	15,09	161,13
3	1234	18,75	235,70
4	1261	19,86	272,38
5	1182	20,63	295,21
6	1080	20,73	302,64
7	751	20,71	307,64
8	343	20,19	303,89
9	56	18,95	280,92
9<	32	17,47	248,69

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	460	6,61	64,40
2	740	10,34	109,87
3	1234	16,98	194,39
4	1261	18,65	229,65
5	1182	19,40	262,34
6	1080	19,54	271,37
7	751	19,59	270,57
8	343	18,30	264,61
9	56	16,30	203,00
9<	32	13,00	180,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	460	10,82	106,72
2	740	17,43	178,88
3	1234	20,14	250,69
4	1261	21,14	288,27
5	1182	21,40	327,53
6	1080	22,04	332,05
7	751	22,11	341,50
8	343	21,47	326,29
9	56	23,60	362,00
9<	32	21,95	320,00

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	460	6,61	64,40
2	740	10,34	109,87
3	1234	16,98	194,39
4	1261	18,65	229,65
5	1182	19,40	262,34
6	1080	19,54	271,37
7	751	19,59	270,57
8	343	18,30	264,61
9	56	16,30	203,00
9<	32	13,00	180,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	460	1998	2001
2	740	1998	1998
3	1234	2014	1998
4	1261	2014	1998
5	1182	2014	1998
6	1080	2014	1998
7	751	2014	2007
8	343	2014	2007
9	56	2007	2007
9<	32	2007	2004

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	460	10,82	106,72
2	740	17,43	178,88
3	1234	20,14	250,69
4	1261	21,14	288,27
5	1182	21,40	327,53
6	1080	22,04	332,05
7	751	22,11	341,50
8	343	21,47	326,29
9	56	23,60	362,00
9<	32	21,95	320,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	460	2008	2008
2	740	2005	2004
3	1234	2006	2011
4	1261	2004	2010
5	1182	2010	2012
6	1080	2010	2010
7	751	1999	2002
8	343	1998	2004
9	56	2010	2010
9<	32	2004	2005

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	460	4,20	42,32
2	740	7,09	69,01
3	1234	3,16	56,29
4	1261	2,49	58,63
5	1182	2,00	65,18
6	1080	2,50	60,68
7	751	2,52	70,93
8	343	3,17	61,68
9	56	7,30	159,00
9<	32	8,95	140,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	460	50,3%	51,1%
2	740	47,0%	42,8%
3	1234	16,9%	23,9%
4	1261	12,5%	21,5%
5	1182	9,7%	22,1%
6	1080	12,1%	20,0%
7	751	12,2%	23,1%
8	343	15,7%	20,3%
9	56	38,5%	56,6%
9<	32	51,2%	56,3%

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

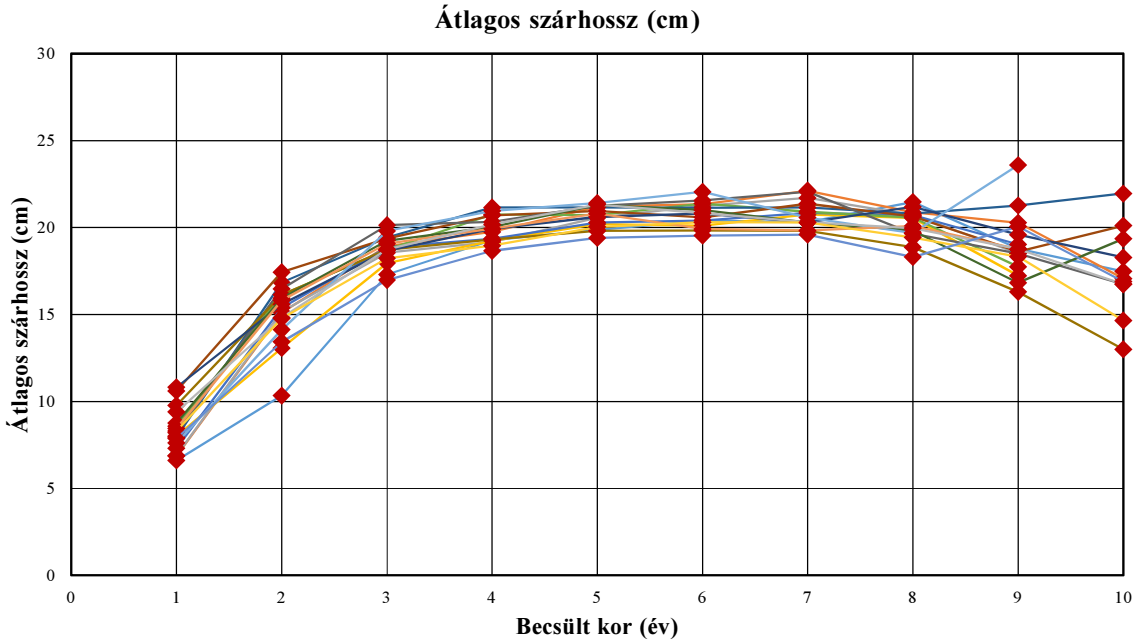

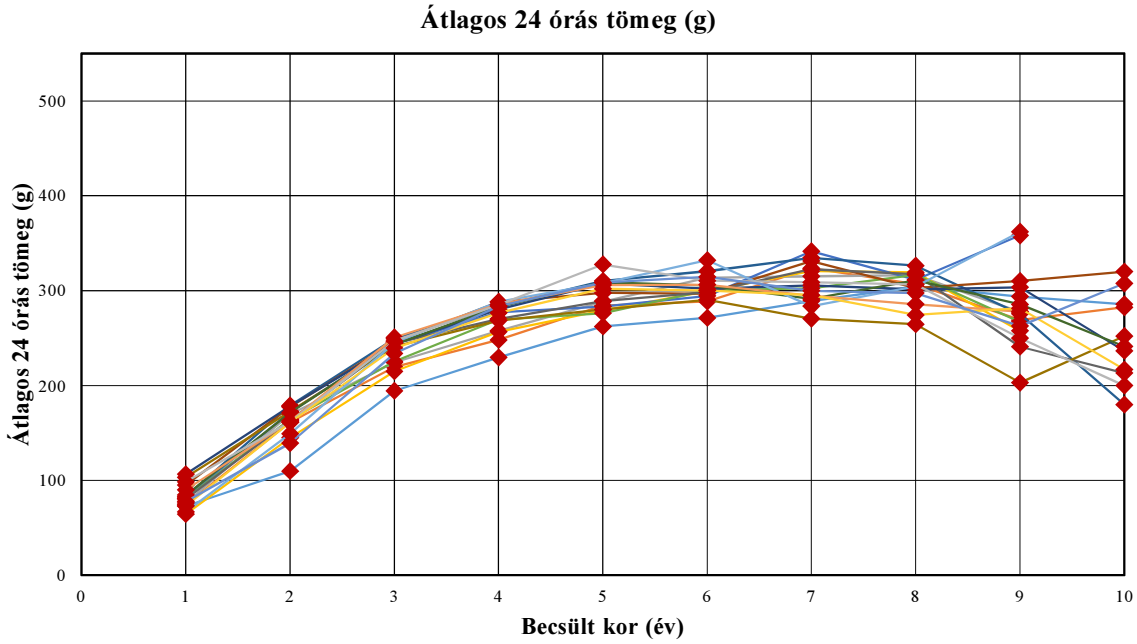

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

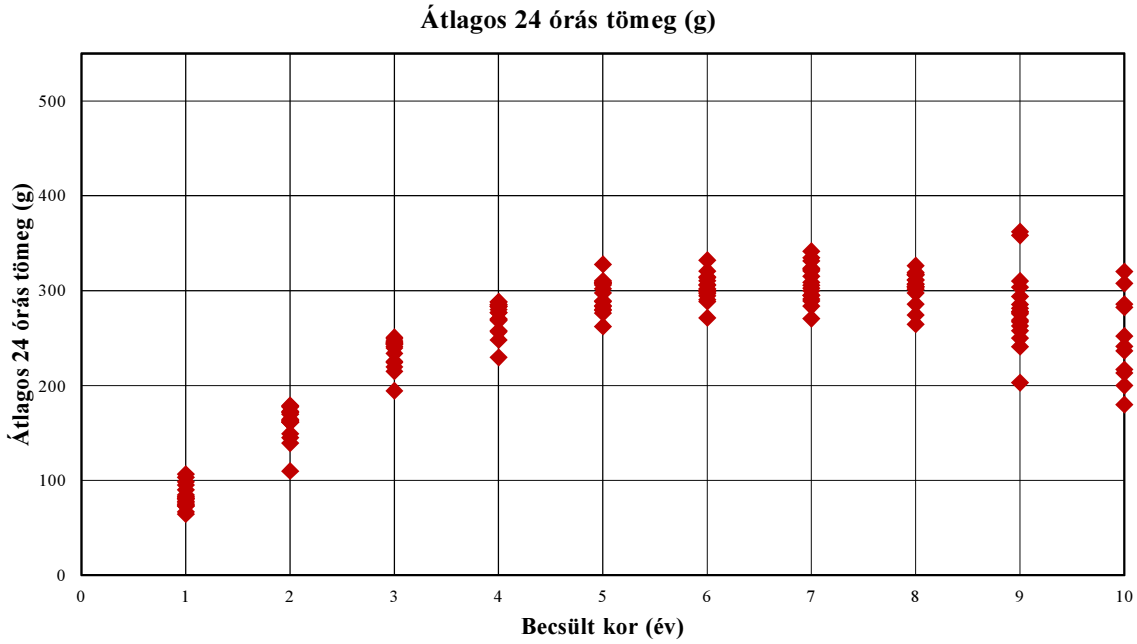

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	4	6,61	72,75
1998	2	23	10,34	109,87
1998	3	33	17,29	194,39
1998	4	51	19,27	229,65
1998	5	61	19,86	262,34
1998	6	67	20,39	271,37
1998	7	39	20,30	289,03
1998	8	30	21,47	304,30
1998	9	7	18,78	293,71
1998	9<	5	17,47	285,60
1999	1	30	6,88	74,37
1999	2	32	15,11	161,31
1999	3	41	18,93	219,63
1999	4	64	19,75	248,05
1999	5	52	21,20	284,12
1999	6	48	21,33	288,67
1999	7	48	22,11	323,52
1999	8	34	20,87	306,91
1999	9	2	20,28	269,00
1999	9<	3	17,07	282,33
2000	1	13	6,90	75,92
2000	2	18	15,16	169,78
2000	3	58	18,56	224,38
2000	4	56	19,16	257,64
2000	5	68	20,55	288,46
2000	6	61	21,25	313,64
2000	7	63	21,70	315,11
2000	8	32	20,70	316,31
2000	9	2	18,53	277,50
2000	9<	0	0,00	0,00
2001	1	15	8,02	64,40
2001	2	36	13,07	145,08
2001	3	58	17,96	214,97
2001	4	42	19,24	256,69
2001	5	76	20,20	279,22
2001	6	84	20,09	299,32
2001	7	62	20,75	320,69
2001	8	31	20,55	319,19
2001	9	7	17,24	257,57
2001	9<	0	0,00	0,00
2002	1	21	7,32	81,19
2002	2	38	15,38	172,05
2002	3	61	18,87	243,54
2002	4	60	19,35	277,07
2002	5	59	20,28	283,24
2002	6	59	20,39	294,41
2002	7	82	20,83	341,50
2002	8	33	20,71	311,45
2002	9	6	19,03	358,17
2002	9<	0	0,00	0,00

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	13	8,59	81,31
2003	2	39	16,13	164,54
2003	3	101	18,73	225,40
2003	4	69	20,74	269,49
2003	5	65	20,70	276,22
2003	6	75	21,37	300,44
2003	7	76	20,90	302,49
2003	8	23	20,56	316,74
2003	9	6	17,74	267,00
2003	9<	0	0,00	0,00
2004	1	15	7,96	82,87
2004	2	41	16,83	178,88
2004	3	86	19,44	249,42
2004	4	59	21,14	283,22
2004	5	89	21,16	310,37
2004	6	79	21,13	320,42
2004	7	51	21,15	334,55
2004	8	21	20,80	326,29
2004	9	5	21,27	275,60
2004	9<	1	21,95	180,00
2005	1	12	10,61	94,92
2005	2	45	17,43	177,47
2005	3	86	19,35	245,94
2005	4	116	20,69	287,99
2005	5	70	20,96	297,56
2005	6	75	20,58	296,79
2005	7	38	21,36	331,16
2005	8	12	20,63	302,75
2005	9	1	18,60	310,00
2005	9<	2	20,10	320,00
2006	1	23	8,22	80,17
2006	2	46	16,48	163,39
2006	3	92	20,14	244,55
2006	4	102	20,32	270,14
2006	5	72	21,23	288,93
2006	6	60	21,55	298,37
2006	7	41	22,05	322,51
2006	8	17	19,64	317,41
2006	9	1	18,50	241,00
2006	9<	5	16,74	213,20
2007	1	15	9,78	102,93
2007	2	41	16,14	172,88
2007	3	65	18,72	241,11
2007	4	71	19,31	268,41
2007	5	69	19,80	280,07
2007	6	62	19,83	290,39
2007	7	35	19,80	270,57
2007	8	23	18,87	264,61
2007	9	2	16,30	203,00
2007	9<	1	13,00	252,00

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	18	10,82	106,72
2008	2	48	15,59	178,38
2008	3	89	18,67	243,74
2008	4	75	19,92	280,19
2008	5	62	20,61	307,40
2008	6	55	20,80	301,95
2008	7	50	20,28	305,40
2008	8	12	21,18	301,25
2008	9	2	19,58	303,50
2008	9<	4	18,28	236,50
2009	1	16	8,76	84,25
2009	2	43	15,93	171,58
2009	3	87	19,25	243,44
2009	4	89	20,03	283,08
2009	5	77	21,30	308,92
2009	6	67	20,99	305,57
2009	7	37	20,29	291,32
2009	8	13	19,82	310,77
2009	9	2	16,83	285,50
2009	9<	3	19,35	241,33
2010	1	39	7,62	66,59
2010	2	84	14,14	149,29
2010	3	79	19,80	245,39
2010	4	73	20,95	288,27
2010	5	82	21,40	308,00
2010	6	41	22,04	332,05
2010	7	16	20,56	283,56
2010	8	11	19,69	304,36
2010	9	1	23,60	362,00
2010	9<	0	0,00	0,00
2011	1	36	8,45	89,75
2011	2	57	15,82	162,58
2011	3	77	19,07	250,69
2011	4	73	19,93	285,59
2011	5	73	20,79	305,79
2011	6	53	19,91	306,26
2011	7	25	19,82	294,80
2011	8	11	20,08	285,73
2011	9	2	18,75	278,00
2011	9<	0	0,00	0,00
2012	1	70	9,40	98,23
2012	2	50	14,82	161,82
2012	3	80	18,75	247,04
2012	4	81	20,16	284,88
2012	5	59	21,32	327,53
2012	6	63	20,83	310,52
2012	7	35	20,30	308,74
2012	8	13	19,95	306,46
2012	9	2	18,75	250,00
2012	9<	4	16,74	200,00

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	54	8,32	73,06
2013	2	59	14,78	161,15
2013	3	68	18,23	239,34
2013	4	96	18,97	276,50
2013	5	75	20,03	301,95
2013	6	56	20,29	300,20
2013	7	31	20,28	295,26
2013	8	11	19,42	274,27
2013	9	2	18,33	281,50
2013	9<	1	14,65	217,00
2014	1	66	7,88	77,55
2014	2	40	13,42	139,20
2014	3	73	16,98	233,85
2014	4	84	18,65	283,62
2014	5	73	19,40	308,41
2014	6	75	19,54	314,55
2014	7	22	19,59	299,64
2014	8	16	18,30	297,38
2014	9	6	20,05	262,67
2014	9<	3	16,88	307,67

Őz érmesarány (%) 1998

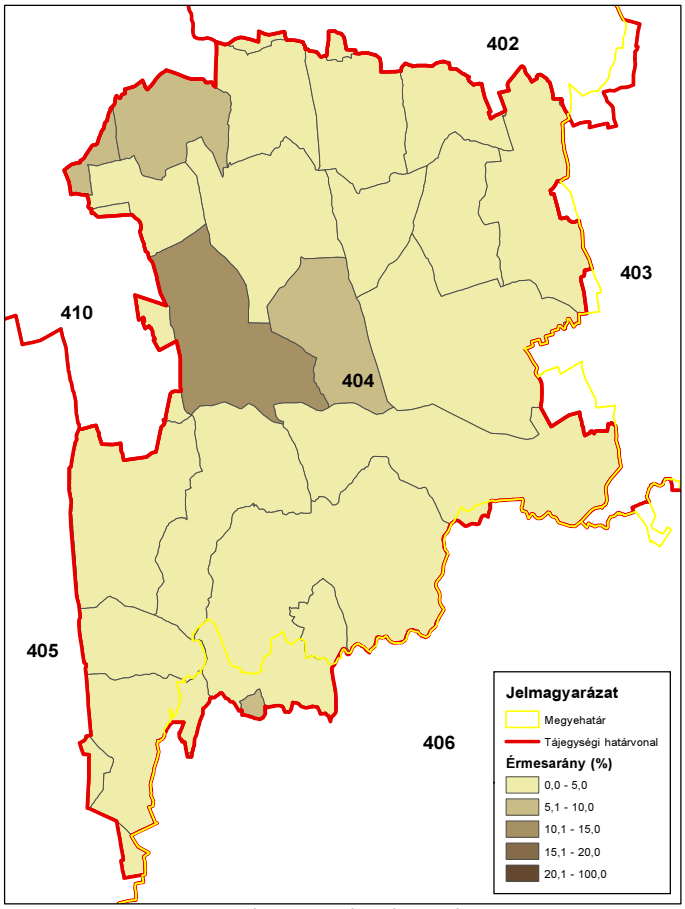

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2003

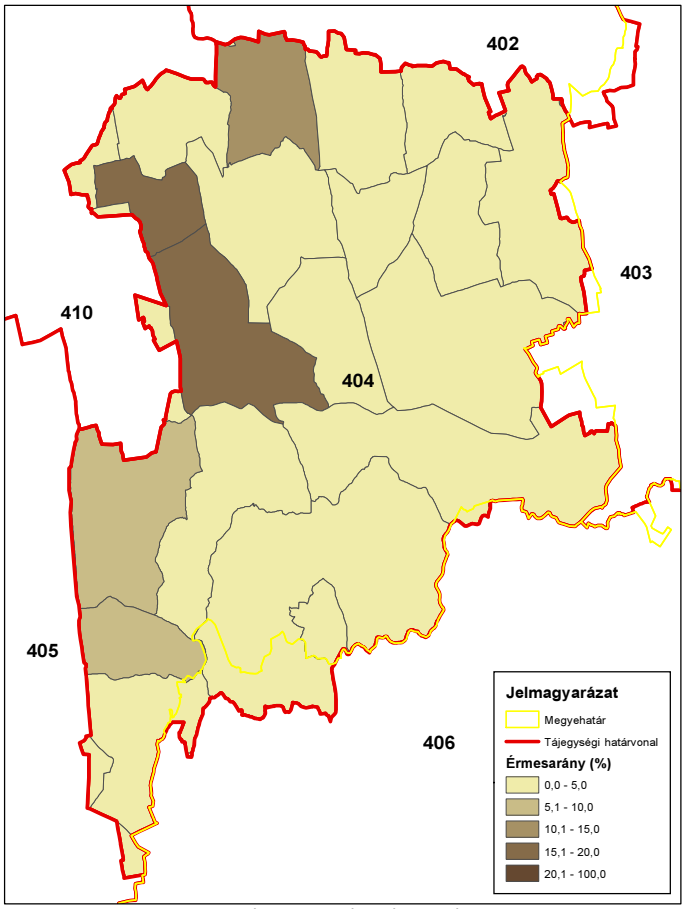

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2008

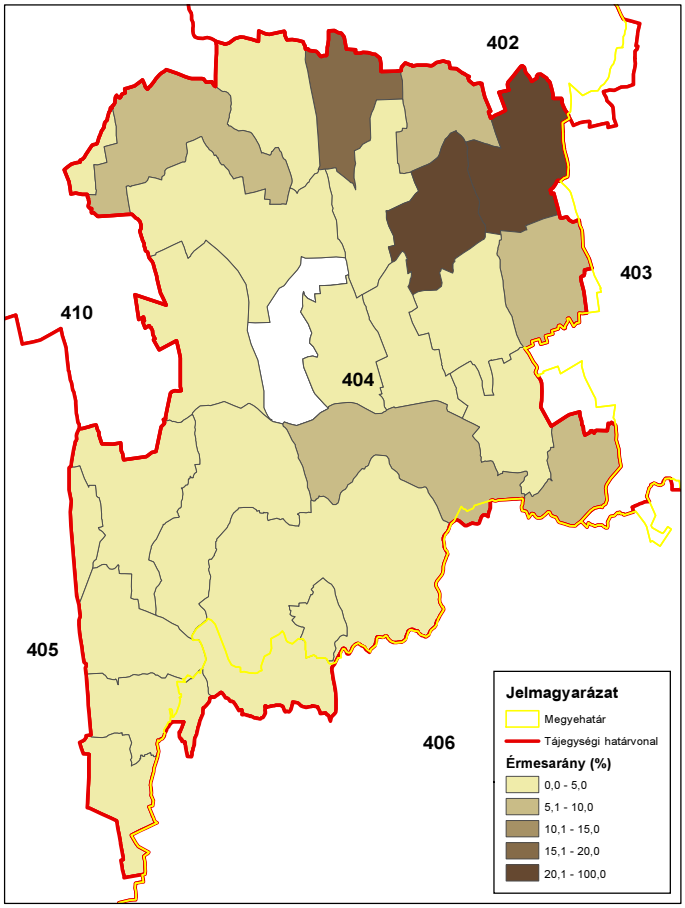

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2014

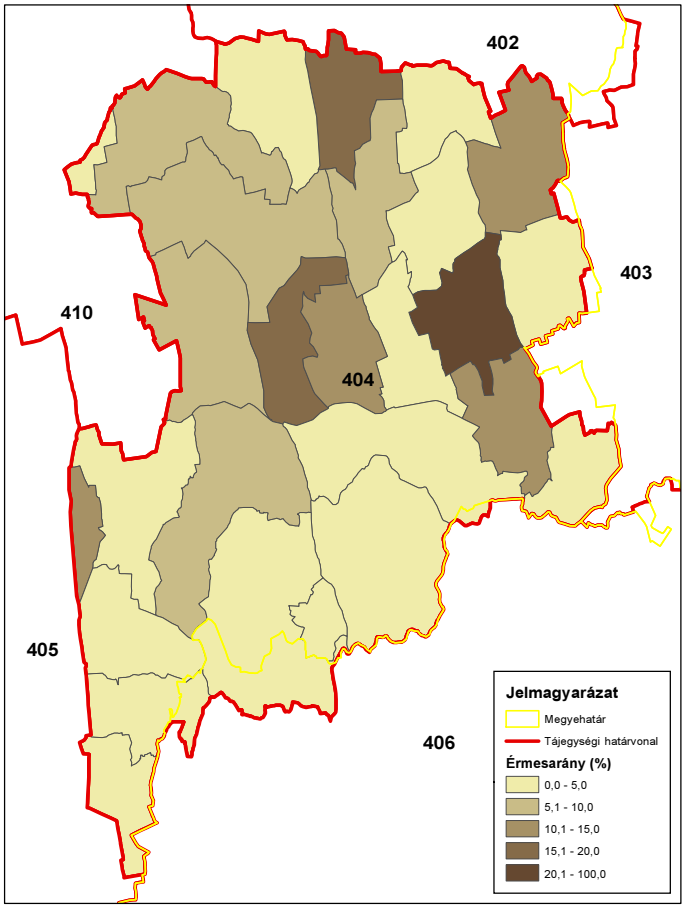

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A muflon **Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** (404) szabad területen jelentett muflon létszáma 1988-2014 között nem változott érdemben (85→82; -4%). Kezdetben szabad területi állomány, ami később kertbe került (100%→30-40%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a muflon 2 vadgazdálkodási egységben fordul elő.
- A hasznosítás rapszodikusan ingadozott (2-20 pld.)

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány értelmezhetetlenül ingadozott.
- A hasznosítás összetétele nem értékelhetően változékony volt. Következetesség az arányok alakulásában nem látható.

A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben a jelentett létszám (13/22) és a teríték (18/22) szempontjából is a muflonnal rendelkező tájegységek alsó felébe tartozik. A bírált csigákat tekintve a VGTE nem értékelhető a trófeák kis száma miatt.

A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A vadgazdálkodási tájegységben az érmes csigák száma 0-11 db/év között mozgott.
- A kis elemszám miatt az adatok nem értékelhetők.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	40	30	15	**85**	9	5	0	**14**	22,5%	16,7%	0,0%	**16,5%**
1999	35	35	15	**85**	5	2	4	**11**	14,3%	5,7%	26,7%	**12,9%**
2000	30	30	10	**70**	0	6	4	**10**	0,0%	20,0%	40,0%	**14,3%**
2001	10	20	5	**35**	1	6	1	**8**	10,0%	30,0%	20,0%	**22,9%**
2002	10	15	5	**30**	2	0	0	**2**	20,0%	0,0%	0,0%	**6,7%**
2003	10	10	5	**25**	0	3	1	**4**	0,0%	30,0%	20,0%	**16,0%**
2004	10	10	5	**25**	0	2	2	**4**	0,0%	20,0%	40,0%	**16,0%**
2005	10	25	15	**50**	0	1	3	**4**	0,0%	4,0%	20,0%	**8,0%**
2006	20	25	25	**70**	2	10	4	**16**	10,0%	40,0%	16,0%	**22,9%**
2007	10	30	10	**50**	3	13	1	**17**	30,0%	43,3%	10,0%	**34,0%**
2008	20	30	30	**80**	0	4	0	**4**	0,0%	13,3%	0,0%	**5,0%**
2009	15	25	15	**55**	3	3	1	**7**	20,0%	12,0%	6,7%	**12,7%**
2010	0	0	0	**0**	0	5	2	**7**	-	-	-	**-**
2011	15	25	15	**55**	4	7	1	**12**	26,7%	28,0%	6,7%	**21,8%**
2012	18	27	17	**62**	10	10	0	**20**	55,6%	37,0%	0,0%	**32,3%**
2013	33	29	22	**84**	2	5	0	**7**	6,1%	17,2%	0,0%	**8,3%**
2014	34	27	21	**82**	4	2	1	**7**	11,8%	7,4%	4,8%	**8,5%**
Változás	-15,0%	-10,0%	40,0%	-3,5%	-55,6%	-60,0%	-75,0%	-50,0%	-47,7%	-55,6%	-82,1%	-48,2%

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	1	0,75	0,38	***0,50***	1	0,56	0,00	***0,00***
1999	1	1,00	0,43	***0,43***	1	0,40	0,80	***2,00***
2000	1	1,00	0,33	***0,33***	-	-	-	***0,67***
2001	1	2,00	0,50	***0,25***	1	6,00	1,00	***0,17***
2002	1	1,50	0,50	***0,33***	1	0,00	0,00	***-***
2003	1	1,00	0,50	***0,50***	-	-	-	***0,33***
2004	1	1,00	0,50	***0,50***	-	-	-	***1,00***
2005	1	2,50	1,50	***0,60***	-	-	-	***3,00***
2006	1	1,25	1,25	***1,00***	1	5,00	2,00	***0,40***
2007	1	3,00	1,00	***0,33***	1	4,33	0,33	***0,08***
2008	1	1,50	1,50	***1,00***	-	-	-	***0,00***
2009	1	1,67	1,00	***0,60***	1	1,00	0,33	***0,33***
2010	-	-	-	***-***	-	-	-	***0,40***
2011	1	1,67	1,00	***0,60***	1	1,75	0,25	***0,14***
2012	1	1,50	0,94	***0,63***	1	1,00	0,00	***0,00***
2013	1	0,88	0,67	***0,76***	1	2,50	0,00	***0,00***
2014	1	0,79	0,62	***0,78***	1	0,50	0,25	***0,50***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	47,1%	35,3%	17,6%	100%	64,3%	35,7%	0,0%	100%
1999	41,2%	41,2%	17,6%	100%	45,5%	18,2%	36,4%	100%
2000	42,9%	42,9%	14,3%	100%	0,0%	60,0%	40,0%	100%
2001	28,6%	57,1%	14,3%	100%	12,5%	75,0%	12,5%	100%
2002	33,3%	50,0%	16,7%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2003	40,0%	40,0%	20,0%	100%	0,0%	75,0%	25,0%	100%
2004	40,0%	40,0%	20,0%	100%	0,0%	50,0%	50,0%	100%
2005	20,0%	50,0%	30,0%	100%	0,0%	25,0%	75,0%	100%
2006	28,6%	35,7%	35,7%	100%	12,5%	62,5%	25,0%	100%
2007	20,0%	60,0%	20,0%	100%	17,6%	76,5%	5,9%	100%
2008	25,0%	37,5%	37,5%	100%	0,0%	100,0%	0,0%	100%
2009	27,3%	45,5%	27,3%	100%	42,9%	42,9%	14,3%	100%
2010	-	-	-	-	0,0%	71,4%	28,6%	100%
2011	27,3%	45,5%	27,3%	100%	33,3%	58,3%	8,3%	100%
2012	29,0%	43,5%	27,4%	100%	50,0%	50,0%	0,0%	100%
2013	39,3%	34,5%	26,2%	100%	28,6%	71,4%	0,0%	100%
2014	41,5%	32,9%	25,6%	100%	57,1%	28,6%	14,3%	100%

A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **404**

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

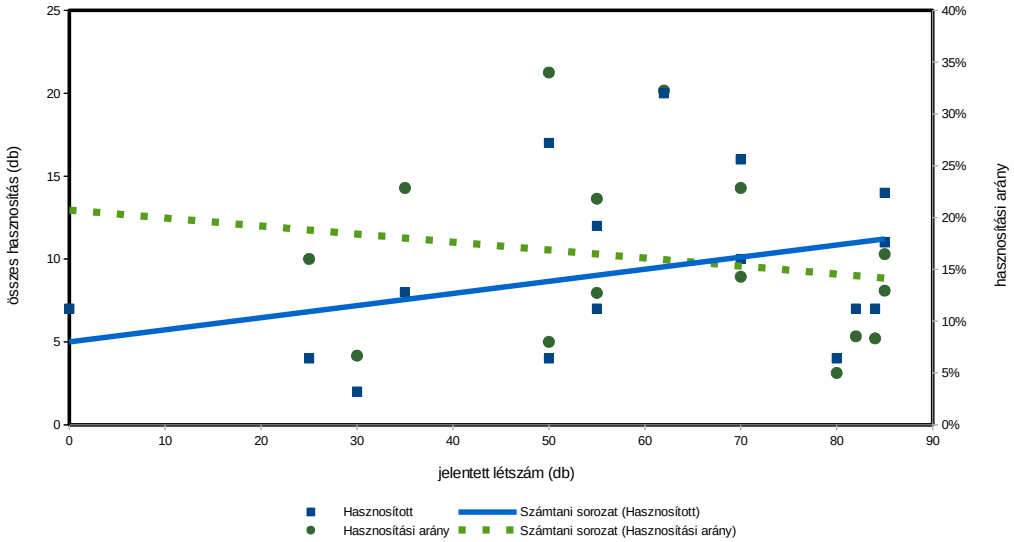

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

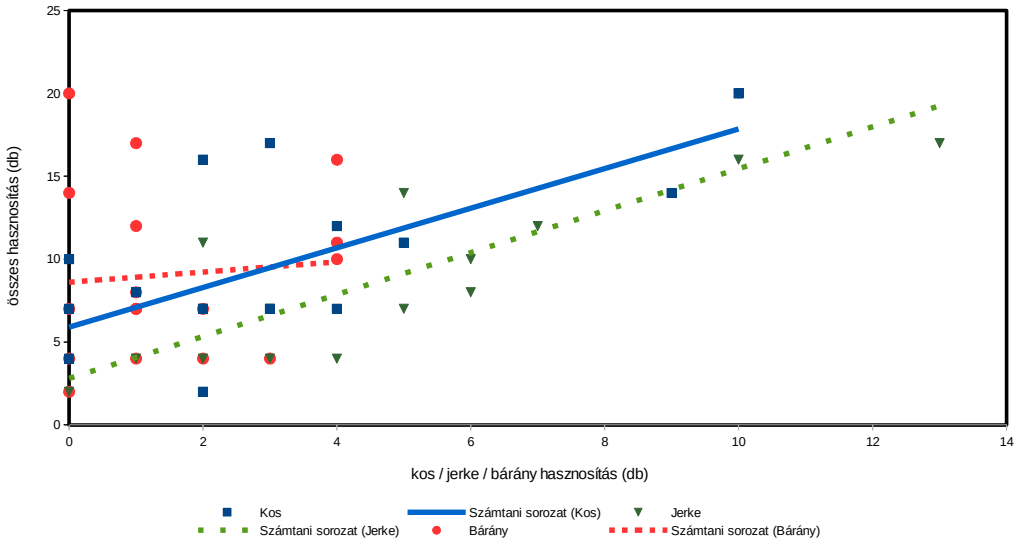

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

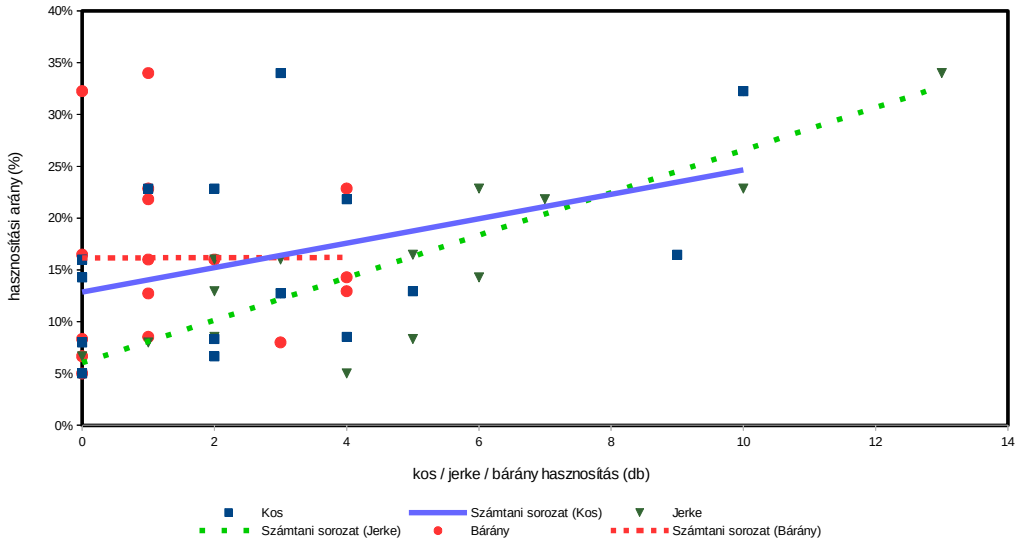

Muflon (teríték - db/km^2) 2007

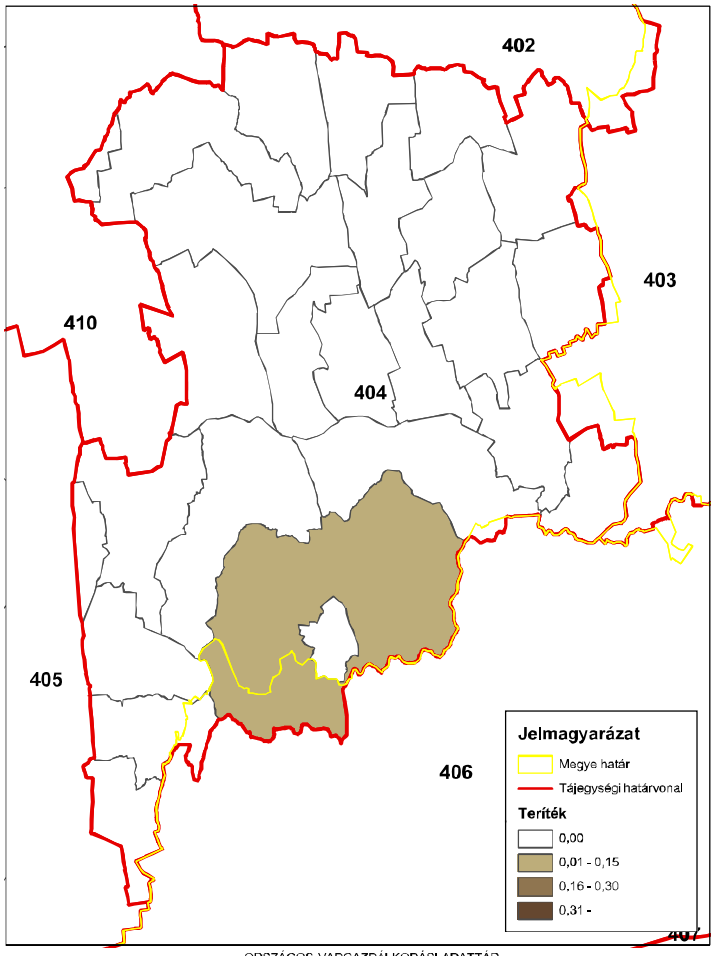

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2008

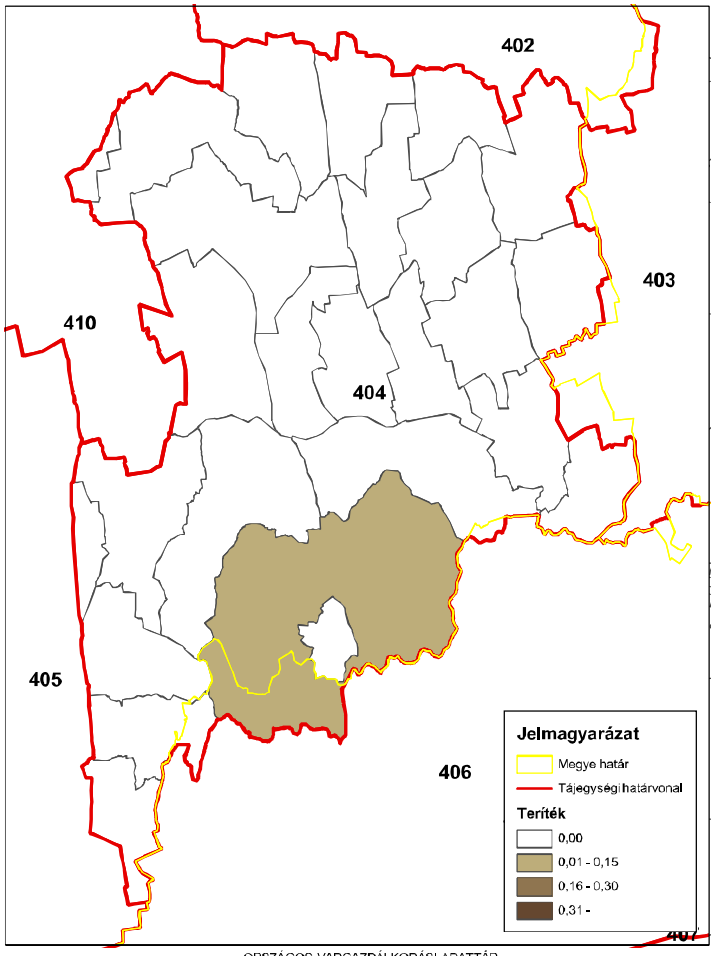

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2009

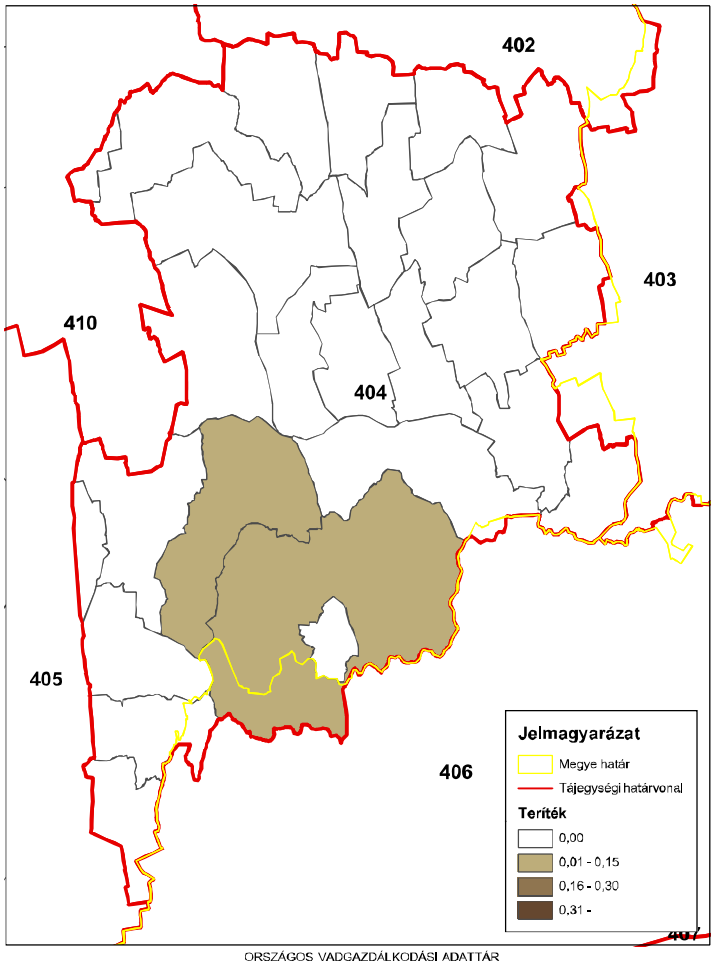

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2010

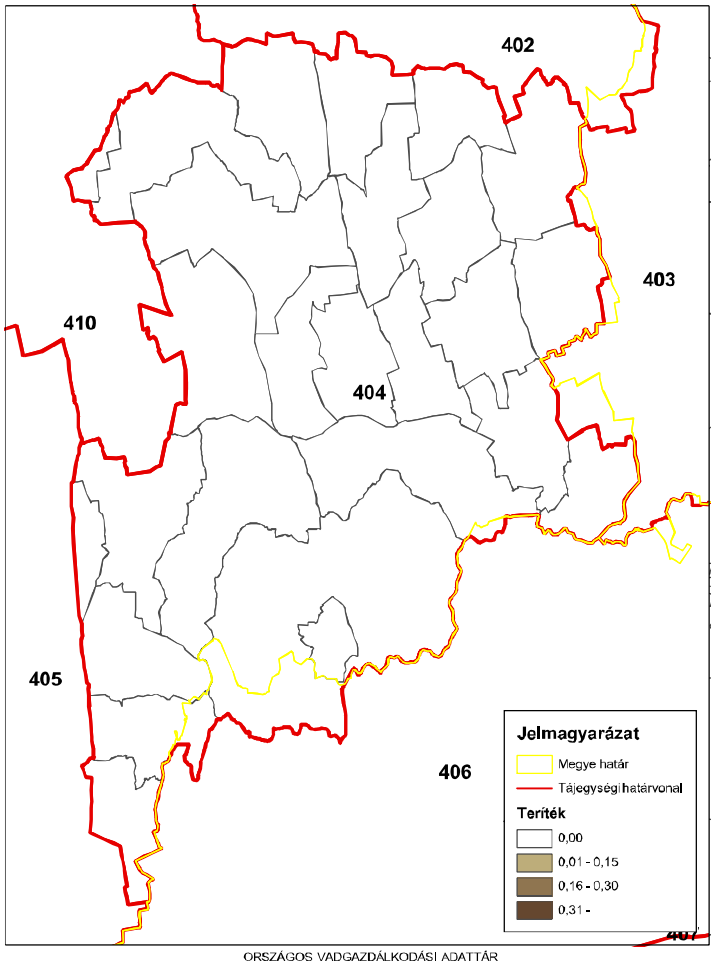

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2011

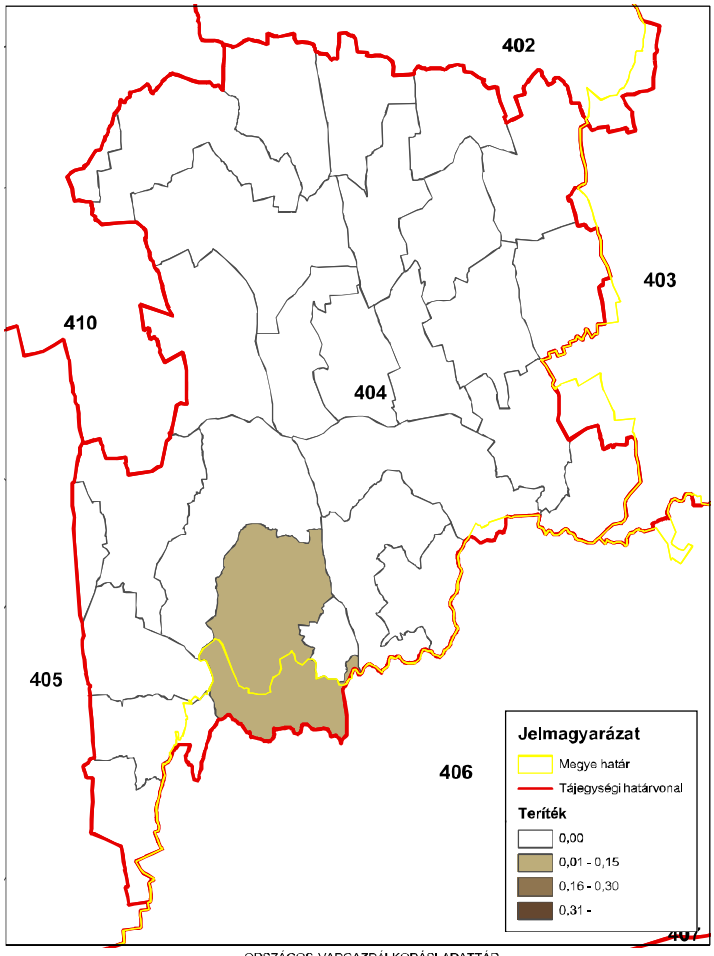

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2012

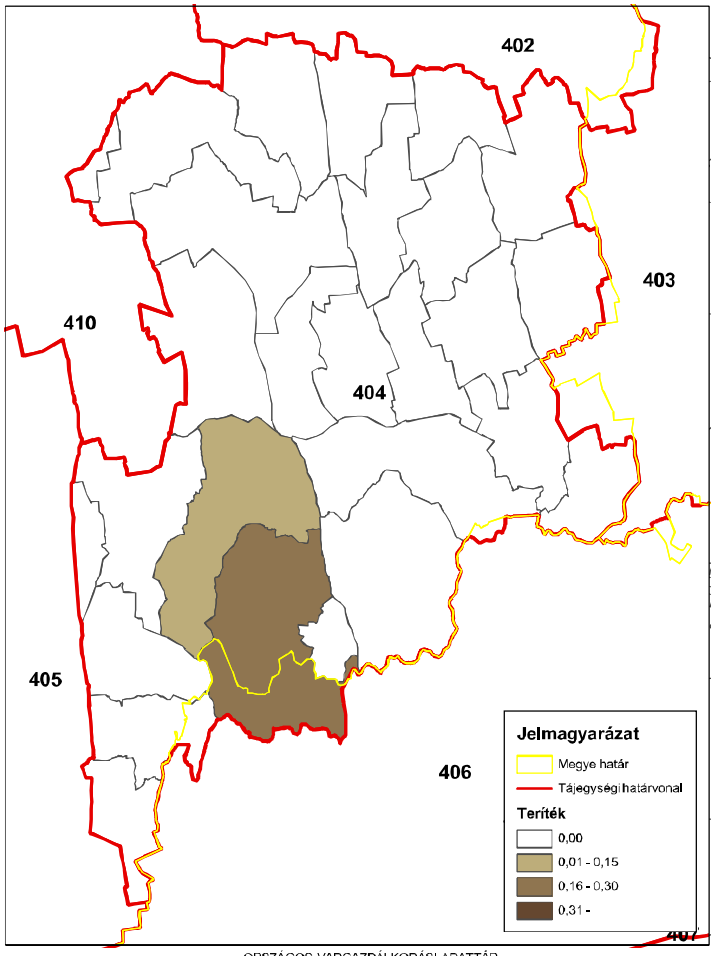

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2013

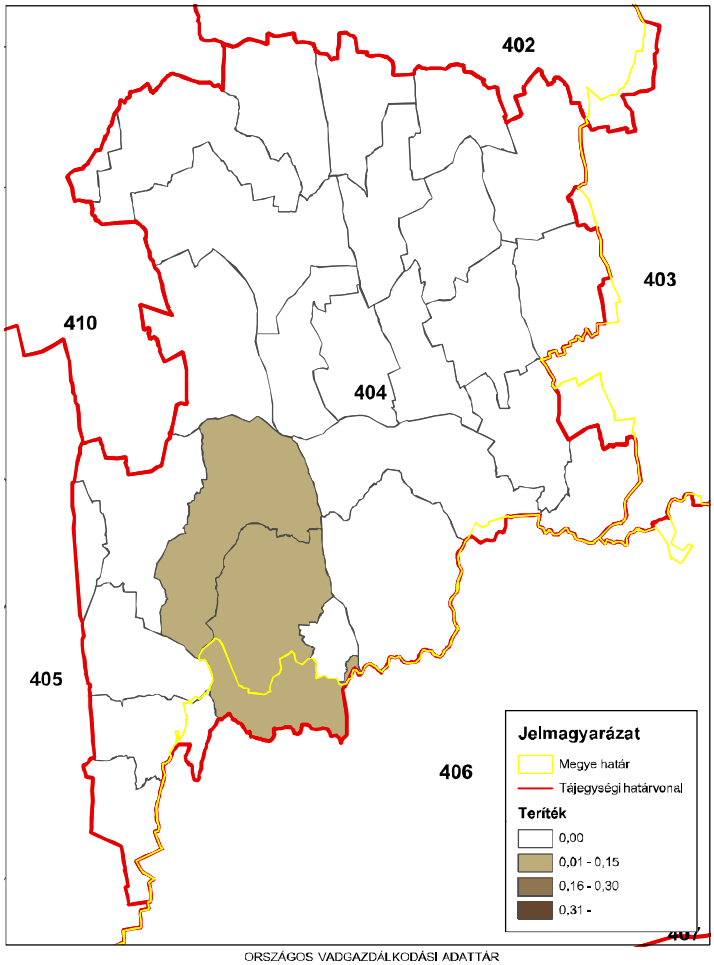

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2014

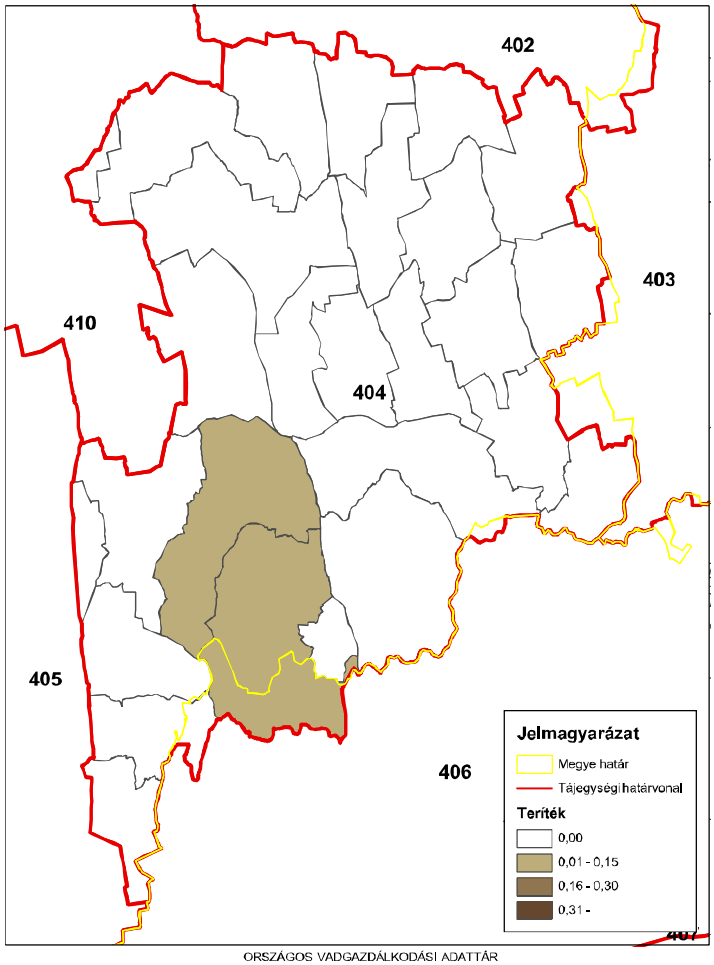

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	9	7	77,8%	2	1	4	28,6%	14,3%	57,1%
1999	5	4	80,0%		1	3	0,0%	25,0%	75,0%
2000	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2002	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2003	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2004	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2005	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2006	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	5	3	60,0%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2008	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	12	6	50,0%		2	4	0,0%	33,3%	66,7%
2010	20	11	55,0%	4	3	4	36,4%	27,3%	36,4%
2011	12	7	58,3%	1	4	2	14,3%	57,1%	28,6%
2012	18	4	22,2%		2	2	0,0%	50,0%	50,0%
2013	7	5	71,4%		1	4	0,0%	20,0%	80,0%
2014	13	9	69,2%	1	5	3	11,1%	55,6%	33,3%

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

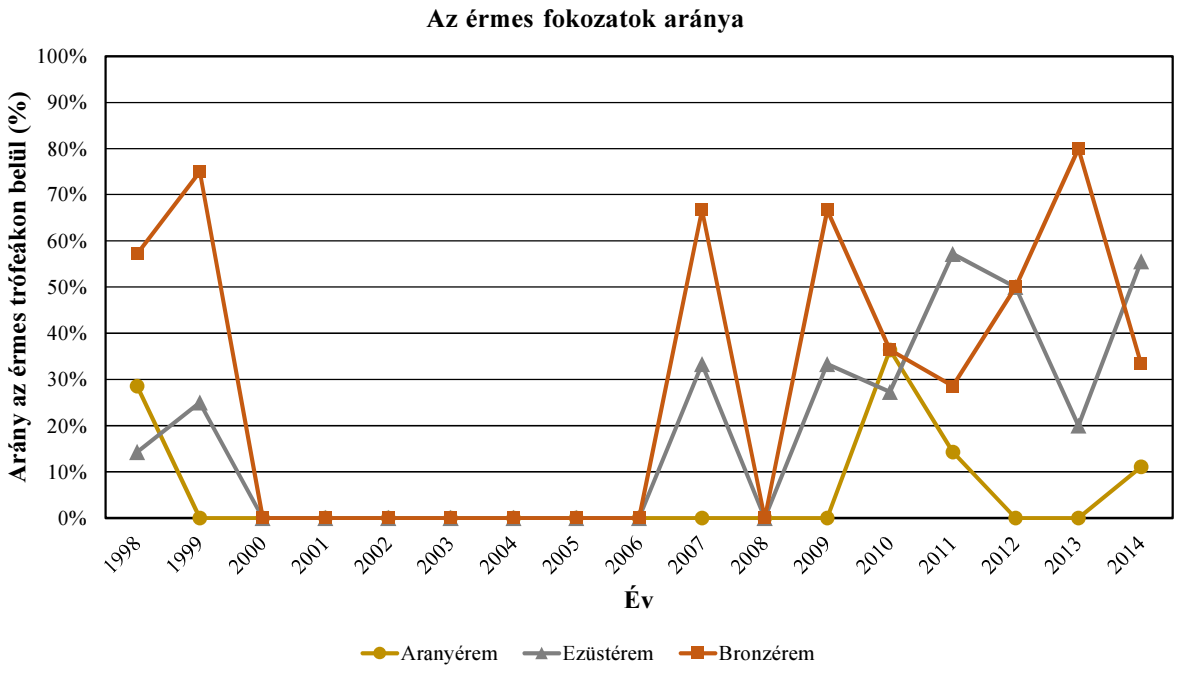

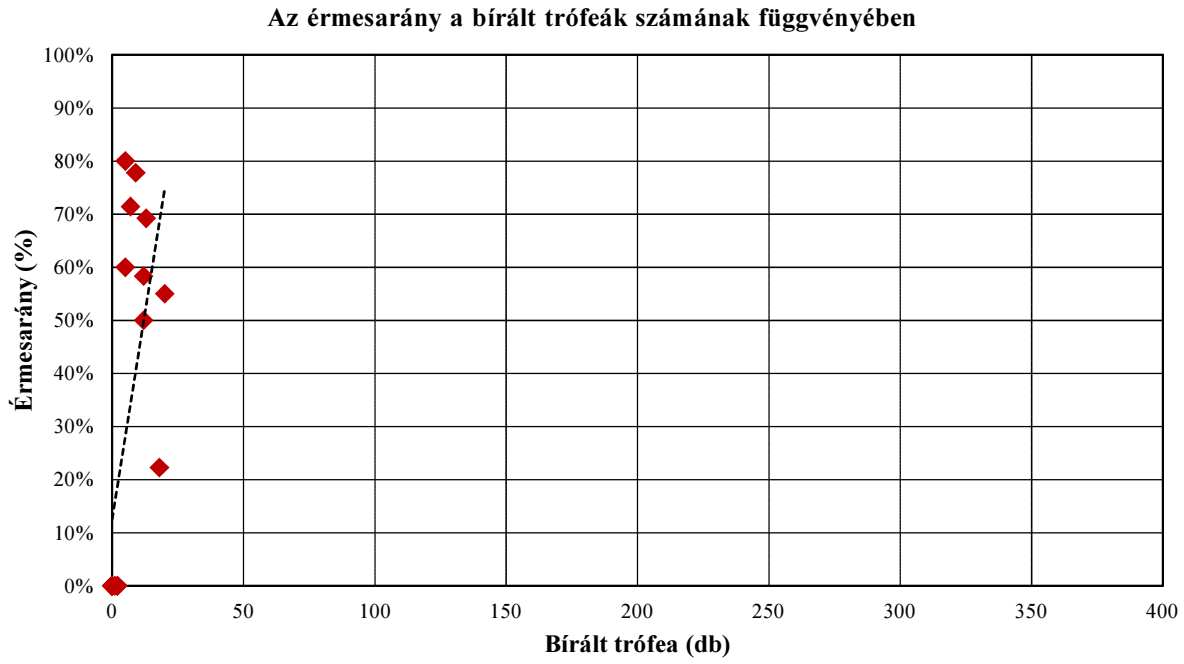

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	
2															3		
3	1	1							1			1	1	1	2		
4		2			2				1	1		3	3	2	2	2	2
5	2	1		1						4		4	8	3	3		1
6	2											4	5	5	8	2	6
7	2												3	1		3	3
8	1	1															1
8<	1																
Összesen	**9**	**5**	**0**	**1**	**2**	**0**	**0**	**0**	**2**	**5**	**0**	**12**	**20**	**12**	**18**	**7**	**13**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	
2															16,7%		
3	11,1%	20,0%							50,0%			8,3%	5,0%	8,3%	11,1%		
4		40,0%			100,0%				50,0%	20,0%		25,0%	15,0%	16,7%	11,1%	28,6%	15,4%
5	22,2%	20,0%		100,0%						80,0%		33,3%	40,0%	25,0%	16,7%		7,7%
6	22,2%											33,3%	25,0%	41,7%	44,4%	28,6%	46,2%
7	22,2%												15,0%	8,3%		42,9%	23,1%
8	11,1%	20,0%															7,7%
8<	11,1%																
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

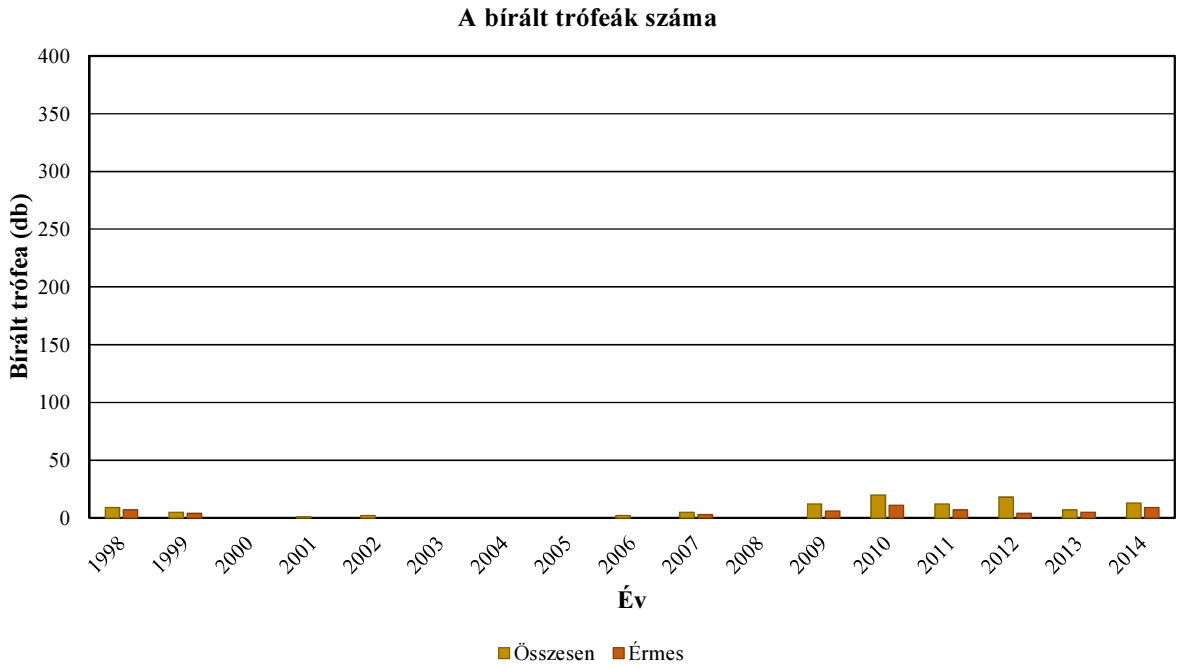

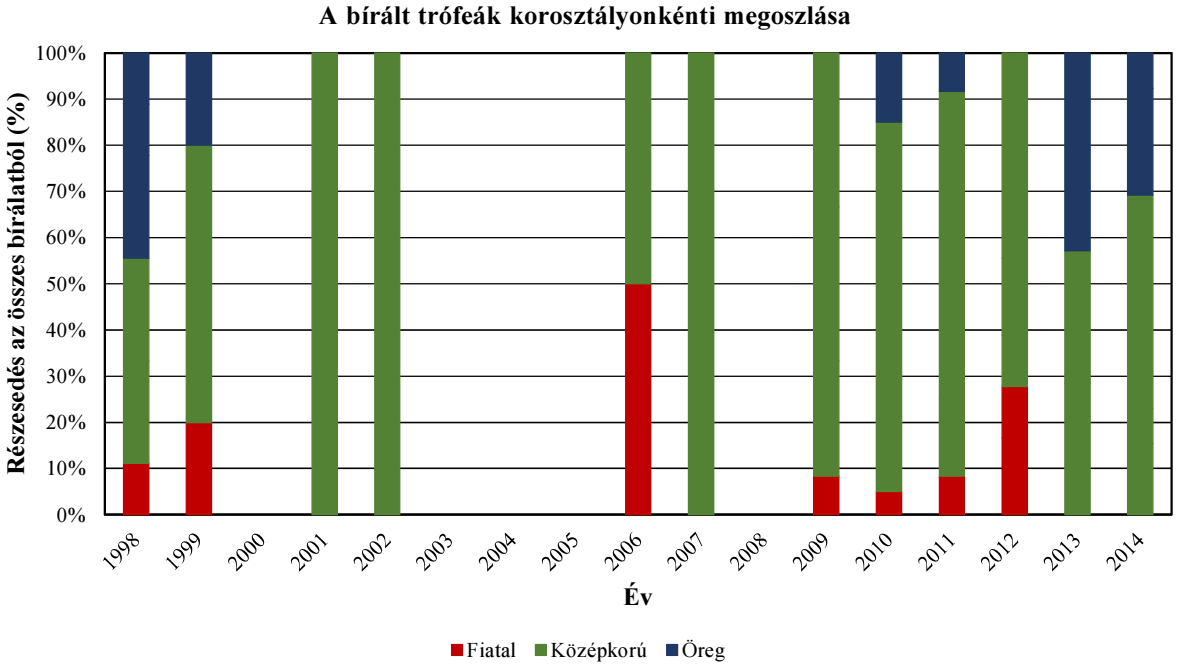

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	3	39,33				36,83
3	8	57,12	22,30	20,60	15,50	39,21
4	20	65,30	23,38	21,56	16,38	43,01
5	27	71,80	23,71	22,02	16,81	44,55
6	32	75,55	23,63	22,25	17,52	46,46
7	12	82,36	24,00	22,35	18,09	49,39
8	3	82,27	23,13	22,33	18,25	46,83
8<	1	68,60	24,25	22,35	19,05	43,00

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	3	39,33				36,83
3	8	48,15	22,30	20,60	15,50	29,00
4	20	57,53	22,40	20,60	15,30	29,00
5	27	62,05	22,40	20,50	14,10	38,00
6	32	69,81	22,60	21,34	16,89	42,00
7	12	77,10	22,80	21,83	16,88	46,37
8	3	79,00	22,60	21,95	17,25	42,50
8<	1	68,60	24,25	22,35	19,05	43,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	3	39,33				36,83
3	8	64,40	22,30	20,60	15,50	47,20
4	20	71,65	24,30	21,90	17,95	47,05
5	27	80,45	24,60	22,94	17,98	49,30
6	32	80,05	24,56	23,23	18,73	50,00
7	12	90,78	26,93	23,15	19,23	53,50
8	3	87,30	23,70	22,70	19,60	50,00
8<	1	68,60	24,25	22,35	19,05	43,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	3	0,00				0,00
3	8	16,25	0,00	0,00	0,00	18,20
4	20	14,13	1,90	1,30	2,65	18,05
5	27	18,40	2,20	2,44	3,88	11,30
6	32	10,24	1,96	1,89	1,84	8,00
7	12	13,68	4,13	1,32	2,35	7,13
8	3	8,30	1,10	0,75	2,35	7,50
8<	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	3	0,0%				0,0%
3	8	28,4%	0,0%	0,0%	0,0%	46,4%
4	20	21,6%	8,1%	6,0%	16,2%	42,0%
5	27	25,6%	9,3%	11,1%	23,1%	25,4%
6	32	13,6%	8,3%	8,5%	10,5%	17,2%
7	12	16,6%	17,2%	5,9%	13,0%	14,4%
8	3	10,1%	4,8%	3,4%	12,9%	16,0%
8<	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014) Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	3	39,33				36,83
3	8	48,15	22,30	20,60	15,50	29,00
4	20	57,53	22,40	20,60	15,30	29,00
5	27	62,05	22,40	20,50	14,10	38,00
6	32	69,81	22,60	21,34	16,89	42,00
7	12	77,10	22,80	21,83	16,88	46,37
8	3	79,00	22,60	21,95	17,25	42,50
8<	1	68,60	24,25	22,35	19,05	43,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	3	2012				2012
3	8	2009	1999	1999	1999	2006
4	20	2013	2014	2014	2011	2006
5	27	2001	2001	2001	2001	2014
6	32	2009	2009	2012	2011	2009
7	12	2013	2013	2013	2013	2013
8	3	1999	2014	1999	1999	1999
8<	1	1998	1998	1998	1998	1998

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	3	39,33				36,83
3	8	64,40	22,30	20,60	15,50	47,20
4	20	71,65	24,30	21,90	17,95	47,05
5	27	80,45	24,60	22,94	17,98	49,30
6	32	80,05	24,56	23,23	18,73	50,00
7	12	90,78	26,93	23,15	19,23	53,50
8	3	87,30	23,70	22,70	19,60	50,00
8<	1	68,60	24,25	22,35	19,05	43,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	3	2012				2012
3	8	2006	1999	1999	1999	1999
4	20	1999	2009	2002	2002	1999
5	27	1999	1999	2007	2007	1999
6	32	2011	2010	1998	1998	1998
7	12	2010	2010	2010	2010	1998
8	3	1998	1999	1998	1998	1998
8<	1	1998	1998	1998	1998	1998

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

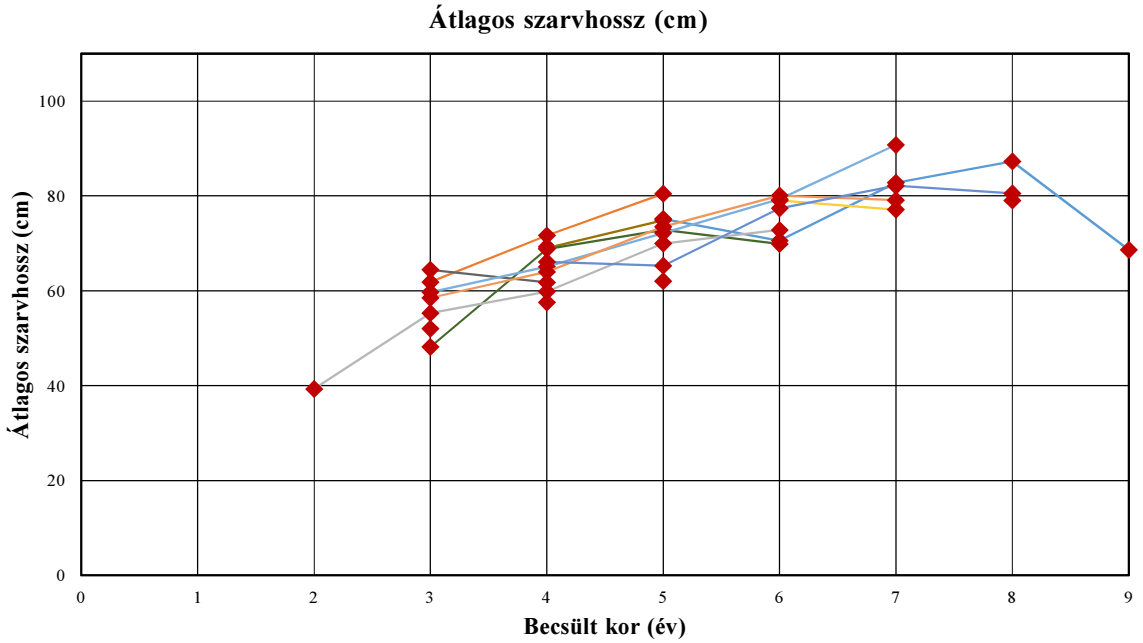

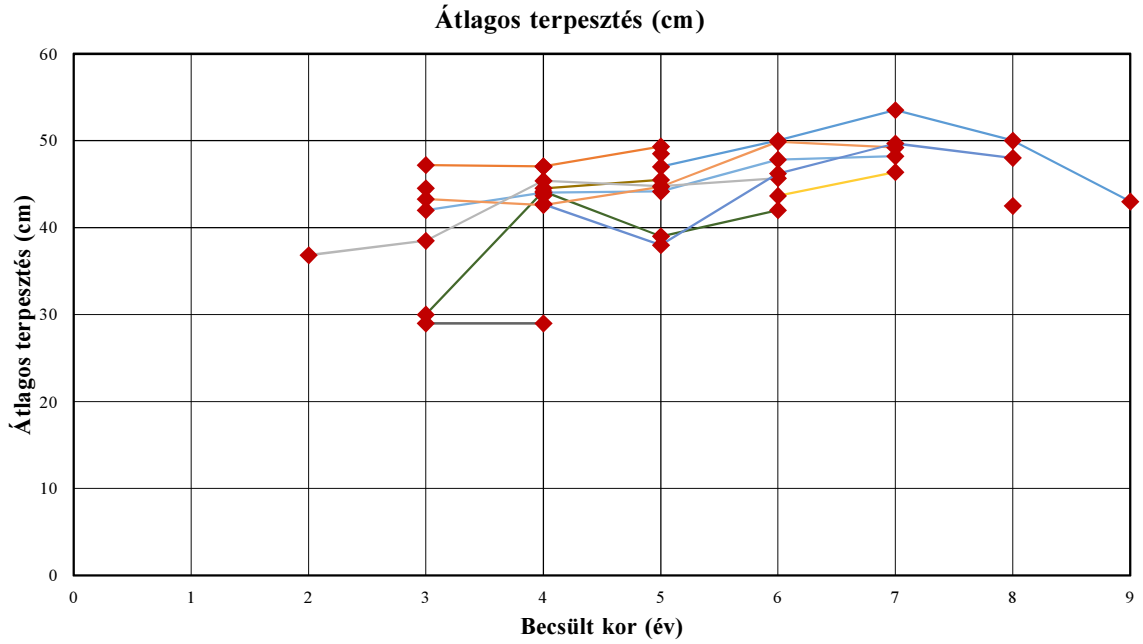

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

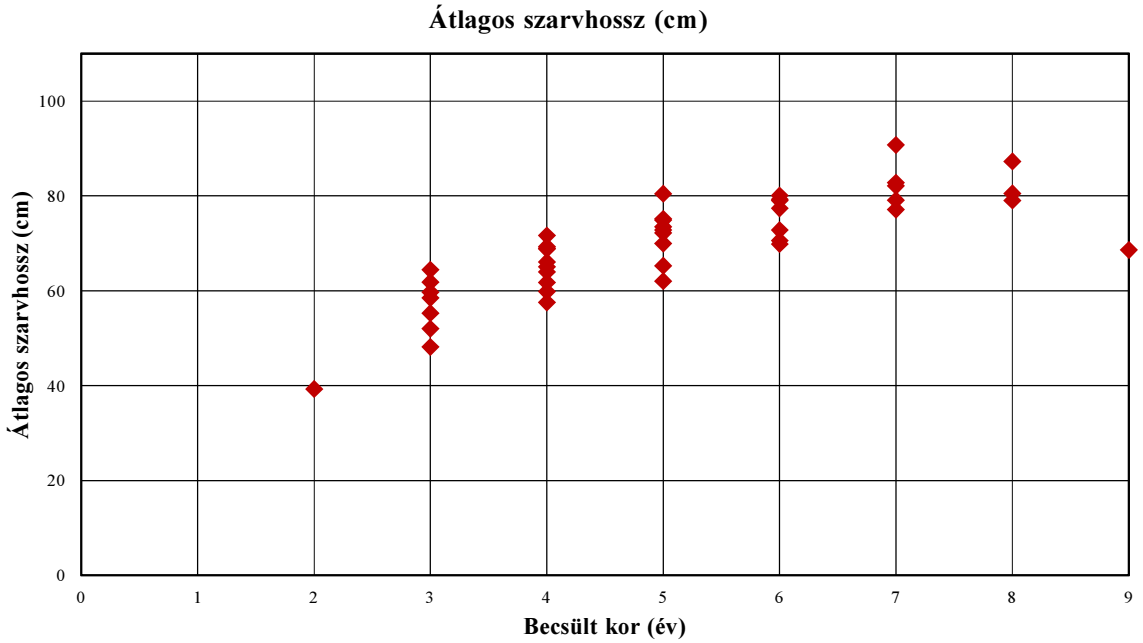

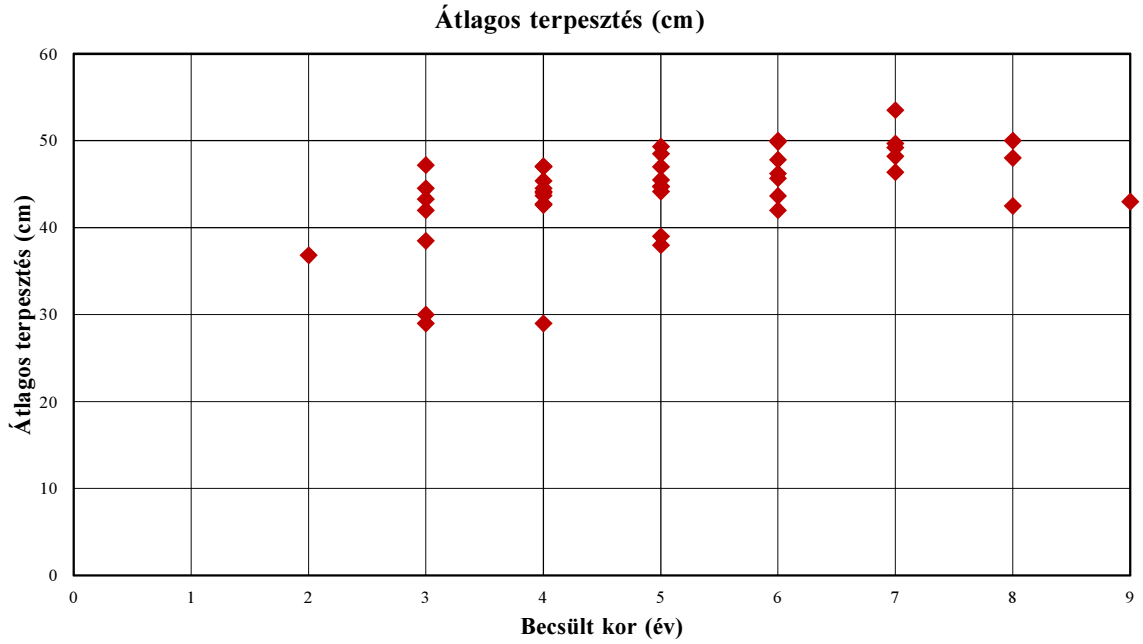

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

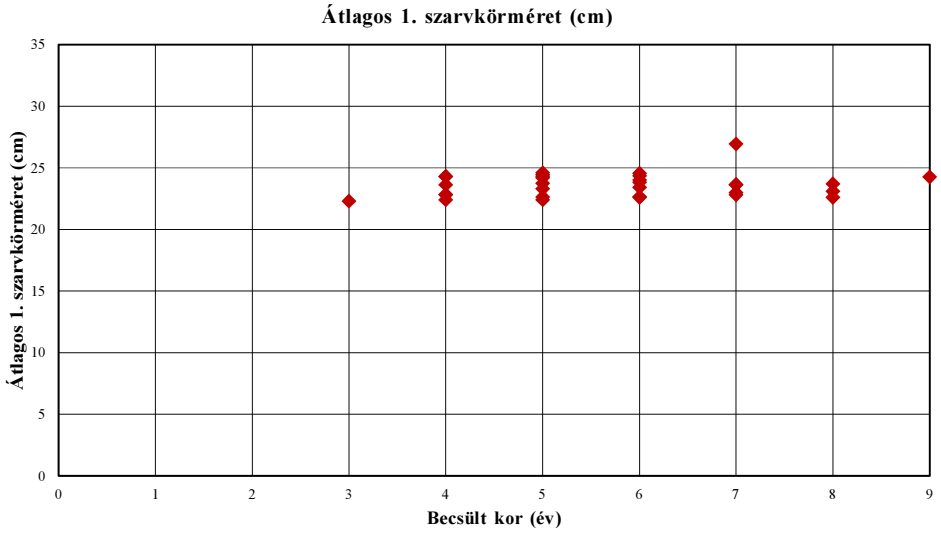

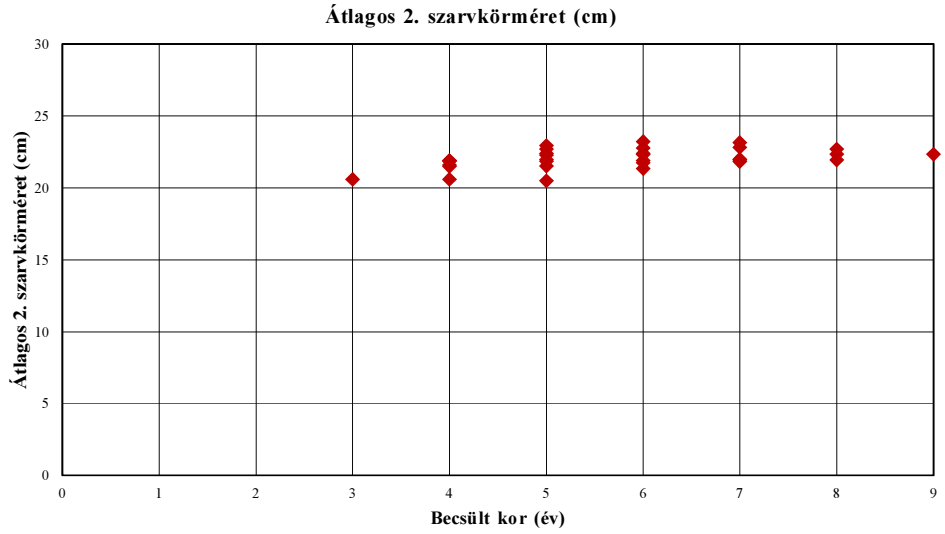

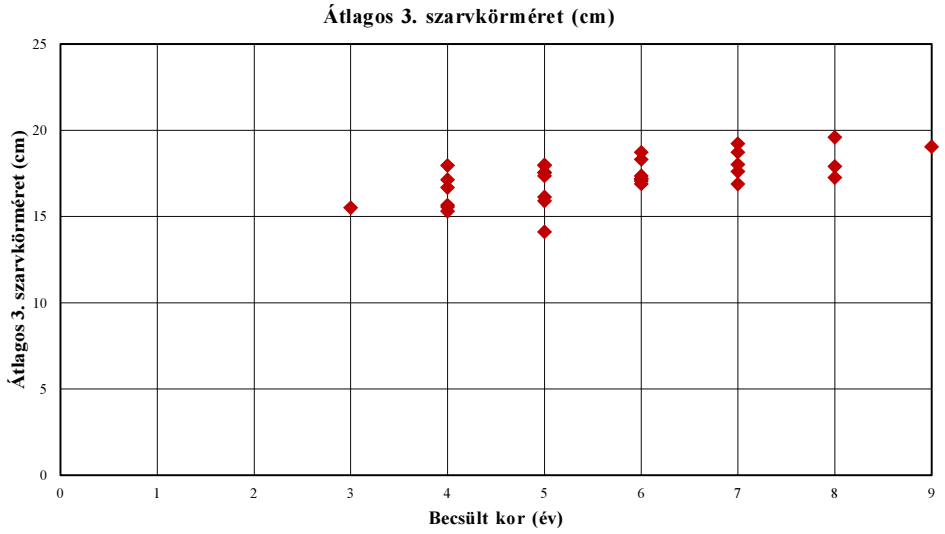

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1998	1						
1998	2						
1998	3	1	52,00				44,50
1998	4						
1998	5	2	75,15	22,65	21,85	17,95	47,00
1998	6	2	70,55	24,35	23,23	18,73	50,00
1998	7	2	82,73	23,63	22,83	18,73	53,50
1998	8	1	87,30	23,10	22,70	19,60	50,00
1998	8<	1	68,60	24,25	22,35	19,05	43,00
1999	1						
1999	2						
1999	3	1	61,85	22,30	20,60	15,50	47,20
1999	4	2	71,65	23,63	21,85	17,13	47,05
1999	5	1	80,45	24,60	22,40	17,55	49,30
1999	6						
1999	7						
1999	8	1	79,00	23,70	21,95	17,25	42,50
1999	8<						
2000	1						
2000	2						
2000	3						
2000	4						
2000	5						
2000	6						
2000	7						
2000	8						
2000	8<						
2001	1						
2001	2						
2001	3						
2001	4						
2001	5	1	62,05	22,40	20,50	14,10	48,50
2001	6						
2001	7						
2001	8						
2001	8<						
2002	1						
2002	2						
2002	3						
2002	4	2	69,30	22,85	21,90	17,95	47,00
2002	5						
2002	6						
2002	7						
2002	8						
2002	8<						
2003	1						
2003	2						
2003	3						
2003	4						
2003	5						
2003	6						
2003	7						
2003	8						
2003	8<						

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2004	1						
2004	2						
2004	3						
2004	4						
2004	5						
2004	6						
2004	7						
2004	8						
2004	8<						
2005	1						
2005	2						
2005	3						
2005	4						
2005	5						
2005	6						
2005	7						
2005	8						
2005	8<						
2006	1						
2006	2						
2006	3	1	64,40				29,00
2006	4	1	61,75				29,00
2006	5						
2006	6						
2006	7						
2006	8						
2006	8<						
2007	1						
2007	2						
2007	3						
2007	4	1	69,00				44,50
2007	5	4	74,88	24,31	22,94	17,98	45,50
2007	6						
2007	7						
2007	8						
2007	8<						
2008	1						
2008	2						
2008	3						
2008	4						
2008	5						
2008	6						
2008	7						
2008	8						
2008	8<						
2009	1						
2009	2						
2009	3	1	48,15				30,00
2009	4	3	68,78	24,30	21,90	16,68	44,17
2009	5	4	72,81	24,45	22,70	17,53	39,00
2009	6	4	69,81	22,60	22,40	18,30	42,00
2009	7						
2009	8						
2009	8<						

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2010	1						
2010	2						
2010	3	1	59,70				42,00
2010	4	3	65,07	24,30	21,60	15,55	44,00
2010	5	8	72,18	23,74	21,97	15,89	44,16
2010	6	5	79,27	24,56	22,33	17,35	47,80
2010	7	3	90,78	26,93	23,15	19,23	48,20
2010	8						
2010	8<						
2011	1						
2011	2						
2011	3	1	58,50				43,30
2011	4	2	64,00	22,80	21,50	15,30	42,60
2011	5	3	73,50	24,20	22,28	17,35	44,70
2011	6	5	80,05	23,83	21,90	16,89	49,86
2011	7	1	79,10	23,65	22,00	17,60	49,20
2011	8						
2011	8<						
2012	1						
2012	2	3	39,33				36,83
2012	3	2	55,25				38,50
2012	4	2	59,83				45,40
2012	5	3	69,93	23,30	21,53	16,13	44,77
2012	6	8	72,80	22,66	21,34	17,14	45,68
2012	7						
2012	8						
2012	8<						
2013	1						
2013	2						
2013	3						
2013	4	2	57,53				43,70
2013	5						
2013	6	2	79,00	24,00	22,78	17,20	43,65
2013	7	3	77,10	22,80	21,83	16,88	46,37
2013	8						
2013	8<						
2014	1						
2014	2						
2014	3						
2014	4	2	66,05	22,40	20,60	15,65	42,70
2014	5	1	65,25				38,00
2014	6	6	77,37	23,41	21,75	17,04	46,22
2014	7	3	82,10	22,98	21,95	18,00	49,67
2014	8	1	80,50	22,60	22,35	17,90	48,00
2014	8<						

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

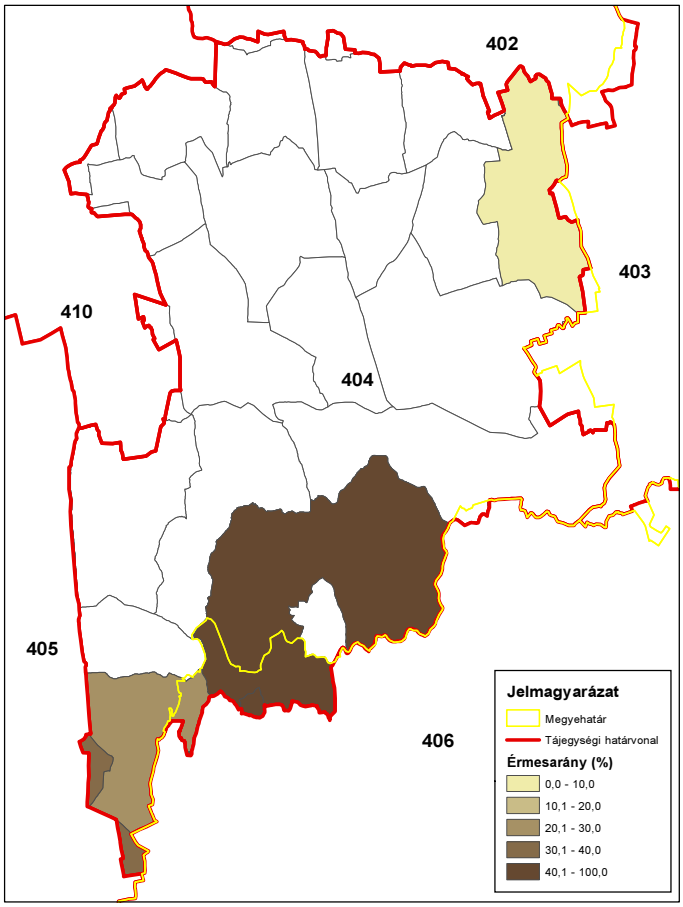

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

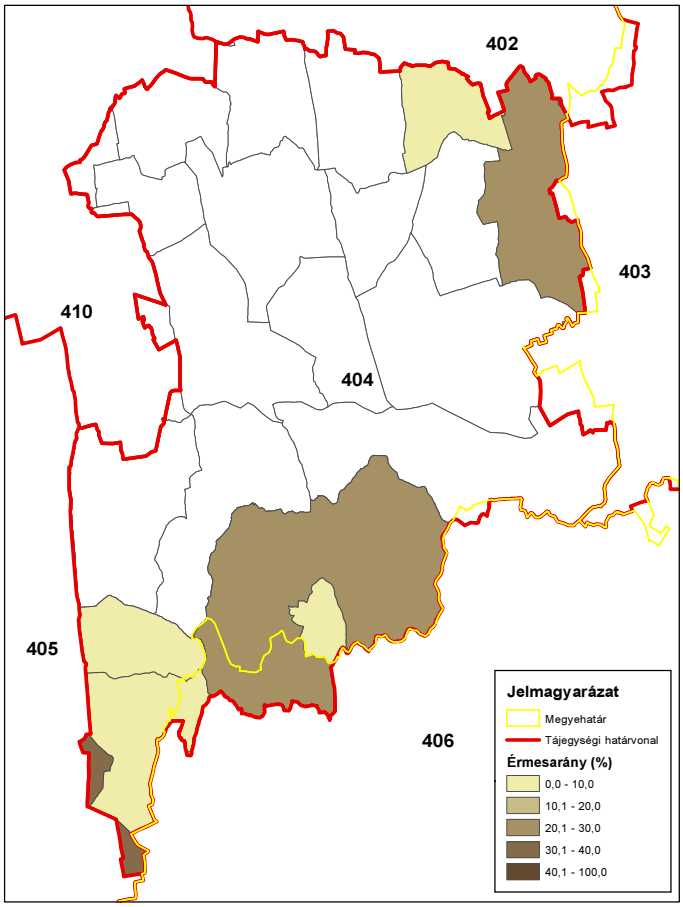

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

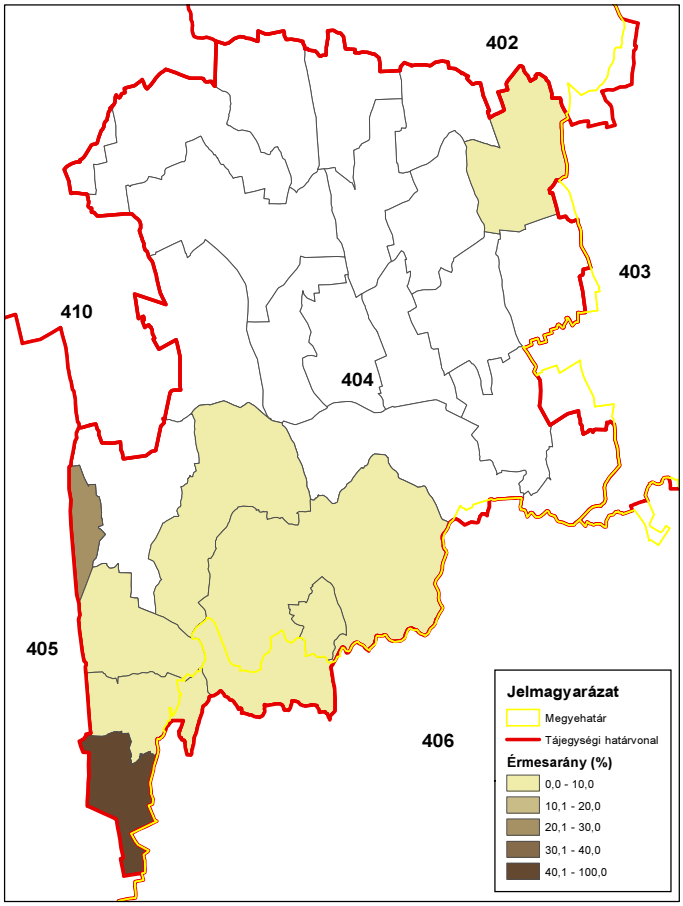

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

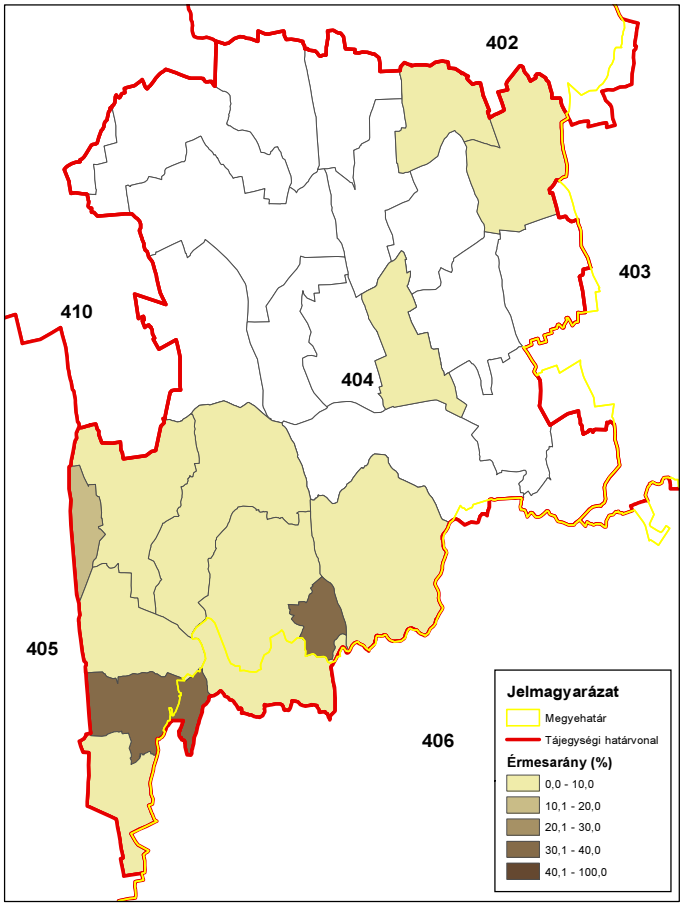

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben (404) a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 visszaesésekkel, de nőtt (1223→1882 pld; +54%). A teríték ennél erősebben nőtt (824→2169 pld; +163%). A hasznosítási arány 68-115% között mozgott, de 5 évet leszámítva messze a 100% arány alatt maradt, azaz az állomány növekedésének megállításához közel sem volt elegendő.
- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység 2007-2014 közötti térképein jól nyomon követhető a vaddisznó lelövések növekedése a vadgazdálkodási egységek szintjén. Ennek eredményként a vadgazdálkodási tájegység többségében a teríték az 2-3 db/km^2 és >3 db/km^2 közötti sűrűségű. A vadgazdálkodási tájegység déli részén erősebb hasznosítás alakult ki, mint az északin.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási aránya nőtt, de a szintje 2010-ig túl alacsony maradt (67→95%). A grafikonok alapján a kan, koca és malac lelövések elválnak egymástól, és a süldők lelövésénél jóval szűkebb sávban mozogtak. Jól látszik továbbá, hogy a malac lelövések mértéke nagyon alacsony.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (18-29%) azonos arányú kocát lőttek (19-35%) és a süldő és malac lelövés általában 46-56% volt. Az előbbiből önmagában nézve nagyon alacsony a malacok részesedése a terítékből (8-11%) Az adatok arra utalnak, hogy a kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (malac) nem elegendő a vaddisznó állománynövekedésének megakadályozására. Állomány szabályozási tartalék a malacok nagyobb mértékű lövésében lenne.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk óriás növekedését (≈2.5X és 60-65 M Ft/év) a vaddisznó állományának további növekedése elviselhetetlen teher. Az eddigi hasznosítási gyakorlat nem volt eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani (150%) és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben a jövőben is súlyos problémát jelenhet a térített mezőgazdasági károk nagyságrendje és ennek a vaddisznóval való kapcsolódása. A jelenlegi vadkárhelyzet is kiélezett, de az állomány jelentős csökkentésének elmaradása további súlyos kockázatokat jelent. A mezőgazdasági vadkárok térítése előbb-utóbb ellehetetlenítheti az érintett vadgazdálkodókat. A vaddisznó ugyan kiemelkedő vadászati lehetőségeket nyújt, gazdasági és társadalmi költségei azonban túl nagyok.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	261	357	605	**1 223**	244	197	318	65	**824**	93,5%	55,2%	52,6%	**67,4%**
1999	285	346	617	**1 248**	215	207	428	106	**956**	75,4%	59,8%	69,4%	**76,6%**
2000	281	381	598	**1 260**	267	252	465	127	**1 111**	95,0%	66,1%	77,8%	**88,2%**
2001	313	410	633	**1 356**	324	363	604	149	**1 440**	103,5%	88,5%	95,4%	**106,2%**
2002	317	601	735	**1 653**	303	278	582	109	**1 272**	95,6%	46,3%	79,2%	**77,0%**
2003	314	552	691	**1 557**	267	263	494	115	**1 139**	85,0%	47,6%	71,5%	**73,2%**
2004	303	424	641	**1 368**	334	276	512	143	**1 265**	110,2%	65,1%	79,9%	**92,5%**
2005	300	378	615	**1 293**	282	266	470	88	**1 106**	94,0%	70,4%	76,4%	**85,5%**
2006	314	380	655	**1 349**	244	273	390	106	**1 013**	77,7%	71,8%	59,5%	**75,1%**
2007	376	554	809	**1 739**	334	379	720	119	**1 552**	88,8%	68,4%	89,0%	**89,2%**
2008	406	598	903	**1 907**	344	321	670	89	**1 424**	84,7%	53,7%	74,2%	**74,7%**
2009	383	523	915	**1 821**	335	334	871	192	**1 732**	87,5%	63,9%	95,2%	**95,1%**
2010	307	370	648	**1 325**	358	354	635	148	**1 495**	116,6%	95,7%	98,0%	**112,8%**
2011	404	522	917	**1 843**	419	481	979	216	**2 095**	103,7%	92,1%	106,8%	**113,7%**
2012	396	542	877	**1 815**	518	566	987	224	**2 295**	130,8%	104,4%	112,5%	**126,4%**
2013	425	547	979	**1 951**	376	675	720	159	**1 930**	88,5%	123,4%	73,5%	**98,9%**
2014	457	612	813	**1 882**	397	711	813	248	**2 169**	86,9%	116,2%	100,0%	**115,2%**
Változás	75,1%	71,4%	34,4%	53,9%	62,7%	260,9%	155,7%	281,5%	163,2%	-7,1%	110,5%	90,3%	71,1%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	1,37	2,32	***1,69***	1	0,81	1,30	0,27	***1,61***	***0,33***	***1,94***
1999	1	1,21	2,16	***1,78***	1	0,96	1,99	0,49	***2,07***	***0,51***	***2,58***
2000	1	1,36	2,13	***1,57***	1	0,94	1,74	0,48	***1,85***	***0,50***	***2,35***
2001	1	1,31	2,02	***1,54***	1	1,12	1,86	0,46	***1,66***	***0,41***	***2,07***
2002	1	1,90	2,32	***1,22***	1	0,92	1,92	0,36	***2,09***	***0,39***	***2,49***
2003	1	1,76	2,20	***1,25***	1	0,99	1,85	0,43	***1,88***	***0,44***	***2,32***
2004	1	1,40	2,12	***1,51***	1	0,83	1,53	0,43	***1,86***	***0,52***	***2,37***
2005	1	1,26	2,05	***1,63***	1	0,94	1,67	0,31	***1,77***	***0,33***	***2,10***
2006	1	1,21	2,09	***1,72***	1	1,12	1,60	0,43	***1,43***	***0,39***	***1,82***
2007	1	1,47	2,15	***1,46***	1	1,13	2,16	0,36	***1,90***	***0,31***	***2,21***
2008	1	1,47	2,22	***1,51***	1	0,93	1,95	0,26	***2,09***	***0,28***	***2,36***
2009	1	1,37	2,39	***1,75***	1	1,00	2,60	0,57	***2,61***	***0,57***	***3,18***
2010	1	1,21	2,11	***1,75***	1	0,99	1,77	0,41	***1,79***	***0,42***	***2,21***
2011	1	1,29	2,27	***1,76***	1	1,15	2,34	0,52	***2,04***	***0,45***	***2,48***
2012	1	1,37	2,21	***1,62***	1	1,09	1,91	0,43	***1,74***	***0,40***	***2,14***
2013	1	1,29	2,30	***1,79***	1	1,80	1,91	0,42	***1,07***	***0,24***	***1,30***
2014	1	1,34	1,78	***1,33***	1	1,79	2,05	0,62	***1,14***	***0,35***	***1,49***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	21,3%	29,2%	49,5%	100%	29,6%	23,9%	38,6%	7,9%	100%	**55,3%**	**46,5%**
1999	22,8%	27,7%	49,4%	100%	22,5%	21,7%	44,8%	11,1%	100%	**50,9%**	**55,9%**
2000	22,3%	30,2%	47,5%	100%	24,0%	22,7%	41,9%	11,4%	100%	**51,4%**	**53,3%**
2001	23,1%	30,2%	46,7%	100%	22,5%	25,2%	41,9%	10,3%	100%	**47,2%**	**52,3%**
2002	19,2%	36,4%	44,5%	100%	23,8%	21,9%	45,8%	8,6%	100%	**52,2%**	**54,3%**
2003	20,2%	35,5%	44,4%	100%	23,4%	23,1%	43,4%	10,1%	100%	**50,4%**	**53,5%**
2004	22,1%	31,0%	46,9%	100%	26,4%	21,8%	40,5%	11,3%	100%	**54,8%**	**51,8%**
2005	23,2%	29,2%	47,6%	100%	25,5%	24,1%	42,5%	8,0%	100%	**51,5%**	**50,5%**
2006	23,3%	28,2%	48,6%	100%	24,1%	26,9%	38,5%	10,5%	100%	**47,2%**	**49,0%**
2007	21,6%	31,9%	46,5%	100%	21,5%	24,4%	46,4%	7,7%	100%	**46,8%**	**54,1%**
2008	21,3%	31,4%	47,4%	100%	24,2%	22,5%	47,1%	6,3%	100%	**51,7%**	**53,3%**
2009	21,0%	28,7%	50,2%	100%	19,3%	19,3%	50,3%	11,1%	100%	**50,1%**	**61,4%**
2010	23,2%	27,9%	48,9%	100%	23,9%	23,7%	42,5%	9,9%	100%	**50,3%**	**52,4%**
2011	21,9%	28,3%	49,8%	100%	20,0%	23,0%	46,7%	10,3%	100%	**46,6%**	**57,0%**
2012	21,8%	29,9%	48,3%	100%	22,6%	24,7%	43,0%	9,8%	100%	**47,8%**	**52,8%**
2013	21,8%	28,0%	50,2%	100%	19,5%	35,0%	37,3%	8,2%	100%	**35,8%**	**45,5%**
2014	24,3%	32,5%	43,2%	100%	18,3%	32,8%	37,5%	11,4%	100%	**35,8%**	**48,9%**

A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **404**

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

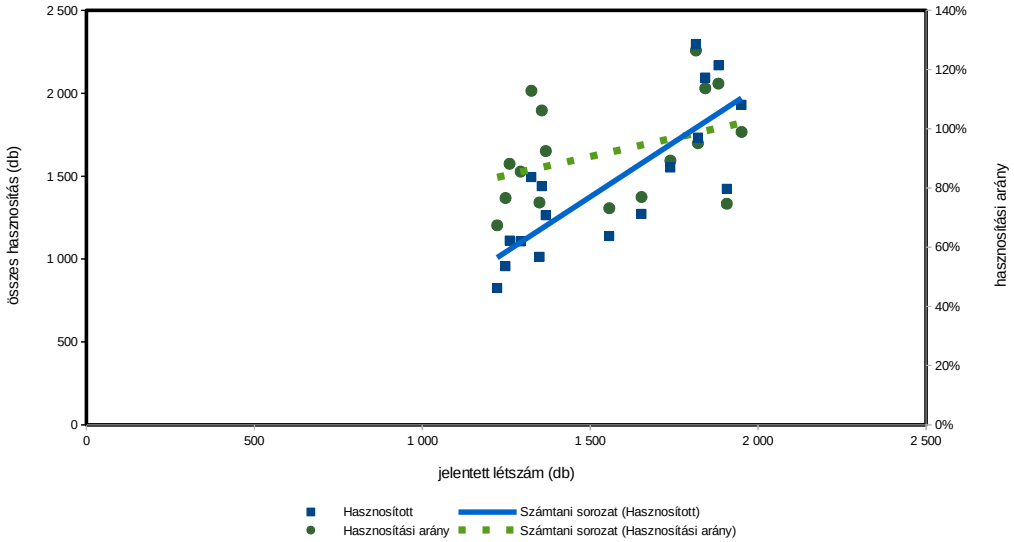

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

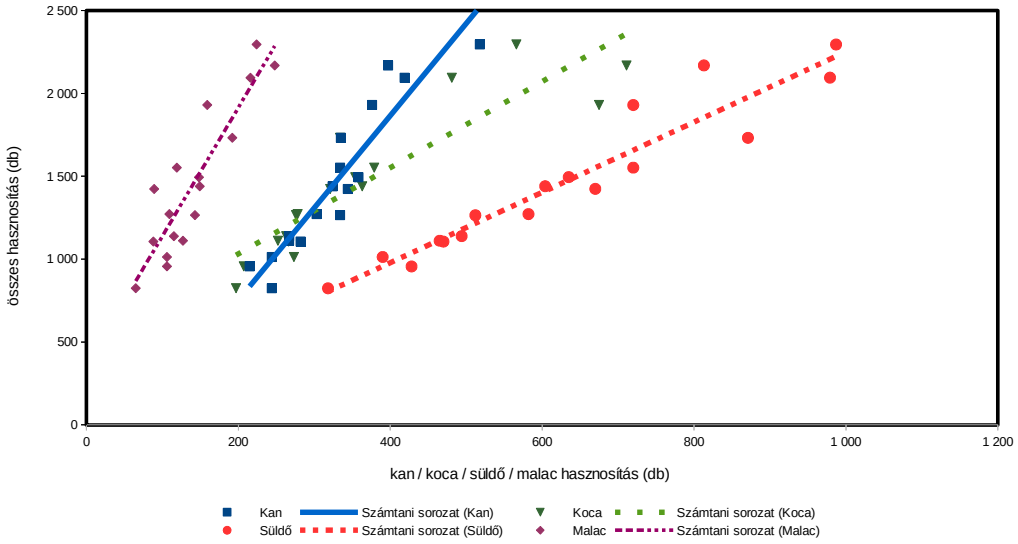

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

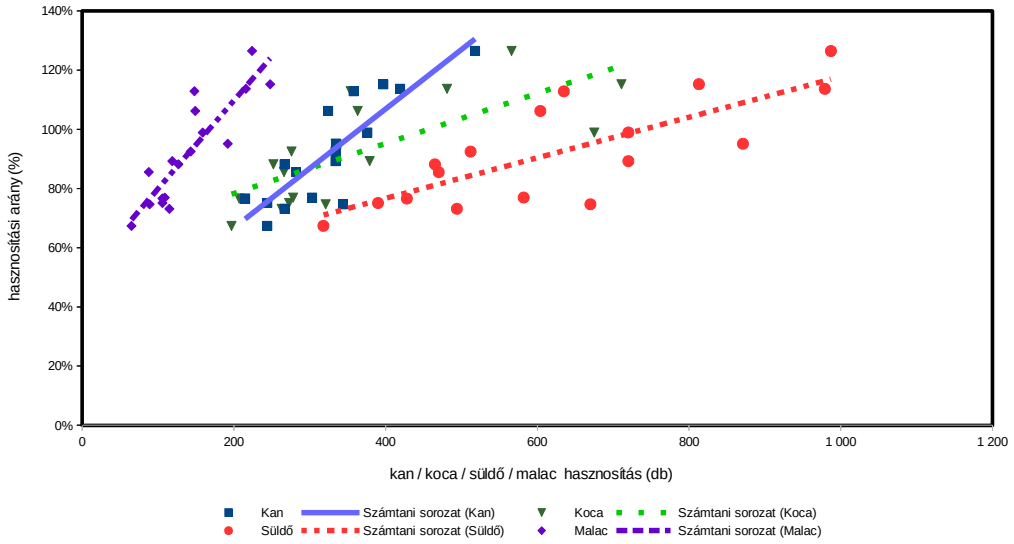

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

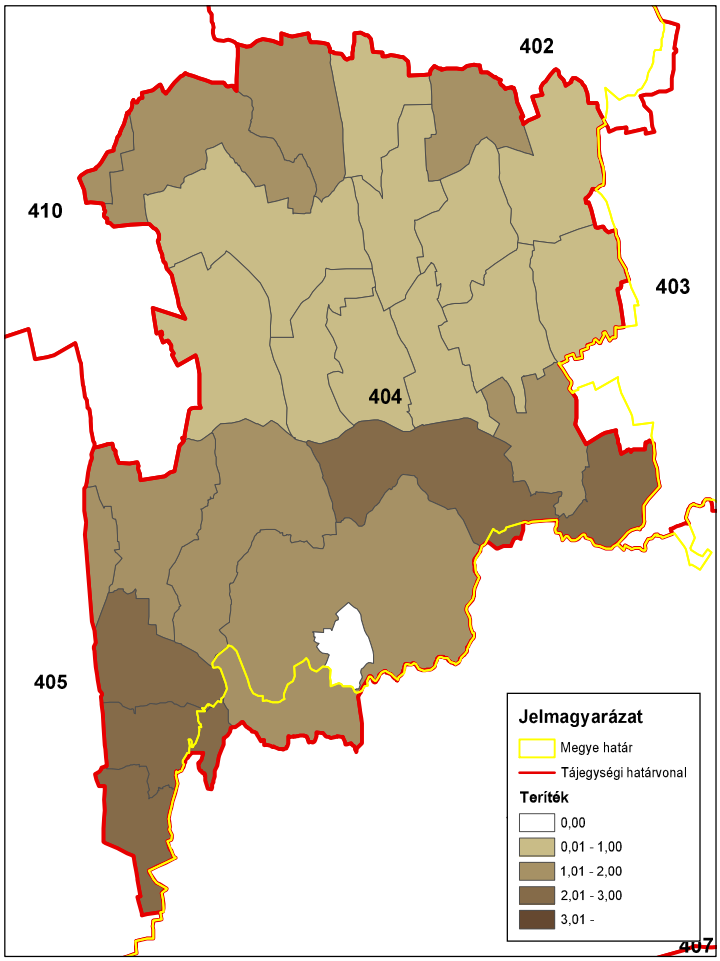

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

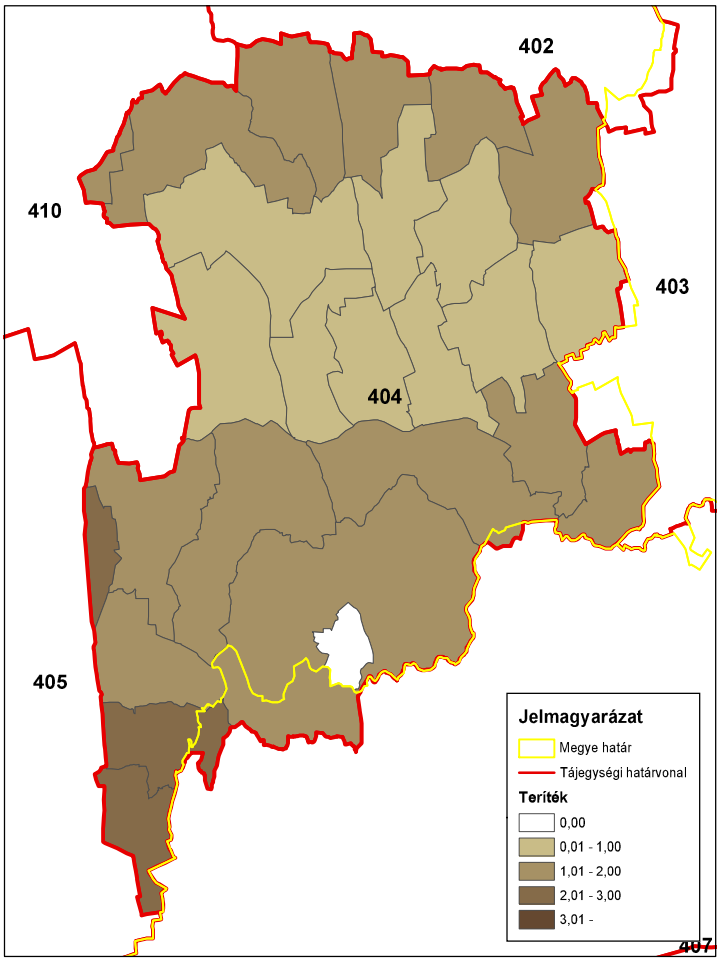

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

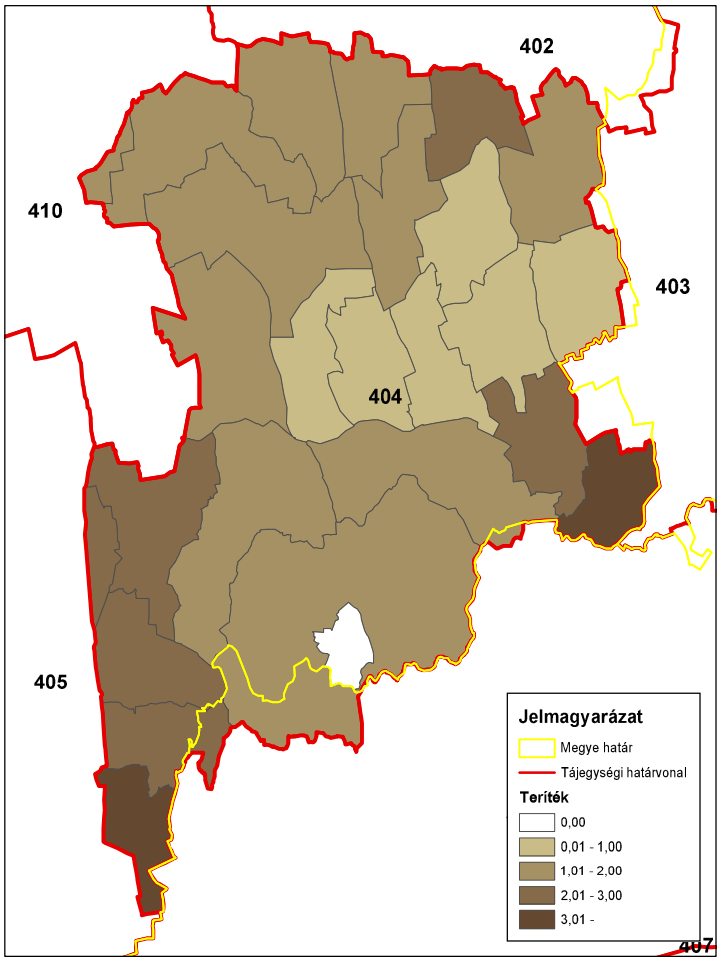

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

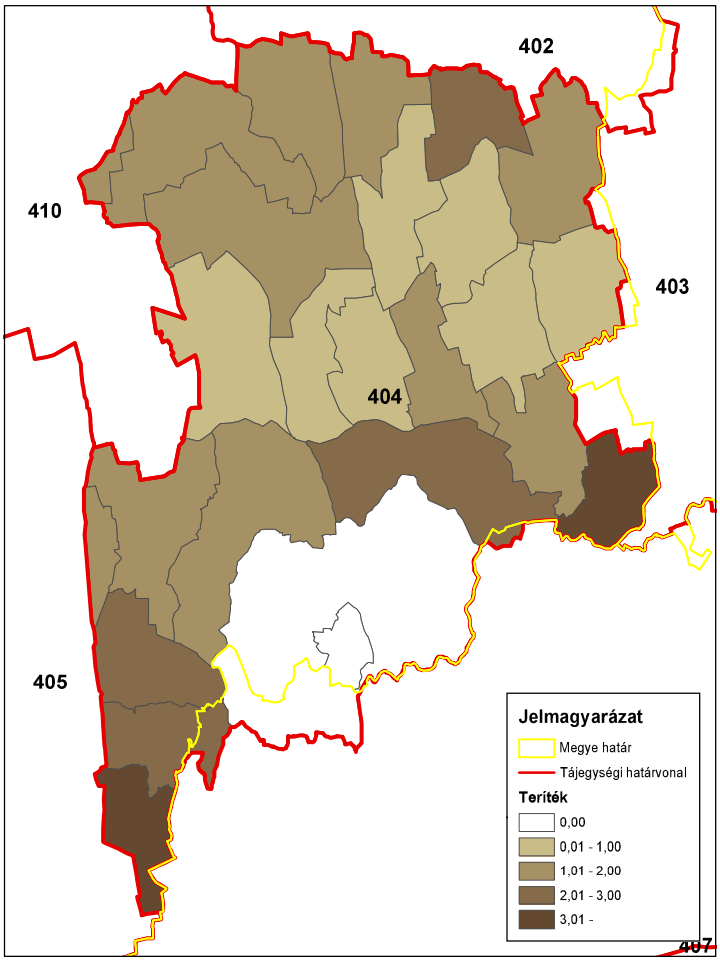

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

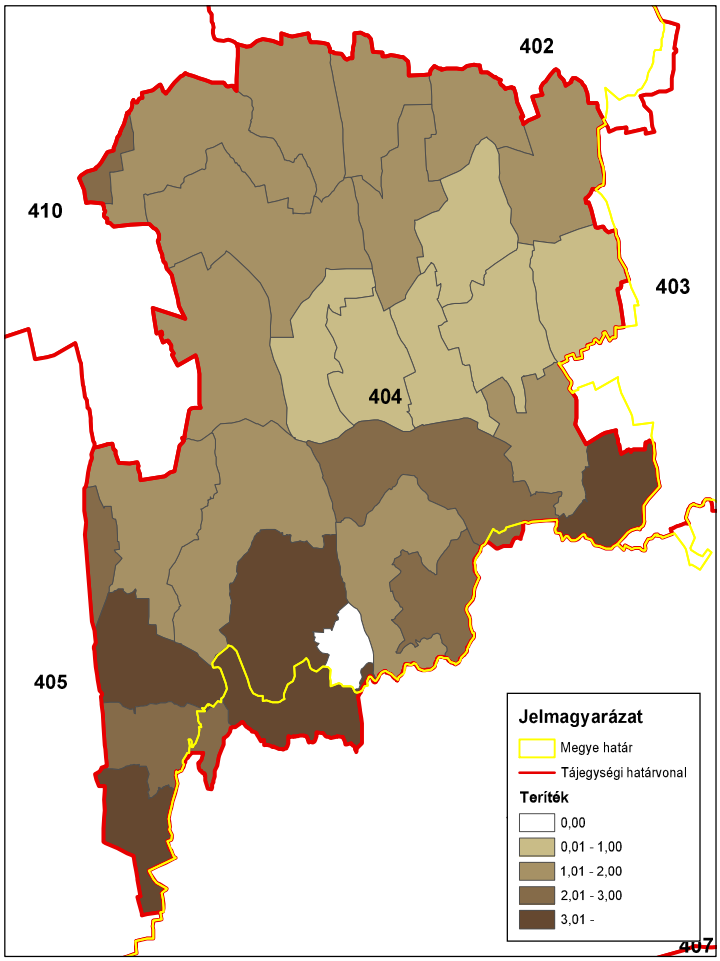

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

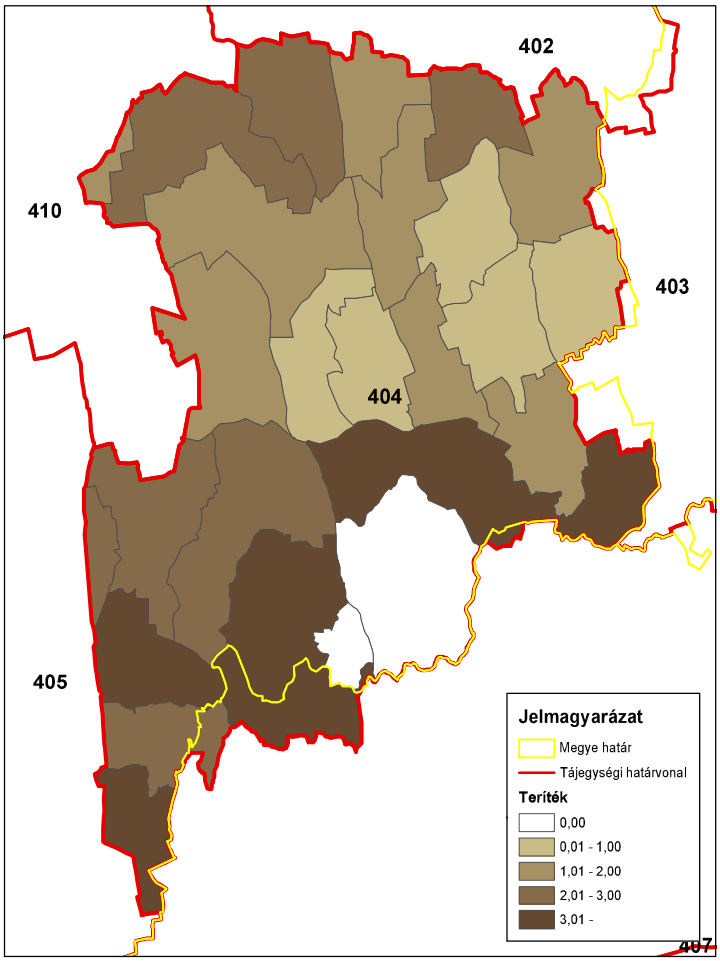

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

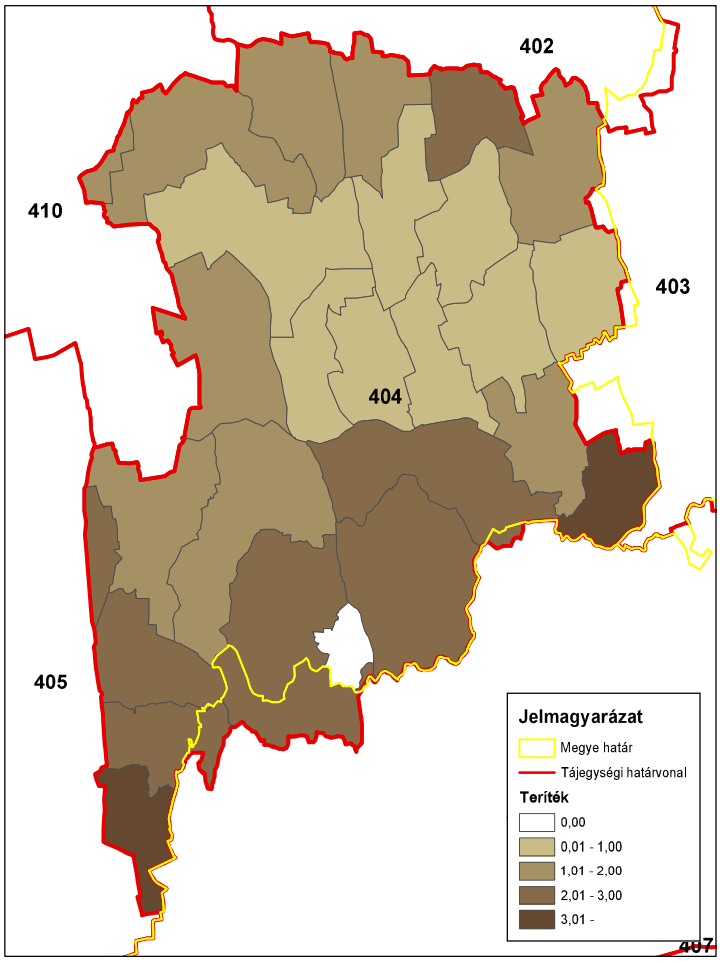

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

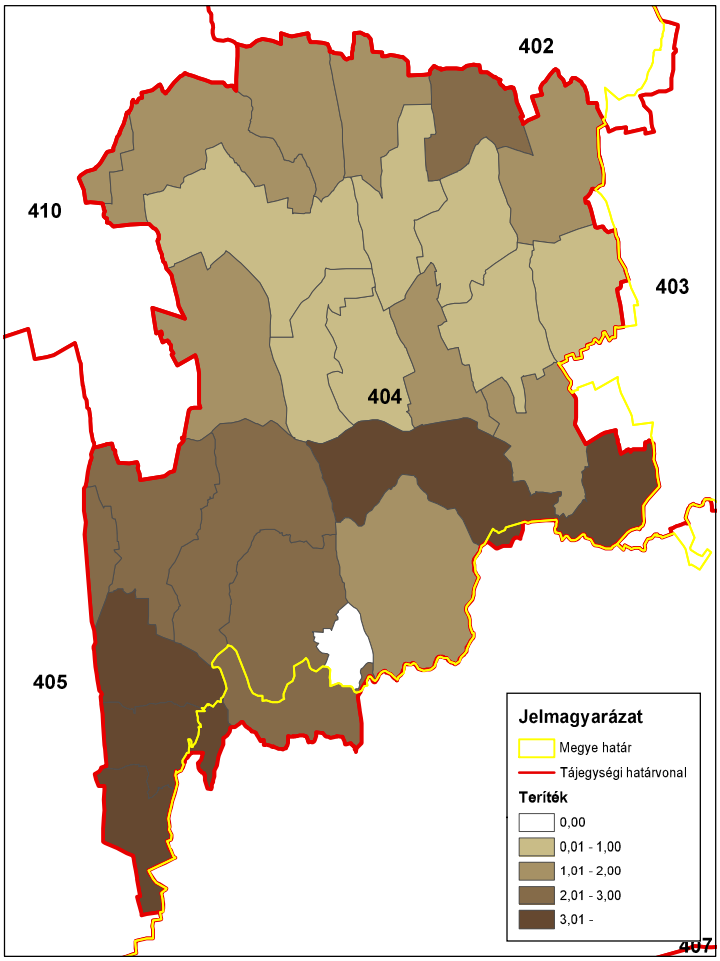

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	48	6	12,5%		1	5	0,0%	16,7%	83,3%
1999	47	8	17,0%	1	2	5	12,5%	25,0%	62,5%
2000	50	10	20,0%	2	1	7	20,0%	10,0%	70,0%
2001	51	13	25,5%	1	4	8	7,7%	30,8%	61,5%
2002	57	17	29,8%	3	4	10	17,6%	23,5%	58,8%
2003	60	16	26,7%	2	2	12	12,5%	12,5%	75,0%
2004	76	19	25,0%	1	5	13	5,3%	26,3%	68,4%
2005	64	25	39,1%	3	8	14	12,0%	32,0%	56,0%
2006	86	29	33,7%		14	15	0,0%	48,3%	51,7%
2007	76	33	43,4%	2	14	17	6,1%	42,4%	51,5%
2008	55	35	63,6%	6	10	19	17,1%	28,6%	54,3%
2009	53	19	35,8%	3	5	11	15,8%	26,3%	57,9%
2010	99	39	39,4%	7	11	21	17,9%	28,2%	53,8%
2011	96	43	44,8%	5	12	26	11,6%	27,9%	60,5%
2012	70	29	41,4%	1	9	19	3,4%	31,0%	65,5%
2013	209	81	38,8%	12	26	43	14,8%	32,1%	53,1%
2014	44	18	40,9%	1	11	6	5,6%	61,1%	33,3%

A 404. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

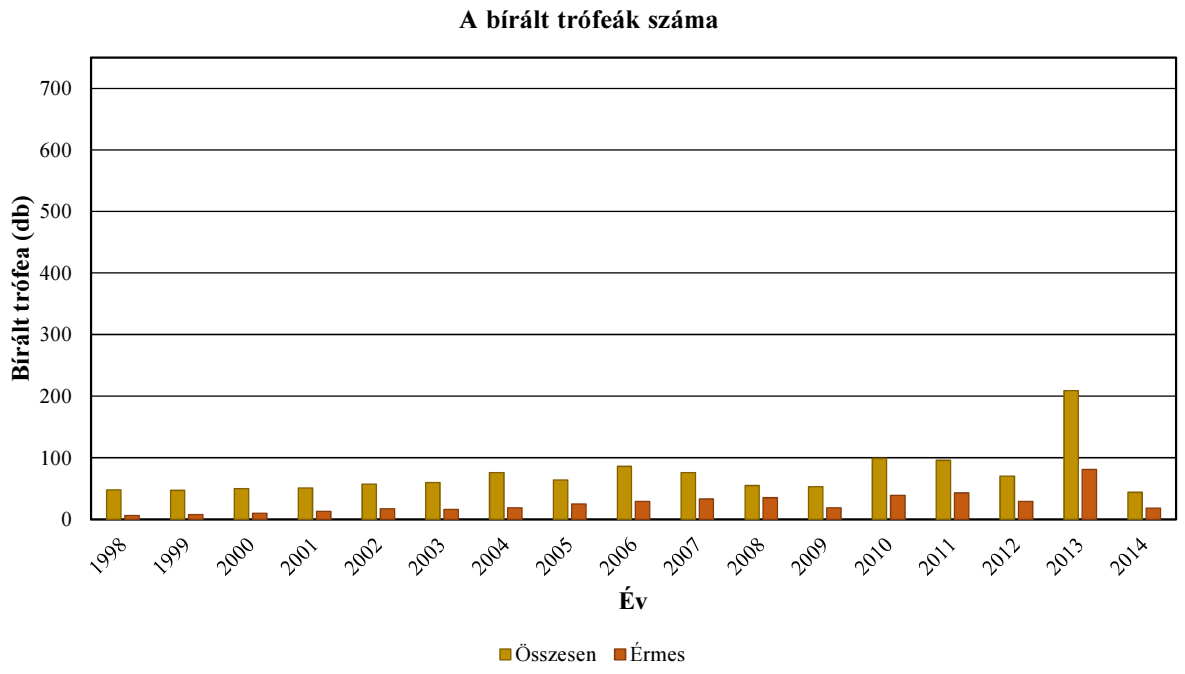

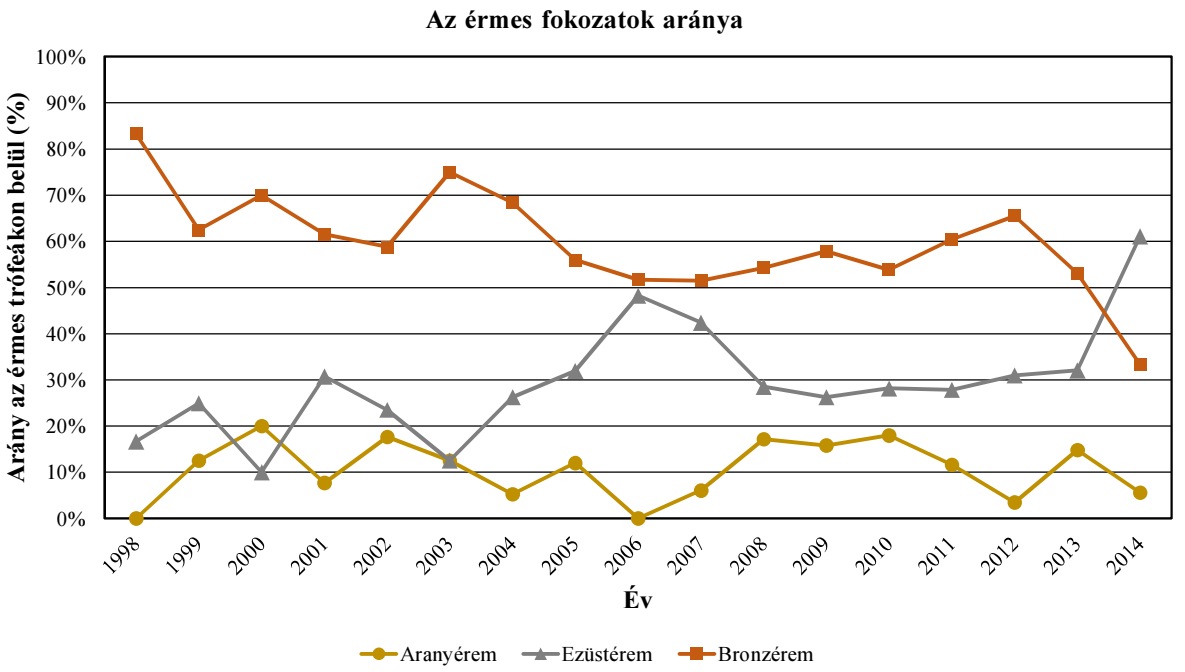

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

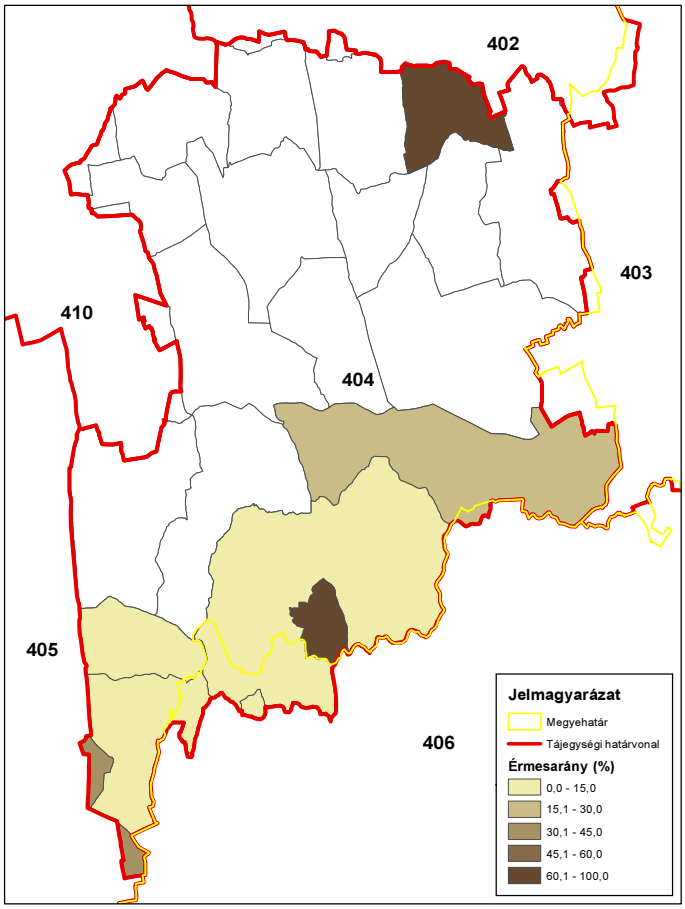

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

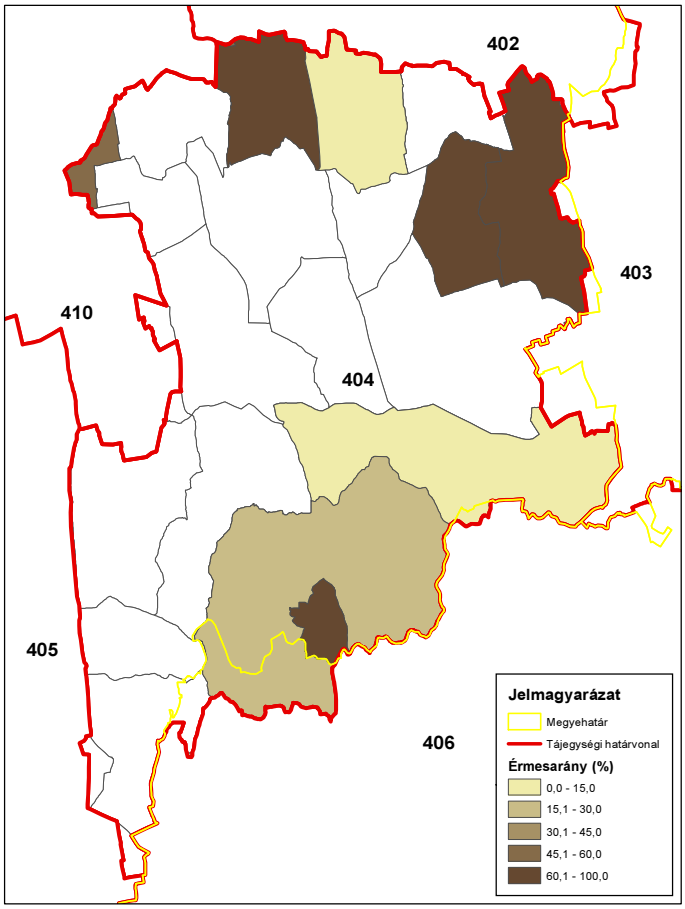

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

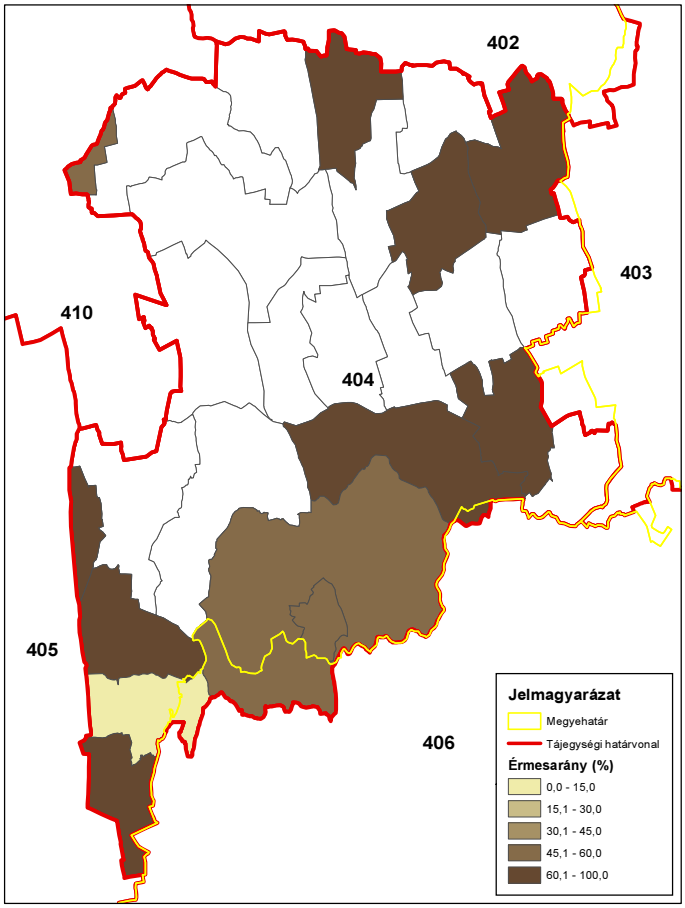

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

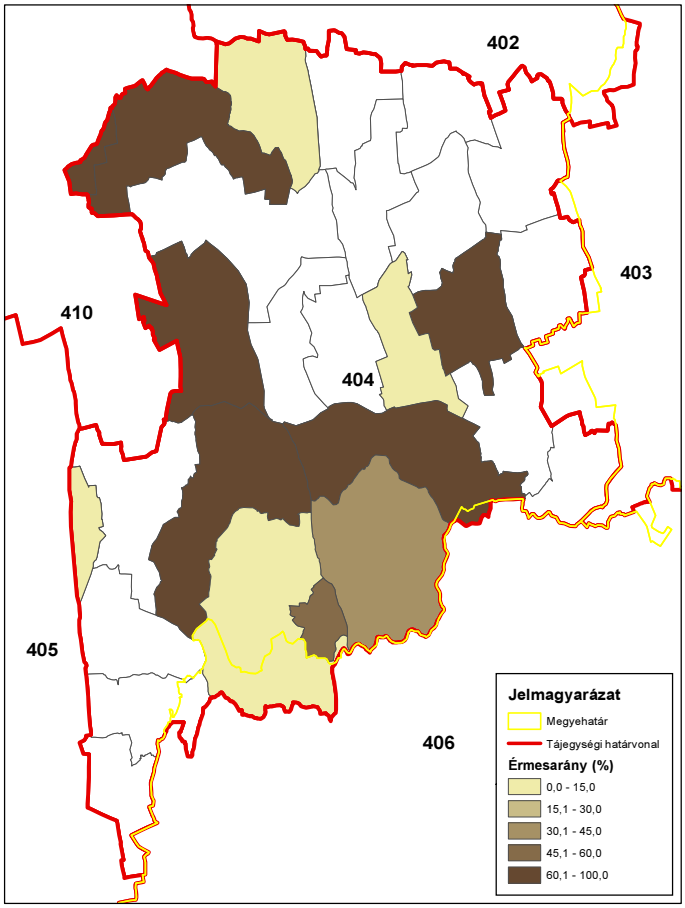

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység területén (404) a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között enyhén csökkent (1 → 0,7 ezer). Volt egy emelkedő periódus 1998-2004 között, de abban is volt egy visszaesés. A lelövések stagnálnak és nagyon alacsony szinten vannak (40 pld). Élő befogás nincs a tájegységben.
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között nincs összefüggés. A csökkenő állomány mellett stagnál a hasznosítás, de a hasznosítás nagyon alacsony szintű még most is, így nem veszélyezteti az állományt.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított aránya jól alakult a tájegységben, hogy csak lelövéssel hasznosítják a mezei nyúl populációt. Ez kedvező lehetne a további állomány alakulás szempontjából.
- A Dny-ÉK irányú tengely mentén a legmagasabb a terítéksűrűség, enyhe keleti túlsúly látható, ami megmarad az egész időszakban, ugyanakkor enyhe csökkenés tapasztalható 2007-től 2014-ig.
- Összességében a nyúl hasznosításának változását és a jelentett állomány alakulását nem lehet megítélni, hogy mennyire voltak összhangban, mert nagyon alacsony szintű a hasznosítás. Inkább úgy tűnik, hogy véletlenszerű a hasznosítás alakulása.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány növekedett 2010 környékéig (4% → 8%), de 2014-ben már csak 6% volt. Nagyon alacsony szintű a hasznosítás, inkább stagnálónak lehet tekinteni.
- A hasznosítás összetételében látható a lelövések kizárólagossága, ami kedvező lehet. Azonban az alacsony hasznosítás ellenére sem növekszik a populáció. Nem a hasznosítás oldaláról lehetne segíteni a mezei nyúl állományt.

A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység a teríték nagysága alapján, az ország gyenge mezei nyulas térségei közé tartozik. A mezei nyúl nem fontos tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak. Habár a lőtt vadból, a belföldi és a külföldi bérvadászatból származó bevétel is pozitív összefüggést mutat a nyúl hasznosítás mértékével. A mezei nyúl állománya csökkenő, míg a hasznosítása stagnál, és nagyon alacsony szinten van még így is. A fácán hasznosítással semmilyen kapcsolatot nem mutat a mezei nyúl teríték alakulása, ami arra utal, hogy lényegében véletlenszerűen (nem tudatosan gazdálkodnak velük) hasznosítják az apróvadat ebben a tájegységben. Az erdős területek magas aránya (27%), a nagyméretű és növekvő vaddisznó, illetve a jelentős ragadozó állomány is okozhatja a mezei nyúl állomány csökkenését.
- A nyúlgazdálkodás terén nem igazán éri meg befektetni, mivel ebből az állományból ekkora hasznosítási szint mellett nem térül meg. Néhány beavatkozás azonban hasznos lehet a nagyvad és a mezei nyúl szempontjából is.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	981	39	0	**39**	100,0%	0,0%	**4,0%**
1999	915	49	0	**49**	100,0%	0,0%	**5,4%**
2000	820	33	0	**33**	100,0%	0,0%	**4,0%**
2001	709	45	0	**45**	100,0%	0,0%	**6,3%**
2002	890	33	0	**33**	100,0%	0,0%	**3,7%**
2003	1 015	53	0	**53**	100,0%	0,0%	**5,2%**
2004	1 110	58	0	**58**	100,0%	0,0%	**5,2%**
2005	905	35	0	**35**	100,0%	0,0%	**3,9%**
2006	750	28	0	**28**	100,0%	0,0%	**3,7%**
2007	894	51	0	**51**	100,0%	0,0%	**5,7%**
2008	810	56	0	**56**	100,0%	0,0%	**6,9%**
2009	730	56	0	**56**	100,0%	0,0%	**7,7%**
2010	605	48	0	**48**	100,0%	0,0%	**7,9%**
2011	652	51	0	**51**	100,0%	0,0%	**7,8%**
2012	657	51	0	**51**	100,0%	0,0%	**7,8%**
2013	678	48	0	**48**	100,0%	0,0%	**7,1%**
2014	680	40	0	**40**	100,0%	0,0%	**5,9%**
Változás	-30,7%	2,6%	-	2,6%	0,0%	-	48,0%
Minimum	605	28	0	28	100,0%	0,0%	3,7%
Maximum	1 110	58	0	58	100,0%	0,0%	7,9%

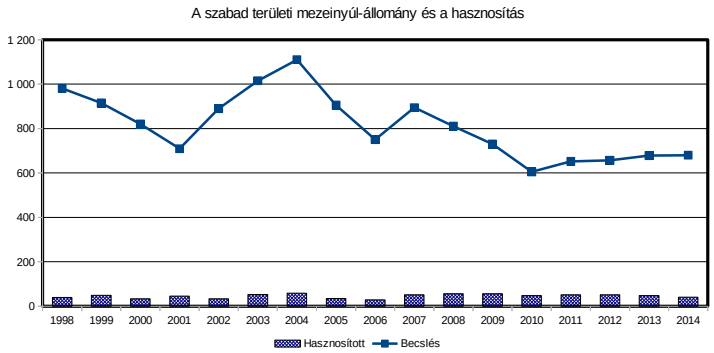

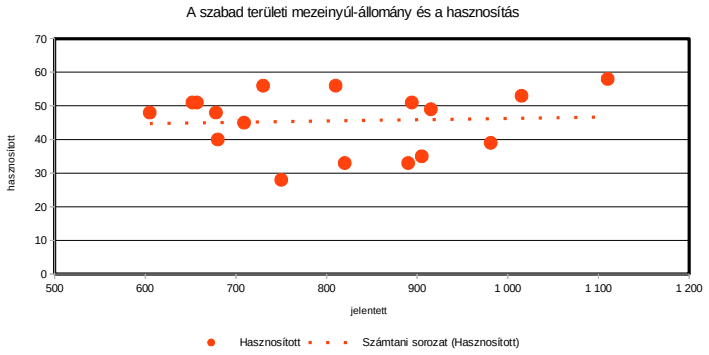

A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **404**

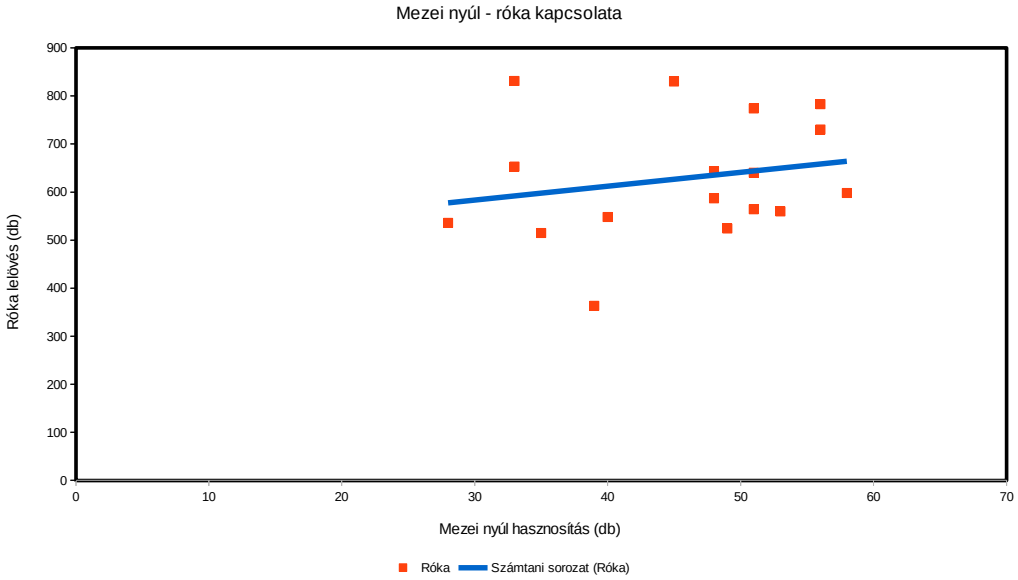

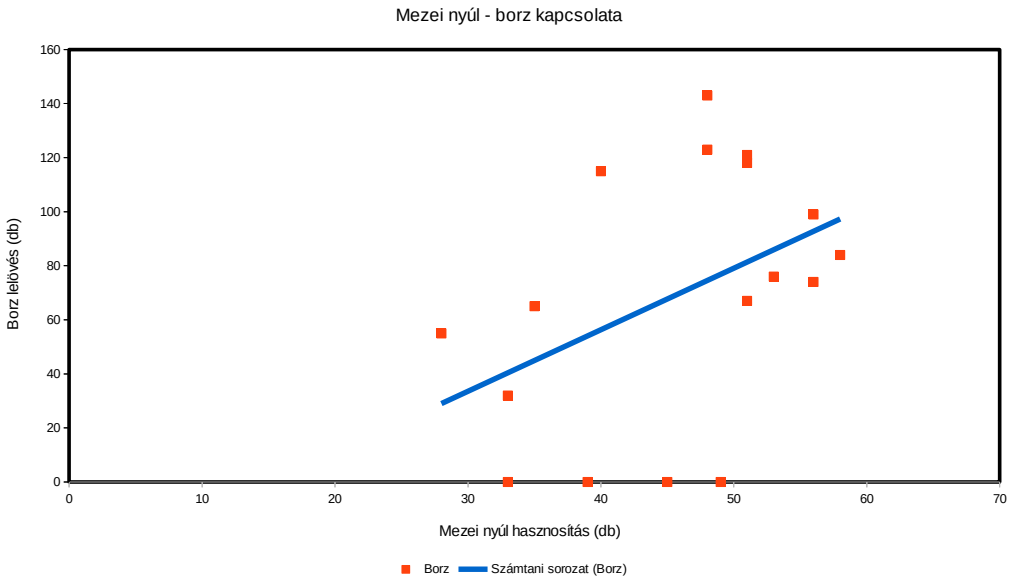

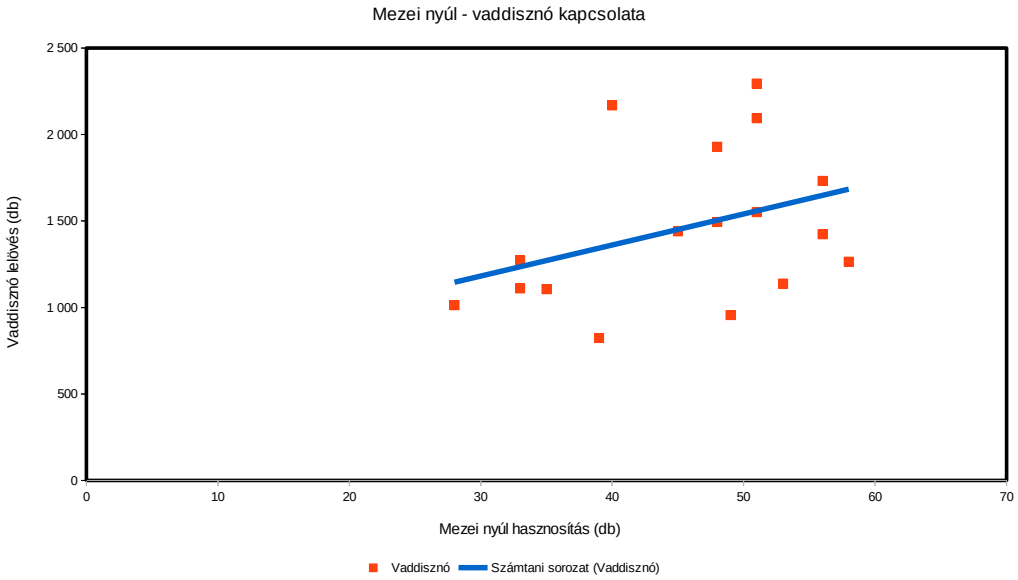

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2007

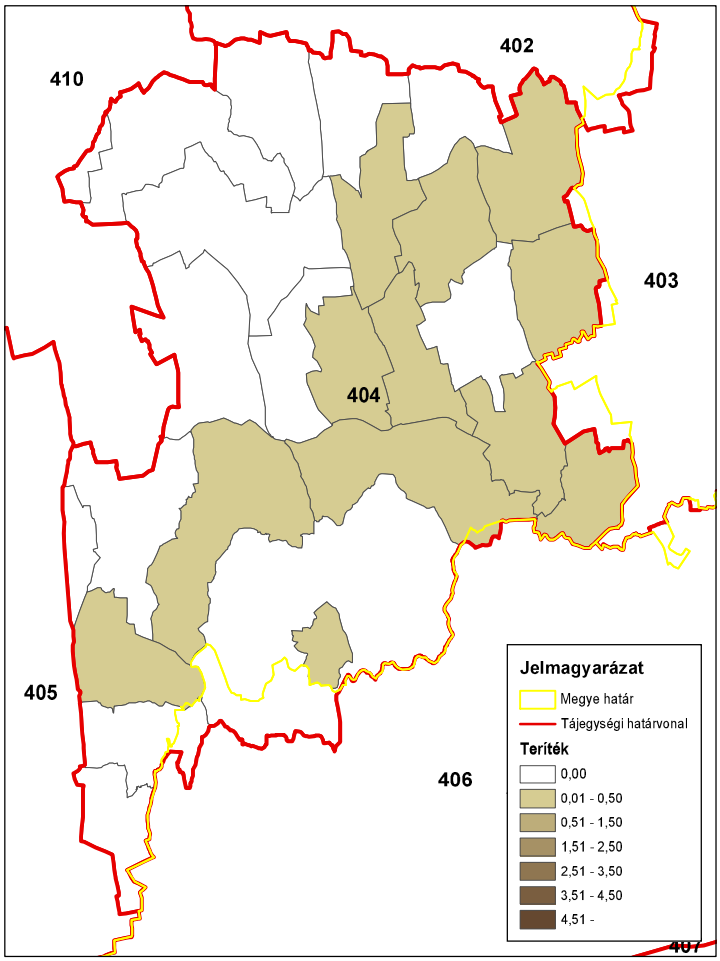

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2008

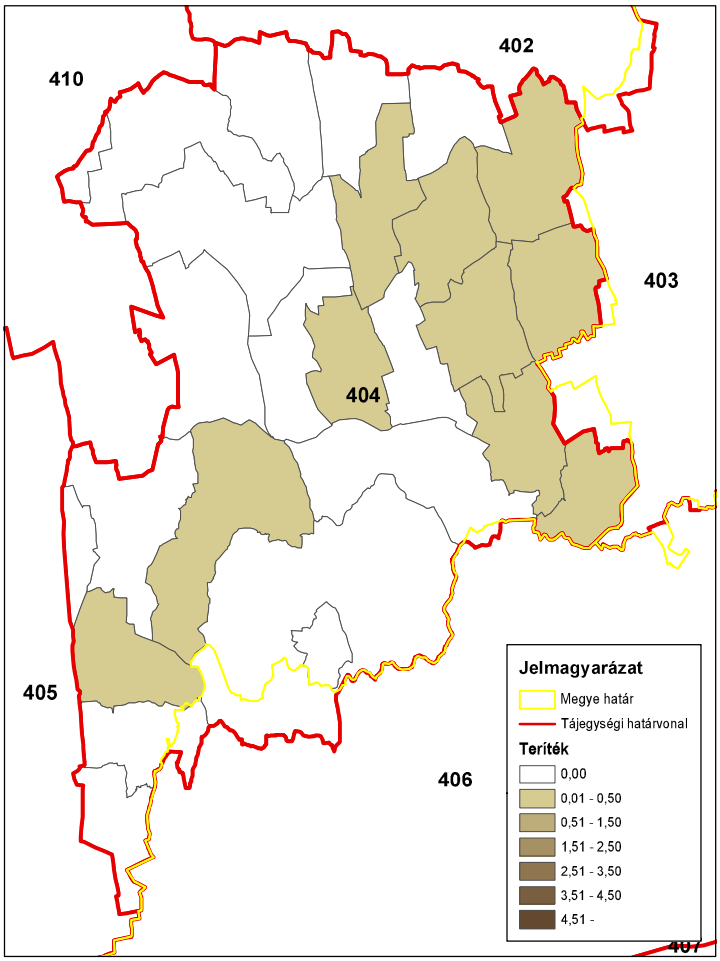

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2009

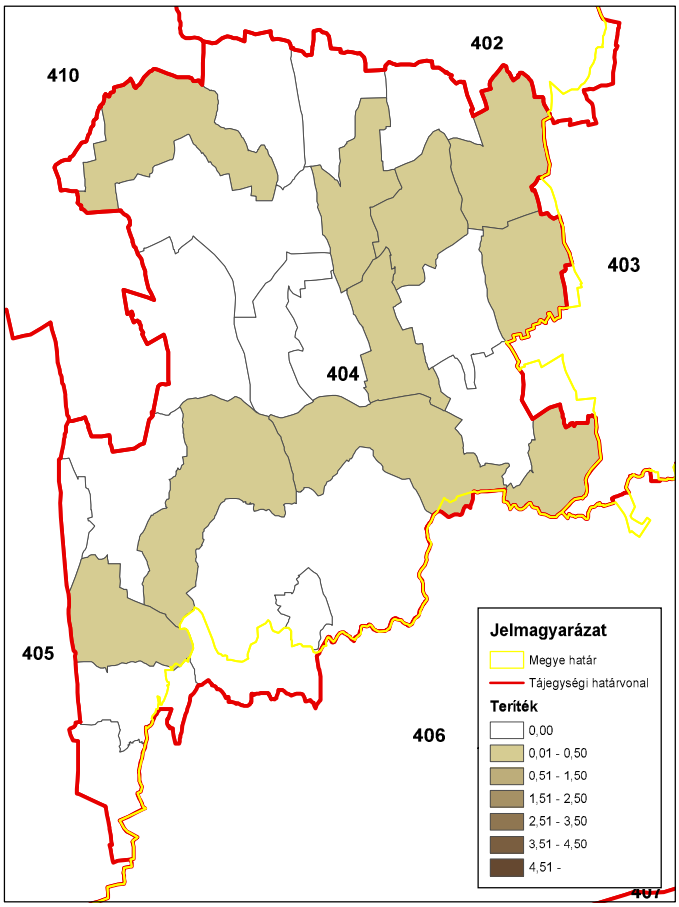

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2010

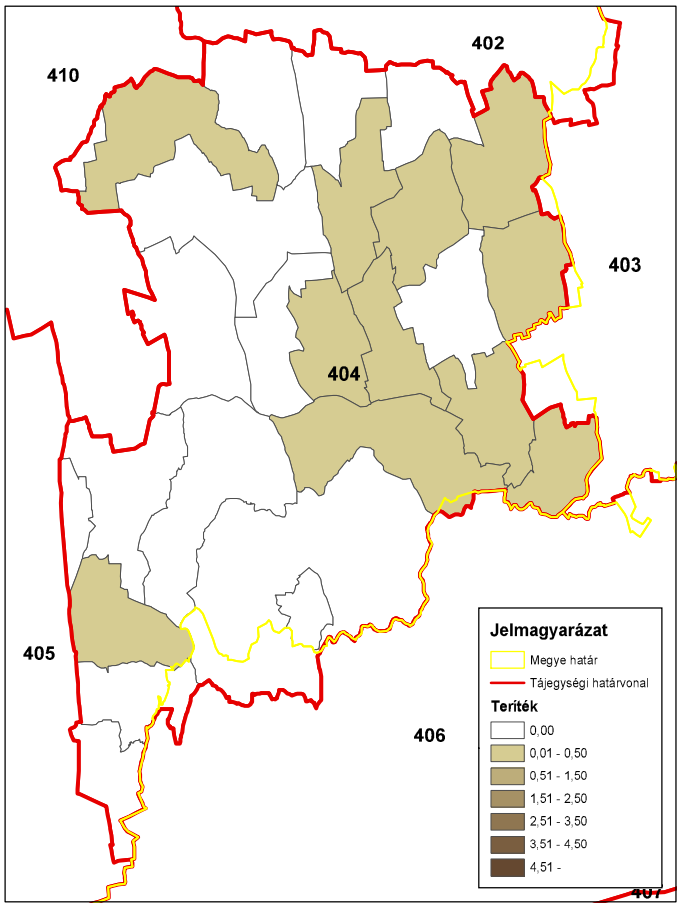

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2011

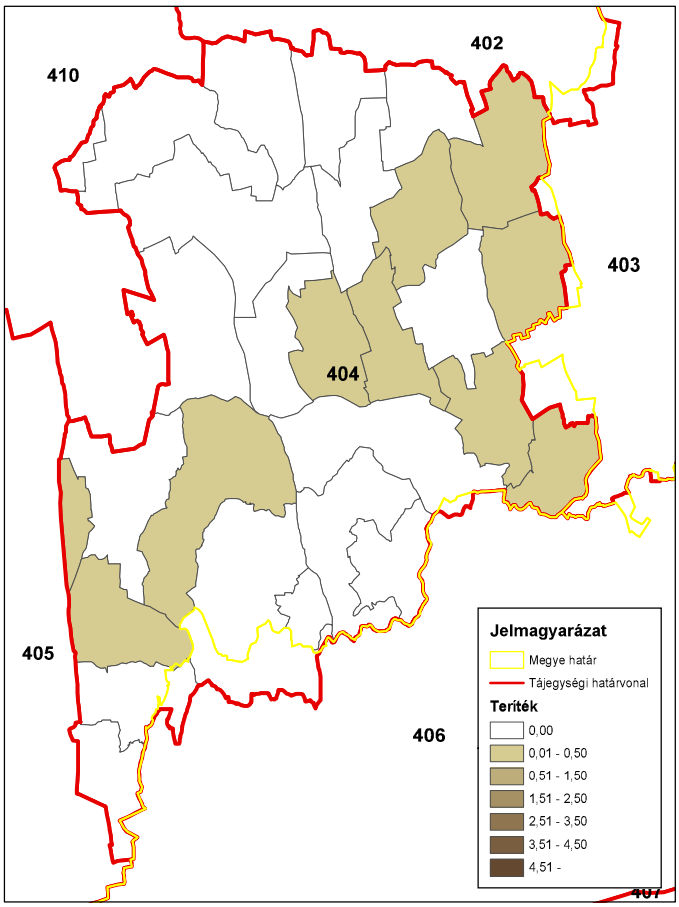

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2012

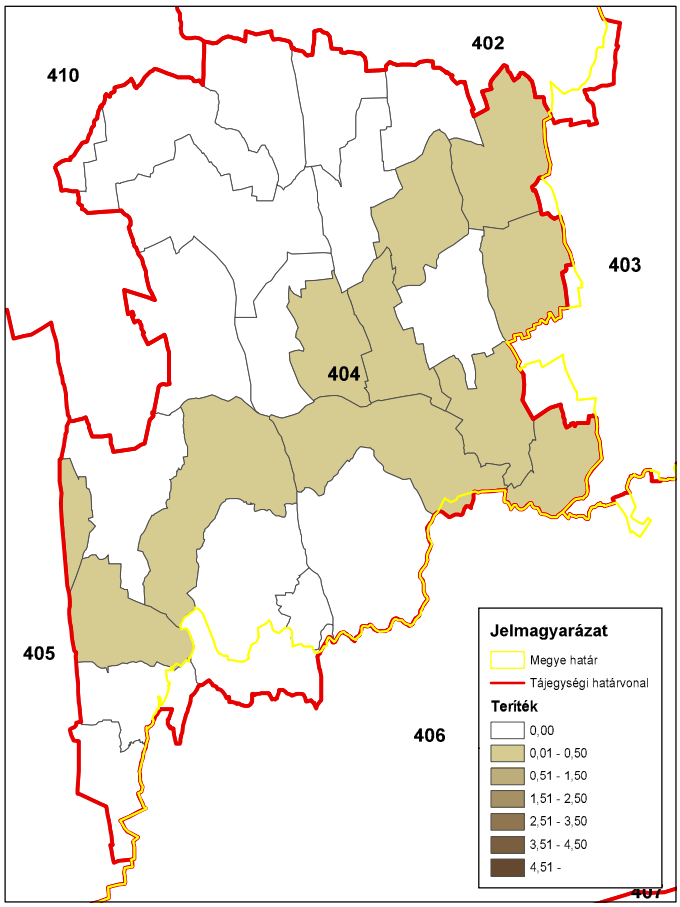

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2013

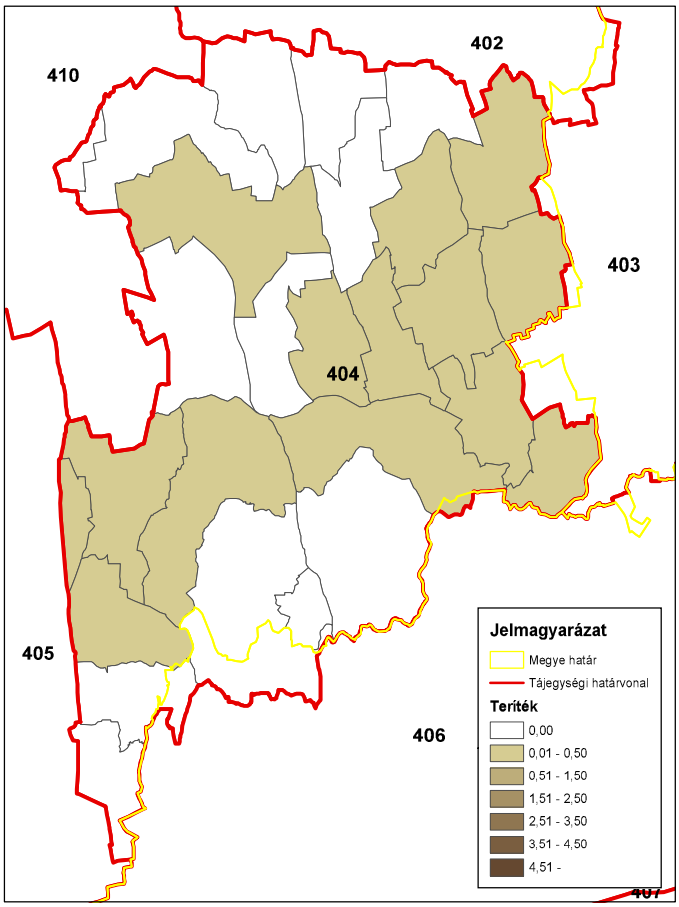

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2014

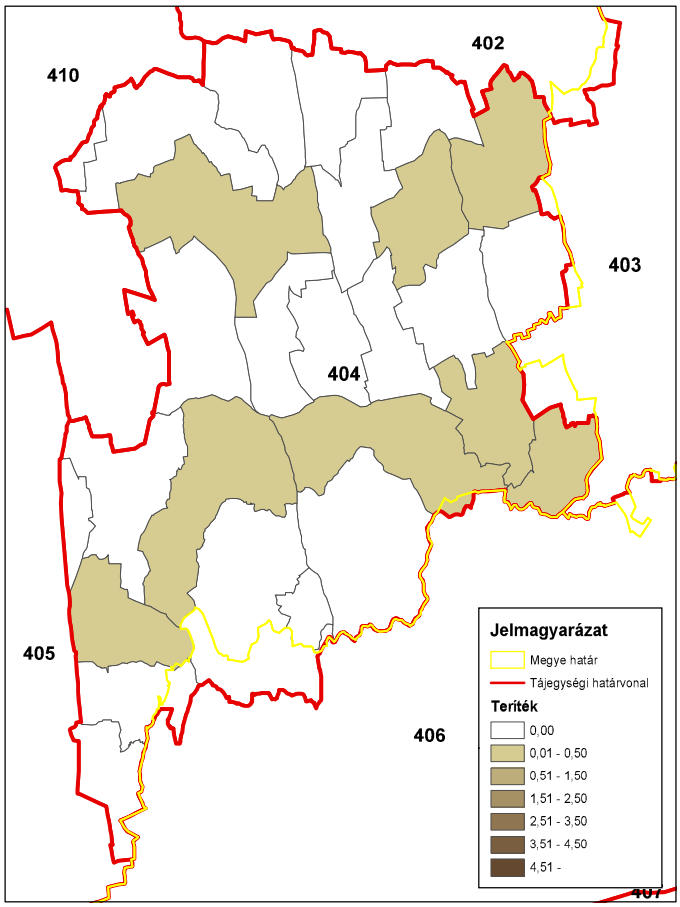

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-Somogyi vadgazdálkodási tájegységben (404) a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban csökkenő trendet követett (5.1 ezer → 3 ezer; -42%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma jelentős ingadozásokat mutatott (0 - 6.1 ezer).
- A teríték az első ciklus első éveiben emelkedést mutatott, majd az elért szinten maradt (összességében 862 → 2.2 ezer; 156.4%).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható, hogy a terítéksűrűség éves mintázatai enyhén módosulnak évről-évre. Feltűnő a hasznosítást egyáltalán nem végző egységek váltakozása az időben.
- A Zselic-közép-Somogyi vadgazdálkodási tájegységben az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya csökkent, a kibocsátás ingadozott, míg a teríték egy kezdeti növekedés után stabilizálódott. Ezek alapján a fácán vadászati-vadgazdálkodási jelentősége szinten maradhat, vagy lassan tovább csökkenhet.
- A tájegység területén a szabadterületi fácán állomány átlagos sűrűsége a korábban meghatározott küszöbérték (4 db/km^2) alá csökkent, ami alatt a megelőző tervezési ciklusokban a fácán vadászatát a hatóság nem engedélyezte.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás ingadozásokkal, de növekedett (16.9% → 74.7%; 341.7%). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás erősen ingadozott (33.9-83.5%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év első ciklusában ingadozásokkal csökkenő, míg a másodikban folyamatosan növekedő trendet mutatott (összességében 16.9% → 34.1%; 101.9% növekedés). A kibocsátás időszakos visszaesése esetén, ill. a szabadterületi állomány csökkenése és stabil teríték mellett, már fennállhat a szabadterületi állomány túlhasznosításának veszélye, de ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-Somogyi vadgazdálkodási tájegység a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett létszám szerint az alsó negyedében (44/52), a teríték szerint az átlag alatti negyedében (37/52) található. A fácán kibocsátás jelentős ingadozása mellett, a szabadterületi állomány csökkenése, ill. a teríték stabil fenntartása tapasztalható. A jövőben a jelenlegi szint fennmaradása vagy a további lassú csökkenés jelezhető előre.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	5 100	0	862	16,9%	-	**16,9%**
1999	4 810	0	957	19,9%	-	**19,9%**
2000	4 725	3 000	2 056	43,5%	68,5%	**24,5%**
2001	4 240	3 600	2 054	48,4%	57,1%	**23,0%**
2002	4 680	3 690	2 700	57,7%	73,2%	**34,0%**
2003	5 080	6 100	2 245	44,2%	36,8%	**8,2%**
2004	4 790	5 900	2 253	47,0%	38,2%	**10,1%**
2005	4 110	5 900	2 396	58,3%	40,6%	**15,2%**
2006	4 340	6 100	2 067	47,6%	33,9%	**5,5%**
2007	4 700	4 700	2 408	51,2%	51,2%	**21,2%**
2008	4 943	2 400	1 695	34,3%	70,6%	**19,7%**
2009	4 390	2 400	2 004	45,6%	83,5%	**29,2%**
2010	3 805	2 400	1 761	46,3%	73,4%	**27,4%**
2011	3 590	2 400	1 802	50,2%	75,1%	**30,1%**
2012	3 275	3 425	2 052	62,7%	59,9%	**31,3%**
2013	3 075	3 900	2 166	70,4%	55,5%	**32,4%**
2014	2 960	4 000	2 210	74,7%	55,3%	**34,1%**
Változás	-42,0%	33,3%	156,4%	341,7%	-19,4%	101,9%
Minimum	2 960	0	862	16,9%	33,9%	5,5%
Maximum	5 100	6 100	2 700	74,7%	83,5%	34,1%

A fácánállomány és a hasznosítás

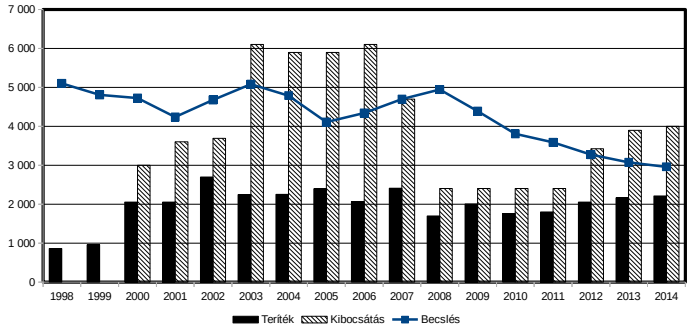

A fácánállomány és a hasznosítás

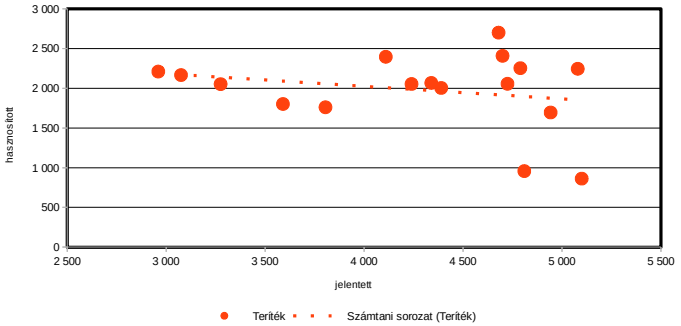

A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **404**

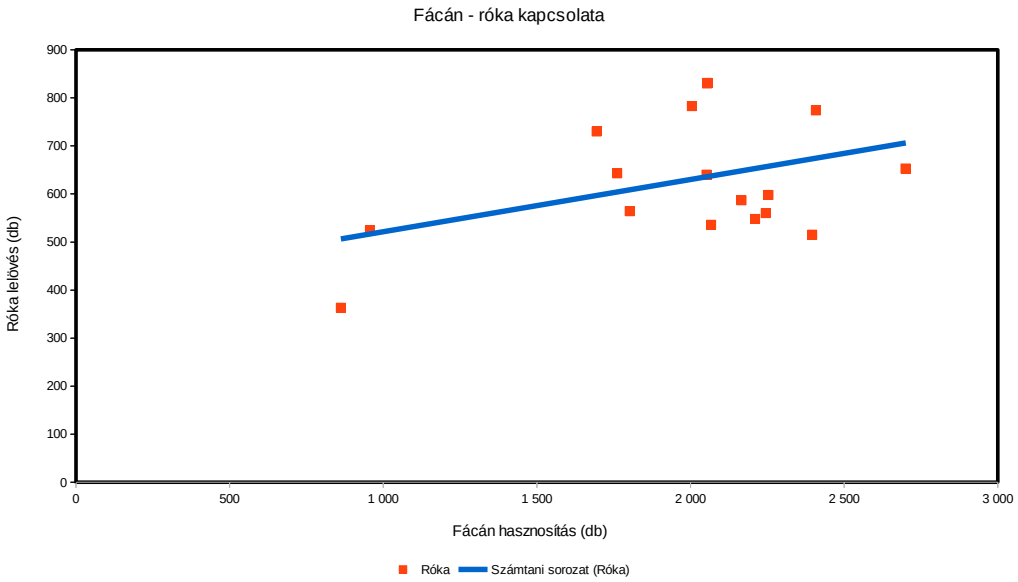

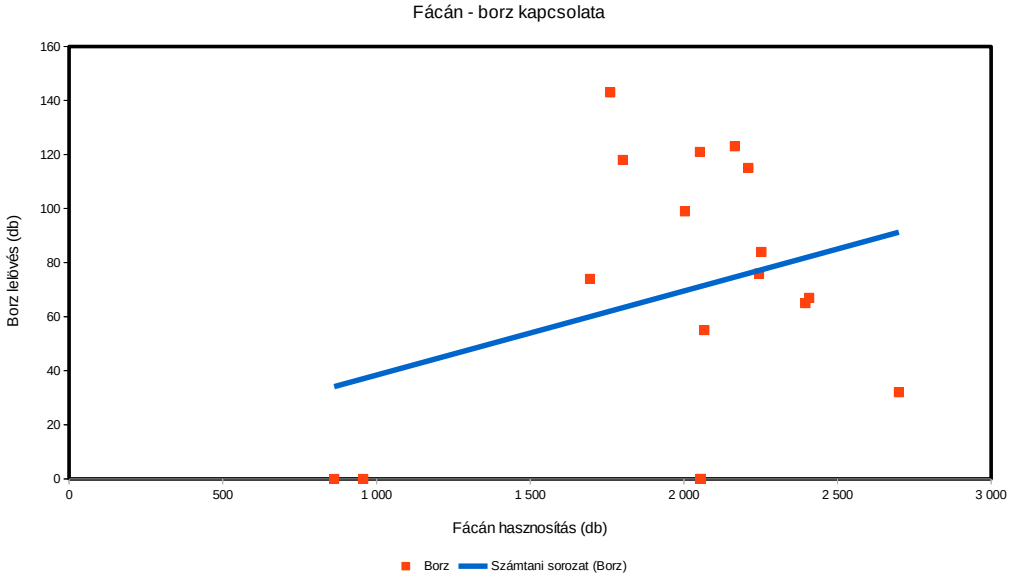

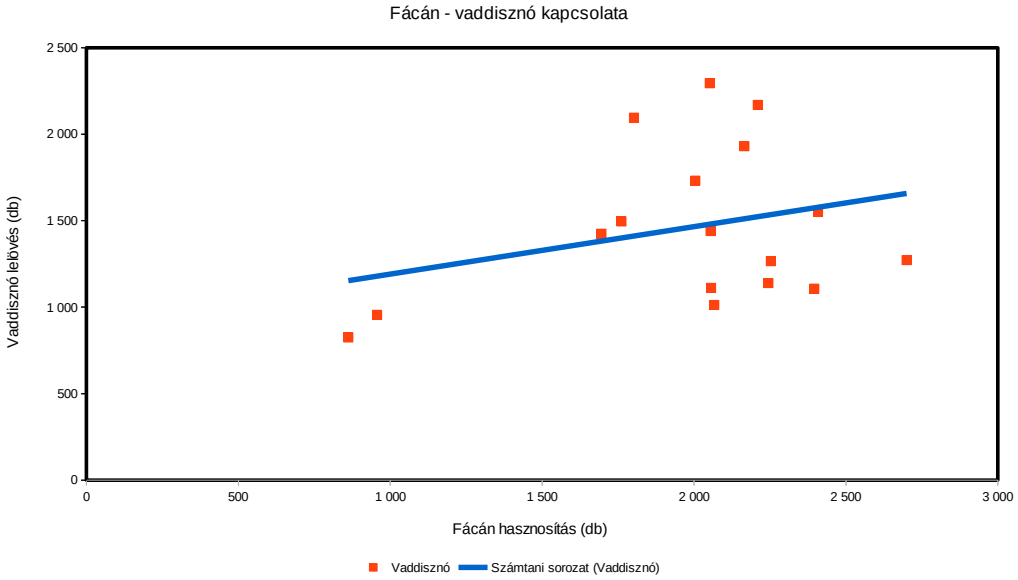

Fácán (teríték - db/km^2) 2007

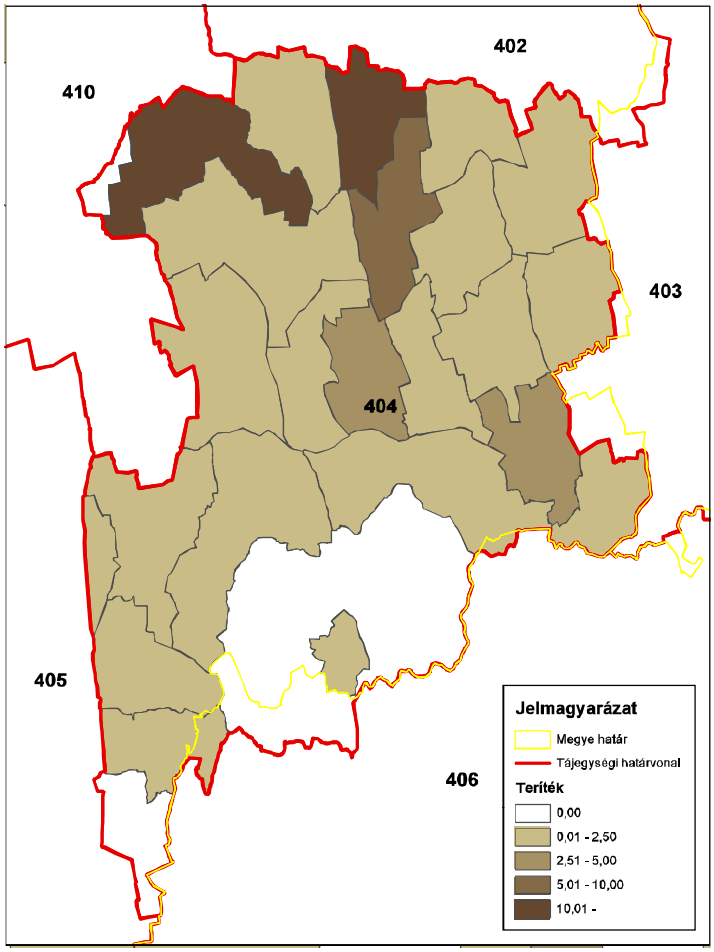

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2008

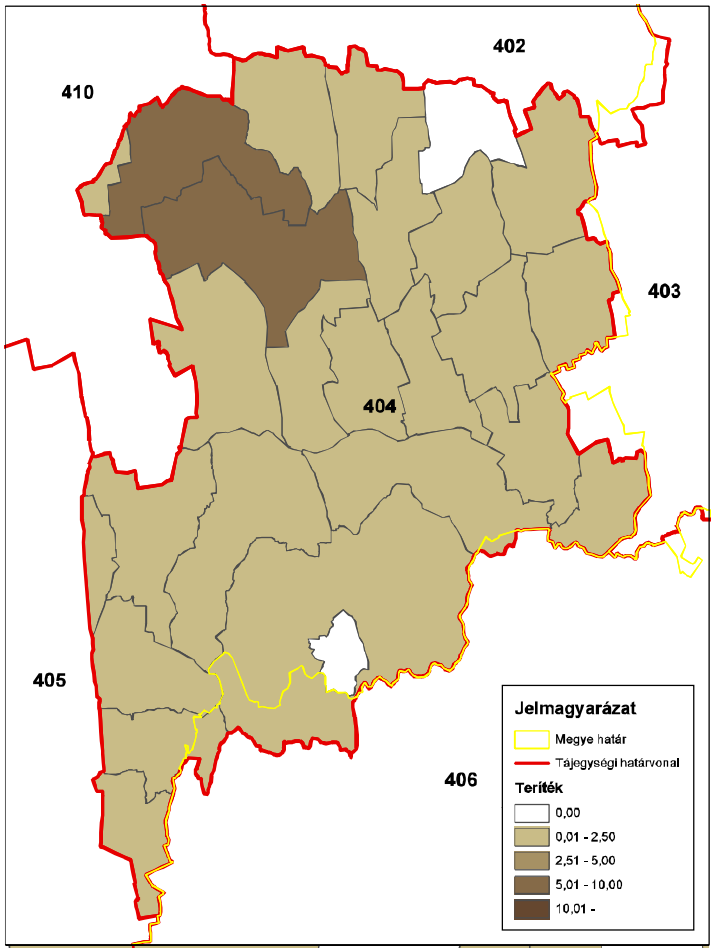

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2009

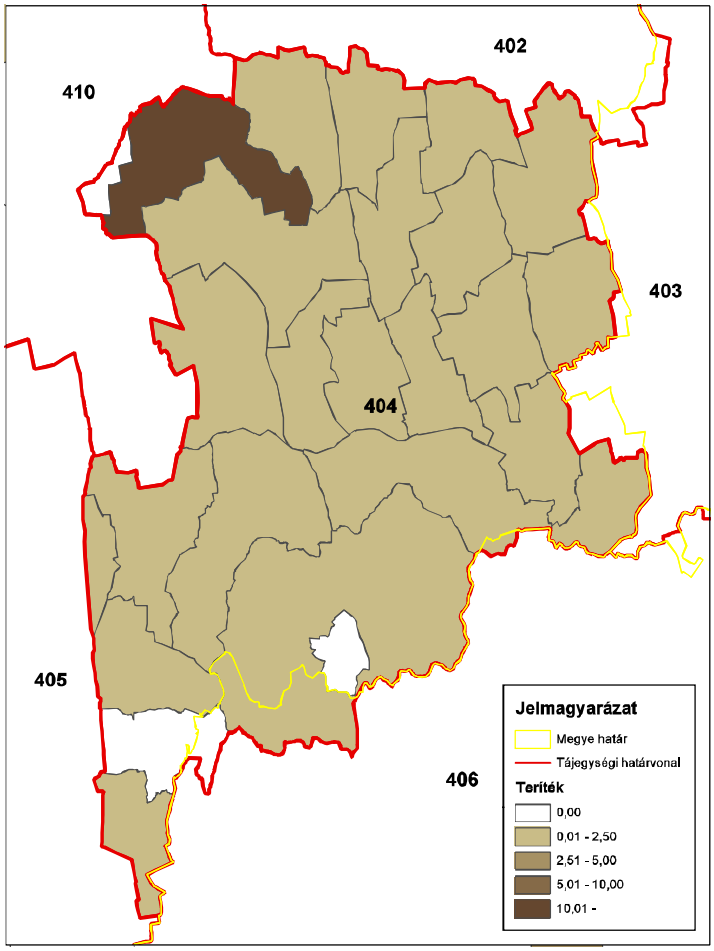

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2010

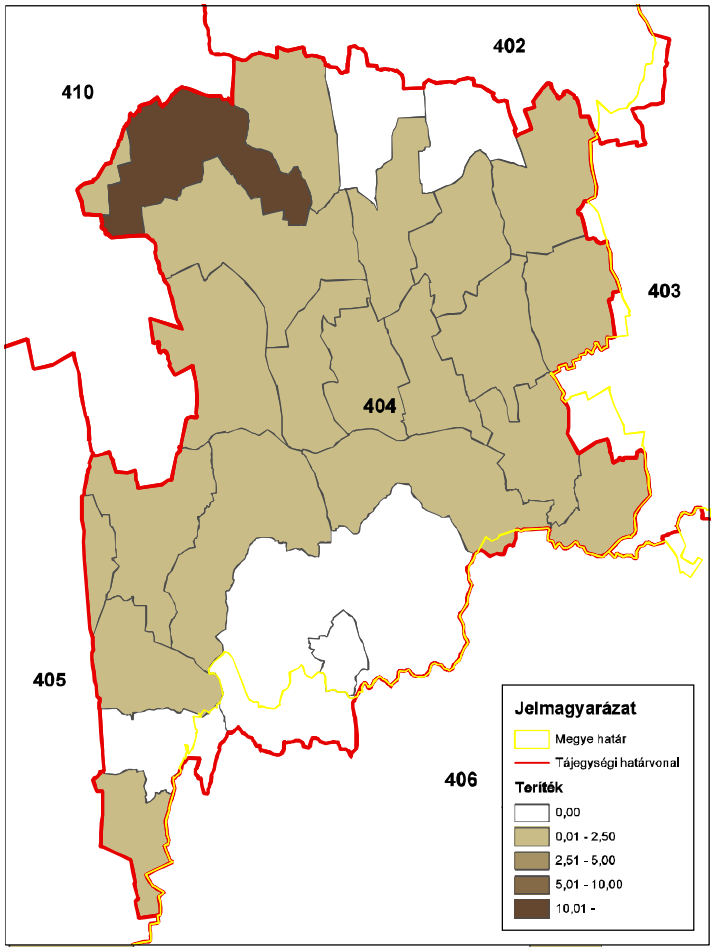

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2011

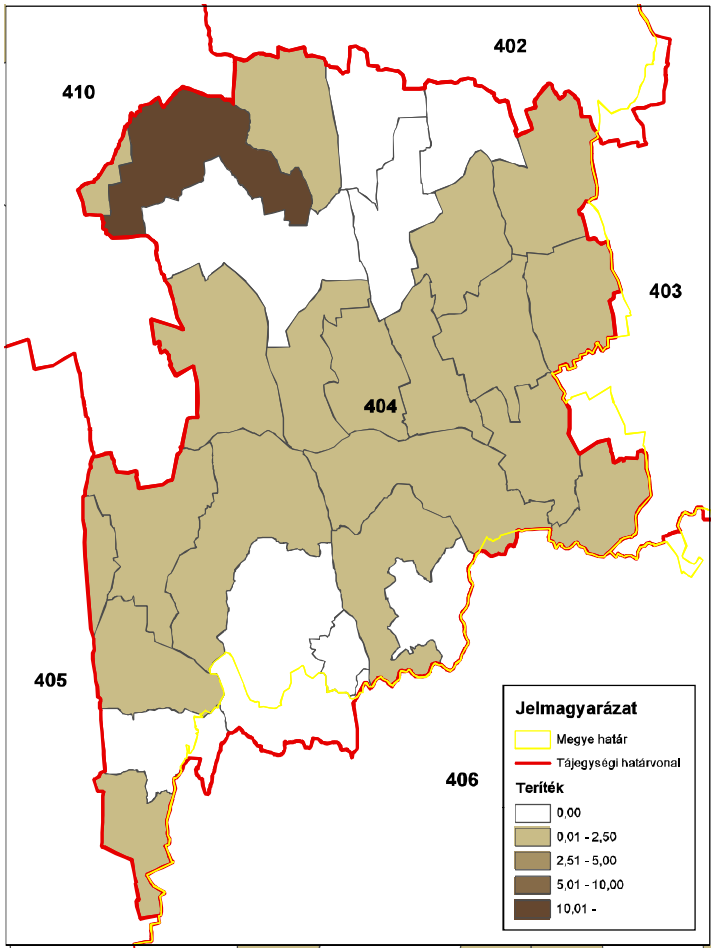

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2012

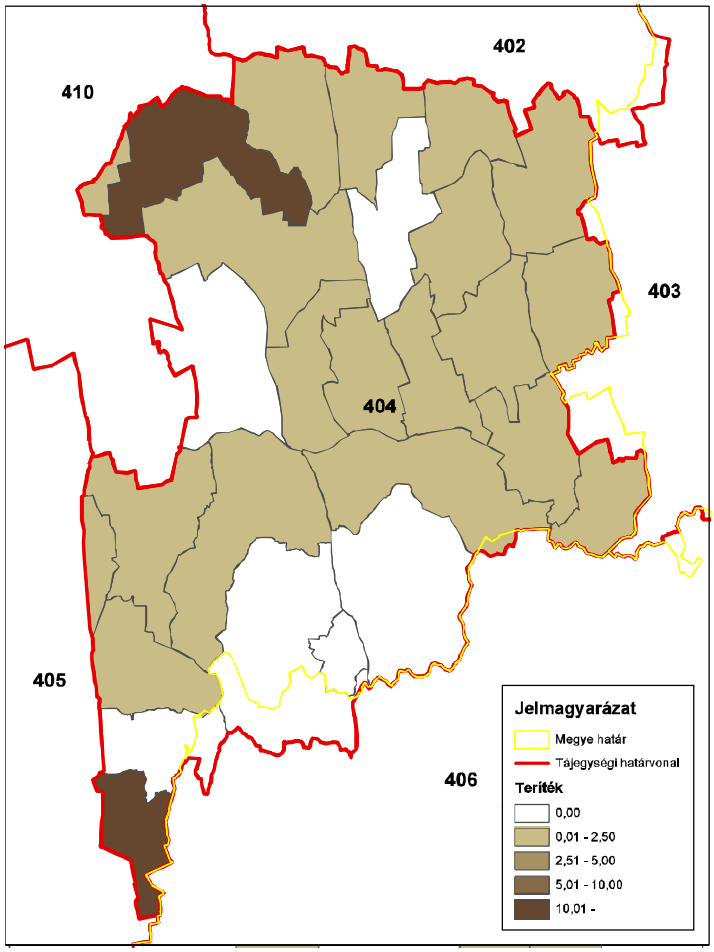

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2013

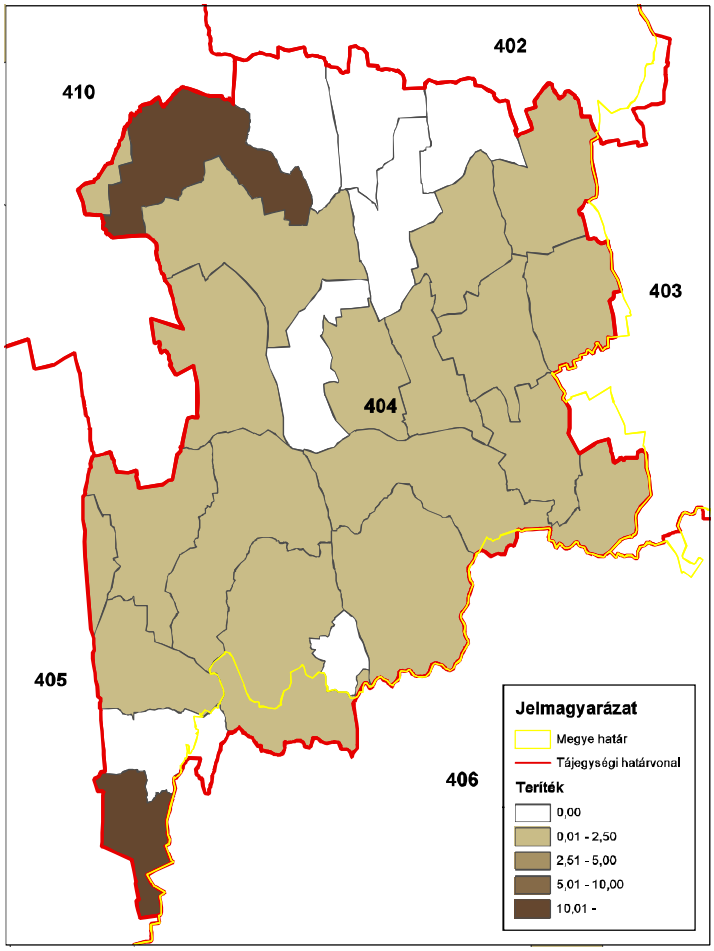

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2014

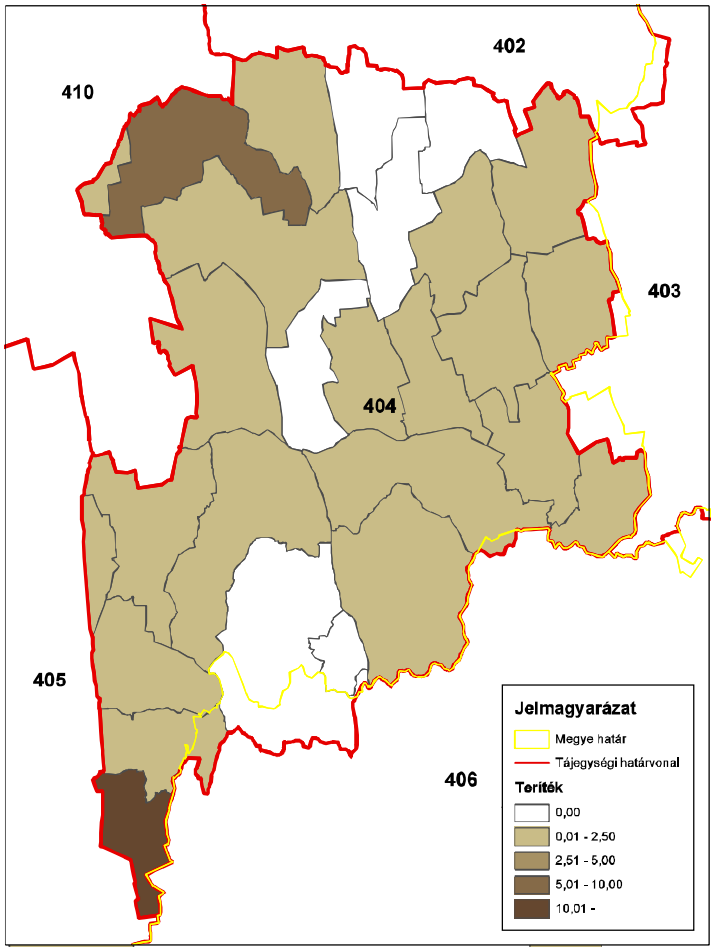

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **404**

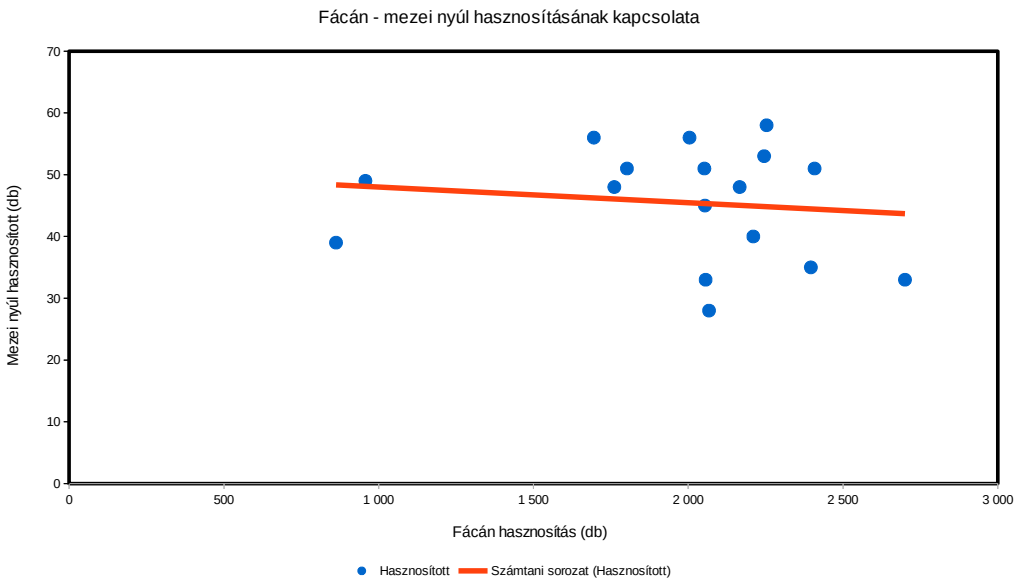

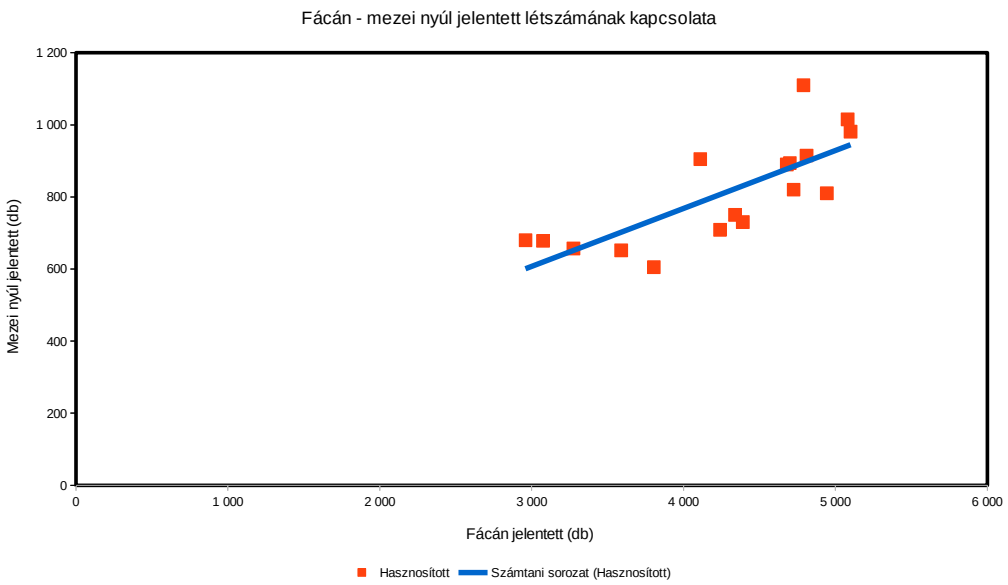

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása
Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben
• **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma két kiugró értéktől eltekintve alacsony volt (0-220 pld.). • **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig ingadozó volt (66-120 pld.), a monitoring program keretében negyedére csökkent. • **Vetési lúd**: Terítéke 0-7 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Nagy lilik**: 0-5 pld. között alakult az elejtés. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Tőkés réce**: 100-3400 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Ingadozó adatsor. A röptetett réce vadászata a 2000-es évek elején vált jelentőssé. A lelövések száma 1500-4000 pld. közötti értékre állt be. • **Szárcsa**: Lelövése 0-67 pld. között alakult. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Balkáni gerle**: Terítéke 20-240 pld. Erősen ingadozó adatsor. • **Örvös galamb**: Lelövés 2-51 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben
• A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység (404) egyetlen jelentős egyéb hasznos apróvadfaja a röptetett réce. Terítéke növekvő és több ezres nagyságrendű. A többi faj terítéke vadászati szempontból is elhanyagolható.

A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	220	0	111	7	5	374	0	6	15	0	0	39	95	51
1999	10	0	120	3	1	395	22	4	28	13	0	37	145	13
2000	10	0	116	2	0	522	0	4	13	7	0	55	142	32
2001	215	0	91	0	0	374	961	10	24	21	0	67	124	22
2002	0	0	102	0	0	366	2 859	8	5	5	0	37	20	2
2003	0	0	93	6	0	341	3 440	7	4	23	0	27	65	18
2004	10	0	77	0	0	257	3 791	13	16	6	5	8	120	18
2005	21	0	113	0	0	259	1 550	8	13	4	3	11	77	11
2006	10	0	88	0	0	216	3 200	0	8	0	0	23	64	33
2007	19	0	102	0	0	214	3 152	0	5	0	0	8	47	11
2008	10	0	66	2	0	267	1 822	0	5	0	0	13	54	15
2009	28	0	0	0	0	207	2 083	0	12	0	0	2	56	25
2010	33	0	22	0	0	2 869	2 130	0	11	0	0	8	81	37
2011	20	0	28	0	0	236	4 916	0	12	0	0	6	90	20
2012	28	0	28	1	0	3 378	2 515	0	0	0	0	7	25	15
2013	18	0	41	0	2	175	1 556	0	0	0	0	20	237	26
2014	33	0	31	0	0	101	4 037	0	0	0	0	0	107	6
Változás	-85,0%	-	-72,1%	-100,0%	-100,0%	-73,0%	18250,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	12,6%	-88,2%
Minimum	0	0	0	0	0	101	0	0	0	0	0	0	20	2
Maximum	220	0	120	7	5	3 378	4 916	13	28	23	5	67	237	51
Átlagos	40,3	0,0	72,3	1,2	0,5	620,6	2237,3	3,5	10,1	4,6	0,5	21,6	91,1	20,9

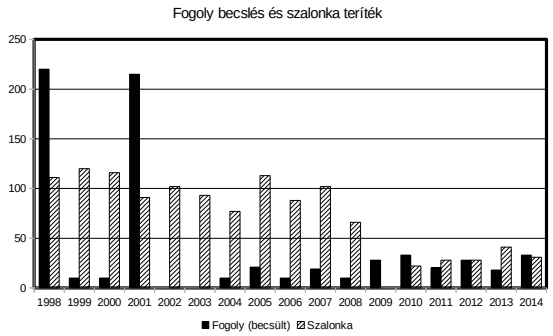

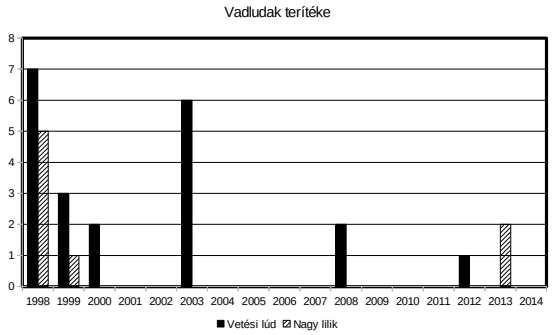

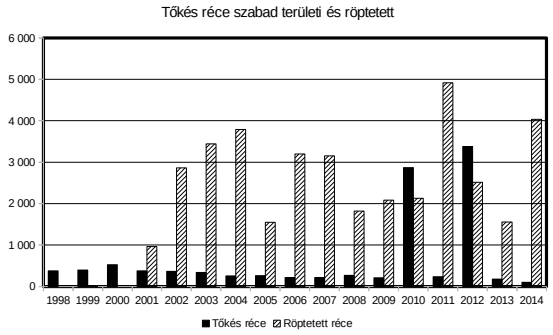

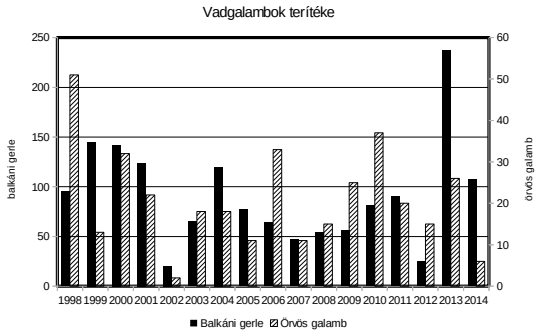

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

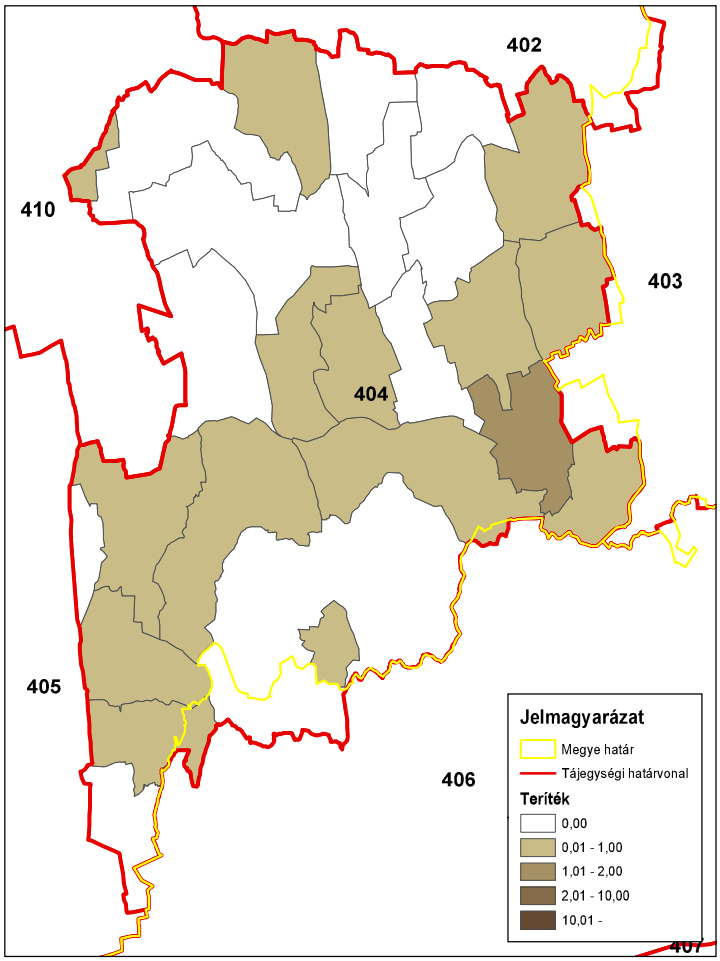

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

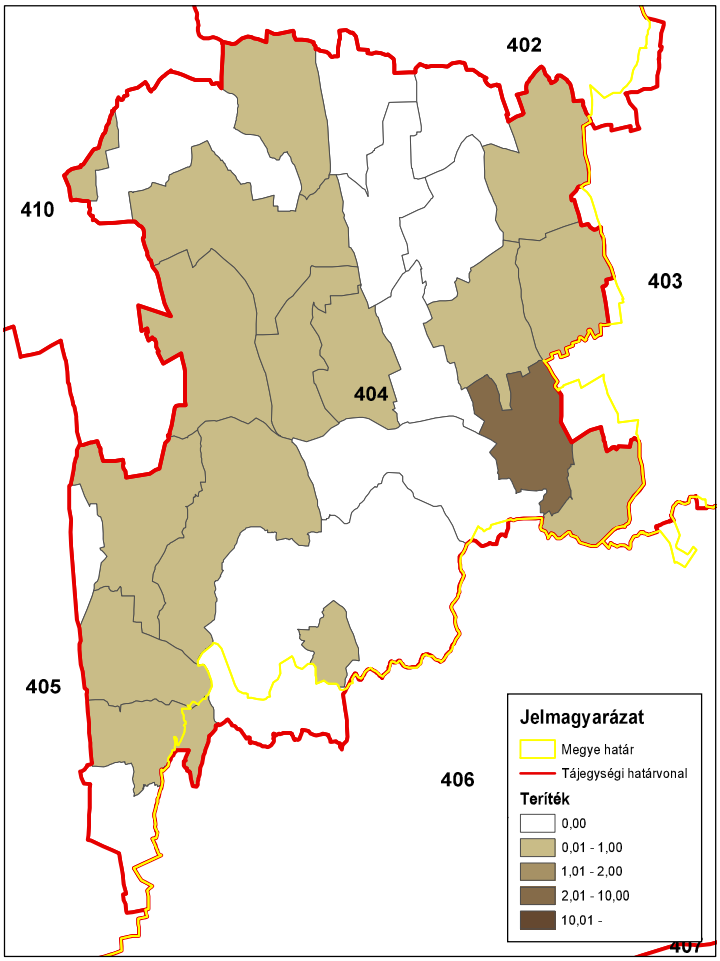

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

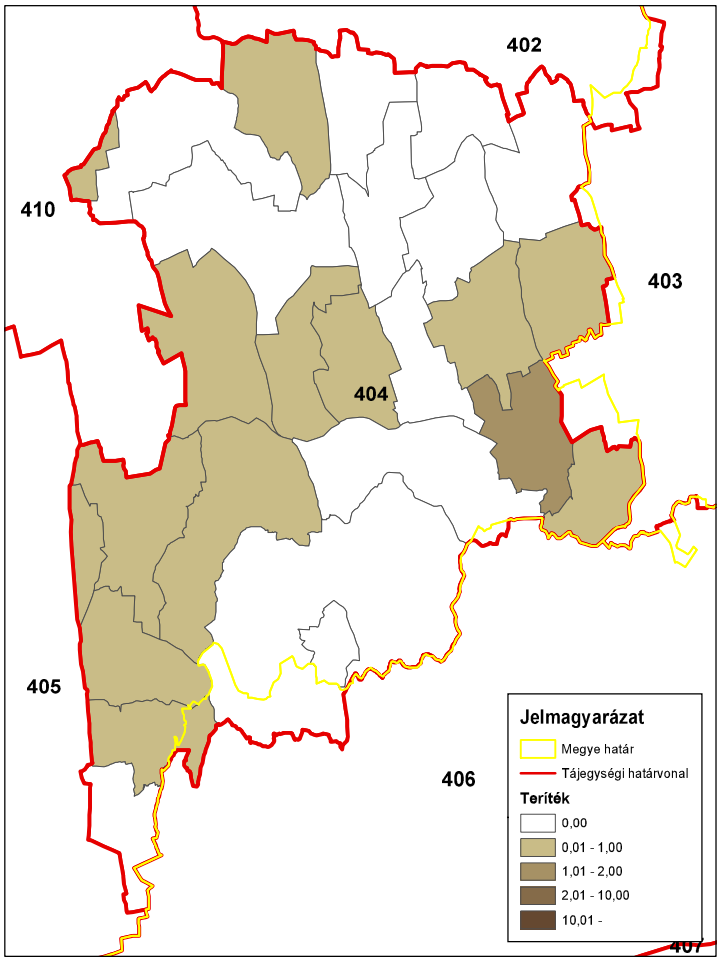

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

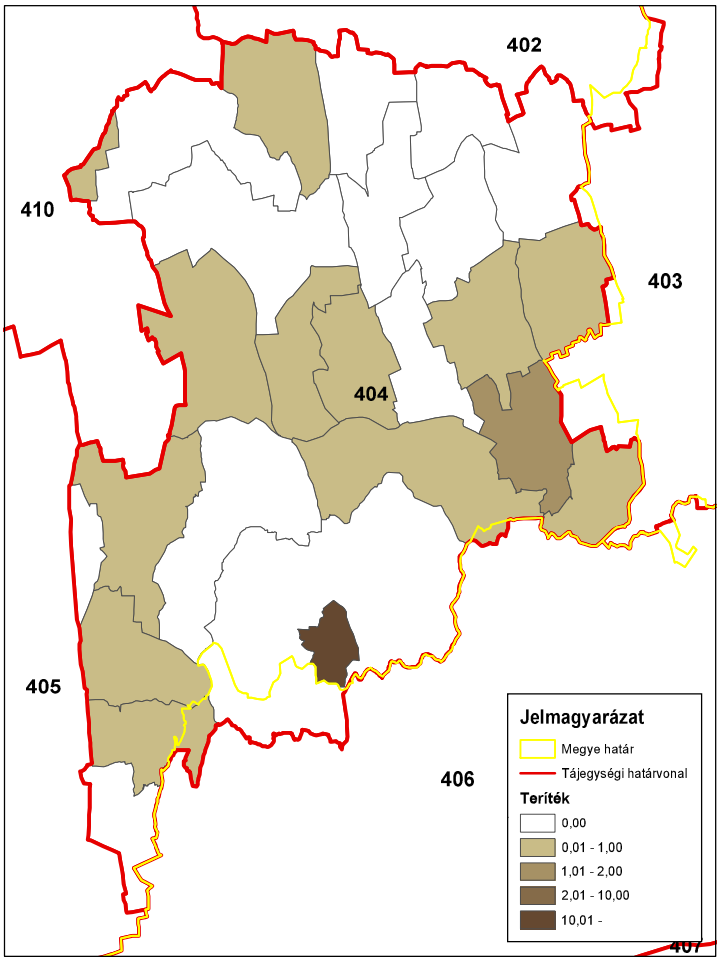

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

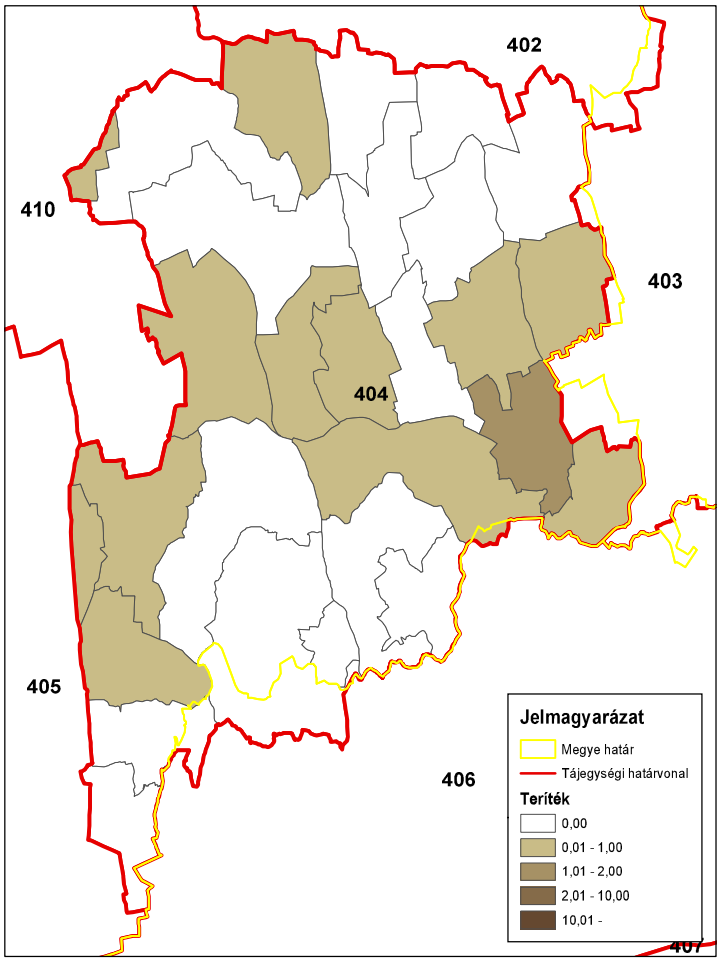

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

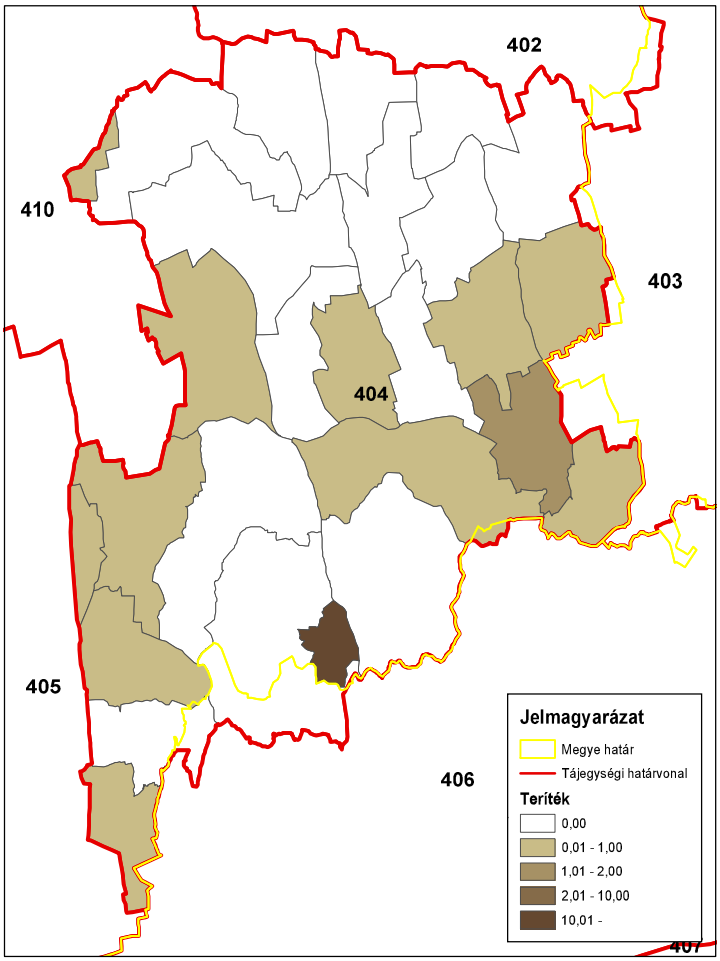

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

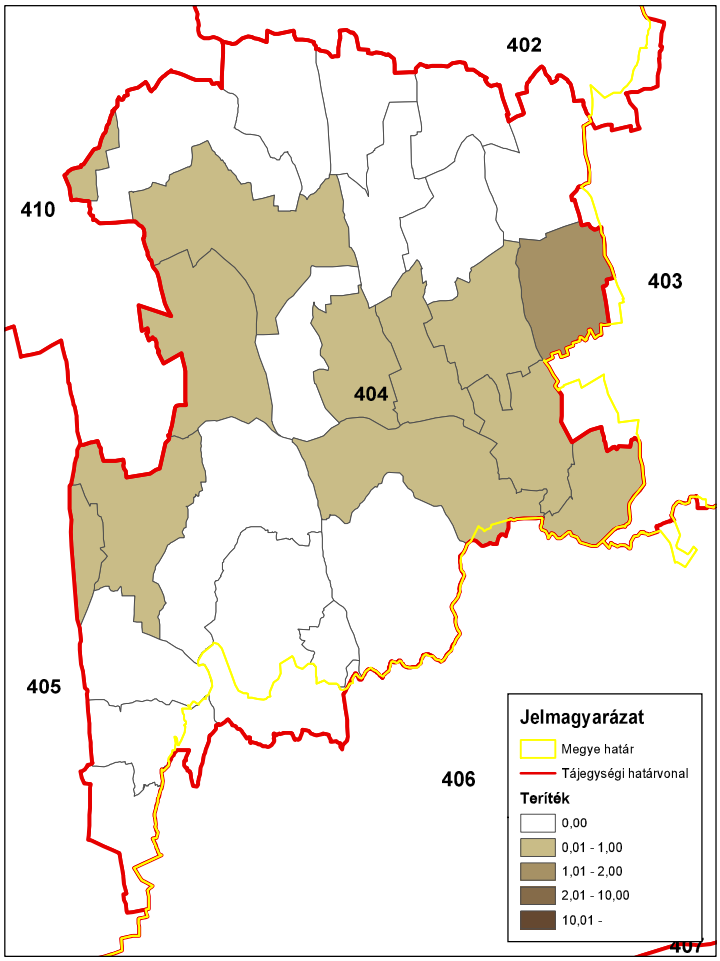

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

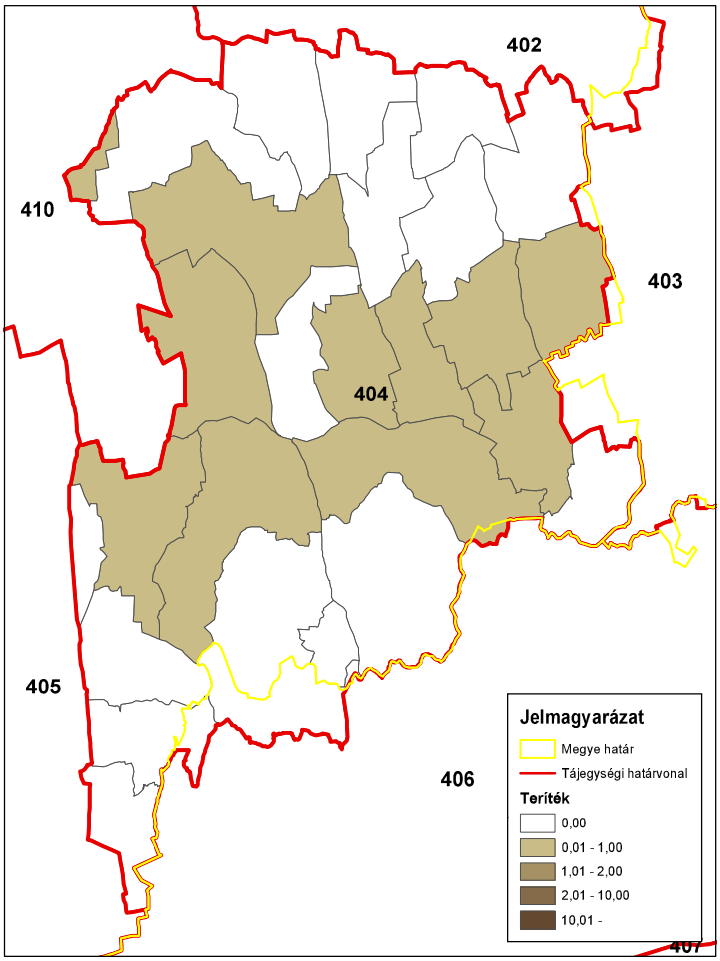

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** Terítéke az 1998 és 2014 közötti időszakban mintegy felére csökkent (207 → 107 pld.).
- **Szarka:** A szarka lelövések száma csökkenő képet mutatott (240 → 86 pld.)
- **Szajkó:** A szajkó elejtések száma csökkenő volt (300 → 150 pld.).
- **Róka**: A róka terítéke ingadozó volt (350-800 pld.).
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta lelövése emelkedett (32 → 143 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma a töredékére csökkent (-80%).
- **Kóbor macska:** A lelövések száma a töredékére csökkent (-80%).
- **Házi görény:** Terítéke jelentéktelen, 0 és 19 pld. között változik a tájegységben.
- **Nyest**: Terítéke jelentéktelen, 1 és 19 pld. között változik a tájegységben.
- **Üregi nyúl:** Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Pézsmapocok:** Utoljára 2003-ban volt elejtés (5 pld.), nincs jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Aranysakál**: 2008-ban jelent meg a vadgazdálkodási tájegységben. A lelövések azóta folyamatosak és jelentősen növekednek (7 → 89 pld.). Terítéke a tájegységben már meghaladta a kóbor állatokét és megközelítette a borzét (2014-ben 115 pld.).
- **Nyestkutya**: Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben (404) legfontosabb vadfajaink közül a mezei nyúl terítéke az alsó, a fácáné és az őzé az átlag alatti, míg a gímé és a vaddisznóé is az átlag feletti negyedbe tartoznak. Ez magyarázza, hogy a tájegységen belül a varjúfélék és kistestű menyétfélék gyérítésével szinte egyáltalán nem foglalkoztak. A ragadozó, vagy rabló életmódot folytató fajok közül csak a borz és az aranysakál terítéke növekedett az elmúlt időszakban. A sakál terítéke már megközelítette a borzét és várható, hogy a közeli jövőben a róka után a második leggyakoribb szőrmés ragadozója lesz a tájegységnek. A ragadozó fajok gyérítésére a tájegységben a jelenleginél nagyobb figyelmet kell fordítani. A varjúfélék és a menyétfélék esetében ez elsősorban a tájegység azon területein igaz, ahol azt az apróvadállomány megköveteli. A róka és az aranysakál gyérítése az őz szaporulatának védelme érdekében is fontos. Az aranysakál állományának csökkentéséhez legalább a 2-es, a rókánál legalább a 1.5-es gyérítési ráta elérése szükséges. A róka terítéksűrűsége térben és időben is változatosan alakult a tájegységben, de a magasabb terítéksűrűséget (1.5 pld/km^2 felett) elérő vadgazdálkodási egységek száma csökkent. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. A ragadozó, vagy rabló életmódú fajokra nemcsak az apróvad védelme érdekében kell a jövőben nagyobb nyomást gyakorolni a tájegységben, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **404**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	207	240	291	363	0	247	197	3	1	0	0	0	0	0
1999	180	148	350	524	0	288	188	19	8	0	4	0	0	0
2000	173	222	337	831	0	349	226	2	6	0	0	0	0	0
2001	163	257	403	830	0	353	322	1	10	0	0	0	0	0
2002	161	180	210	653	32	210	189	0	2	0	9	0	0	0
2003	118	91	189	560	76	229	150	4	8	0	5	0	0	0
2004	169	118	241	598	84	155	61	0	3	0	0	0	0	0
2005	117	93	209	515	65	125	112	0	5	0	0	0	0	0
2006	79	83	166	536	55	145	87	11	13	0	0	0	0	0
2007	122	133	251	774	67	182	130	12	10	0	0	0	0	0
2008	113	124	236	730	74	187	177	9	12	0	0	7	0	0
2009	184	174	280	783	99	152	90	9	12	0	0	10	0	0
2010	151	142	239	643	143	72	63	10	17	0	0	6	0	0
2011	120	145	217	564	118	90	81	8	19	0	0	20	0	0
2012	112	115	165	640	121	58	69	3	4	0	0	35	0	0
2013	105	83	110	587	123	36	45	1	10	0	0	74	0	0
2014	107	86	168	548	115	49	40	2	6	0	0	89	0	0
Változás	-48,3%	-64,2%	-42,3%	51,0%	259,4%	-80,2%	-79,7%	-33,3%	500,0%	-	-100,0%	1171,4%	-	-
Minimum	79	83	110	363	0	36	40	0	1	0	0	0	0	0
Maximum	207	257	403	831	143	353	322	19	19	0	9	89	0	0
Átlagos	140,1	143,2	238,9	628,2	68,9	172,2	131,0	5,5	8,6	0,0	1,1	14,2	0,0	0,0

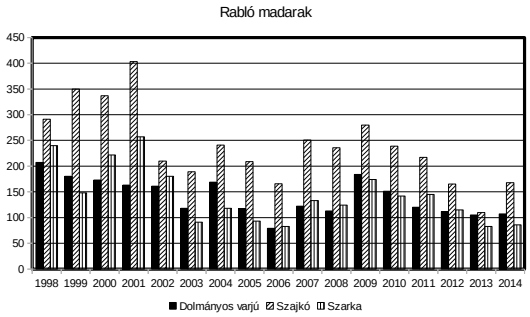

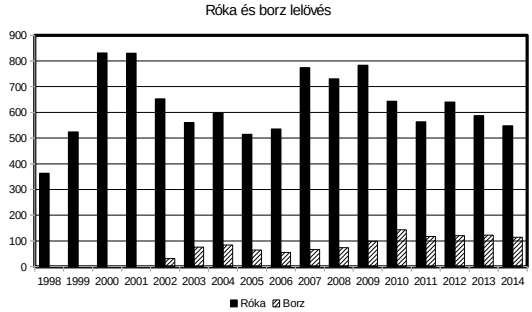

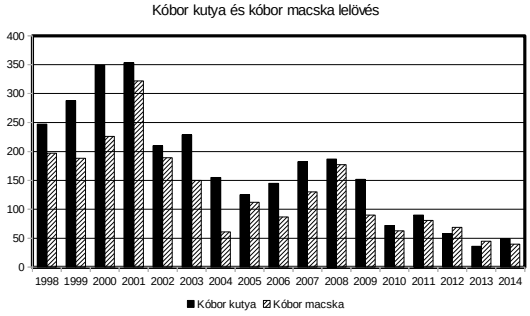

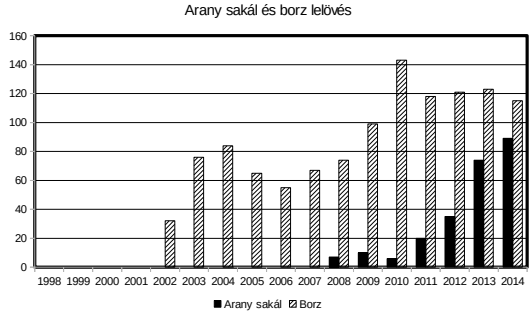

Róka (teríték - db/km^2) 2007

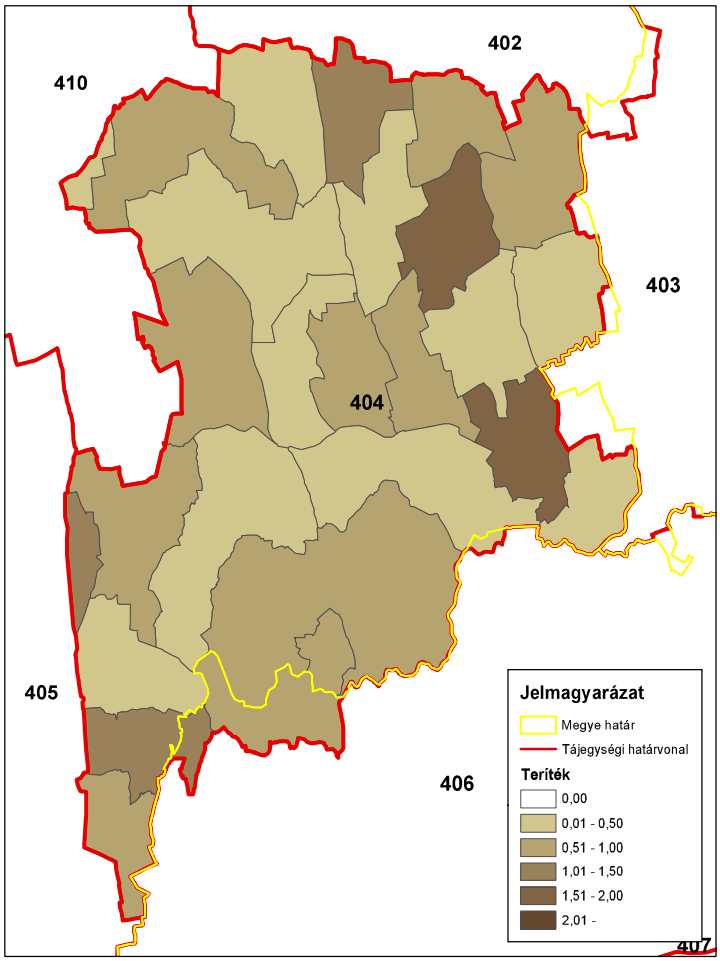

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

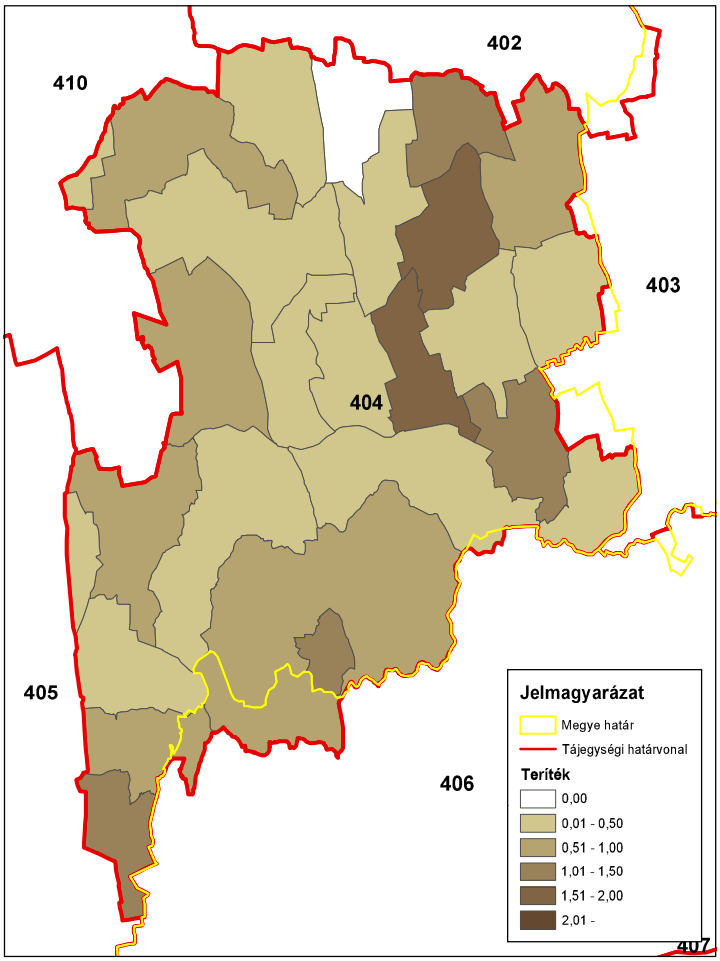

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

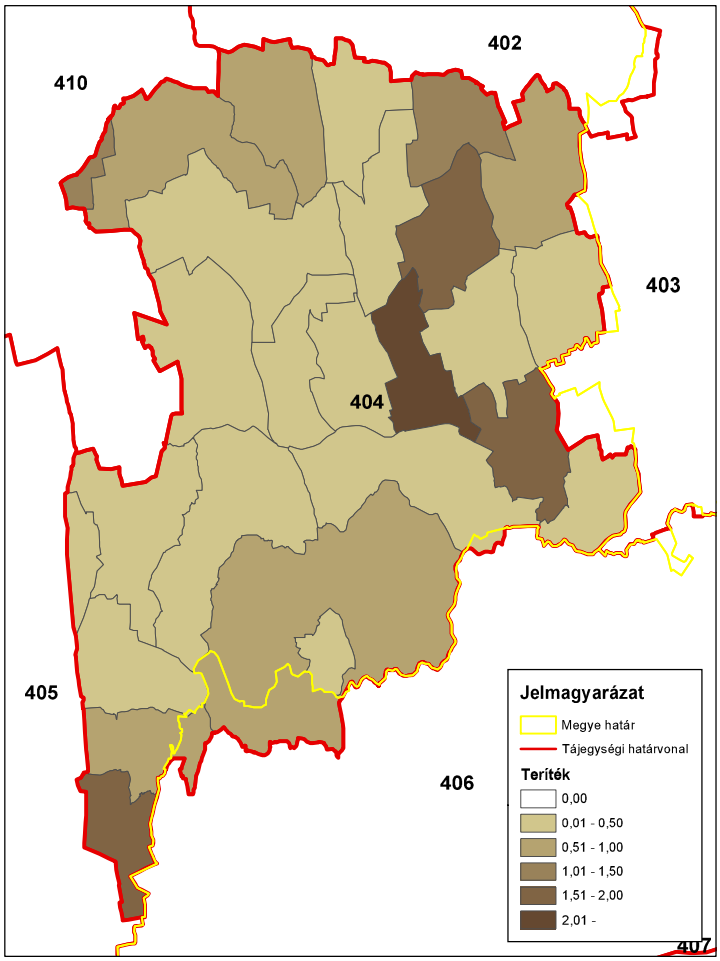

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

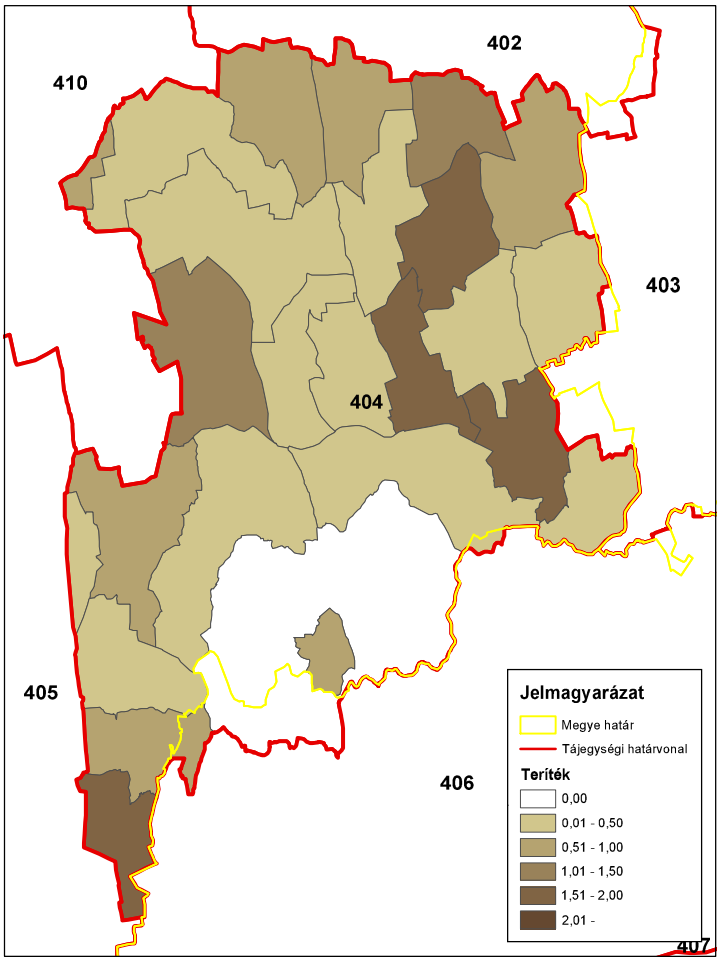

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2011

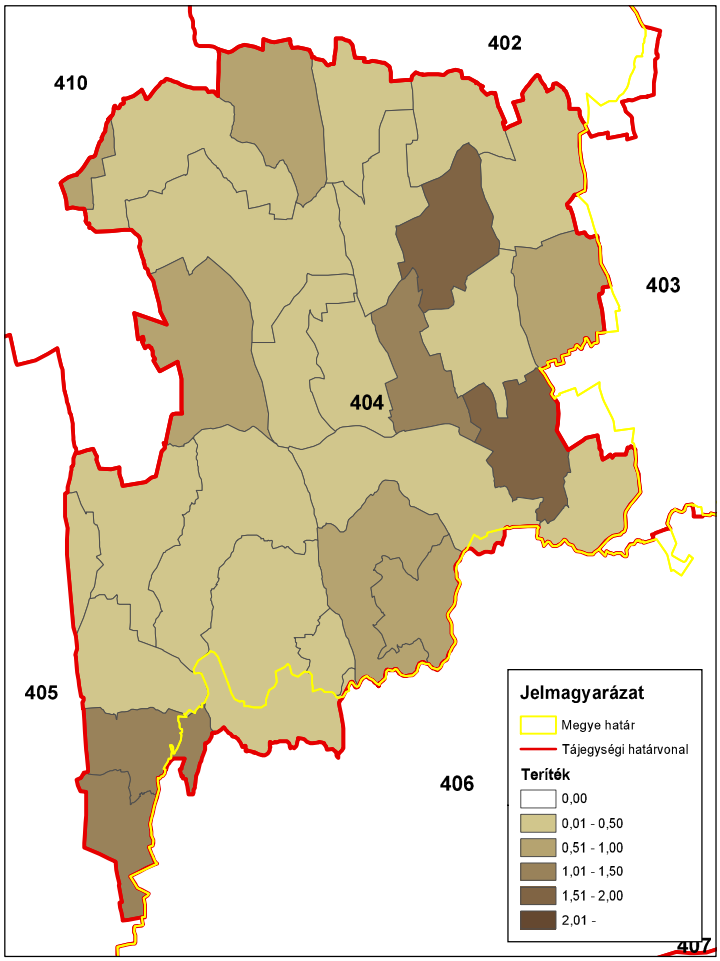

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

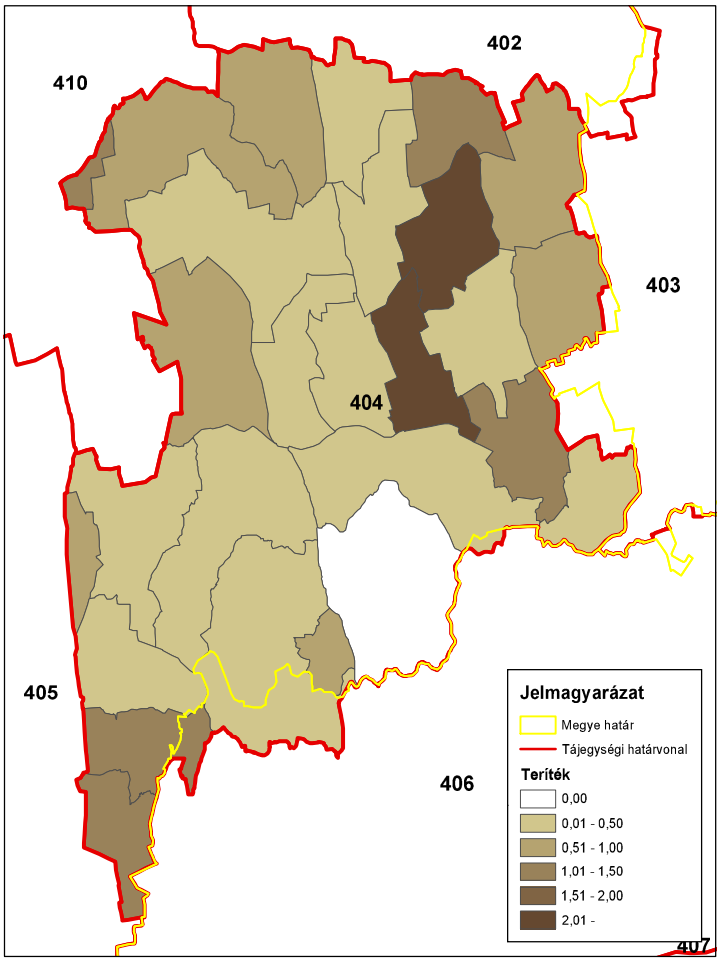

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

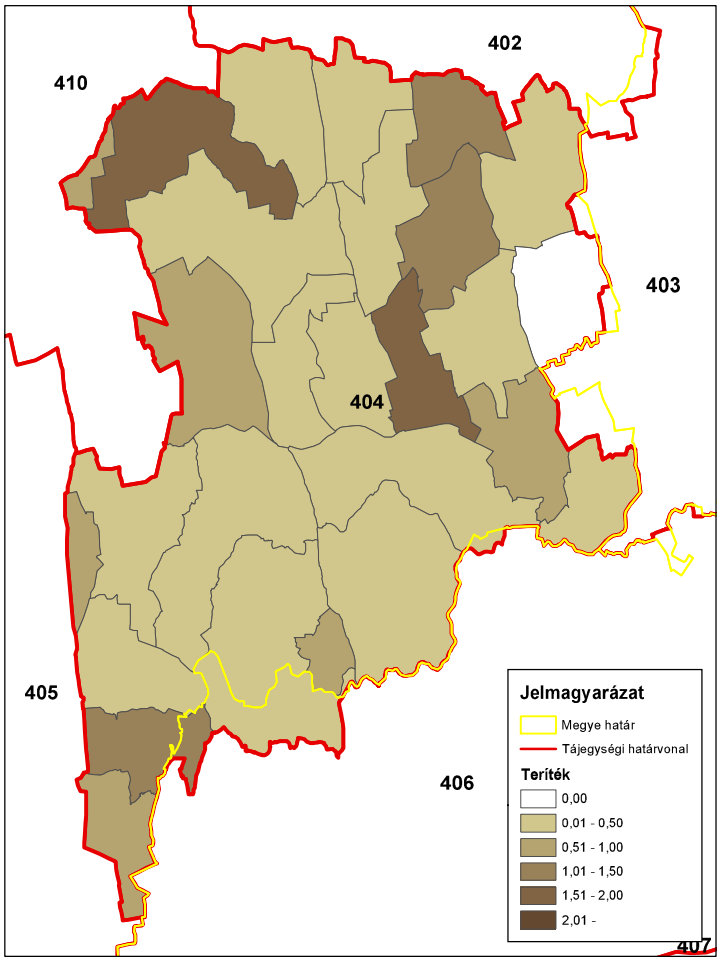

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

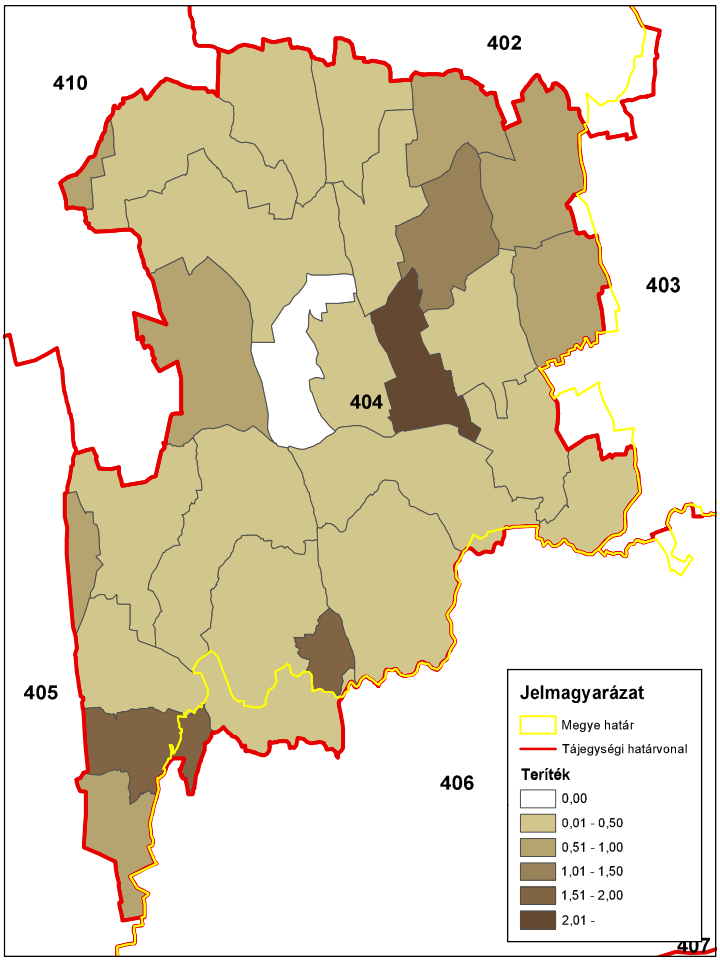

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben (404) a gímszarvas állomány mennyiségét tekintve jelentős. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában az átlag feletti negyedben (20/52 és 20/52) helyezkedik el. A gímszarvas a tájegység teljes területén előfordul, de eltérő sűrűségben.
- A tájegység déli, középső térségében található a legnagyobb állomány, ott, ahol a tájegység erdőterületeinek (összesen 33913ha; 27,2%) a döntő része is található. A tájegység északi területei kifejezetten mezőgazdasági művelésű élőhelyek, ahol a gímszarvas jelenléte nem indokolt.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány a vadgazdálkodási tájegységek trófeabírálati rangsorolási táblázatában a felső harmadban (8/52) helyezkedik el. Az érmes trófeák aránya 1998 és 2014 közötti időszakban átlagosan 34,8% volt. Az állomány minősége országos viszonylatban kiemelkedő.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett (1427 → 1835 pld.; +28,6%), ezzel párhuzamosan, azonban ezt jelentősen meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (387 → 922 pld.; +138,2%).
- A teljes időszak átlagában megfigyelhető magas 49,7%-os hasznosítási arány, ami az utolsó öt év átlagában enyhén csökkent (47,9%.). A tehenek esetében a teljes időszakra vonatkozó extrém magas átlag 57,2% (az utolsó öt év során már csökkent (!) 53,1%) is azt mutatja, hogy az állományt csökkenteni szerették volna.
- Figyelembe véve azt, hogy ez a magas hasznosítás csupán a jelentett létszám (1400 és 1700 pld. közötti) stabilizálását eredményezte, sőt a legutóbbi három év jelentett adatai szerint már növekedés látható (1434 → 1664 → 1835 pld.), joggal feltételezhető, hogy az alapadatok nem a valós állománynagyságot mutatják.
- A kifizetett mezőgazdasági vadkár és a gímszarvas terítéksűrűsége között kifejezett, pozitív irányú kapcsolat látható a tájegység egészét tekintve.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 700 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 1400 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő, az elmúlt évek növekedését kizáró gazdálkodást célszerű folytatni. A vadgazdálkodási tájegységben a hasznosítás jelentős növekedése ellenére nem csökkent a jelentett létszám, ami a megfelelő megbízhatóságú adatok (szaporulat, ivararány és állomány trend) hiányát is jelzi.

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

- A nagyon magas hasznosítási arányok melletti eredménytelenség felveti, hogy az állomány nagyobb lehet, mint ahogy azt a számok mutatják, azaz a magas hasznosítási arány csupán látszólagos.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (a tényleges létszám (!) 30-35%-áig) és a teríték összetételének – megbízhatóbb adatokra alapozott – kiegyensúlyozása révén elérhető egy olyan egyensúlyi állapot, amikor az állomány hasznosítása a populáció-biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kisebb állomány fenntartását.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt azon vadgazdálkodási egységek vonatkozásában, ahol a gímszarvas jelenleg előfordul. Ez kiegészíthető az állományok testtömeg értékeinek és kondíciójára vonatkozó jellemzőinek (vesezsírindex) rendszeres vizsgálatával, valamint a felnevelt szaporulatra vonatkozó adatok gyűjtésével. Ezen információkból az állomány változásának trendje, általános állapota és szaporodási teljesítménye is megismerhető.
- Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú, 40% fiatal. Az 1998-2014 közötti időszak bikahasznosítása alapján feltételezhető, hogy az állományon belül fokozatosan lecsökkent az idősek aránya.

Élőhely-javítási javaslatok

- A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából megfogalmazható általános élőhely-kezelési javaslat szerint, amennyiben van rá lehetőség, úgy az erdőállományok kezelésének módját és időbeli ütemezését úgy válasszák ki, ami a természetes táplálékkínálatot fokozza a gímszarvas életterében. Amennyiben a vadászatra jogosultaknak hatása van rá, a faállomány-nevelési munkák és a cserje/bozótirtások során a nagytestű növényevők fő táplálékbázisát nyújtó elegyfajok (pl. kőrisek, juharok, hársak) és cserjefajok (pl. somok, fagyal, bodza, ill. a szeder) eltávolítását lehetőség szerint kerülni kell.
- A kiegészítő takarmányozást a gímszarvas sajátosságainak figyelembe vételével szükséges alkalmazni, kerülni kell az ad hoc megoldásokat.
- Sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás javítása érdekében nagy sűrűségben szükséges.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos igényeihez igazodjanak (pillangósok, évelő gyepkeverékek).

A génmegőrzési kezelésű területek

- A tájegység területén belül vannak gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterületek (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A dámszarvas jelentett létszáma a Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység (404) területén folyamatosan, lassan emelkedett (+19%), míg a lelövések sokkal nagyobb mértékben nőttek (+509%). A hasznosítási aránya növekedett, néhány évben 60-70% is volt a hasznosítási arány. A hasznosítás összetétele általában nagyobb bikalelövésekkel (35-50%), kisebb tehén- (30-45%) és borjúlelövésekkel (20-30%) írható le. A hasznosítás alapvetően az állomány növekedését segítette, mert a nőivart és borjakat kímélték.
- A magas hasznosítási arányok mellett is növekvő jelentett állomány azt jelzi, hogy a szabad területi dámszarvas állomány valójában nagyobb. Ebből következően a magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak.
- Előfordulása 2 foltot alkot a vadgazdálkodási tájegység területén. Ezek közül a déli a nagyobb, amely összefügg a Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegység gel (405). Kimutatható a kisebb terjeszkedés és a lelövések növekedése is. A vadaskerti állomány aránya folyamatosan nőtt, ennek eredményeként a szabad területről jelentett létszám kevesebb, mint felére apadt a teljes állománynak.
- Az állomány a létszám alapján (14/52) az átlag feletti negyedbe**,** a teríték alapján (12/52) a felső negyedbe tartozik a tájegységek rangsorában. A trófeák tájegységi rangsorolása szerint az alsó félbe tartozik (14/14).
- A dámszarvas a vadgazdálkodási tájegység területén "jelentős", de csökkenő szerepű nagyvad.

Az állomány minőségének értékelése

- A bírált trófeák mintegy fele kerti származású lehet. Ezért a trófeák megítéléséhez a trófeabírálati adatbázis a szabad területen élő állományra nézve nem teljesen megbízható forrás.
- A bírált trófeák száma növekedett, amik közül átlagosan 15-25% volt az érmes. Az utolsó, több bírálati adatot tartalmazó években aranyérmes 10-20%, ezüstérmes 20-40%, és bronzérmes 40-60% volt.
- Az átlagos szárhossz 6-9 éves kor körül éri el a csúcsát, a lapátsúly 6-8 év kor között. Ezeknek az értékeknek azonban nagy a szóródása, mivel többnyire kis mintaszámokon alapulnak.
- Országos viszonylatban „közepes" minőségű állomány.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

- A dámszarvasnak a Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben, a gímszarvashoz, az őzhöz és a vaddisznóhoz képest, kisebb a vadgazdálkodási jelentősége.
- A vadgazdálkodási tájegység területén növekszik a vaddisznó, a gímszarvas és az őz létszáma. Ezek mellett a dámszarvas esetleges terjeszkedése a vadgazdálkodási tájegység területén nem indokolt, és kérdéses, hogy a további helyi növekedés hogyan kezelhető.
- A vadgazdálkodási tájegységben a szántó és a rét-legelő (65.5%) aránya magas, az erdő átlag feletti (27.2%). A dámszarvas megtelepítése vagy megtelepedése és nagyobb állomány kialakulásának következménye további erdei és mezőgazdasági károk miatti konfliktusok növekedése lehet a jövőben. Ennek előjele a jelentős mezőgazdasági vadkártérítés (60-70 millió Ft/év).
- Indokolt a szabad területi kezelés felülvizsgálata. Feltételezhető, hogy az állomány nagyobb a jelentettnél és a szintén növekvő gímszarvas és vaddisznó állomány a dámszarvassal együtt tetemes mezőgazdasági vadkárokat okozhat. Figyelembe véve a csülkös vadfajokhoz kötődő kiélezett helyi problémákat, a dámszarvas állomány csökkentése is szükséges. Elsősorban a peremterületek, az újonnan elfoglalt területek és a kevésbé erdősült területek képezhetik az állomány-csökkentés súlypontját.
- A minőségi, trófea-centrikus gazdálkodás feltételei az eddigi trófeabírálati adatok alapján nincsenek meg.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 50 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 200 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő, a további növekedést és terjeszkedést meggátló gazdálkodást szükséges folytatni. 7 éven belül a tájegység becsült dámállományát a fenntartandó legkisebb és a fenntartható legnagyobb létszám közé kell csökkenteni. A vadgazdálkodási tájegységben a hasznosítás jelentős növekedése ellenére tovább nőtt a jelentett létszám, ami a megfelelő adatok (szaporulat, ivararány és állomány trend) hiányát is jelzi.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai
• Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése is elég, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások). • A felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararánya és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a borjúkilövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma.
Élőhely-javítási javaslatok
• A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben a dámszarvas számára külön élőhelyi fejlesztés nem indokolt. • A vadetetésnek csak a károsított területektől való elterelés lehet a célja vagy a vadászati sikeresség növelése; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. Az állomány növelését célzó etetés kerülendő. • A vad számára jelentős természetes táplálékot biztosító szegélyterületek, árok- és csatornapartok, fasorok, bokrosok, gyepek megőrzése alapvető, mert ez csökkentheti a kultúrnövényekre nehezedő vadnyomást. • A megfelelő mennyiségű és minőségű (kiegészítő) vízellátásról a nagyvadfajok sajátos igényeire tekintettel célszerű dönteni. • A sózók létesítése és fenntartása az ásványianyag-ellátás érdekében szükséges. • Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos, természetes igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (hasznosítás növelése, trófeaminőség javítása, vadkár csökkentése) és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
• A Mellékletekben található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

Az őz a **Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** (404) a mennyiségi viszonyokat nézve "közepes" jelentőségű nagyvad. Ennek oka, hogy a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó létszáma is jelentős, és növekszik. Kis számban megtalálható még a muflon is. Az őz a tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszámot tekintve a felső negyedben (30/52), a terítéket (30/52) tekintve az átlag alatti negyedben található.

Az állomány minőségének értékelése

Az őzagancsok minősége a Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben "gyenge". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában az alsó negyedben helyezkedik el (41/52).

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2014 közt szinte alig nőtt (+9%). Az őz hasznosítása néhány év alatt jelentősen nőtt, majd 1000-1200 között hullámzott (+81%). A hasznosítás közel megduplázódása mellett egyensúlyi helyzet látszott kialakulni. Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1200-1600 őz hasznosítása is fenntartható lehet.
- Az őz hasznosítási aránya nem túl alacsony szintről indult és az egész értékelt időszakban zömében 20-25% között alakult. Figyelembe véve az őz biológiai jellemzőit és a tapasztalatokat a 25-35% közötti hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban marad.
- A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (21-24%) alacsonyabb a bakoknál (25-30%). Ennek megfelelően a bakok (35-50%), a suták (28-35%) és a gidák (20-30%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól. Ez a különbség kiegyensúlyozható és ennek révén a suta- és gidalelövés növelhető.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a teríték óvatos növelése lehetséges. Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségeket valószínűleg nem használja ki. A vadgazdálkodási tájegységben adatok alapján kellene értékelni a ragadozók hatásait az őz szaporodási sikerére.
- Az őz a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó utáni jelentőségű nagyvadja a tájegységnek. A külföldi és a belföldi bérlelövés és az őzteríték, illetve a lőtt vad értékesítés és az őzteríték kapcsolata is pozitív, de a pontok szóródása nagy. A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági nőttek, az erdei vadkárok pedig csökkentek az értékelt időszakban. A térített mezőgazdasági kár jelentős nagyságú, de a többi nagyvad szerepe ebben nagyobb lehet, mint az őzé.
- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE a gyenge minőségűek közé tartozik (41/52). Az érmesek aránya 1-7% között hullámzott (4-30 db). Az állományban az agancsok minősége többségében gyenge, érmes bakok szórványosan, akkor is inkább bronz érmesek kerülnek terítékre.
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 20→45%, a „középkorú" bakok aránya 30-40%, és az „öreg" bakok aránya 45→25% között mozgott. A korcsoportok arányai a Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási táj-

Az őzgazdálkodás alapvonalai

egységben megváltoztak a fiatalabb korcsoportok javára.

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben gyenge minőségű őzállomány él, ami országosan az alsó negyedbe tartozik. Az őzagancsok szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-8 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 4700 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 7200 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:
  1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
  2. Megfelel-e az agancsok minősége az élőhelyi lehetőségeknek és a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
  3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
  4. Mik a célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok? (pl. a környezet tűrőképessége)
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és tájegységben is azt bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: <u>+81%</u>) miatt az őzállományok nem omlanak össze.
- Az őzállomány állapotának legfontosabb és minden esetben gyűjthető jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).
- Az őzállományokban bak territórium foglalási viselkedése miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1:2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó” koreloszláshoz vezethet, ami a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek súlyát és szaporulatát.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (≈35-40%-ig) és a teríték összetételének kiegyensúlyozása (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az őzállomány hasznosítása a biológiailag megalapozott, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását.
- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 60±15% fiatal, 20±5% középkorú és 10±5% öreg bak. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzu-

Az őzgazdálkodás alapvonalai

lások és kedvezőtlen következmények nélkül tartósan nem vehető ki az állományból.

- Ezért az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben gyenge minőségű őzállomány él, ami országosan az alsó negyedbe tartozik. Az őzagancsok szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-8 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.
- Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

Élőhely-javítási javaslatok

- A vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó határozza meg az élőhelyi beavatkozásokat és fejlesztéseket. Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyersfehérjében gazdag, kisebb rosttartalmú növényeket keresi. Kifejezetten az őz igényeit célzottan kielégítő élőhelyi beavatkozások, vadföldek létesítése nem várható. Az őznek megfelelő pillangósok (herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) vetése az őznek is hasznos.
- Az őz kiegészítő takarmányozása szélsőséges körülmények között lehet indokolt, de a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok etetése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartás az őz érdekében is szükséges.

Ragadozók kezelése

- A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellés után a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is.
- A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia.
- Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség.
- A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.

A génmegőrzési kezelésű területek

Őz nincs.

A muflongazdálkodás alapvonalai
Az állomány mennyiségének értékelése
A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben (404) a jelentett létszám (13/22) és a teríték (18/22) szempontjából is a muflonnal rendelkező tájegységek alsó felébe tartozik. Vadgazdálkodási jelentősége „nincs”.
Az állomány minőségének értékelése
A bírált csigákat tekintve a VGTE nem értékelhető a trófeák kis száma miatt. Minősége “gyenge”.
Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása
• A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben a szabad területen jelentett muflon létszám az 1998-2014 között nem változott érdemben. Kezdetben szabad területi állomány, ami később kertbe került (100%→35%). • A vadgazdálkodási tájegységben a muflon 2 vadgazdálkodási egységben fordul elő. • A hasznosítás rapszodikusan ingadozott. A hasznosítás összetétele értékelhetetlenül változékony volt. Következetesség az arányok alakulásában nem látható.
Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám
• Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed • Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 50 egyed
Állománykezelési elvek/modellek
• Figyelembe véve a vadgazdálkodási tájegység adottságait, a muflon jellemző igényeit és más csülkös vadfajok jelenlétét, a szabad területi létszám fenntartása nem indokolt. • Állományának szabad területi kezelését az állomány-csökkentési elveknek megfelelően célszerű meghatározni (nőivar és szaporulat erős csökkentése). A szabad területi létszámot 3 éven belül, a fenntartható létszám szintjére kell csökkenteni.
Élőhely-javítási javaslatok
Kifejezetten a muflon számára élőhelyfejlesztés nem javasolt.
A génmegőrzési kezelésű területek
Nincs ilyen.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
A vadaskertek nyilvántartása a Mellékletben található.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A vaddisznó a **Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** (404) "jelentős" vad. A tájegységek rangsorában a jelentett létszám (19/52) és a teríték (23/52) alapján is az átlag feletti negyedben van. A vadgazdálkodási tájegységben állandósult magas vadkárok miatt a vaddisznó állományának jelentős csökkentése nem kerülhető el.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 visszaesésekkel, de nőtt (+54%). A teríték ennél erősebben emelkedett (+163%). A hasznosítási arány 67-115% között mozgott, de 5 évet leszámítva messze a 100% arány alatt maradt, azaz az állomány növekedésének megállításához közel sem volt elegendő.
- A vadgazdálkodási tájegység többségében a teríték az 2-3 db/km^2 és >3 db/km^2 közötti sűrűségű. A vadgazdálkodási tájegység déli részén erősebb hasznosítás alakult ki, mint az északin.
- Hasznosítási aránya nőtt, de mértéke a 2010-ig túl alacsony maradt (67→95%). A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (18-29%) azonos arányú kocát lőttek (19-35%) és a süldő és malac lelövés általában 46-56% volt. Az előbbiből önmagában nézve nagyon alacsony a malacok részesedése a terítékből (8-11%). A kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (malac) nem elegendő a vaddisznó állománynövekedésének megakadályozására. Állomány szabályozási tartalék a kocák és a malacok nagyobb mértékű lövésében lenne.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk növekedését és nagyságrendjét (≈2.5X és 60-65 M Ft/év) a vaddisznó állományának további növekedése elviselhetetlen teher lehet.
- Az eddigi hasznosítási gyakorlat nem volt eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 500 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 1400 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A vadgazdálkodási tájegységben a vaddisznó ismételt növekedését a törvényes eszközökkel akadályozni kell, a szabad területi létszámát a következő 10 évben legalább a felére

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

(40-60%-kal) kell csökkenteni, amihez a következők szükségesek:

- Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat bármilyen védelmének megszüntetése.
- Az irreális értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ezért a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.
- A felülről nyitott lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz elegendő. 2017-től kezdődően az érzékelhető állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges fenntartani, legalább 3-5 év időtávban.
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy kell meghatározni, hogy a kifejlett kocák lelövése másfél-kétszer meghaladja a kanokét és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen. A malac- és süldő hasznosításból a malac arányának legalább 25-ot el kell érnie. A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a vaddisznó fajra jellemző igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (természetes táplálékok javítás, hasznosítás növelése, vadkár csökkentése) értékelni, és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás és a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben (404) a mezei nyúl "kis jelentőségű" vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszám (49/52) és a teríték (45/52) alapján is az alsó negyedben helyezkedik el, szórványos előfordulása és terítéke miatt nincs vadászati jelentősége.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány (981-ről 680-ra) csökken.
- A hasznosítás (39-40 egyed) stagnál, a hasznosítási arány (4%-ról 5.9%-ra) enyhén növekszik, alacsony szintű.
- Nincs befogás, a lelövés állandósult, kizárólag fegyveres vadászattal hasznosítják a mezei nyúl állományt.

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alacsony hasznosítási ráta miatt nem veszélyeztetik a gazdálkodók a nyúl állományt. A magasabb populációsűrűségű területeken, ahol jelentősebb mezőgazdasági területrész található a vadgazdálkodási egység területén, javasolt egy elfogadott létszámbecslési módszer (éjszakai reflektoros létszámbecslés) használata tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt. A hasznosítás mennyiségét a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modell segítségével lehet megtervezni..
- Az éjszakai reflektorozás az őz állomány becslése szempontjából, vagy a vaddisznók mozgásának felmérésére is alkalmas.
- Ezeken a vadgazdálkodási egységeken a tervezett mennyiség nagyobb részét október-november hónapokban kellene elejteni. Az élő nyúl befogásának nincs alapja, ezért továbbra is csak fegyveres vadászat folytatható.
- A mezei nyúl szempontjából a róka lehet jelentős ebben a tájegységben, bár nem látszik összefüggés a lelövések között. A vaddisznó állománya magas és folyamatosan nő a térségben, amit a jelentős és növekvő mezőgazdasági vadkár is mutat. Az erdősült területek magas aránya miatt ez valószínűleg nem is fog lecsökkenni. A vaddisznó állományának csökkentése azonban szükséges ott, ahol még jelentősebb mezei nyúl populáció van, hogy ez a negatív hatás is csökkenjen, ezzel is segítve a nyúl állományának növekedését. Amikor több vaddisznót ejtettek el, akkor több mezei nyulat is.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az élőhelyi beavatkozások jellemzően a nagyvadfajok érdekében történhetnek. Kifejezetten a mezei nyúl számára élőhely-fejlesztés nem várható, de a nagyvadfajok érdekében végzett beavatkozások a nyúl számára is lehetnek hasznosak.
- A szántóterületek aránya (60 %) elég magas, itt lehetne néhány élőhelyi beavatkozás, ami kedvező a mezei nyúl számára. Az erdős részeken a vadföld gazdálkodással a nyúlnak is kedvezhetnek, amennyiben pillangós legelő keverékeket alkalmaznak, ami a gímszarvasnak és az őznek is kedvező. Ugyanakkor mivel a KAP Zöldítés mindenhol kötelező, ezért ezeket ki lehet használni a mezei nyúl érdekében.
- Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok zöldugar kezelésére vonatkozó

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók. • Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor a kiegészítő takarmányozás során a vadgazdálkodási egységek területén nyáron a mezei nyúl érdekében is ki kellene rakni lédús takarmányt az aratást megelőzően, majd utána is. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is lehetne gondoskodni. Mivel ezt a nagyvad takarmányozása érdekében úgyis megteszik a vadgazdálkodók, kirakhatnak ebben az időszakban úgy, hogy azt a nyúl is fel tudja venni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani a szegélyvegetációkban.
Ragadozók állománykezelése
• A róka állomány korlátozás a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából itt is, legalábbis azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol még jelentősebb nyúl állomány van, mert ott még megtérülhet a befektetés, bár a róka gyérítése vadegészségügyi szempontból mindenhol fontos lenne, még a nagyvadas területeken is. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani, hiszen a kóbor kutyák a nagyvadra is veszélyt jelenthetnek, a macskák pedig szintén vadegészségügyi okokból is gyérítendők. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben (404) a fácán "kis jelentőségű" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszám (44/52) szerint az alsó negyedben, a teríték (37/52) szerint az átlag alatti negyedben helyezkedik el, szórványos előfordulása és terítéke miatt nincs vadászati jelentősége. A vadászatra jogosultnak kell eldönteni, hogy a fácán jelentőségét vadászati-vadgazdálkodási szempontból akarja-e növelni. Ehhez ugyanis elengedhetetlen a fácán kibocsátás kedvezőtlen hatásainak csökkentése, a fácán élőhelyének fejlesztése érdekében a földtulajdonosokkal való egyezkedés a zöldítés lehetőségeiről, ill. a ragadozók és a vaddisznó állományainak megfelelő mértékű szabályozása.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány csökkenő (-42%).
- A hasznosítás összességében növekedett (156.4%); a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás növekvő (341.7%); a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás ingadozó (33.9-83.5%).
- A kibocsátott fácánok száma ingadozó (0 - 6.1 ezer); a kibocsátás mértéke a jelentett állomány méretének 50-150%-a; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás összességében növekedett (101.9%), az utóbbi években már fennállhatott a túlhasznosítás veszélye.

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os, míg a tyúkok max. 20%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják.
- Javasolt, hogy alapvetően csak kakasok kerüljenek kibocsátásra, amivel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem hígítják fel a kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni.
- A kibocsátott egyedek jelölése javasolt (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Élőhely-javítási javaslatok

- Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű.
- Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése.
- Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával.
- Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása).
- Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével.
- Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva.
- A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0.7-es gyérítési rátát kell elérni.
- Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt.
- A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik.
- A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető a lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése
• **Zselic-közép-Somogyi vadgazdálkodási tájegység (404):** • **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben. • **Fogoly**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben. • **Tőkés réce**: Terítéke a röptetett récével együtt jelentős. • **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető. • **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Örvös galamb**: Terítéke elhanyagolható. • **Balkáni gerle**: Terítéke a felsorolt vadfajokhoz képest magasabb jelentőséggel bír.
Állománykezelési elvek/modellek

• Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  • Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  • Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  • Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
kettőnél. • Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni. • Tőkés réce kibocsátása esetén a kibocsátás utáni első hetekben fokozott figyelmet kell fordítani a madarak tó-felület közelébe tartására. A szoktató etetés javasolt távolsága 400-800 méter. A visszavadászási aránynak legalább 70% közelében kell lennie. A visszavadászást a tófelületre való kibocsátás során felhelyezett jelölő gyűrűk segítségével ellenőrizhetjük. • Az egyéb hasznos apróvadfajok védelme érdekében a ragadozó fajokkal kapcsolatos vadgazdálkodási tevékenységeket a tájegységi terv *"A ragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részében leírtak alapján javasolt végrehajtani. • Fogoly kibocsátása esetén a kibocsátott egyedek jelölése javasolt.
Élőhely-javítási javaslatok
Az alapvetően nagyvadas Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegységben az egyéb hasznos apróvadfajok közül tőkés récének és a balkáni gerlének van vadászati szerepe, a többi egyéb hasznos apróvadfaj terítéke elhanyagolható. A balkáni gerle élőhelyi (táplálkozási) igényeit alapvetően a mezőgazdasági élőhelyek biztosítják. A tőkés réce megtartását elősegíti, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. A gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek a tőkés réce számára is, és ezek kialakítása az esetleges kibocsátó helyek közelében is megfontolásra javasolt. Egyebekben a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek. Későbbi esetleges fogoly kibocsátás esetén fontos, hogy az érintett területeken megfelelő (felülről takaró, oldalra kilátást biztosító) és a tél folyamán is védelmet adó búvóhelyek kerüljenek kialakításra.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység (404) legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegység középső részén alkalmanként tapasztalható kiemelkedő terítéksűrűséghez (> 2 pld./km^2).
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Állományának jelentős növekedése esetén a gyérítést és a szükséges élőhelyi kezeléseket tájegységi szinten kell elvégezni.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben a mezei nyúl terítéke az alsó negyedbe, a fácáné és az őzé az átlag

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

alatti negyedbe tartozik. A gím és a vaddisznó terítéke az átlag feletti negyedbe tartozik. A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.

- A Zselic-közép-somogyi vadgazdálkodási tájegység legfontosabb ragadozó faja a róka. Állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítés60%-át az év első felében kell teljesíteni. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.
- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához) 0,5, állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. Szükség esetén, idényen kívüli vadászati engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt. Nagyvadas területeken a borz állománycsökkenése nem kell, hogy gazdálkodási cél legyen.
- A fészkelő helyek környezetében, a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is.
- A vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti.
- A tájegységben az aranysakál fontossága a teríték adatok alapján már a borzéval megegyező, hatása alapján pedig annál jelentősebb. Állomány növekedése legalább a 2-es gyérítési ráta elérésével korlátozható. A vadászterületeken zsigerek nem maradhatnak kinn, és sebzett vadat is a lehető leghamarabb fel kell találni. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 404 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

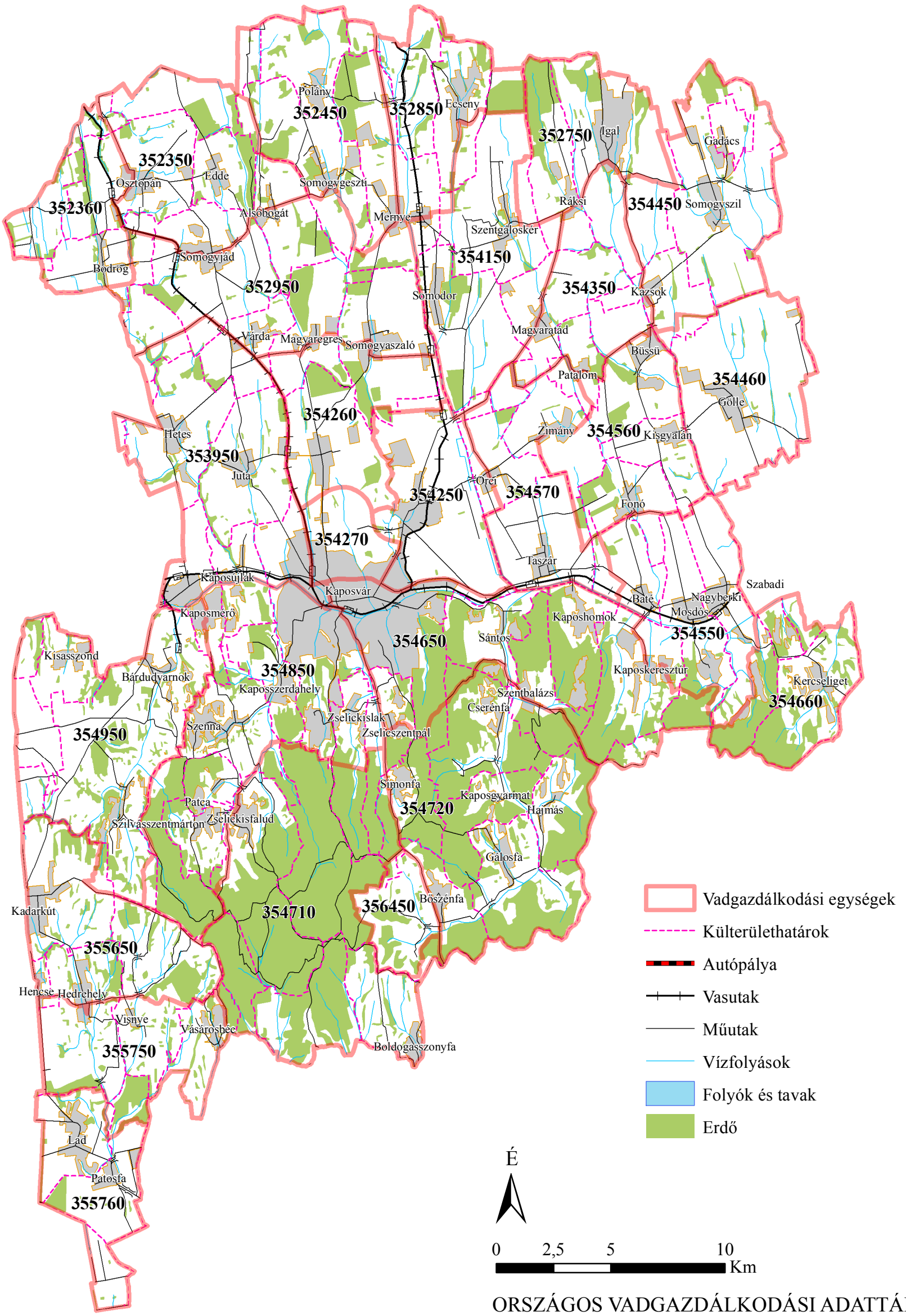

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.23.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke

VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
404	14	352350	Hunnia Bérkilövő Vadásztársaság	Fonyód	Fonyód	Várhegy u. 14.	8640
404	14	352360	Pelőcerdei Vadásztársaság	Osztopán	Osztopán	Központi major 0159/1. hrsz	7444
404	14	352450	Polányi Vadásztársaság	Polány	Polány	Fő u. 30.	7458
404	14	352750	Igal-Ráksi Vadásztársaság	Igal	Igal	Szántódi u. 0175 hrsz.	7275
404	14	352850	Pokol Torka Vadásztársaság	Felsőmocsolád	Felsőmocsolád	Rákóczi u. 61.	7456
404	14	352950	Korpadombi Vadásztársaság	Somogyaszaló	Somogyaszaló	Kossuth L. u. 114.	7452
404	14	353950	Jutai Makkos Vadásztársaság	Várda	Várda	Meggyes u. 65.	7442
404	14	354150	Somodor-Szentgáloskér Vadásztársaság	Somodor	Somodor	Jókai u. 5.	7454
404	14	354250	Kapostáj Zrt.	Kaposvár	Kaposvár	0354 hrsz.	7400
404	14	354260	Kaposfüred-Deseda Vadásztársaság	Somogyaszaló	Somogyaszaló	Kossuth L. u. 114.	7452
404	14	354270	Somogy Megyei Vadászok Szövetsége	Kaposvár	Kaposvár	Zárda u. 18.	7400
404	14	354350	Tátompuszta és Környéke Vt.	Kaposvár	Kaposvár	Tóth Á. U. 13.	7400
404	14	354450	Somogyszili Szent-kút Vadásztársaság	Somogyszil	Somogyszil	Szabadság u. 13.	7276
404	14	354460	Göllei Fekete István Vt.	Gölle	Gölle	Kossuth L. u. 16.	7272
404	14	354550	Baté-Mosdós-Nagyberki Földtulajdonosok Vt.	Nagyberki	Nagyberki	Kisberki u. 25.	7255
404	14	354560	Kerekesmenti Vadásztársaság	Kisgyalán	Kisgyalán	Árpád u. 29.	7279
404	14	354570	Taszári Vadásztársaság	Taszár	Taszár	Széchenyi u. 57.	7261
404	14	354650	Surján-Kapos Völgye Vadásztársaság	Szentbalázs	Szentbalázs	Fő u. 104.	7472
404	14	354660	Kercseligeti Vadásztársaság	Kercseliget	Kercseliget	Kossuth u. 1.	7256
404	14	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Kaposvár	Bajcsy-Zs. u. 21.	7400
404	14	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Kaposvár	Bajcsy-Zs. u. 21.	7400
404	14	354850	Zselici Vadásztársaság	Szenna	Szenna	Árpád u. 37.	7477
404	14	354950	Szent Benedek Vadásztársaság	Bárdudvarnok	Bárdudvarnok	Lipótfa 2.	7478
404	14	355650	Hedrehely-Kadarkút és Vidéke Földtulajdonosi Vt.	Hedrehely	Hedrehely	Szabadság u. 55.	7533
404	14	355750	Westerheide Kft.	Hedrehely	Hedrehely	Szabadság u. 9.	7533
404	14	355760	Tógazda Vadásztársaság	Mike	Mike	Kossuth u. 1.	7512
404	14	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Kaposvár	Guba S. u. 40.	7400

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

FF
felső fél
FF

AF
alsó fél
KH

NÉ
Nem értékelhető
NÉ
>30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Terítek	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Terítéken	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síksági	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síkságí	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

felső negyed FN | átlag feletti negyed ÁFN | átlag alatti negyed ÁAN | alsó negyed AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

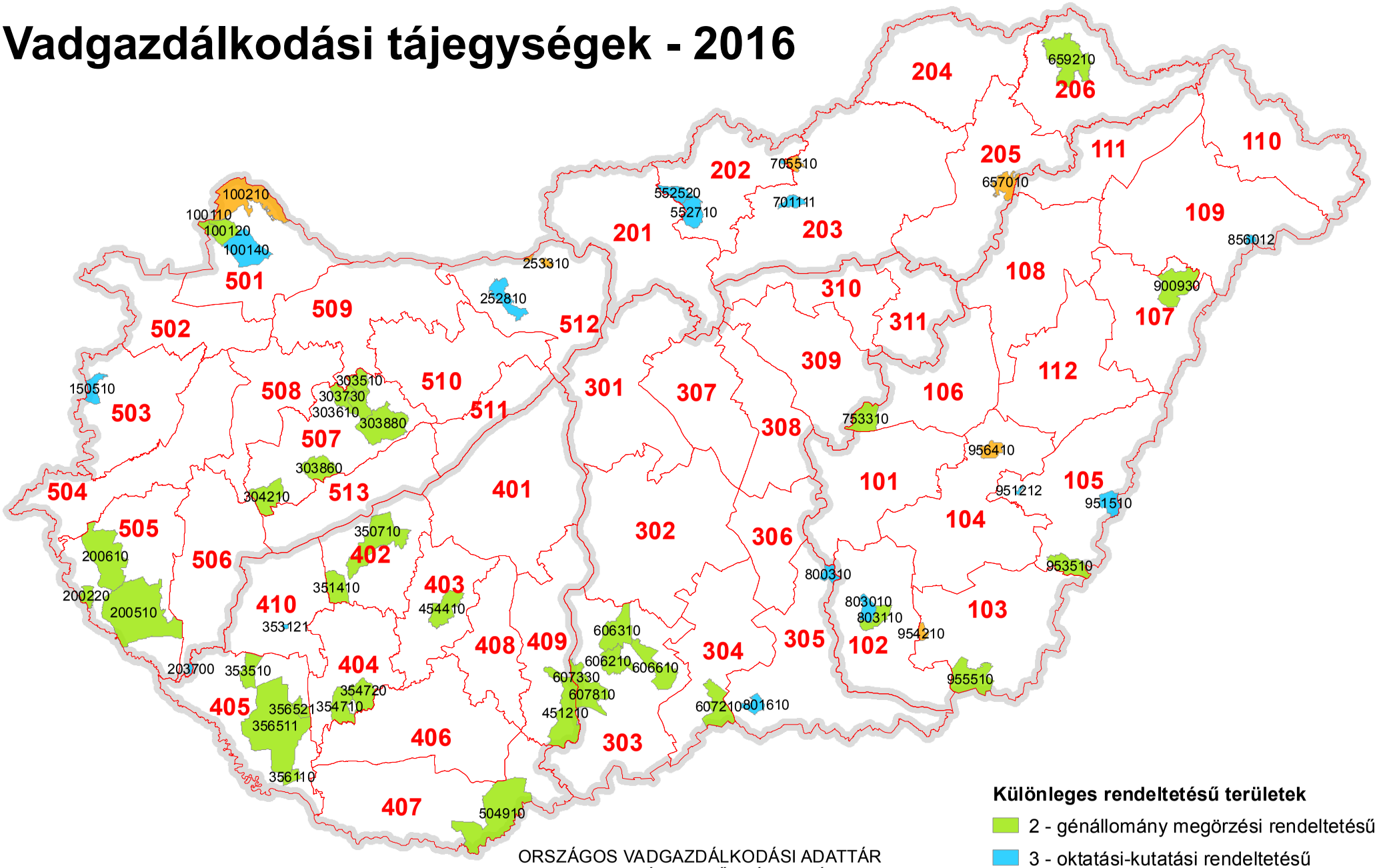

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megőrzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

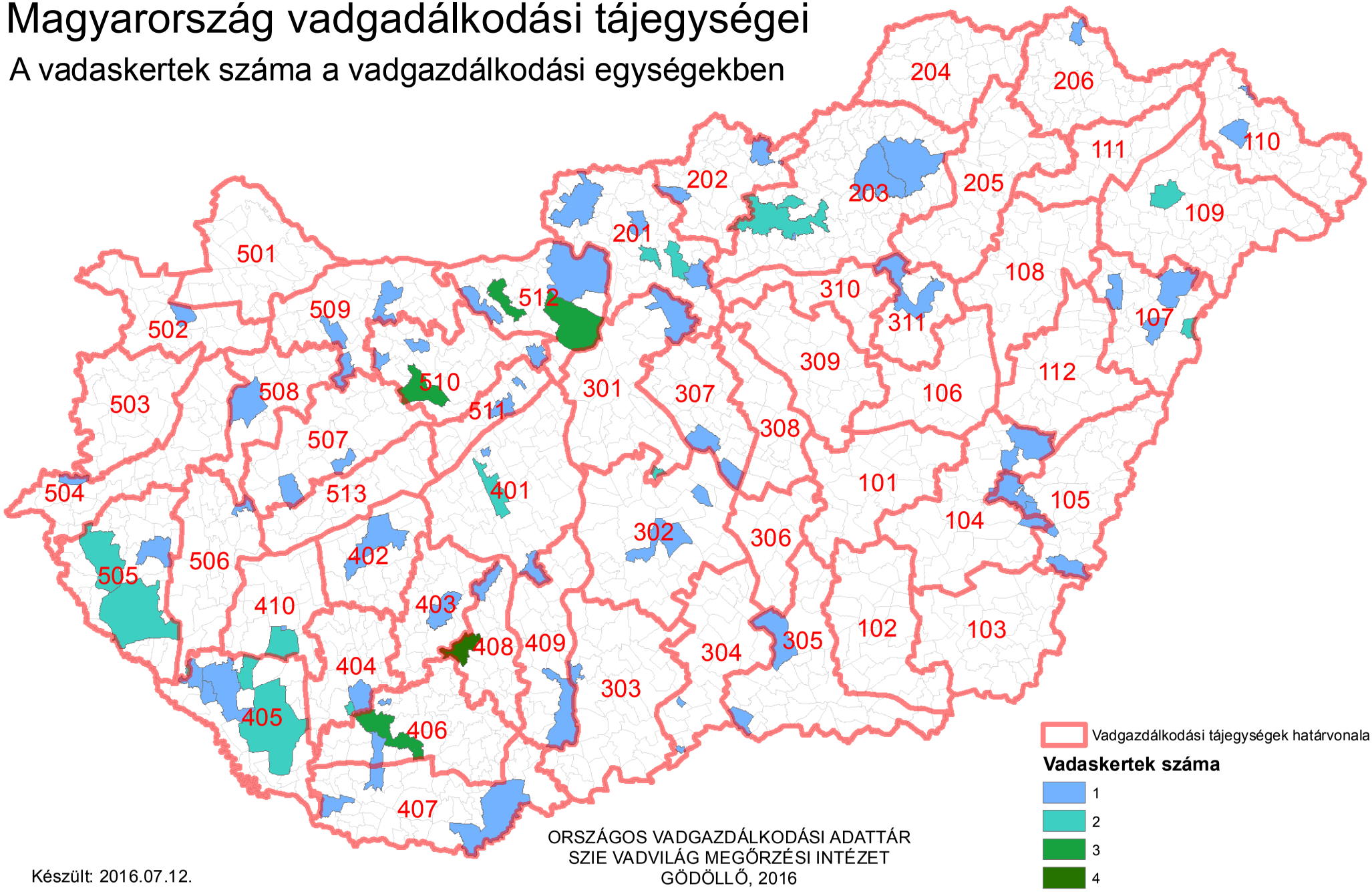

Készült: 2016.07.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyőr	Kisgyőr-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besorláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapostolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-Somogyi, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben					
Hibapont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,5	30	-	szabályos
	2. (3.)	3,0	60	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,5	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,0	85	25	szabályos, min. 3-as koronák, koronákban min. 2 db 10 cm-es ággal, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	7,2	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,0	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	2,0	45	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,5	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,0	75	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,5	90	25	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	7,8	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	10,0	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	2,5	50	-	szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	4,0	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,6	80	20	szabályos, min. 20 cm-es ágakkal villás, vagy koronás

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-Somogyi, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben					
Hibapont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
	4.-5. (5.-6.)	6,0	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	8,5	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 15 cm-es koronaágakkal
	8.-9. (9.-10.)	10,5	110	40	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

II. A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 406. számú Mecseki, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben							
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Szemág (jelleg, hossz)**	**Lapát hossz/szélesség (cm)**		**Tömeg / pont (kg) / IP**		**Lapát jellege**
1	**1.** (2.)	-	-	-	-		szabályos, min. 15 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,8		szabályos, elágazó, ellaposodó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	15	3		szabályos, zárt, csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	van	35	15	3,5		szabályos, zárt, jól csipkézett lapát
2	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 20 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	2		szabályos, min. 30 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	35	15	3,3		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	20	4		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
3	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 25 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	15 cm	-	-	2,2		szabályos, min. 45 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	38	17	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	23	4,5		szabályos, zárt, erősen csipkézett lapát

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a legalább 10 éves dámbika, amelynek agancsa közel szimmetrikus, legalább 30 cm hosszú és 14 cm széles, zárt lapáttal rendelkezik, amelynek tömege eléri a 3 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 401. számú Mezőföldi, 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-somogyi, 406. számú Mecseki, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 409. számú Gemenci valamint a 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	150		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es nyársas, tompa ágvég vagy villás
	2. (2)	200	2	szabályos hatos
	3. (3)	270	3	szabályos hatos
	4. (4)	320	4	szabályos hatos
	5. (5)	360	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	200		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es,villás, tompa ágvég
	2. (2)	270	2	szabályos hatos
	3. (3)	330	3	szabályos hatos
	4. (4)	380	4	szabályos hatos
	5. (5)	430	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	300	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos

IV. Muflonkosok szakszerűtlen elejtésének határértékei

A muflonkosok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységekben			
Hibapont	**Kos kora** (év)	**Csiga hossza legalább (cm)**	**Trófea összértéke** (IP pont)
1	**2.**	43	szabályos
	3.	53	szabályos
	4.	63	szabályos és min. 185 IP pont
	5.	65	
2	**2.**	45	szabályos
	3.	57	szabályos
	4.	65	szabályos és min. 190 IP pont
	5.	68	
3	**2.**	50	szabályos
	3.	60	szabályos
	4.	70	szabályos és min. 195 IP pont
	5.	75	

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest